

Banca Națională a Moldovei

CONTURILE INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

ANUAR STATISTIC 2023

Chișinău, 2024

Colegiul de redacție: Petru Rotaru, viceguvernator al BNM – președintele colegiului de redacție
Eugeniu Aftene, director al Departamentului raportări și statistică
Angela Gherman-Cernei, șefa Direcției statistica conturilor internaționale

Echipa: Ana Zaharia
Anastasia Sivoconi, Anatolie Cobzari, Ludmila Cecan,
Mariana Apostol, Nicoleta Matcovschi
Angela Moraru, Călin Gurițenco, Daniil Țînevschi, Vasile Buruian
Tatiana Ciloci, Stanislav Cebotari

Redactor stilizator: Elena Mămăligă

Coperta: Sergiu Mulear

**DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Conturile internaționale ale Republicii Moldova :

Banca Națională a Moldovei

Bd. Grigore Vieru nr. 1, MD-2005,
or. Chișinău, Republica Moldova

Telefon: (373 22) 822 410

Fax: (373 22) 220 591

E-mail: official@bnm.md

www.bnm.md

© Banca Națională a Moldovei (BNM), 2024.

Datele din această publicație sunt difuzate de către BNM pentru informare generală. Reproducerea parțială sau integrală a unor fragmente ale acestei publicații, precum și distribuirea sub orice formă și prin orice mijloace a conținutului acestora este permisă numai cu indicarea sursei. BNM nu poartă răspundere pentru eventualele pagube ce ar putea rezulta din folosirea datelor din această publicație.

Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” 2023 include statisticile privind balanța de plăți, poziția investițională internațională, datoria externă și statistici adiționale aferente sectorului extern, cum sunt ancheta coordonată a investițiilor directe, statistica trimestrială a datoriei externe, precum și normele metodologice și baza informațională aferente acestor statistici. Acesta se publică pe site-ul oficial web al BNM: www.bnm.md, compartimentul Statistici și Publicații / Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova”.

Anuarul statistic „Conturile internaționale ale Republicii Moldova” pentru anul 2024 va fi publicat cel târziu la 31 decembrie 2025.

Întrebările, comentariile, solicitările de informație suplimentară pot fi adresate la:

Telefon: (373 22) 822 317, e-mail: Eugeniu.Aftene@bnm.md

Telefon: (373 22) 822 314, e-mail: Angela.Gherman@bnm.md

CUPRINS

Lista acronimelor și abrevierilor.....	iii
Lista diagramelor.....	iv
Lista anexelor.....	vii
I. NORMELE METODOLOGICE.....	1
1.1. Introducere.....	1
1.2. Normele metodologice referitoare la conturile internaționale ale Republicii Moldova.....	3
1.2.1. Definiții și principii generale.....	3
1.2.2. Norme metodologice referitoare la balanța de plăți a Republicii Moldova.....	8
1.2.2.1. Structura balanței de plăți.....	8
1.2.2.2. Modalitatea de înregistrare a datelor.....	19
1.2.2.3. Sursele de informație.....	20
1.2.3. Norme metodologice referitoare la poziția investițională internațională a Republicii Moldova.....	27
1.2.4. Norme metodologice referitoare la datoria externă a Republicii Moldova.....	30
1.2.5. Statistici trimestriale detaliate privind datoria externă.....	34
1.2.6. Ancheta coordonată a investițiilor directe.....	35
1.2.7. Rezervele internaționale și lichiditatea în valută.....	35
II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE.....	37
III. EVOLUȚIA CONTURILOR INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA.....	47
3.1. Contextul național și internațional.....	47
3.2. Balanța de plăți – prezentare generală.....	50
3.3. Poziția investițională internațională - prezentare generală.....	53
3.4. Datoria externă brută – prezentare generală.....	54
3.5. Informație suplimentară la conturile internaționale.....	57
IV. BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA.....	60
4.1. Contul curent.....	60
4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB).....	61
4.1.1.1. Distribuția geografică și structura exportului de bunuri.....	63
4.1.1.2. Distribuția geografică și structura importului de bunuri.....	66
4.1.2. Balanța serviciilor.....	72
4.1.2.1. Structura exportului de servicii.....	73
4.1.2.2. Structura importului de servicii.....	78
4.1.3. Balanța veniturilor primare.....	81
4.1.4. Balanța veniturilor secundare.....	84
4.1.5. Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți).....	85
4.2. Contul de capital.....	87
4.3. Contul financiar.....	88
4.3.1. Investiții directe.....	89
4.3.2. Investiții de portofoliu.....	92
4.3.3. Alte investiții.....	93
4.3.4. Activele de rezervă.....	96
4.4. Balanța de plăți, prezentare analitică.....	97

V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA.....	99
5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale.....	101
5.1.1. Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale.....	101
5.1.2. Structura pasivelor financiare externe pe categorii funcționale	103
5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale	107
5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe	108
5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute.....	109
VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE	113
VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA.....	116
7.1. Datoria externă brută pe sectoare instituționale.....	117
7.2. Datoria externă publică și privată	120
7.3. Datoria externă pe termen scurt.....	123
7.4. Indicatorii gradului de îndatorare	127
VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE	130
IX. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ, DATORIA EXTERNĂ ȘI ALTE STATISTICI ALE SECTORULUI EXTERN (ANII 2022-2023) COMPARATIV CU VERSIUNILE PUBLICATE ANTERIOR.....	135
ANEXE	136

LISTA ACRONIMELOR ȘI ABREVIERILOR

AID – Asociația Internațională pentru Dezvoltare
BDCE – Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI – Banca Europeană pentru Investiții
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIS – Bank for International Settlements (Banca Reglementelor Internaționale)
BNM – Banca Națională a Moldovei
BNS – Biroul Național de Statistică
BC – Banca centrală
BP – Balanța de plăți
CI – Conturile internaționale
CIF – Cost, insurance, freight (cost, asigurare și navlu)
CSI – Comunitatea Statelor Independente
CDIS – Coordinated Direct Investment Survey (Ancheta coordonată a investițiilor directe)
Ct – Credit
DE – Datoria externă
Dt - Debit
DMFAS – Debt Management Financial Analysis System
DST – Drepturi speciale de tragere (XDR)
EBOPS – Clasificarea extinsă a componentei servicii din balanța de plăți
DTS – Datoria pe termen scurt
EUR – Euro
EAU – Emiratele Arabe Unite
FIDA – Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii
FMI – Fondul Monetar Internațional
FOB – Free on board (franco la bord)
GP – Gospodăriile populației
GBP – British Pound Sterling (Liră Britanică)
IFSLSGP – Instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
IMST – International Merchandise Trade Statistics (Statistica comerțului internațional cu mărfuri)

ISD – Investiții străine directe
IVF – Indicele volumului fizic
IVU -Indicele valorii unitare
JPY – Yen japonez
M2 – Indicatorul masei monetare M2
MBP5 – Manualul „Balanța de plăți”, ediția a V-a
MBP6 – Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a mil. – Milioane
OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PIB – Produsul intern brut
PII – Poziția investițională internațională
p.p. – puncte procentuale
QEDS – Quarterly External Debt Statistics (Statistica trimestrială a datoriei externe)
RILV – Rezervele internaționale și lichiditatea în valută
RUB – Rubla rusească
SDE 2013 – Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori, ediția 2013
SIFIM – Servicii de intermediere financiară indirect măsurate
SRTI – Sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale
UAT – Unități administrativ-teritoriale
UE – Uniunea Europeană (fără Marea Britanie)
UM – Unitatea de măsură
USD – Dolar S.U.A.
WEO – World Economic Outlook

LISTA DIAGRAMELOR

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de anul precedent)	47
Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei, %	48
Diagrama 3. Principalii indicatori ai conturilor internaționale ale Republicii Moldova comparativ cu UE și principalii parteneri în anul 2023 (%).....	49
Diagrama 4. Contul curent - componente principale	50
Diagrama 5. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete	52
Diagrama 6. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei	54
Diagrama 7. Evoluția remiterilor personale	57
Diagrama 8. Evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6), (mil. USD)	60
Diagrama 9. Balanța comercială cu bunuri (mil. USD)	61
Diagrama 10. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (mil. USD).....	61
Diagrama 11. Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în anul 2023 (mil. USD)	62
Diagrama 12. Impactul principalelor categorii de bunuri asupra comerțului cu bunuri, în anul 2023 (mil. USD).....	62
Diagrama 13. Exportul de bunuri pe zone geografice și principalele categorii de bunuri (mil. USD)	63
Diagrama 14. Reexportul de bunuri, pe zone geografice (mil. USD).....	65
Diagrama 15. Reexportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)	66
Diagrama 16. Importul de bunuri pe zone geografice și principalele categorii, prețuri FOB (mil. USD).....	67
Diagrama 17. Import de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD).....	68
Diagrama 18. Balanța serviciilor.....	72
Diagrama 19. Impactul principalelor categorii de servicii asupra balanței comerțului cu servicii, în anul 2023 (mil. USD)	72
Diagrama 20. Exportul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD).....	73
Diagrama 21. Exportul serviciilor de călătorii (mil. USD)	74
Diagrama 22. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri, regiuni și țări (mil. USD).....	75
Diagrama 23. Exportul serviciilor de transport (mil. USD)	76
Diagrama 24. Structura exportului de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, pe principalele țări (mil. USD)	77
Diagrama 25. Importul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)	78
Diagrama 26. Importul serviciilor de transport (mil. USD)	79
Diagrama 27. Importul serviciilor de călătorii (mil. USD)	80
Diagrama 28. Evoluția veniturilor primare.....	81
Diagrama 29. Impactul principalelor categorii de venituri primare, asupra balanței veniturilor primare, în anul 2023 (mil. USD)	81
Diagrama 30. Veniturile spre plată din investiții directe, în dinamică (mil. USD)	82
Diagrama 31. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe zone geografice (%)	83
Diagrama 32. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe principalele țări (mil. USD)	83
Diagrama 33. Rentabilitatea anuală implicită a investițiilor (veniturile primare / soldul investițiilor de la sfârșitul perioadei precedente), %.....	84
Diagrama 34. Evoluția veniturilor secundare	84
Diagrama 35. Impactul principalelor categorii de venituri secundare asupra balanței veniturilor secundare, în anul 2023 (mil. USD)	85
Diagrama 36. Structura remiterilor personale pe zone geografice (mil. USD)	86
Diagrama 37. Structura geografică a granturilor externe primite de administrația publică (transferuri curente și de capital), (mil. USD)	87
Diagrama 38. Contul financiar, active și pasive (mil. USD)	88
Diagrama 39. Evoluția investițiilor directe, active și pasive (mil. USD)	89
Diagrama 40. Investițiile directe pe instrumente (mil. USD).....	90
Diagrama 41. Investițiile de portofoliu: achiziția netă de active financiare și acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)	92
Diagrama 42. Alte investiții, achiziția netă de active financiare (mil. USD)	93
Diagrama 43. Alte investiții, acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)	94
Diagrama 44. Principalii creditori ai administrației publice în anul 2023	95
Diagrama 45. Evoluția fluxurilor de active oficiale de rezervă, pe instrumente (mil. USD)	96

Diagrama 46. Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșitul perioadei	99
Diagrama 47. Componentele modificării poziției investiționale internaționale (mil. USD)	100
Diagrama 48. Structura activelor și a pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)	101
Diagrama 49. Activele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	102
Diagrama 50. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	102
Diagrama 51. Pasivele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	103
Diagrama 52. Structura pasivelor externe, la sfârșitul perioadei (%)	104
Diagrama 53. Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția** la sfârșitul perioadei	104
Diagrama 54. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice (mil. USD)	105
Diagrama 55. Poziția investițiilor directe**, capital propriu acumulat, pe principalele țări – sectorul societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)	105
Diagrama 56. Poziția investițiilor directe**, capital propriu acumulat, pe principalele țări – alte sectoare (mil. USD)	106
Diagrama 57. Investițiile directe, capital propriu acumulat la sfârșitul perioadei, pe activități economice (conform CAEM-2)	106
Diagrama 58. Structura sectorială a activelor și a pasivelor financiare externe, la sfârșitul perioadei (%)	107
Diagrama 59. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)	108
Diagrama 60. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%)	109
Diagrama 61. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, la sfârșitul perioadei (%)	110
Diagrama 62. Structura împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute, la sfârșitul perioadei	110
Diagrama 63. Structura împrumuturilor externe private pe valute, la sfârșitul perioadei (%)	111
Diagrama 64. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de credite comerciale și avansuri, la sfârșitul perioadei (%)	111
Diagrama 65. Structura activelor de rezervă, pe valute, la sfârșitul perioadei	112
Diagrama 66. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe instrumente, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	113
Diagrama 67. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	113
Diagrama 68. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe principalele țări, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	114
Diagrama 69. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe activități economice (CAEM-2), la sfârșitul perioadei (mil. USD)	115
Diagrama 70. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD)	117
Diagrama 71. Structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, la 31.12.2023 (%)	117
Diagrama 72. Structura datoriei externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	118
Diagrama 73. Structura datoriei externe pe termene și tipuri de angajamente, la 31.12.2023 (%)	118
Diagrama 74. Structura datoriei externe, pe valute, la sfârșitul perioadei	119
Diagrama 75. Structura datoriei externe, pe valute, prezentare pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	119
Diagrama 76. Datoria externă publică și privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	120
Diagrama 77. Structura pe creditori a datoriei externe publice la 31.12.2023 (%)	122
Diagrama 78. Structura datoriei externe private, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)	122
Diagrama 79. Structura datoriei externe private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2023 (mil. USD)	123
Diagrama 80. Datoria externă brută: scadența reziduală pe termen scurt, la sfârșit de perioadă	124
Diagrama 81. Structura pe instrumente a datoriei externe pe termen scurt conform maturității originale și reziduale, la 31.12.2023 (mil. USD)	124
Diagrama 82. Structura datoriei private pe termen scurt conform maturității reziduale la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (mil. USD)	126
Diagrama 83. Raportul dintre datoria externă publică și PIB (%)	127
Diagrama 84. Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii (%)	127
Diagrama 85. Raportul dintre datoria externă publică și veniturile bugetului public național (%)	128
Diagrama 86. Raportul dintre serviciul datoriei externe publice și exportul de bunuri și servicii (%)	128
Diagrama 87. Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra finanțelor publice (%)	129

Lista tabelelor

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova.....	48
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD).....	50
Tabelul 3. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6), la sfârșitul perioadei	53
Tabelul 4. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei.....	54
Tabelul 5. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți, raportate la PIB	60
Tabelul 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe principalele țări	64
Tabelul 7. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a exportului de servicii (p.p.)	73
Tabelul 8. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a importului de servicii (p.p.)	78
Tabelul 9. Remiterile personale, pe componente.....	86
Tabelul 10. Contul curent, de capital și financiar	87
Tabelul 11. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete (% la PIB)	89
Tabelul 12. Investiții directe, intrări și ieșiri (mil. USD).....	90
Tabelul 13. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD).....	94
Tabelul 14. Sinteza balanței de plăți (BPM6), prezentare analitică (mil. USD).....	97
Tabelul 15. Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova (mil. USD)	99
Tabelul 16. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2023 (mil. USD)	100
Tabelul 17. Datoria externă brută (MBP6) la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD)	116
Tabelul 18. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, detalii suplimentare (mil. USD).....	120
Tabelul 19. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	121
Tabelul 20. Serviciul datoriei externe publice	122
Tabelul 21. Structura datoriei publice pe termen scurt conform maturității reziduale la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (mil. USD).....	125
Tabelul 22. Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în moneda națională, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	130
Tabelul 23. Poziția datoriei externe nete la sfârșitul perioadei (mil. USD)	130
Tabelul 24. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2023, prezentare sectorială (mil. USD).....	131
Tabelul 25. Datoria externă brută: scadența reziduală pe termen scurt pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	132
Tabelul 26. Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadențe timp de un an sau mai puțin, prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	133
Tabelul 27. Poziția datoriei externe brute: arierate prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	134

LISTA ANEXELOR

Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare standard (MBP6), (mil. USD)	139
Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare standard (MBP6), (mil. EUR)	148
Anexa 3. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare desfășurată (MBP6), (mil. USD)	157
Anexa 4. Sinteza balanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2019 - 2023 (MBP6), (mil. USD)	166
Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2019 - 2023	167
Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2019 - 2023	169
Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2019 - 2023	171
Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2019 - 2023	172
Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de țări, 2019 - 2023	173
Anexa 10. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare, 2019 - 2023.....	175
Anexa 11. Comerțul cu servicii conform clasificatorului EBOPS, 2019 - 2023 (mil. USD)	176
Anexa 12. Exportul serviciilor de informatică pe principalele țări, 2019 - 2023 (mil. USD)	179
Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, sinteza generală (MBP6), (mil. USD)	181
Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, sinteza generală (MBP6), (mil. EUR)	184
Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2023, cu detalii suplimentare (MBP6), (mil. USD)	187
Anexa 16. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare analitică, sectorială (mil. USD)	191
Anexa 17. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, pe sectoare și instrumente (mil. USD)	192
Anexa 18. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare analitică, pe scadențe (mil. USD)	194
Anexa 19. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare analitică, pe instrumente (mil. USD)	195
Anexa 20. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. USD)	196
Anexa 21. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. EUR)	198
Anexa 22. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023 (mil. USD)	200
Anexa 23. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2023, prezentare sectorială (mil. USD)	201

I. NORMELE METODOLOGICE

1.1. Introducere

Conturile internaționale reprezintă sinteza relațiilor economice dintre rezidenții țării și nerezidenți. Ele sunt o succesiune de conturi interdependente, legătura dintre ele fiind realizată prin intermediul unor conturi /articole tranzitorii ce asigură reconcilierea datelor prezentate într-un șir de sinteze cu structură și nivel de agregare diferit. Putem menționa următoarele conturi macroeconomice internaționale:

- **Balanța de plăți (BP)**, ce reprezintă un set de conturi macroeconomice care reflectă într-o formă generalizată tranzacțiile economice ale unei țări cu restul lumii *într-o perioadă definită* de timp (an, trimestru).
- **Poziția investițională internațională (PII)**, care este sinteza activelor financiare ale rezidenților și a pasivelor rezidenților față de nerezidenți *la o anumită dată* (sfârșit de trimestru sau sfârșit de an). Diferența dintre activele și pasivele financiare internaționale ale țării (poziția netă) poate fi pozitivă (creditoare) sau negativă (debitoare).
- **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare** oglindește toată varietatea de fluxuri, ce generează modificările pozițiilor, prezentate în PII, suplimentar tranzacțiilor efective între rezidenți și nerezidenți, reflectate în contul financiar al BP (reevaluările activelor sau pasivelor ca rezultat al modificării prețurilor, fluctuațiilor cursului de schimb al monedelor originale față de valuta de evaluare, alte modificări de volum – reclasificări, anulări etc.) și care reflectă *legătura dintre pozițiile din PII și fluxurile efective din contul financiar al BP*, fiind prezentată în cadrul PII integrată.
- **Datoria externă (DE) brută** este o sinteză macroeconomică ce reflectă valoarea *la o anumită dată* a pozițiilor pasivelor externe ce reprezintă *instrumente de natura datoriei* (Investiții de portofoliu, Împrumuturi, Drepturi speciale de tragere (alocări), Numerar și depozite, Credite comerciale și avansuri, Alte angajamente aferente datoriei).

Cele mai importante relații în cadrul statisticii conturilor internaționale:

1. tranzacțiile sunt înregistrate în contul curent, contul de capital și contul financiar ale balanței de plăți, în bază de partidă dublă;
2. suma soldurilor contului curent și de capital, conceptual trebuie să fie egală cu soldul contului financiar, ce reprezintă acoperirea/valorificarea *capacității nete (+) sau necesarului net (-) de finanțare constatată la contul curent și de capital prin achiziții nete de active financiare și acumulări nete de pasive financiare, din contul financiar* pe parcursul perioadei de gestiune. Deși conceptul presupune egalitatea acestora, în practică ele diferă, iar diferența se reflectă la articolul erori și omisiuni nete, destinată evaluării neajunsurilor în reflectarea tranzacțiilor, ce rezultă în practică în mare parte din specificul/lipsa surselor de date și decalajele de timp;
3. instrumentele financiare, ale căror fluxuri sunt reflectate în contul financiar al BP, iar pozițiile în PII, generează venituri primare din investiții, reflectate în contul curent al BP;
4. structura PII derivă din structura contului financiar al balanței de plăți în prezentare standard;
5. soldul PII la finele perioadei este egal cu soldul PII la începutul perioadei plus fluxurile nete din contul financiar al BP și schimbările reflectate în contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare, efectuate pe parcursul perioadei date;

6. compoziția DE se regăsește în articolele PII și reprezintă cumulativ pozițiile instrumentelor financiare de natura datoriilor, reprezentate pe scadențe și sectoare instituționale, la o anumită dată / sfârșit de perioadă.

Conturile internaționale oferă o imagine amplă a relațiilor economice între rezidenți și nerezidenți și stau la baza analizei și evaluării activității economice internaționale și a politicii economice externe a țării. Coerența datelor între conturile internaționale și conturile naționale permite compararea acestora și analiza complexă a activității economice a unei țări, atât pe plan intern, cât și internațional.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova se întocmesc în baza art. 5 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Conturile internaționale ale Republicii Moldova sunt elaborate trimestrial și anual, unitatea de măsură fiind milioane dolari SUA. Informația din aceste statistici oficiale nu include datele pentru raioanele din partea stângă a Nistrului și municipiul Bender.

Conturile internaționale sunt revizuite cu regularitate, indicatorii la articole sunt actualizați / modificați cu indicarea/notificarea obligatorie a efectuării revizuirilor în conformitate cu următoarea politică:

- datele trimestriale sunt date provizorii, și sunt revizuite în fiecare trimestru următor, revizuirile pot cuprinde până la trei trimestre ale anului curent;
- datele anuale sunt actualizate la momentul compilării variantei finale și revizuirile pot cuprinde până la patru ani precedenți anului pentru care se compilează versiunea finală, în cazul pozițiilor aceste actualizări pot acoperi perioade mai lungi de timp, după necesitate.

Cauzele și motivele revizuirilor/actualizărilor sunt prezentate în cadrul Anuarului statistic Conturile internaționale ale Republicii Moldova.

Confidențialitatea datelor. În conformitate cu prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, Banca Națională a Moldovei (BNM) asigură securitatea și confidențialitatea informației colectate și utilizate în procesul de compilare a statisticii oficiale. Datele colectate în scop statistic sunt utilizate numai pentru producerea statisticii oficiale, fiind prezentate sub formă de indicatori și analize doar în stare agregată.

Diseminarea datelor. Statistica conturilor internaționale este diseminată în conformitate cu prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. 69 alin (5) și conform Standardul Special de Diseminare a Datelor (Special Data Dissemination Standard – SDDS) al Fondului Monetar Internațional (FMI), angajament asumat de către Republica Moldova în mai 2006. În vederea asigurării transparenței și informării utilizatorilor termenele de diseminare sunt stipulate în calendarul de diseminare a datelor al FMI (Advance Release Calendar – ARC IMF) și în calendarul de diseminare a datelor pe pagina web a BNM.

De menționat, că suplimentar cerințelor SDDS, se prezintă anual datele privind Ancheta Coordonată a Investițiilor Directe (în distribuție pe țări și în distribuție pe activități economice și pe regiuni geografice) în baza recomandărilor „*Ghidului Anchetei coordonate a investițiilor directe*” (2015), ce corespunde standardului SDDS Plus, pe care Republica Moldova planifică să-l implementeze.

1.2. Normele metodologice referitoare la conturile internaționale ale Republicii Moldova

Direcția statistică a conturilor internaționale din cadrul Departamentului raportări și statistică al Băncii Naționale a Moldovei produce indicatorii balanței de plăți, ai poziției investiționale internaționale și ai datoriei externe brute conform standardelor metodologice internaționale recomandate de Fondul Monetar Internațional în *Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”*, ediția a VI-a (2009) (MBP6), „MBP6 - Îndrumarul de compilare” (2014) și în manualul *„Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori”* (SDE 2013).

De asemenea, se compilează și se diseminează indicatori suplimentari:

- *remiteri personale (trimestrial)*, conform recomandărilor din manualul *„Tranzacții internaționale cu remiteri – ghid pentru compilatori și utilizatori”* (2009) total și pe regiuni geografice;
- *investiții directe, conform principiului direcțional (trimestrial)*;
- *investiții directe, potrivit principiului direcțional (anual) conform structurii* Anchetei Coordonate a Investițiilor Directe (în distribuție pe țări și în distribuție pe activități economice și pe regiuni geografice) în baza recomandărilor *„Ghidului Anchetei coordonate a investițiilor directe”* (2015);
- *rezervele internaționale (lunar) conform ghidului „Rezervele internaționale și lichiditatea în valută Îndrumări privind formatul de prezentare a datelor”* (2013);
- *Statistici trimestriale detaliate privind datoria externă* - conform cerințelor Băncii Mondiale (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)), ce includ și indicatori privind datoria externă pe termen scurt după maturitate reziduală.

1.2.1. Definiții și principii generale

Conturile internaționale reflectă situația și tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți, indiferent de amplasarea lor geografică.

Teritoriul economic al unei țări constă din teritoriul geografic administrat de un singur guvern, unde persoanele, bunurile și capitalul circulă liber și sunt subordonate acelorași autorități monetare și fiscale. El mai include: spațiul aerian, apele teritoriale, teritoriile din apele internaționale asupra cărora țara are drepturi exclusive, enclavale teritoriale situate pe teritoriul altor state, cum ar fi reprezentanțele diplomatice, consulatele, bazele militare etc. Respectiv, enclavale teritoriale de acest gen ale altor state nu sunt incluse în teritoriul economic al țării date.

O unitate economică este considerată **rezident** al unui teritoriu economic atunci când *are în acest teritoriu centrul de interes economic predominant*.

Gospodăriile populației se consideră rezidente ale unui teritoriu economic în cazul în care membrii acestor gospodării au centrul de interes economic predominant pe acest teritoriu pe o perioadă definită sau nedefinită, dar destul de îndelungată (un an sau mai mult) sau au intenția de ședere de durată, cu excepția studenților, pacienților, diplomaților, militarilor și a lucrătorilor sezonieri, ce se consideră rezidenți ai teritoriului economic unde au domiciliu permanent, indiferent de durata șederii peste hotare.

O *întreprindere* se consideră rezidentă a unui teritoriu economic în cazul în care este angajată în activități și tranzacții economice semnificative, deținând spații de producție sau alte locații pe acest

teritoriu. Organizațiile sectorului *administrației publice și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* sunt rezidenții teritoriului economic unde au fost fondate și înregistrate.

Evaluarea tranzacțiilor se efectuează, de regulă, *la prețul pieței*, acesta fiind definit ca suma de bani pe care un potențial cumpărător este gata să o plătească unui potențial vânzător, pentru a achiziționa ceva, când ambii sunt părți independente și urmăresc numai interese comerciale.

Momentul de înregistrare a tranzacțiilor este momentul, cunoscut sau estimat, când o valoare economică este creată, transformată, schimbată, transferată sau stinsă / anulată. În realitate, acest moment nu întotdeauna este evident și poate fi atribuit momentului în care părțile înregistrează tranzacția în conturile lor contabile. În mare parte, tranzacțiile sunt înregistrate în balanța de plăți conform principiului de „*drept constatat*”.

Stabilirea momentului înregistrării ține de tipul operațiunilor.

Pornind de la specificul sistemului statistic de colectare și compilare a datelor, dar și tipologia tranzacțiilor, în cadrul balanței de plăți tranzacțiile se reflectă:

- tranzacțiile cu bunuri – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor;
- tranzacțiile cu servicii – la momentul prestării serviciului sau efectuării plății;
- remunerarea salariaților, prestațiile sociale, transferurile personale – în perioada în care are loc plata sumelor respective;
- dobânzile la împrumuturi și la alocările de drepturi speciale de tragere – la momentul când ar fi trebuit să fie efectuate plățile conform acordurilor, după principiul de „*drept declarat*”, la depozite – la momentul efectuării plății, la titlurile de angajamente – conform principiului de „*drept constatat*”;
- granturile și asistența tehnică – la data efectuării tranzacției;
- reinvestirea profiturilor – în perioada în care sunt realizate;
- dividendele – la momentul declarării lor (în cazul băncilor) și în perioada în care are loc plata sumelor respective (în cazul altor sectoare);
- operațiunile cu titluri de participare – la momentul înregistrării tranzacției în conturile contabile pentru emisiile noi la băncile licențiate, la data efectuării tranzacției pentru alte sectoare;
- creditele comerciale – în momentul schimbării dreptului de proprietate asupra unui activ nefinanciar;
- titlurile de valoare – la momentul schimbării dreptului de proprietate asupra lor, care determină data efectuării tranzacției;
- tragerile de împrumuturi – la data efectuării tranzacției;
- rambursările de împrumuturi – la momentul când plățile au fost efectuate, reeșalonate sau iertate de creditor.

Fluxurile reprezintă *tranzacții economice efective* și rezultatul unor evenimente economice care au avut loc într-o anumită perioadă și alte modificări. Fluxurile internaționale se înscriu în conturi ca tranzacții (în balanța de plăți) și ca alte modificări ale activelor și pasivelor financiare în contul altor modificări. Fluxurile activelor și pasivelor financiare se grupează după categorii funcționale și instrumente. Fluxurile pot fi legate de tranzacții economice sau alte modificări.

Tranzacțiile din activitatea economică a două entități instituționale se desfășoară conform acordului reciproc și reprezintă un schimb al dreptului de proprietate asupra unor valori economice sau un transfer.

Tranzacțiile înscrise în conturile internaționale se efectuează între două unități instituționale, una din ele fiind rezident al țării care prezintă statistica, iar alta – nerezident.

Pentru fiecare tranzacție se efectuează două înregistrări una pe credit și alta pe debit.

Tranzacțiile din conturile internaționale se clasifică după diverse criterii:

- după reciprocitate – tranzacțiile sunt bilaterale (*schimburi*) și unilaterale (*transferuri*);
- după natura valorii tranzacționate – sunt fluxuri monetare / financiare și nemonetare;
- după modul de calcul – sunt fluxuri reflectate la valoarea efectiv tranzacționată (ex. utilizare / rambursare de împrumut) sau la valoarea calculată pentru perioada dată (ex. dobânda la împrumuturi, dividende); pot fi tranzacții calculate direct (ex. servicii de transport) sau indirect măsurate (ex. SIFIM – servicii de intermediere financiară indirect măsurate);
- după modul de captare / reflectare – tranzacții ce reprezintă intrări convenționale (ex. reinvestirea profiturilor) și tranzacții directe / efective.

Schimburile reprezintă tranzacții în care are loc furnizarea unei valori economice contra altei valori economice echivalente. Valorile economice, în linii mari, pot fi împărțite în resurse reale (bunuri, servicii și venituri) și instrumente financiare și derivate financiare. Tranzacțiile cu instrumente financiare nu țin doar de modificarea dreptului de proprietate asupra creanțelor și angajamentelor existente, ci și de crearea / apariția sau stingerea / anularea acestora. Schimburile sunt cele mai numeroase și mai importante tranzacții raportate în BP. Achiziționarea de bunuri și servicii, remunerarea salariaților, plata dividendelor, contractarea împrumuturilor etc., toate sunt schimburi.

Transferurile sunt tranzacții în care un partener furnizează o valoare economică unui alt partener fără să primească în schimb o valoare economică echivalentă. Deoarece tranzacțiile în BP sunt înregistrate în partidă dublă, transferurile sunt utilizate pentru a efectua înregistrarea compensatorie valorii economice a obiectului tranzacției. De exemplu, bunurile primite sub forma ajutorului umanitar se reflectă la *bunuri* (valoarea de piață a bunurilor) și la *cooperare internațională* (înregistrare compensatorie a valorii bunurilor respective la transferuri). Alte exemple de transferuri sunt taxele și impozitele, subvențiile, iertarea datoriilor, moștenirile.

Tranzacțiile monetare sunt tranzacțiile în care o unitate instituțională efectuează (primește) o plată sau acceptă o obligațiune (achiziționează un activ) exprimată în unități monetare.

Tranzacțiile nemonetare sunt acelea în care obiectul tranzacției nu este exprimat în unități monetare, de exemplu: barterul, remunerările și plățile în formă naturală; ajutorul umanitar sub formă de bunuri și servicii etc. Înregistrarea tranzacțiilor nemonetare are loc în baza valorii de piață a obiectului tranzacției.

Alte modificări reflectă fenomene economice care modifică valoarea activelor și pasivelor unei economii, pe parcursul perioadei de raportare, altele decât tranzacțiile înregistrate în BP.

În conturile internaționale alte modificări se referă doar la activele și pasivele financiare și se înregistrează în Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare fiind publicate în cadrul PII integrată. Ele se clasifică în două categorii mari:

- Alte modificări ale volumului activelor și pasivelor financiare;

- **Reevaluări** - ale activelor sau pasivelor financiare, ca rezultat al modificărilor de preț sau al fluctuației cursului valutar al valutei originale față de valuta de evaluare / calcul a CI pe parcursul perioadei de referință.

La alte modificări ale volumului activelor / pasivelor financiare se înregistrează, de exemplu *anularea unilaterală a datoriilor de către creditor; schimbările în clasificarea activelor / pasivelor și în componența pozițiilor acestora; modificarea statutului de rezidență a unității instituționale ce deține activele financiare sau pasivele sau a reorganizării / restructurării acestora; monetizarea și demonetizarea aurului în lingouri ș.a.*

Anularea datoriei are loc în cazul când creditorul recunoaște unilateral imposibilitatea de a recupera datoriile. *Iertarea datoriei* însă, apare ca rezultat al unor acorduri bilaterale între părțile implicate, având ca motivație acordarea unor beneficii economice. *Iertarea datoriei* se deosebește de *anularea datoriei* și se înregistrează ca tranzacție în contul de capital (transfer de capital) al balanței de plăți și ține în principal de datoria guvernamentală.

Pozițiile reprezintă valoarea activelor și a pasivelor financiare la o anumită dată. Ele se reflectă în poziția investițională internațională. Datele despre poziții sunt prezentate conform situației la începutul și la finele unei perioade de referință (trimestru, semestru, primele nouă luni ale anului, an) sau în dinamică pentru un interval de timp definit. Modificarea poziției de la începutul perioadei și până la sfârșitul ei se efectuează ca urmare a fluxurilor înregistrate în perioada dată (tranzacțiile din BP și alte modificări).

Unitatea instituțională este o entitate care corespunde următoarelor criterii:

1. desfășoară activitate economică și este în drept să dispună de bunuri și active în nume propriu, și respectiv poate realiza tranzacții de schimb a dreptului de proprietate a bunurilor și activelor cu alte unități instituționale;
2. are autonomie în luarea deciziilor economice și angajarea în activități economice, și poartă toată răspunderea în fața legii pentru acestea;
3. poate deține angajamente față de alte entități și poate încheia contracte;
4. dispune de contabilitate proprie (are documente contabile și un bilanț al activelor și pasivelor sale).

Există câteva tipuri principale de unități instituționale:

1. Gospodării ale populației – persoane fizice sau grupuri de persoane fizice;
2. Societăți (corporații sau quasi-corporații, societăți necomerciale și entități ale sectorului administrației publice – persoane juridice sau organizații obștești), a căror activitate este recunoscută de legislația în vigoare sau societate, independent de persoanele sau entitățile care le dețin sau le controlează.
3. Quasi-corporațiile sunt întreprinderi fără personalitate juridică, dar care activează de parcă ar fi unități separate de proprietarii săi.

Unitățile instituționale se grupează în **sectoare instituționale**. Tranzacțiile se atribuie sectorului instituțional din care face parte unitatea instituțională rezidentă participantă.

Clasificarea sectoarelor instituționale:

1. **Banca centrală** (autorități monetare) – Banca Națională a Moldovei;
2. **Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală** – băncile licențiate;

3. **Administrația publică** – instituțiile guvernamentale, autoritățile publice locale;
4. **Alte sectoare:**
 - **Alte societăți financiare**
 1. fonduri ale pieței financiare;
 2. fonduri de investiții;
 3. alte societăți financiare de intermediere;
 4. auxiliari financiari - *casele de schimb valutar, operatorii transferurilor de bani, intermediarii în asigurări*;
 5. societăți de asigurare;
 6. fonduri de pensii;
 - **Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației**
 - *societăți nefinanciare* – întreprinderi industriale și comerciale, inclusiv cele publice;
 - *gospodăriile populației*;
 - *instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* – societăți de binefacere, societăți profesionale, religioase, culturale, partide politice.

1.2.2. Norme metodologice referitoare la balanța de plăți a Republicii Moldova

1.2.2.1. Structura balanței de plăți

Balanța de plăți este alcătuită din următoarele conturi: contul curent, contul de capital și contul financiar. Contul curent include: balanța comerțului cu bunuri, balanța serviciilor, balanța veniturilor primare, balanța veniturilor secundare. Contul de capital cuprinde: achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital. Contul financiar constă din: investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare, alte investiții și active de rezervă.

Tabelul 1. Balanța de plăți – agregate de bază

	Credit	Debit	Net
Contul curent Bunuri și servicii Bunuri Servicii Venituri primare <i>Remunerarea salariaților</i> <i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții</i> <i>Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților</i> <i>Profituri reinvestite</i> <i>Renta</i> Venituri secundare <i>Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.</i> <i>Contribuții sociale</i> <i>Prestații sociale</i> <i>Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)</i> <i>Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)</i> <i>Cooperarea internațională curentă</i> <i>Transferuri curente diverse</i>			
Contul de capital Achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse Transferuri de capital Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)			
	Achiziția netă de active financiare	Acumularea netă de pasive	Net
Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar) Investiții directe Investiții de portofoliu Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților Alte investiții <i>Numerar și depozite</i> <i>Împrumuturi</i> <i>Credite comerciale și avansuri</i> <i>Alte creanțe / angajamente – altele</i> Drepturi speciale de tragere (alocări) Active de rezervă Erori și omisiuni nete			

Conform structurii standard a BP (tabelul 1), indicatorii în contul curent și de capital sunt prezentați în bază brută ca suma tuturor tranzacțiilor înregistrate la articolul respectiv, separat la intrări și la ieșiri. Indicatorii contului financiar sunt înregistrați în bază netă, reflectând valoarea diferenței între intrări și ieșiri pentru fiecare categorie funcțională și instrument financiar al activelor și pasivelor financiare, separat pentru *achiziția netă de active financiare* și *acumularea netă de pasive*. *Achiziția netă de active financiare* reprezintă diferența între tranzacțiile BP de majorare a activelor financiare deținute de rezidenți și cele de reducere a acestora, similar *acumularea netă de pasive* este egală cu diferența între tranzacțiile BP de majorare/formare a pasivelor rezidenților și cele de reducere/stingere a lor.

Suplimentar prezentării standard a BP este elaborată și prezentarea desfășurată care include, pe lângă indicatorii contului curent și de capital, și indicatorii contului financiar cu prezentarea distinctă a rulajelor debitare și creditare (cu anumite excepții – *numerar și depozite, credite comerciale și avansuri*).

Articolele *balanței de plăți* sunt structurate în felul următor:

Contul curent reflectă totalitatea tranzacțiilor între rezidenți și nerezidenți ce țin de comerțul internațional cu *bunuri și servicii* și încasările și plățile de *venituri primare și venituri secundare*.

La **Bunuri** sunt reflectate tranzacțiile cu bunuri în care are loc schimbul dreptului de proprietate asupra acestora între rezidenți și nerezidenți, fără a ține cont de faptul dacă bunurile au traversat sau nu hotarul țării (bunurile ce nu traversează hotarul țării sunt: bunurile procurate în porturi de către transportatorii internaționali și mărfurile negociate peste hotare). Un caz special sunt și bunurile procurate în perioada de raportare, și stocate temporar peste hotarele țării, urmând ca ulterior să fie introduse pe teritoriul țării pentru consum, care sunt reflectate în BP în perioada în care avut loc schimbul de proprietate, indiferent de perioada în care vor fi introduse în țară. Tot aici se includ tranzacțiile cu bunuri aferente comerțului electronic și portmoneelor electronice, dar și bunurile achiziționate de călători pentru comercializare în economia proprie sau într-o altă economie. De menționat că unele bunuri sunt incluse la servicii, de exemplu, consumul ambasadelor pe teritoriul altor state – la bunuri și servicii guvernamentale, bunurile procurate de călători pentru a fi utilizate/consumate pe perioada aflării peste hotare – la călătorii.

În cadrul BP se disting 3 categorii importante de bunuri:

- *Mărfurile generale în baza balanței de plăți* cuprind bunurile care fac obiectul unui transfer de proprietate economică între un rezident și un nerezident și care nu sunt incluse în alte categorii specifice, precum bunurile negociate peste hotare și aurul nemonetar sau ca parte a unui serviciu. Mărfurile generale sunt evaluate la valoarea de piață pe bază franco la bord (FOB).
- *Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare* presupun achiziționarea de bunuri de către un rezident de la un nerezident și revânzarea lor ulterioară unui alt nerezident, fără ca bunurile să traverseze hotarul economiei raportoare. Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare reprezintă diferența dintre vânzările și cumpărările de mărfuri negociate peste hotare.
- *Aurul nemonetar* cuprinde toate tranzacțiile cu aur, în afara aurului monetar. Aurul monetar este deținut de către autoritățile monetare și înregistrat ca *activ de rezervă*.

Importul și exportul de bunuri pentru și după prelucrare nu se includ în mărfurile generale în balanța de plăți, pentru că nu are loc schimbul dreptului de proprietate, însă se reflectă valoarea serviciilor de prelucrare a acestor mărfuri la *servicii*. Bunurile trimise la reparații fac parte din valoarea serviciilor de reparații și se includ în articolul respectiv în cadrul serviciilor.

La **Servicii** se înregistrează valoarea serviciilor prestate dintre rezidenți și nerezidenți. Serviciile sunt clasificate în:

- *Serviciile de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților* includ prelucrarea, asamblarea, etichetarea, ambalarea bunurilor, realizate de întreprinderi care nu dețin în proprietate bunurile în cauză. Prelucrarea este realizată de o entitate care primește un comision de la proprietar, ce constituie valoarea serviciului.

- *Serviciile de întreținere și de reparații* cuprind lucrările de întreținere și reparații efectuate de rezidenți asupra bunurilor care sunt deținute de nerezidenți (și invers). Reparația și întreținerea vapoarelor, aeronavelor și a altor echipamente de transport sunt incluse la acest articol.
- *Serviciile de transport* reprezintă procesul transportării internaționale a persoanelor și bunurilor dintr-o locație în alta, precum și serviciile auxiliare conexe. Serviciile de transport sunt specificate pe: (i) tipuri de transport: maritim, aerian, alte mijloace de transport, și în continuare pentru fiecare tip de transport se specifică: (ii) transportarea de pasageri, de mărfuri și alte servicii, precum sunt cele de încărcare / descărcare, deservirea unităților de transport, depozitare și antrepozitare, ambalare și reambalare, curățarea echipamentelor de transport, efectuate în porturi și aeroporturi etc. Serviciile poștale și de curierat sunt evidențiate separat în categoria serviciilor de transport și includ preluarea, transportul și livrarea scrisorilor, ziarelor, periodicelor, broșurilor, a altor materiale tipărite, a coletelor și pachetelor.
- *Călătoriile* includ bunurile și serviciile achiziționate într-o economie de către călătorii nerezidenți, în scopuri de afaceri sau personale (inclusiv călătoriile ce țin de tratament și de studii). Exportul acestora reflectă valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate de către nerezidenți în cursul vizitelor lor în Republica Moldova. Importul acestora oglindește valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate din alte economii de către rezidenți în cursul vizitelor peste hotare. În călătorii sunt incluse serviciile de transport local pe teritoriul țării vizitate. Călătoriile sunt divizate în:
 - *Călătorii de afaceri* ce includ achiziționarea de bunuri și servicii de către cei care călătoresc în interes de afaceri (inclusiv de către lucrătorii sezonieri, transfrontalieri și alții care nu sunt rezidenți ai economiei unde sunt angajați).
 - *Călătorii în interes personal* ce cuprind bunurile și serviciile achiziționate de către călătorii care se deplasează în străinătate în alte scopuri decât cele de afaceri (vacanțe, participarea la activități recreative și culturale, pelerinajul, pentru educație sau sănătate), precum și de refugiați sau alte tipuri de migranți cu o perioadă de ședere sub un an.
- *Serviciile de telecomunicații, de informatică și de informații* reprezintă: serviciile internaționale de *telecomunicații* (sunete și imagini transmise prin intermediul telefonului, radioului, internetului; deservirea canalelor informaționale, alte servicii conexe);
 - *serviciile de informatică* (serviciile destinate componentelor hardware și / sau software, de prelucrare a datelor, de consultanță, de instalare, de întreținere și reparare a computerelor, de asistență privind gestionarea resurselor informatice, analiza, proiectarea și programarea de sisteme informatice „la cheie” (inclusiv dezvoltarea și proiectarea de pagini de internet) și furnizarea de consultanță tehnică pentru programe de calculator (software); licențele de utilizare limitată în timp (periodică) a programelor de calculator nepersonalizate livrate pe suport magnetic, ce exclud posibilitatea distribuirii sau reproducerii acestora; programele (software) nepersonalizate descărcate sau livrate pe căi electronice, indiferent dacă plata pentru licență se efectuează periodic sau este o plată unică; dezvoltarea, producerea, furnizarea și elaborarea documentației pentru programele de calculator personalizate, inclusiv de sisteme de operare realizate la comandă pentru utilizatori specifici; întreținerea

- sistemelor și alte servicii auxiliare; consultanța și asistența în problemele legate de gestionarea resurselor informatice / software, precum și serviciile de instruire personalizate, prestate unei persoane sau a unui grup de persoane, cum ar fi instruirea angajaților unei companii; serviciile de prelucrare a datelor, cum ar fi introducerea, sortarea și prelucrarea datelor; serviciile de găzduire a paginilor de internet și gestionarea echipamentelor informatice);
- *serviciile de informații* (serviciile agenților de presă, serviciile privind bazele de date (stocarea, păstrarea și diseminarea datelor), portalurile de căutare pe internet, precum și abonamentele individuale la ziare și ediții periodice prin poștă sau electronic, serviciile bibliotecilor și arhivelor).
 - *Serviciile financiare* cuprind comisioanele pentru serviciile de intermediere financiară și pentru servicii auxiliare prestate între rezidenți și nerezidenți. Ele sunt divizate în:
 - *Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare*, constau din diverse comisioane pentru acceptarea de depozite și acordarea de credite, pentru garanții unice, pentru rambursări anticipate sau întârziate, de administrare a conturilor, servicii de carduri bancare, comisioane și taxe legate de leasingul financiar, factoring, subscrieri și compensarea plăților;
 - *Servicii de intermediere financiară indirect măsurate (SIFIM)*, exprimă valoarea estimată a serviciilor furnizate de intermediarii financiari pentru care nu se încasează taxe sau comisioane explicite, dar care sunt cuprinse în diferența dintre rata efectivă a dobânzii și rata dobânzii pe piața interbancară.
 - *Construcțiile* cuprind crearea, renovarea, repararea sau extinderea activelor fixe sub formă de clădiri, amenajări ale teritoriului și alte construcții (inclusiv drumuri, poduri, baraje, linii electrice și feroviare, rețele de televiziune etc.). Sunt incluse lucrările de instalare, asamblare, modernizare, amenajare a teritoriului, servicii specializate. Contractele de construcții din comerțul internațional cu servicii sunt pe termen scurt. Proiectele mari de construcții care durează un an sau mai mult vor conduce la înființarea unei filiale rezidente, a cărei activitate este reflectată la investiții directe. Construcțiile sunt divizate în:
 - *Construcții în străinătate*, ce cuprind serviciile de construcții furnizate nerezidenților de către întreprinderi rezidente ale economiei raportoare (exporturi), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia gazdă de întreprinderile respective (importuri);
 - *Construcții în economia raportoare*, ce constau din serviciile de construcții furnizate rezidenților din economia raportoare de către întreprinderi de construcții nerezidente (importuri), precum și bunurile și serviciile achiziționate în economia raportoare de către întreprinderile nerezidente respective (exporturi).
 - *Serviciile de asigurare și ale fondurilor de pensii* cuprind asigurările directe, cum ar fi asigurările de viață, de sănătate, de mărfuri transportate și alte asigurări; reasigurările; serviciile auxiliare de asigurare; precum și serviciile de pensii și de garanții standardizate.
 - *Serviciile de arhitectură, de inginerie, științifice și alte servicii tehnice* cuprind plăți pentru:
 - *Servicii de inginerie*, ce includ lucrările de proiectare, dezvoltare și utilizare a mașinilor, utilajelor, proceselor și sistemelor, precum și desfășurarea cercetărilor în domeniul proiectelor ingineresti;

- *Servicii științifice și alte servicii tehnice*, ce includ serviciile de topografie, cartografie, testare și certificare a produselor, serviciile meteorologice; inspectia tehnică, certificarea navelor maritime, avioanelor, automobilelor, certificarea și autentificarea operelor de artă; testarea și analiza proprietăților fizice ale materialelor; testarea și analiza proprietăților chimice și biologice ale aerului, apei, solului, alimentelor, produselor farmaceutice etc.; testarea și analiza în domeniile științifice conexe;
- *Servicii de arhitectură*, ce includ planificarea urbană și regională, serviciile de arhitectură peisagistică, inclusiv elaborarea planurilor privind utilizarea terenului, selecția, controlul și utilizarea șantierului, studiile de fezabilitate, evaluarea impactului asupra mediului și evaluările economice ale planurilor de dezvoltare urbană.
- *Taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale* cuprind plățile pentru utilizarea temporară a drepturilor de proprietate intelectuală (francize și mărci comerciale; licențe pentru utilizarea rezultatelor activității de cercetare și dezvoltare; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția de software; licențe pentru reproducerea și/sau distribuția produselor audiovizuale și conexe).
- *Bunurile și serviciile administrației publice (n.a.p.)* cuprind:
 1. tranzacțiile efectuate de *ambasade și consulate*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare a acestora; taxele și plățile pentru eliberarea vizelor, perfectarea actelor și alte servicii prestate; cheltuielile efectuate de către diplomați, angajații consulari și membrii familiilor lor în țara de amplasare a acestora;
 2. tranzacțiile efectuate de *reprezentanțe și unități militare*, ce includ cheltuielile de întreținere efectuate în țara de amplasare, inclusiv cheltuielile personalului militar;
 3. *Alte mărfuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)*, ce includ cheltuielile curente efectuate de către alte organizații internaționale și instituții guvernamentale străine.

Tot aici se clasifică serviciile de înregistrare de stat a navelor maritime din străinătate, precum și eliberarea certificatelor de înregistrare de stat a medicamentelor de către instituțiile/agențiile publice aflate în subordinea Guvernului; plățile de la nerezidenți către administrația publică pentru permise, pașapoarte, patente de întreprinzător și alte tipuri de licențe decât cele menționate la *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale*.

- *Alte servicii*: servicii personale, culturale și de agrement; alte servicii pentru afaceri (cercetare și dezvoltare, profesionale și de consultanță managerială, comerciale și altele).

La **Venituri primare** sunt prezentate remunerările acumulate de unitățile instituționale pentru contribuția acestora la procesul de producție sau pentru furnizarea de active financiare sau din închirierea resurselor naturale altor unități instituționale și sunt divizate în:

- *Remunerarea salariaților*, ce reprezintă valoarea totală brută a remunerărilor în numerar sau în natură, inclusiv taxele, impozitele și contribuțiile în sistemele de asigurare socială, medicală etc. când angajatorul și angajatul sunt rezidenți în economii diferite. Din valoarea brută nu se exclud cheltuielile de întreținere efectuate de angajați în țara gazdă, totodată acestea se înregistrează compensatoriu la articolul *călătorii*. La fel se reflectă și impozitele plătite în țara gazdă, înregistrate compensatoriu la *venituri secundare*.
- *Veniturile din investiții*, ce reprezintă încasări și plăți aferente creanțelor și angajamentelor externe. Această categorie cuprinde veniturile din investiții directe, investiții de portofoliu, alte investiții și din active de rezervă. La intrări ele includ venituri de încasat provenite din capitalul investit sau împrumutat în exterior de către rezidenți, la ieșiri se reflectă veniturile

nerezidenților obținute din capitalul investit în Republica Moldova sau împrumutat rezidenților. Cele mai uzuale tipuri de venituri din investiții sunt veniturile din participații și acțiuni (dividende și profituri reinvestite) și veniturile aferente instrumentelor de datorie (dobânzi):

1. *Dividendele* sunt constituite din câștigurile distribuite în baza acțiunilor sau altor forme de participare la capitalul social al întreprinderilor în cadrul investițiilor directe și de portofoliu.
 2. *Profiturile reinvestite* reprezintă veniturile investitorilor străini direcți nedistribuite sub formă de dividende sau alte beneficii.
 3. *Dobânzile constituie* plăți în conformitate cu un acord, având caracter obligatoriu între creditor și debitor (de exemplu: dobânda la împrumuturi, la depozitele bancare; cupoanele la titlurile de valoare etc.).
- *Alte venituri primare* sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional al economiei raportoare (*administrația publică și alte sectoare*) și includ impozitele de producție și pe importuri, subvențiile și renta.
 - *Impozitele pe producție și pe importuri* cuprind taxe pe valoarea adăugată pentru livrarea/importul mărfurilor sau al serviciilor impozabile, taxe vamale și accize. Impozitele pe produse fac parte din prețul produsului sau al serviciului, fiind reținute și achitate de subiecții impozabili la diferite etape (producere, distribuție și consum). În prezent în balanța de plăți acestea sunt înregistrate doar parțial, în baza informației disponibile. Restituirea impozitelor reprezintă înregistrări negative: rambursări de impozite de la bugetul de stat către persoane fizice nerezidente se reflectă la intrări cu minus (*administrația publică*), rambursarea taxelor din străinătate în favoarea persoanelor fizice rezidente se reflectă la ieșiri cu minus (*alte sectoare*);
 - *Renta* reprezintă venitul încasat de către proprietarul resurselor naturale pentru transmiterea dreptului de utilizare a acestora către alte unități instituționale nerezidente. Plățile / încasările administrației publice pentru utilizarea terenului fără construcții, cum ar fi bazele militare, se clasifică la *Rentă*. Plățile pentru drepturi de survol se vor clasifica la *rentă*, iar plățile pentru gestionarea (controlul) traficului aerian sunt reflectate la *Alte servicii de transport*. Tot aici se includ contractele de transfer temporar sau de împrumut ale jucătorilor de fotbal.

La **Venituri secundare** se includ înregistrările compensatorii aferente trecerii dreptului de proprietate asupra resurselor materiale și financiare de la rezidenții unei țări la rezidenții altei țări, fără încasarea unor valori economice în schimb. Veniturile secundare reflectă transferuri, ce sunt divizate după sectoare: *administrația publică și societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației*. Exemple de venituri secundare des întâlnite în practică sunt transferurile personale, contribuțiile și prestațiile sociale, impozitele, ajutoarele umanitare și asistența tehnică în cadrul cooperării internaționale, primele nete și despăgubirile în cadrul asigurărilor (altele decât cele de viață) etc. *Impozitele curente* sunt formate din impozite pe venit, patrimoniu, creșterea/pierderea de capital, operațiuni financiare (emisii, vânzarea / cumpărarea valorilor mobiliare) și alte taxe/impozite ale nerezidenților ce nu intră în componența veniturilor primare. *Contribuțiile sociale* reprezintă primele de asigurare socială datorate sau achitate de gospodăriile populației pentru constituirea fondului de rezervă în cadrul sistemelor de asigurare socială. *Prestațiile sociale* reprezintă plăți în

cadrul sistemului public de protecție socială, cum ar fi pensiile, indemnizațiile de șomaj, de invaliditate, incapacitate temporară de muncă etc., precum și alte plăți cu destinația similară prestațiilor de asigurări sociale.

Cooperarea internațională curentă cuprinde transferuri în numerar sau bunuri, între guvernele diferitor țări și cu organizațiile internaționale:

- granturi, ajutoare umanitare, inclusiv sub formă de bunuri – alimente, îmbrăcăminte, medicamente etc., acordate în situații excepționale, cum ar fi dezastrele naturale;
- contribuții anuale regulate plătite din bugetul de stat în favoarea organizațiilor internaționale, cu excepția taxelor; precum și transferuri regulate către autoritățile administrației publice pentru susținerea politicii promovate de organizații internaționale.

Transferurile curente diverse, în numerar sau bunuri, includ toate transferurile curente, altele decât cele descrise mai sus. Acestea cuprind: primele nete de asigurare și despăgubirile pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață); transferuri curente către IFSLSGP; transferuri curente între gospodăriile populației; amenzi și penalități; plăți ne semnificative de compensații pentru prejudicii cauzate unor persoane sau daune suferite de proprietăți sau bunuri, pentru neexecutarea clauzelor contractuale, alte pierderi și riscuri ce nu au fost asigurate; cadouri și donații curente ne semnificative; transferuri curente în cadrul loteriilor și jocurilor de noroc, efectuate în favoarea câștigătorilor sau în scopuri filantropice, ce sunt estimate din costul total al biletelor procurate după deducerea serviciilor și sunt privite ca transferuri directe de la participanții la loteriile sau jocurile de noroc în beneficiul câștigătorilor și organizațiilor de caritate.

Contul de capital cuprinde achiziționarea / cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse și transferurile de capital.

Activele nefinanciare neproduse constau din:

- resurse naturale, ce cuprind terenurile, rezervele de minereuri, de apă, spațiul aerian, drepturile de emisii și alte permise dacă acestea sunt comercializabile etc. Tranzacțiile internaționale cu terenuri au loc în cazul achiziționării / disponibilizării terenului sau în cazul semnării unui contract de leasing pe termen lung asupra terenului pentru instituirea enclavelor teritoriale, misiunilor diplomatice sau a bazelor militare. De asemenea, în cazul schimbului benevol al suveranității statului asupra anumitor teritorii, fie contra plată, fie prin transfer gratuit. Anexarea unilaterală a teritoriilor nu reprezintă transfer de capital;
- contracte, închirieri și licențe, care sunt recunoscute drept active economice. Aici se includ contractele de leasing operațional comercializabile, contractele de multi-proprietate în regim de timp partajat, licențele pentru desfășurarea anumitor genuri de activitate, dreptul exclusiv al unei edituri de a publica noile lucrări ale unui anumit autor etc.;
- active comerciale, ce cuprind embleme și mărci comerciale, denumiri de branduri, logotipuri, nume de domenii (extensii/hosting) și titluri ale edițiilor periodice, cu condiția că sunt comercializate separat de unitățile instituționale care le dețin.

Achiziționarea și cesiunea de active nefinanciare neproduse sunt înregistrate separat în valoare brută (*achiziționarea brută – debit / cesiunea brută – credit*). La acest articol din contul de capital se înregistrează numai achiziționarea sau cesiunea de astfel de active (schimbul dreptului de proprietate), nu și utilizarea lor. Aici sunt înregistrate, de exemplu, contractele de transfer definitiv

a sportivilor/jucătorilor (de ex. de fotbal), schimbul definitiv și irevocabil al drepturilor de proprietate intelectuală (înstrăinarea / vânzarea acestora).

Transferurile de capital constau din (1) transferuri de proprietate asupra activelor fixe, (2) transferuri de fonduri legate sau condiționate de achiziționarea sau cedarea de active fixe și (3) iertarea datoriilor de către creditori. Transferurile de capital se pot efectua în numerar sau în natură și sunt clasificate în funcție de sectorul instituțional din economia raportoare (*administrația publică* sau *alte sectoare*).

Exemple de transferuri de capital guvernamentale sunt: granturile investiționale de la donatori internaționali, iertarea datoriei de către un creditor extern ș.a. Transferurile de capital între gospodăriile populației țin de cadourile prețioase (cum ar fi imobile, cote-părți în capitalul întreprinderilor) sau moștenirile valoroase.

Suma soldului **contului curent** și **contului de capital** definește indicatorul „**capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare**” a țării în relațiile economice cu restul lumii.

Contul financiar înregistrează tranzacții cu active și pasive financiare ce au loc între rezidenți și nerezidenți și care reflectă *achiziții nete de active financiare și acumulări nete de pasive* pe parcursul unei perioade.

Creșterea netă atât a activelor, cât și a pasivelor financiare este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea netă – cu semnul minus.

După categoria funcțională, tranzacțiile financiare sunt clasificate la: *investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții, active de rezervă*. Tranzacțiile financiare sunt divizate în continuare pe tipuri de instrumente, sectoare instituționale și scadențe. Se disting următoarele categorii și tipuri de instrumente: (1) participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, (2) instrumente de natura datoriei (drepturi speciale de tragere, numerar și depozite, titluri de valoare, împrumuturi, scheme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate, credite comerciale și avansuri, alte creanțe și angajamente), (3) alte active și pasive (aur monetar, derivate financiare și opțiuni pe acțiuni ale angajaților).

Investițiile directe reflectă tranzacții transfrontaliere de investire, ale rezidenților unei economii (investitori direcți), care dețin controlul sau un grad semnificativ de influență asupra gestionării unor întreprinderi rezidente ale altei economii (întreprinderi cu investiții directe). În conformitate cu standardele internaționale, deținerea directă sau indirectă a 10% sau mai mult din acțiuni cu drept de vot într-o întreprindere este dovada unei relații de investiție directă. Noțiunea de investiție directă este conformă metodologiei OCDE din *Definiția de referință a investițiilor străine directe, ediția a IV, 2008*. Actualmente statisticile compilate sunt bazate pe informația privind deținerea directă a unei cote în capitalul acționar.

În cadrul investițiilor directe se reflectă separat următoarele componente:

- *Participațiile și acțiunile fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor*, la care se prezintă tranzacțiile cu participații directe la capitalul social al entităților economice într-o altă economie, ce reprezintă întreprinderi cu investiții directe, precum și indirecte, deținute de filialele, sucursalele și întreprinderile asociate ale acestora, în cazul când este valabilă relația asociată de investiție directă cu ele.

- *Reinvestirea profiturilor*, ce reprezintă partea veniturilor nedistribuite, ce revine investitorului direct după distribuirea veniturilor sub formă de dividende, proporțională cu participarea investitorului la capitalul social (contrapartida se înregistrează în contul curent la contul venituri primare ca venituri din investiții directe – profituri reinvestite). Reinvestirea profiturilor reprezintă tranzacții convenționale de investiții de la investitorul direct în capitalul propriu al întreprinderii cu investiții directe, însă poate fi și negativă în cazul când întreprinderea cu investiții directe suportă pierderi sau când dividendele distribuite spre achitare în perioada de raportare sunt mai mari ca venitul net pentru această perioadă. Profitul reinvestit negativ este considerat ca fiind retragere convențională de capital.
- *Instrumentele de natura datoriei* reflectă tranzacții cu totalitatea pozițiilor debitoare ale investitorului direct cu entitățile afiliate (în relație de investiție străină directă), în special împrumuturi între întreprinderea-mamă nerezidentă / rezidentă și filiala rezidentă / nerezidentă. Aici se reflectă și tranzacțiile cu alte tipuri de datorii între entitățile înrudite, de exemplu, creditele comerciale și avansuri, alte creanțe / angajamente, cum sunt, de exemplu, datoriile istorice pentru importul de resurse energetice față de investitorul străin direct.

Tranzacțiile cu participații și acțiuni nu reprezintă neapărat fluxuri financiare, ele pot fi și sub formă de mărfuri, servicii, alte resurse oferite de către investitorul direct întreprinderii cu investiție directă sau invers.

În cazul evaluării profitului reinvestit pot apărea situații ce țin de supradividende și dividendele de lichidare, ce sunt tratate ca retrageri de capital și nu ca venituri către plată în perioada curentă a investitorilor direcți (nu se reflectă în contul curent ca dividende plătite, ci se înregistrează în contul financiar ca reduceri de *participații și acțiuni* în contrapartidă cu *numerarul și depozitele*). Definirea unui dividend ca supradividend este complexă și necesită o analiză a activității întreprinderii cu investiții directe și a performanțelor economice de durată ale acesteia.

Datoriile între anumite tipuri de instituții financiare înrudite (*banca centrală, societăți care acceptă depozite, fonduri de investiții și alți intermediari financiari*, altele decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) nu se reflectă la investiții directe ca instrumente de natura datoriei. Ele se înregistrează în funcție de tipul instrumentului financiar la *alte investiții* (la împrumuturi, credite comerciale, alte creanțe / angajamente) sau la *investiții de portofoliu*.

Participațiile și instrumentele de datorie sunt clasificate și în funcție de tipul de relație dintre entitățile înrudite și de direcția fluxului investițional, astfel se disting trei tipuri de relații:

1. Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe – categorie care include fluxurile de investiții de la investitorul direct la întreprinderile cu investiții directe ale acestuia;
2. Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă) – categorie ce include fluxurile de investiții de la întreprinderile cu investiții directe la investitorul lor direct;
3. Între întreprinderile afiliate din același grup – categorie ce include fluxurile între întreprinderile care nu se controlează sau influențează reciproc, dar care se află sub controlul sau influența aceluiași investitor direct.

Investițiile de portofoliu includ tranzacțiile între rezidenți și nerezidenți care implică titluri de creanță / datorie și titluri de valoare de natură participativă (acțiuni), altele decât cele incluse în investițiile directe sau activele de rezervă. Condiția de bază a reflectării tranzacțiilor cu un titlu de valoare în cadrul investițiilor de portofoliu este capacitatea acestuia de a fi negociabil pe piețe specializate organizate sau direct, cu excepția tranzacțiilor cu derivate financiare care, cu toate că

reprezintă titluri de valoare negociabile, nu se includ la investiții de portofoliu, ci, separat, la categorie funcțională distinctă. Investițiile de portofoliu sunt sub formă de:

- *Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții* – în cazul în care investitorul nu întrunește condițiile de investiție directă asociată și deține mai puțin de 10% din capitalul propriu al întreprinderii, precum și în cazul fondurilor de investiții, fondurilor de hedging;
- *Titluri de creanță / de angajamente* – cuprind obligațiuni și instrumente ale pieței monetare, spre exemplu bonuri, certificate de depozit negociabile, titluri garantate cu active, instrumente de piață monetară etc.

Instrumentele de natura datoriei sunt prezentate pe sectoare instituționale și după scadența inițială (pe termen scurt și pe termen lung).

Derivatele financiare (*altele decât rezervele*) oglindesc tranzacții cu titluri de valoare ce reprezintă instrumentele financiare corelate cu alte instrumente financiare sau indicatori, sau anumite mărfuri care pot fi procurate sau vândute la o dată viitoare, prin intermediul cărora pe piețele financiare pot fi comercializate riscuri financiare (riscul ratei dobânzii, riscul valutar, riscul variației valorii titlurilor de participare și prețului mărfurilor de bază, riscul de credit etc.). Această categorie este identificată separat de alte categorii datorită esenței sale specifice, deoarece se referă la tranzacții de transfer al riscului, nu la furnizarea de fonduri sau alte resurse. Spre deosebire de alte categorii funcționale, la derivatele financiare nu se acumulează venituri primare. Aici se reflectă operațiunile cu swap-uri, opțiuni, depozite de garanție ș.a. În Conturile internaționale ale Republicii Moldova nu sunt reflectate tranzacții cu derivate financiare din lipsa acestora.

Alte investiții includ tranzacțiile cu active și pasive financiare care nu sunt incluse la categoriile: *investiții directe, investiții de portofoliu sau derivate financiare*. *Alte investiții* se clasifică pe tipuri de instrumente, sectoare instituționale și scadențe originale. Ele reflectă tranzacțiile cu următoarele tipuri de instrumente financiare:

- *alte participații la capital;*
- *numerar și depozite;*
- *împrumuturi;*
- *credite comerciale și avansuri;*
- *alte creanțe / angajamente;*
- *drepturi speciale de tragere.*

Alte participații la capital reprezintă participații, altele decât cele sub formă de titluri de valoare de natură participativă. Alte participații la capital se includ la *Alte investiții* atunci când ele nu sunt investiții directe, investiții de portofoliu și nici active de rezervă. De exemplu, participațiile la capitalul anumitor organizații internaționale, uniuni economice sau monetare, ce nu sunt sub formă de titluri de valoare se clasifică ca alte participații la capital.

Numerarul și depozitele. Numerarul cuprinde numerarul în valută deținut de rezidenți (active) și în moneda națională deținut de nerezidenți (pasive). Depozitele constau din conturi curente, plasări la termen și alte tipuri de plasări ale rezidenților în străinătate (active) și ale nerezidenților în sistemul bancar național (pasive). Depozitele sunt contracte standardizate, nenegociabile, oferite de societățile care acceptă depozite, ce permit plasarea și retragerea ulterioară de către creditor a unei sume de mijloace bănești. Tranzacțiile cu *numerar și depozite* se reflectă doar în bază netă ca diferența tranzacțiilor de majorare și celor de micșorare a acestora (net creditare sau net debitare). La *împrumuturi* sunt înregistrate activele și pasivele care apar în urma oferirii temporare directe

de către un creditor a unei valori financiare unui debitor, fără să rezulte un instrument negociabil. Aici sunt incluse împrumuturile financiare, împrumuturile destinate finanțării comerțului, alte împrumuturi (inclusiv creditul ipotecar, facilități overdraft), creditele și împrumuturile de la FMI. Leasingul financiar și contractele de răscumpărare (REPO), de asemenea, sunt incluse în acest articol.

Rambursările de împrumuturi sunt înregistrate la momentul stingerii angajamentelor (de exemplu, la momentul plății efective a principalului, reeșalonării sau iertării împrumutului de către creditor). Dobânda la împrumuturi se calculează la momentul către plată. Arieratele la dobândă către plată sunt incluse la articolul *împrumuturi* ca trageri convenționale, pentru a asigura reconcilierea cu pozițiile reflectate în PII, ce includ și arieratele la dobândă. Conform MBP6, arieratele sunt incluse la instrumentul original la care se referă, fie activ sau pasiv, și sunt reflectate ca un articol informativ în cazul când se referă la finanțarea excepțională, în celelalte cazuri ele se înregistrează doar în informația suplimentară la balanța de plăți.

Creditele comerciale și avansurile reflectă creanțele / angajamentele rezultate din acordarea directă de credite de către furnizorii de bunuri și servicii clienților lor (plăți amânate/neefectuate) pentru livrări/prestări făcute și plăți în avans de către clienți furnizorilor pentru bunurile și serviciile care încă nu au fost livrate/prestate. Creditele comerciale se înregistrează în cazul în care plata pentru mărfuri sau servicii se efectuează mai devreme sau mai târziu față de momentul schimbului dreptului de proprietate asupra acestora, ceea ce, de obicei, se specifică în contractul tranzacției și reprezintă creanțe sau angajamente pe termen scurt sau lung (excepție fac contractele de leasing financiar ce sunt tratate ca împrumuturi). În balanța de plăți a Republicii Moldova la acest articol se înregistrează tranzacțiile ce reflectă plățile / încasările în avans pentru bunuri și servicii, valoarea mărfurilor livrate în țară / peste hotare până la încasarea plăților aferente și a serviciilor prestate / primite până la încasarea / efectuarea plăților pentru ele. Tranzacțiile cu *credite comerciale și avansuri* se reflectă doar în bază netă, ca diferența tranzacțiilor de majorare și celor de micșorare a acestora (net creditare sau net debitare).

Alte creanțe / angajamente - altele reflectă tranzacțiile cu activele și pasivele financiare de alte tipuri decât cele enumerate mai sus. Sunt incluse datoriile / creanțele aferente impozitelor, achizițiilor și vânzărilor de titluri de valoare, a diverse comisioane (de exemplu pentru acordarea ca împrumut a titlurilor de valoare, pentru împrumutul în aur), restanțe în plata salariilor și remunerațiilor, dividendelor și contribuțiilor sociale, și acumularea și stingerea lor ulterioară.

Alocări de drepturile speciale de tragere. Drepturile speciale de tragere (DST) emise de Fondul Monetar Internațional sunt unități monetare de cont care au funcția de echilibrare a lichidității pe plan internațional. Emiterile de DST sunt alocate țărilor membre în funcție de mărimea cotelor de participare ale acestor țări la constituirea resurselor FMI. În balanța de plăți acestea sunt reflectate, pe de o parte, drept completare a activelor de rezervă ale statului (dețineri de DST), pe de altă parte, drept majorare a pasivelor externe (alocări de DST). Alocările de DST reprezintă un instrument specific de finanțare. Dacă valoarea alocărilor de DST este mai mare decât deținerile de DST (din activele oficiale de rezervă), țara respectivă achită FMI o dobândă, iar dacă deținerile de DST depășesc alocările, FMI achită o dobândă acestei țări. Actualmente, Republica Moldova este un debitor net în raport cu FMI și achită dobânzi la alocările de DST.

La Activele de rezervă se prezintă tranzacțiile cu activele externe ale statului gestionate de autoritățile monetare, în cazul Republicii Moldova - de către Banca Națională a Moldovei. Activele de rezervă se caracterizează prin disponibilitate imediată și control deplin al autorităților monetare

pentru utilizare în scopul acoperirii necesităților de finanțare a balanței de plăți, intervenții pe piețele valutare pentru gestionarea cursului de schimb valutar și în alte scopuri conexe (precum menținerea încrederii în monedă națională și în evoluția pozitivă a economiei naționale sau ca bază pentru serviciul / acordarea creditelor externe de către stat). Activele de rezervă trebuie să corespundă obligatoriu condițiilor de convertibilitate, fiind exprimate în valute liber convertibile din coșul de monede al DST și să aibă un grad înalt de lichiditate.

Activele de rezervă includ aurul monetar (lingouri de aur), drepturile speciale de tragere, poziția de rezervă la FMI, activele sub formă de numerar și depozite și titluri de valoare. Numerarul și depozite din componența activelor de rezervă sunt clasificate drept creanțe ale autorității monetare rezidente față de autoritățile monetare nerezidente (bănci centrale naționale), BIS, FMI și față de alte entități (bănci cu sediul în străinătate). Titlurile de valoare sunt prezentate conform scadenței inițiale (pe termen scurt și pe termen lung).

1.2.2.2. Modalitatea de înregistrare a datelor

La baza întocmirii balanței de plăți stă *principiul dublei înregistrări*. Fiecare tranzacție este reprezentată prin două înregistrări egale ca valoare: una se efectuează pe credit, iar cealaltă – pe debit. În așa mod, suma tuturor înscrierilor pe credit este egală cu suma tuturor înscrierilor pe debit, iar soldul net (diferența între înregistrările pe credit și debit) trebuie să fie zero.

Majoritatea înregistrărilor în balanța de plăți se efectuează cu semnul *plus*. Abaterile de la această regulă țin, în principal, de corecția tranzacției, sau de cazuri speciale, ca în cazul bunurilor negociate peste hotare (procurarea acestor bunuri nu este reflectată la importuri, ci la exporturi cu semnul *minus*), returnărilor de resurse materiale sau financiare (de exemplu impozite), sau *reinvestirea profiturilor din investiții directe*, în cazul înregistrării pierderilor.

Indicatorii în bază netă din contul financiar se reflectă atât cu semnul *plus* (când prevalează creșterile), cât și cu semnul *minus*, când prevalează micșorarea indicatorului dat. Astfel, creșterea netă atât a *activelor financiare*, cât și a *pasivelor* este înregistrată cu semnul plus, iar diminuarea netă – cu semnul minus. În prezentarea desfășurată a BP, toți indicatorii în bază brută ai contului financiar sunt reflectați cu semnul *plus*.

A. Exemple de tranzacții ce generează intrări de mijloace financiare și se înregistrează pe credit:

- ✓ exportul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților rezidenți de către nerezidenți și obținerea venitului aferent factorilor de producție deținuți de rezidenți și utilizați de nerezidenți sau aferent titlurilor de valoare emise de nerezidenți, aflate în posesia rezidenților.
- ✓ încasări din creșterea de pasive și vânzării / micșorării de active financiare sub formă de investiții directe și investiții de portofoliu, vânzarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți și cumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de către nerezidenți, tragerile la împrumuturile primite de la nerezidenți, rambursarea împrumuturilor acordate de rezidenți, intrările la alocările de DST, utilizarea activelor de rezervă.

B. Exemple de tranzacții ce generează ieșiri de mijloace financiare și se înregistrează pe debit:

- ✓ importul de bunuri și servicii, remunerarea salariaților nerezidenți de către angajatorii rezidenți și achitarea venitului provenit din utilizarea de către rezidenți a factorilor de

producție deținuți de nerezidenți sau provenit din titlurile de valoare în posesia nerezidenților, emise de rezidenți.

- ✓ plăți ca rezultat al stingerii pasivelor și achiziției de active financiare sub formă de investiții directe sau investiții de portofoliu, răscumpărarea titlurilor de valoare moldovenești de la nerezidenți și procurarea titlurilor de valoare străine de către rezidenți, rambursările împrumuturilor acordate de nerezidenți, tragerile la împrumuturile acordate de rezidenți nerezidenților, plățile la alocările de DST, consolidarea activelor de rezervă.

C. Venituri secundare și transferuri de capital

Spre deosebire de tranzacțiile descrise la literele A și B, care presupun schimburi, angajamente reciproce, la articolele *venituri secundare* și *transferuri de capital* se efectuează înregistrarea compensatorie a bunurilor și serviciilor primite sau furnizate gratuit, precum și a ajutoarelor bănești și a altor operațiuni de transfer unilateral, cum ar fi asistența tehnică acordată din exterior țării, cotizațiile țării în organisme internaționale sau transferurile personale efectuate de persoanele fizice de peste hotare.

D. Erori și omisiuni

Modalitatea de înregistrare în balanța de plăți bazată pe contabilizarea în partidă dublă implică o egalitate a sumei înscrierilor pe credit și pe debit. În practică, însă, nu se întâmplă așa, deoarece datele pentru diferite articole sunt colectate din diverse surse, drept rezultat se obține un sold net debitor sau net creditor, care este înregistrat compensatoriu la un articol special numit *erori și omisiuni*. Astfel, dacă balanța componentelor reprezintă un sold net creditor, se va efectua o înscriere compensatorie la debitul acestui articol și viceversa. *Erori și omisiuni* pot apărea din cauza specificului surselor primare (omisiuni / dublări în reflectarea tranzacțiilor, erori), în urma variației ratelor de schimb, decalajului de timp între momentul tranzacției și înregistrarea acesteia, a suprapunerii perioadelor de raportare, precum și din alte motive.

1.2.2.3. Sursele de informație

Principalii furnizori de informații, utilizate pentru compilarea indicatorilor aferenți balanței de plăți, sunt Biroul Național de Statistică (datele despre comerțul cu mărfuri și servicii, investițiile directe ale altor sectoare), instituțiile sectorului financiar (băncile licențiate, casele de schimb valutar, etc), departamentele BNM, ministere și autorități publice din Republica Moldova (Cancelaria de Stat, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Migrație și Azil, Agenția Servicii Publice (ASP)), Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, reprezentanțele organismelor internaționale în Moldova, precum și agenții economici.

Datele din sursele menționate sunt prelucrate împreună cu cele din sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale (SRTI). Prin SRTI prezintă date:

- (1) băncile licențiate și Banca Națională a Moldovei care raportează despre operațiunile bancare internaționale efectuate atât în nume propriu cât și în numele clienților;
- (2) agenții economici rezidenți care au conturi deschise în băncile din străinătate, în baza autorizațiilor eliberate de către BNM, și raportează rulajele din aceste conturi.

Suplimentar datelor colectate din rapoarte statistice, sunt efectuate un șir de **estimări și ajustări** în scopul îmbunătățirii calității și plenitudinii datelor.

Bunuri

Datele oficiale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri, prelucrate și transmise BNM de către BNS, sunt ajustate metodologic pentru obținerea agregatelor conform metodologiei balanței de plăți. Cele mai semnificative ajustări sunt:

1. excluderea exportului / importului de bunuri după / pentru prelucrare pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate;
2. excluderea din exporturi a vânzărilor magazinelor duty-free, care sunt considerate, în principal, procurate de către nerezidenți și sunt incluse la serviciile de călătorii;
3. ajustarea valorii importului din prețuri CIF în prețuri FOB, prin excluderea costului serviciilor de asigurare și transportare, care sunt estimate la 10% din valoarea CIF a importurilor din țările CSI și 6% – din restul țărilor. Excepție sunt importurile din România și Ucraina pentru care nu se realizează această ajustare;
4. excluderea valorii bunurilor pentru reparații sau depozitare fără transferul dreptului de proprietate;
5. excluderea valorii bunurilor personale ale emigranților și imigranților;
6. includerea datelor înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice, completate cu estimările BNM;
7. includerea, în baza datelor din SRTI și a rapoartelor agenților economici, a valorii estimative a bunurilor procurate de către transportatorii internaționali (aerieni, maritimi și auto), rezidenți ai altor state, în porturi și aeroporturi în țări diferite de acea de rezidență;
8. includerea valorii exporturilor nete de bunuri negociate peste hotare;
9. ajustarea valorii importurilor de gaze naturale conform principiului schimbului dreptului de proprietate, este aplicată în cazurile când procurarea și stocarea temporară peste hotare are loc în alte perioade de raportare decât importul acestora în Republica Moldova.

Servicii

Servicii de transport

- Importul serviciilor de transport de mărfuri este evaluat în baza datelor obținute de la recalcularea valorii mărfurilor din prețuri CIF în prețuri FOB (vezi compartimentul *Bunuri*). Datele astfel obținute sunt divizate estimativ pe tipuri de transport (maritim, aerian și alte);
- Pentru serviciile auxiliare de transport se efectuează estimări suplimentare la datele colectate prin intermediul SRTI, care este sursa de bază;
- Valoarea serviciilor de tranzitare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova se înregistrează în baza rapoartelor primare colectate;
- Serviciile de transport rutier, feroviar, aerian și maritim de pasageri se estimează în baza raportului de la BNS, completat de informația colectată prin intermediul SRTI;
- În baza datelor BNS despre comerțul exterior cu servicii se calculează valoarea serviciilor poștale și de curierat;
- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează partea din serviciile de transport aerian prestate nerezidenților (vezi compartimentul *Venituri secundare*).

Servicii de călătorii

- În baza datelor colectate prin intermediul SRTI se fac estimări pentru următoarele subarticole: bunuri și servicii procurate de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt, servicii de sănătate, servicii de instruire și altele.
- În baza informației privind operațiunile de vânzare / cumpărare a valutei de către casele de schimb valutar se estimează o parte din consumul călătorilor nerezidenți, distribuit estimativ pe subarticole.
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru aprecierea valorii mărfurilor procurate de către nerezidenți la plecarea din țară.
- În baza datelor privind asistența tehnică acordată țării se estimează valoarea serviciilor de călătorii ale experților nerezidenți.
- Utilizând numărul declarațiilor vamale înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri efectuat de persoane fizice, se estimează cheltuielile de călătorii ale persoanelor fizice ce se ocupă cu importul / exportul de bunuri. Cheltuielile de întreținere se determină ținând cont de durata șederii și zona geografică (țara).
- Din valoarea remunerării salariaților moldoveni aflați peste hotare se estimează cheltuielile de întreținere ale acestora în țările respective.
- Se estimează serviciile de călătorii prestate rezidenților / nerezidenților ce își fac studiile sau își perfecționează calificarea profesională peste hotare / în Republica Moldova. Estimările se efectuează având în vedere numărul de persoane (studenți, elevi, stagiați etc.), țara, durata studiilor, tipul și valoarea contractului, bursele de care beneficiază rezidenții peste hotare și, respectiv, nerezidenții în Republica Moldova.
- Se estimează consumul refugiaților nerezidenți pe teritoriul țării, acestea includ cheltuielile din cont propriu și costurile suportate de rezidenții țării. Ultimele sunt înregistrate în contrapartidă cu veniturile secundare.

Alte servicii

- În baza datelor înregistrate de Serviciul Vamal despre importul / exportul de bunuri se calculează valoarea serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților.
- Informația colectată prin intermediul SRTI este utilizată pentru calcularea valorii serviciilor de construcții, de întreținere și reparații, de informatică și de informații, a altor servicii și, parțial, a serviciilor administrației publice.
- În baza datelor BNS despre comerțul exterior cu servicii se calculează valoarea serviciilor de telecomunicații și a serviciilor personale, culturale și de agrement.
- Exportul serviciilor de asigurare se calculează în baza datelor BNS, iar pentru evaluarea importului se aplică un coeficient la valoarea primelor de asigurare plătite de către rezidenți companiilor de asigurare străine, ce sunt obținute prin SRTI. Suplimentar, în baza numărului de autovehicule importate de către persoanele fizice, se estimează serviciile de asigurare a acestor mijloace de transport.
- Serviciile financiare se calculează din informația colectată prin intermediul SRTI, precum și se fac estimări în baza informației privind ratele medii ponderate ale dobânzilor, colectate de subdiviziunile BNM, și a datelor Ministerului Finanțelor.

- În baza datelor despre mișcările de valută pe conturile ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova peste hotare sunt calculate bunurile și serviciile administrației publice.
- Se estimează serviciile administrației publice calculate din suma asistenței tehnice acordate Republicii Moldova de către organismele internaționale și guvernele străine.

Venituri primare

- Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată nerezidenților se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale în cadrul balanței de plăți (vezi compartimentul respectiv).
- Remunerarea salariaților nerezidenți ce lucrează în Republica Moldova se estimează în baza valorii asistenței tehnice și a informației colectate prin SRTI. În baza datelor SRTI sunt estimativ determinate pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de persoanele fizice din Republica Moldova în favoarea celor de peste hotare după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților nerezidenți și transferuri curente ale persoanelor fizice, (b) transferuri de capital între gospodăriile casnice.
- Pentru aprecierea profitului reinvestit se utilizează datele despre rezultatele activității întreprinderilor cu capital mixt și străin în conformitate cu principiul rezultatelor operaționale curente. La calcul se iau în considerație rezultatele nete doar din activitatea operațională, cu excluderea veniturilor / pierderilor din fluctuația cursului valutar, precum și din reevaluare etc. Dividendele primite de rezidenți în urma investițiilor directe peste hotare se estimează în baza datelor din SRTI.

Venituri secundare

- Transferurile curente personale se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale, în cadrul balanței de plăți (vezi compartimentul respectiv).
- Exportul de mărfuri de către magazinele duty-free se utilizează pentru estimarea valorii mărfurilor procurate de către rezidenți la plecarea din țară pentru a fi oferite drept cadouri nerezidenților.
- Transferurile curente privind studiile cu finanțare de la buget și perfecționarea cadrelor din contul organizațiilor internaționale și guvernelor străine se evaluează în baza informației de la instituțiile de resort.
- Transferurile curente ce țin de impozitele și taxele achitate de rezidenți în țările unde se află la muncă sunt calculate utilizând un coeficient aplicat la valoarea remunerării salariaților.
- Transferurile curente în domeniul asigurării (altele decât asigurarea vieții) sunt calculate în baza sumelor primelor de asigurare fără valoarea estimativă a serviciilor de asigurare.
- Asistența tehnică și granturile acordate de către donatorii externi sunt evaluate în baza bugetelor proiectelor disponibile în Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe, valoarea aferentă perioadei de raportare fiind estimată aproximativ și completată cu informația privind asistența acordată altor entități, din afara acestor proiecte, în baza informației din SRTI. Asistența tehnică și granturile sunt estimate în valoare brută și includ suma totală a proiectelor – atât banii transferați în țară de la donatori, cât și cheltuielile aferente proiectelor respective, efectuate peste hotare.

Transferuri de capital

- Transferurile de capital ale sectorului administrația publică se calculează în baza datelor privind asistența externă, din care se evidențiază transferurile pentru proiecte cu caracter investițional.
- Transferurile de capital între gospodăriile casnice se estimează în baza modelului de calculare a remiterilor personale în cadrul balanței de plăți.

Remiterile personale în cadrul balanței de plăți

Tabelul 2. *Remiteri personale în cadrul balanței de plăți*

Remiteri personale a+b+c		
a. Transferuri personale	b. Remunerarea salariaților minus taxele și impozitele, contribuțiile sociale, cheltuielile de transport și de ședere în țara gazdă	c. Transferuri de capital între gospodăriile populației

Remiterile personale ale persoanelor fizice reprezintă un indicator suplimentar al balanței de plăți. Ținând cont de interes sporit pentru Republica Moldova față de acest indicator, BNM a elaborat un model pentru estimarea componentelor acestora și a prezentării remiterilor personale pe zone geografice.

La baza estimărilor sunt (1) datele privind transferurile bănești de peste hotare în favoarea persoanelor fizice efectuate prin intermediul băncilor licențiate, al prestatorilor de servicii de plată și al oficiilor poștale; (2) estimarea tranzacțiilor în valută ale persoanelor fizice; (3) ancheta forței de muncă realizată de BNS.

Pentru estimarea resurselor transmise în țară prin alte căi decât cele formale - băncile licențiate, sistemele de transfer rapid de bani sau oficiile poștale, se analizează evoluția depozitelor persoanelor fizice rezidente, evoluția numerarului în valută deținut de băncile licențiate, rulajele caselor de schimb valutar, precum și principalele tipuri de cheltuieli în numerar în valută în baza evoluției piețelor de imobil și autoturisme. Se ține cont de predispoziția spre economisire a persoanelor ce primesc remiteri de bani de peste hotare, precum și de evoluția consumului gospodăriilor populației în perioada respectivă.

În baza datelor din SRTI sunt determinate estimativ pragurile valorice pentru repartitia transferurilor de bani efectuate de persoanele fizice de peste hotare în favoarea celor din Republica Moldova după tipul tranzacției în: (a) remunerarea salariaților și transferuri curente ale persoanelor fizice; (b) transferuri de capital între gospodăriile populației; (c) transferuri aferente *altor sectoare*, inclusiv organizații non-profit.

Datele anchetei forței de muncă sunt utilizate pentru estimarea rezidenței persoanelor fizice.

Investiții directe

- **Achiziția netă de active financiare – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei** – se evaluează în baza datelor din SRTI, și informației privind operațiunile valutare autorizate, pentru participații. Împrumuturile între bănci, fonduri de investiții și alți intermediari financiari rezidenți (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) și întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.

- **Acumularea netă de pasive – participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor, și instrumentele de natura datoriei** – se evaluează în baza datelor din baza de date a raportului statistic „1-Invest” colectat de BNS, rapoartelor cu privire la acționarii băncilor licențiate, rapoartelor privind situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate, datelor privind emisiile de valori mobiliare cu participarea nerezidenților și tranzacțiile cu valori mobiliare cu participarea nerezidenților pe piața secundară (primite de la CNPF), în baza datelor din SRTI și a datelor DMFAS cu privire la împrumuturile externe acordate de către nerezidenți afiliaților sau fondatorilor lor din Republica Moldova. Ca sursă informativă, de verificare/completare a informațiilor, sunt utilizate bilanțurile contabile și datele situațiilor de profit și pierderi (Anexele 1, 3 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”). Similar activelor, împrumuturile între: bănci, fonduri de investiții, precum și alți intermediari financiari (alții decât companiile de asigurare și fondurile de pensii) rezidenți și investitorii lor străini direcți și / sau întreprinderile afiliate lor de peste hotare se înregistrează la articolul *Alte investiții*.

Investiții de portofoliu

Principalele surse pentru elaborarea indicatorilor sunt SRTI și rapoartele de la CNPF privind tranzacțiile pe piețele primară și secundară, informația din baza de date a raportului statistic „1-Invest” de la BNS, informația despre acționarii nerezidenți ai băncilor din „Raportul privind acționarii băncii”, rapoartele privind situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate și informațiile parvenite de la Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare privind titlurile de stat. De asemenea, sunt utilizate informațiile din rapoartele băncilor licențiate privind poziția valutară deschisă și privind valorile mobiliare străine.

Derivate financiare

Unica sursă de date disponibilă pentru indicatorii privind derivatele financiare este SRTI, ce înregistrează lipsa tranzacțiilor cu derivate financiare.

Alte investiții

Numerarul și depozitele se evaluează în baza rapoartelor zilnice și lunare detaliate de la băncile licențiate, informației despre rulajele de pe conturile autorizate ale agenților economici rezidenți peste hotare și modelului de estimare a rulajelor în numerar de valută ale persoanelor fizice. Esența modelului constă în elaborarea estimărilor de intrări/ieșiri nete informale de numerar ale persoanelor fizice (gospodăriile populației), bazată pe comparația intrărilor nete estimate din remiteri personale în perioada de referință și a datelor privind cererea și oferta de valută pe piață, analizată concomitent cu evoluția depozitelor noi și a retragerii de depozite de către persoane fizice, și a datelor privind modificarea valorii depozitelor rezidenților Republicii Moldova în băncile de peste hotare, în baza statisticilor BIS.

Împrumuturile se compilează în baza SRTI și a datelor DMFAS. Sursa principală este sistemul DMFAS, în care este realizată evidența la nivel de împrumut, de către BNM, în cazul împrumuturilor private (în baza procedurii de notificare și autorizare a angajamentelor externe), iar în cazul celor publice, de către Ministerul Finanțelor. La nivel de debitor datele din DMFAS se completează cu datele SRTI, care reflectă toate tranzacțiile cu nerezidenții, astfel se completează informația din DMFAS cu tranzacțiile ce țin de împrumuturile care conform legislației nu sunt supuse notificării/autorizării sau pentru care sunt omise/incomplete raportările pentru perioada de

referință. Pentru a evita dublarea, informația se verifică, după posibilitate, la nivel de debitor-rezident – creditor-nerezident, după principiu „loan by loan”.

Creditele comerciale și avansurile sunt estimate trimestrial în baza comparației plăților și încasărilor înregistrate în SRTI pentru exportul și importul de mărfuri cu datele din declarațiile vamale la nivel de agent economic individual pentru diferite tipuri de operațiuni comerciale: cumpărare / vânzare fermă, furnizarea de materiale și echipamente pentru lucrări de construcții, montaj etc.. De asemenea, se estimează creditele comerciale și avansurile aferente comerțului internațional cu servicii pentru 4 tipuri principale de servicii, unde se dispune de informațiile necesare.

La efectuarea calculelor se exclud operațiunile agenților al căror gen de activitate nu este comercial, tranzacțiile care nu presupun plăți (de exemplu, ajutorul umanitar, granturile și proiectele de asistență tehnică), plățile ce nu presupun livrări de marfă (avansuri acordate- returnate și avansuri încasate-returnate), tranzacțiile ce dublează informația din alte surse (în cadrul contractelor de împrumut), precum și cele cu participarea rezidenților în care marfa nu a trecut hotarul țării (de exemplu, în cazul intermedierei în tranzacțiile cu mărfuri procurate și vândute ulterior peste hotare). Aceeași metodă este utilizată atât pentru creditele comerciale și avansurile primite de rezidenți de la nerezidenți, cât și pentru cele acordate de rezidenți nerezidenților.

Datele trimestriale și anuale preliminare se actualizează la elaborarea variantei finale a balanței de plăți în baza raportului anual colectat de *BNS 1-Invest „Investițiile străine alocate de către întreprinderi în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții”* și, cu scop de validare/verificare, în baza datelor individuale din *Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi* ale întreprinderilor ce raportează raportul 1-Invest anual.

Alte creanțe / angajamente - altele au ca sursă indicatorii de la alte articole cu sursele specifice acestora, ce țin de creanțele sau angajamentele apărute ca rezultat al necoincidenței între momentul tranzacției și momentul plății / încasării corespunzătoare ei, altele decât cele reflectate la credite comerciale și avansuri.

Activele de rezervă

Poziția valutară a BNM este sursa de bază pentru calcularea fluxurilor privind *activele de rezervă*, ce sunt estimate cu utilizarea cross-cursurilor valutarilor originale față de dolarul SUA calculate în baza ratelor oficiale de schimb zilnice stabilite de către BNM. Datele tranzacțiilor cu valori mari sunt validate suplimentar cu informațiile din SRTI. Titlurile de valoare din componența activelor de rezervă sunt reevaluate lunar la prețul de piață corespunzător fiecărui instrument în ultima zi a lunii de referință. Dobânda calculată la depozite se acumulează zilnic, iar pentru titlurile de valoare în valută – lunar.

1.2.3. Norme metodologice referitoare la poziția investițională internațională a Republicii Moldova

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova este elaborată conform standardelor internaționale recomandate de FMI în *Manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”*, ediția a VI-a (MBP6, 2009). Indicatorii PII sunt integrați și reconciliați cu datele privind fluxurile înregistrate la contul financiar al balanței de plăți. Fluxurile BP, prezentate în bază netă, împreună cu **Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare**, și stocul activelor și pasivelor PII la începutul și la sfârșitul perioadei de referință sunt reflectate în cadrul PII integrate. De asemenea, indicatorii PII sunt deplin reconciliați cu datoria externă a Republicii Moldova.

Poziția investițională internațională este un cont macroeconomic ce conține informații la o dată de referință fixă (*în cazul Republicii Moldova sfârșitul trimestrului, semestrului, primelor nouă luni ale anului sau sfârșitul anului*) cu privire la valoarea și structura:

1. Activelor financiare ale rezidenților țării sub formă de creanțe față de nerezidenți și aurului monetar deținut ca activ de rezervă;
2. Angajamentelor financiare ale rezidenților țării față de nerezidenți.

Diferența dintre activele și pasivele financiare constituie PII netă și reprezintă o creanță netă (dacă este net creditoare, activele financiare depășind pasivele) sau un angajament net (dacă este net debitoare, pasivele fiind mai mari decât activele financiare) față de restul lumii. În Republica Moldova PII este constant net debitoare, reprezintă un angajament net față de restul lumii.

Articolele din PII sunt identice cu cele ale contului financiar din balanța de plăți, la fel și clasificările utilizate. Astfel, articolele din PII sunt clasificate după cum urmează:

- După categorii funcționale – investiții directe, investiții de portofoliu, derivate financiare (altele decât rezervele), alte investiții și active de rezervă;
- După instrumente financiare – conform categoriilor largite (i) titluri de participare și acțiuni în fonduri de investiții; (ii) instrumente de natura datoriei: DST, numerar și depozite, titluri de angajamente, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte creanțe / angajamente - altele și (iii) alte active financiare și angajamente: aur monetar, derivate financiare;
- Conform sectorului instituțional al rezidentului – banca centrală; societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală; administrația publică și alte sectoare, care la rândul său sunt divizate în: alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației;
- Conform scadenței – pe termen scurt sau termen lung (în cazul instrumentelor de natura datoriei, conform scadenței inițiale / originale).

Valoarea poziției investiționale internaționale la sfârșitul unei perioade este egală ca suma următoarelor componente: poziția la sfârșitul perioadei anterioare, fluxul net ce rezultă din Contul financiar al BP, și fluxul din *Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare*.

Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare reflectă toate modificările în pozițiile financiare, altele decât tranzacțiile înregistrate în balanța de plăți, și anume:

- Alte modificări de volum pe parcursul perioadei curente;
- Reevaluarea în legătură cu schimbările de preț;

- Reevaluarea ca rezultat al fluctuației cursului de schimb valutar.

Pozițiile indicatorilor reflectate în PII se evaluează, în general, la prețuri de piață, similar abordării utilizate pentru evaluarea tranzacțiilor în cadrul BP. Pentru pozițiile instrumentelor nenegociabile (împrumuturi, credite comerciale și avansuri, numerar și depozite, alte creanțe și angajamente - altele) se utilizează de preferință evaluarea nominală, cu excepția angajamentelor la împrumuturi, care se evaluează la valoarea amortizată și a creditelor comerciale și avansurilor, evaluate la valoarea contabilă. Tot la valoarea contabilă sunt evaluate pozițiile sub formă de *participații* (din cadrul *investițiilor directe și de portofoliu*), în timp ce tranzacțiile cu aceste instrumente sunt evaluate la prețuri de piață. Discrepanța dintre evaluarea de piață a tranzacțiilor și evaluarea nominală (sau de bilanț, sau amortizată) a pozițiilor se înregistrează la „*Modificări care reflectă schimbări de preț*”.

Reevaluarea în cazul modificării cursului valutar este cauzată de schimbarea valorii instrumentului financiar ca rezultat al fluctuației cursului de schimb al valutei originale a acestuia față de valuta utilizată pentru compilarea conturilor internaționale, în cazul Republicii Moldova aceasta fiind dolarul SUA.

Alte modificări de volum ale activelor și pasivelor financiare reprezintă modificări în valoarea activelor financiare determinate de alte cauze decât tranzacțiile și reevaluarea. La ele se referă: modificările în urma anulării, reclasificările, modificările în activele financiare în urma schimbării atribuirii rezidențiale a unității instituționale care le deține, ca rezultat al conversiei / cesiunii activelor / pasivelor financiare.

Indicatorii PII, în scopuri analitice, se prezintă în diverse moduri de prezentare și niveluri de agregare:

- i. după categoriile funcționale și conform categoriilor largi ale instrumentelor financiare cu reflectarea pozițiilor și tuturor componentelor modificării acestora pentru creanțe și angajamente separat;
- ii. după instrumentele financiare pentru active și pasive;
- iii. după categoriile funcționale în bază netă (active minus pasive);
- iv. după sectoarele instituționale și categoriile funcționale, unde sectorul instituțional este cel al rezidentului (sectorul deținătorului sau creditorului rezident în cazul activelor financiare și sectorul emitentului sau debitorului rezident în cazul angajamentelor), separat pentru active și pasive și în bază netă (active minus pasive);
- v. după scadență originală (pe termen lung și pe termen scurt), în distribuție pe categorii funcționale și instrumente financiare, separat pentru active și pasive și în bază netă;
- vi. după valuta originală a instrumentelor financiare pentru active și pasive, cu evidențierea leului moldovenesc și altor valute sumar.

Spre deosebire de PII cu structura standard, care prezintă situația financiară a țării față de restul lumii la finele perioadei de referință (de exemplu trimestru), *raportul integrat al PII* (tabelul 3) prezintă suplimentar datele privind situația la începutul perioadei de referință, fluxurile nete din balanța de plăți și *Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare*.

Sursele de informație utilizate pentru compilarea PII sunt cele utilizate și la compilarea contului financiar al BP.

Tabelul 3. Raportul integrat „Poziția investițională internațională” – agregate de bază

	Poziția la începutul perioadei	Fluxul din balanța de plăți	Contul altor modificări ale activelor și pasivelor financiare			Poziția la sfârșitul perioadei
			Modificări în PII care reflectă:			
			Evaluări		alte modificări de volum	
			schimbări de preț	fluctuația cursului de schimb		
Poziția investițională internațională (netă)						
Active						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
<i>Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)</i>						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de creanță						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte creanțe – altele						
Active de rezervă						
Pasive						
Investiții directe						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
<i>Participații și acțiuni (inclusiv reinvestirea profiturilor)</i>						
Instrumente de natura datoriei						
Investiții de portofoliu						
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții						
Titluri de angajamente						
Derivate financiare (altele decât rezervele)						
Alte investiții						
Alte participații la capital						
Numerar și depozite						
Împrumuturi						
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate						
Credite comerciale și avansuri						
Alte angajamente – altele						
Drepturi speciale de tragere						

1.2.4. Norme metodologice referitoare la datoria externă a Republicii Moldova

Datoria externă a Republicii Moldova este elaborată conform standardelor recomandate de Fondul Monetar Internațional în manualul „*Statistica datoriei externe: ghid pentru compilatori și utilizatori*” (SDE, 2013).

Datoria externă brută a Republicii Moldova la o anumită dată este egală cu suma tuturor angajamentelor curente efective, necondiționate ale rezidenților față de nerezidenți ce implică pentru debitor una sau mai multe plăți de principal și / sau de dobândă la unul sau mai multe momente în viitor.

Datoria externă a țării constă din următoarele tipuri de pasive:

- Investiții de portofoliu - titluri de angajamente;
- Împrumuturi;
- Alocări de DST;
- Numerar și depozite;
- Credite comerciale și avansuri;
- Alte angajamente aferente datoriei;
- Investiții directe: creditare intragrup (Titluri de angajamente, Împrumuturi, Credite comerciale, Alte angajamente).

Investițiile de portofoliu – instrumentele de natura datoriei includ titlurile de angajamente emise de rezidenții Republicii Moldova, deținute de nerezidenți, inclusiv valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a Republicii Moldova¹, procurate de către nerezidenți.

Titlurile de angajamente se repartizează după proveniența sectorială a emitentului rezident și după tipul instrumentului.

Poziția angajamentelor la investițiile de portofoliu la o anumită dată reprezintă suma titlurilor de angajamente active emise de rezidenții Republicii Moldova, deținute de nerezidenți, plus dobânda neachitată conform graficului de plăți până la sfârșitul perioadei de raportare.

Împrumuturile cuprind:

- împrumuturile băncii centrale – împrumuturi contractate și valorificate de BNM de la FMI;
- împrumuturile administrației publice (ale statului și ale unităților administrativ-teritoriale (UAT)) – împrumuturi externe contractate și valorificate de guvernul central și local, în numele Republicii Moldova;
- împrumuturile private garantate de stat – împrumuturi externe contractate sub garanția guvernului și valorificate de sectorul privat;
- împrumuturile corporațiilor publice – împrumuturi externe contractate și valorificate de către entități economice, în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută;

¹ Conform *Legii cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat* nr. 419 din 22.12.2006, în vigoare din 09.09.2007, valorile mobiliare de stat emise pentru a fi plasate pe piața internă a RM, procurate de către nerezidenți, sunt atribuite de către Ministerul Finanțelor la datoria de stat internă, însă constituie parte a datoriei externe conform recomandărilor FMI de elaborare a statisticilor conturilor internaționale.

- împrumuturile private – împrumuturi externe contractate și valorificate de sectorul privat (societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și alte sectoare), cu excepția celor primite de la companii afiliate nerezidente, care sunt reflectate la *creditarea intragrup*.
- împrumuturile private din cadrul investițiilor directe (*creditarea intragrup*) – împrumuturi externe contractate de la companii afiliate nerezidente și valorificate de entitățile rezidente.

Poziția angajamentelor sub formă de împrumuturi la o anumită dată se calculează ca suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de rezidenții Republicii Moldova minus plățile de principal efective, plus arieratele la dobândă și minus achitarea lor.

Alocările de DST reprezintă un angajament pe termen lung al țării față de FMI. Țările receptoare de alocări de DST achită o dobândă pentru ele și sunt obligate să le restituie FMI în anumite circumstanțe, cum ar fi încetarea participării țării în Departamentul de DST al FMI sau lichidarea acestuia, sistarea statutului de membru al FMI.

Numerarul și depozitele includ conturile curente și depozitele nerezidenților în sistemul bancar național.

Creditele comerciale și avansurile sunt angajamentele sub formă de credite și avansuri acordate de furnizor sau cumpărător în tranzacțiile de comerț cu mărfuri și servicii. Ele includ:

- avansurile primite de către agenți economici de la nerezidenți pentru bunuri și servicii și pentru lucrări în curs de derulare (sau care urmează a fi întreprinse);
- angajamentele rezultante din plățile amânate sau plățile pe etape pentru bunuri importate, servicii primite în cazul în care momentul de transfer a drepturilor de proprietate / prestare diferă de momentul efectuării plăților.

Alte angajamente aferente datoriei includ angajamentele aferente tranzacțiilor cu investiții, angajamentele privind distribuția dividendelor, impozitele, primele de asigurare, alte angajamente diverse, neonorate în timp în raport cu nerezidenții.

Creditarea intragrup – angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți din străinătate și datoriilor investitorilor direcți rezidenți față de întreprinderile din străinătate la care ei sunt fondatori (investiție inversă), sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte angajamente.

Poziția angajamentelor sub formă de *împrumuturi între companiile afiliate* calculat la o anumită dată reprezintă suma împrumuturilor externe contractate și valorificate de entitățile economice rezidente de la investitorii lor direcți nerezidenți / întreprinderile cu investiții directe din străinătate la care rezidenții sunt fondatori minus plățile de principal efective, plus arieratele la dobândă.

Conform *SDE 2013*, arieratele la serviciul împrumuturilor și titlurilor de angajamente, ce reprezintă sume de principal și de dobândă datorate și neonorate, sunt considerate drept parte din valoarea poziției instrumentului financiar original ce generează datoria și sunt reflectate suplimentar ca un articol informativ.

Datoria externă, cu excepția investițiilor directe: *creditarea intragrup*, este reprezentată în distribuție pe *sectoare instituționale*, după clasificarea aplicată în BP și PII: administrația publică, banca centrală, societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP). Angajamentele externe sunt reflectate la sectorul debitorului nemijlocit. Conform structurii standard a datoriei externe brute

creditarea intragrup nu este prezentată sectorial, similar pozițiilor respective din cadrul PII și a fluxurilor din BP.

Se compilează și prezentarea integrată a DE, similar celei a PII, cu evidențierea modificărilor care au condiționat poziția la sfârșitul perioadei (tabelul 4).

Tabelul 4. Datoria externă brută: reconcilierea pozițiilor cu fluxurile

	Poziția la începutul perioadei	Modificări care reflectă:				Poziția la sfârșitul perioadei
		Intrări	Plăți efective de principal	Alte schimbări	Fluctuația ratei de schimb	
Datoria externă publică / privată						
Administrația publică / Banca centrală / Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală / Alte sectoare						
Termen scurt Numerar și depozite Instrumente de datorie Împrumuturi Credite comerciale și avansuri Alte angajamente aferente datoriei Termen lung Alocări de DST Numerar și depozite Instrumente de datorie Împrumuturi Credite comerciale și avansuri Alte angajamente aferente datoriei						
Investiții directe: creditare intragrup						
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți Angajamentele aferente datoriei investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe Angajamentele aferente datoriei între întreprinderile din același grup						

La intrări sunt reflectate tranzacțiile creditare, la plăți efective - tranzacțiile debitare, din contul financiar al BP, la fluctuația ratei de schimb și la alte schimbări – evaluările reflectate în PII, la fel ca și alte schimbări de volum.

În scopuri analitice, datoria externă a țării se prezintă după *scadența* inițială / originală a instrumentului financiar: pe termen scurt și pe termen lung, pe tipuri de valută originală a instrumentelor de datorie, inclusiv cu divizarea pe sectoare, precum și după tipul de proprietate a debitorului (publică sau privată) și pe principalii creditori.

Sunt elaborați și indicatori privind datoria externă după *scadență reziduală*, ce au importanță analitică sporită din perspectiva analizei și planificării plăților potențiale pe termen scurt.

Datoria publică externă include datoria de stat externă, datoria externă a UAT, datoria externă a BNM, datoria externă a corporațiilor publice și suplimentar, valorile mobiliare de stat ale RM, aflate în posesia nerezidenților.

- **Datoria de stat externă** reprezintă totalul obligațiunilor externe active, deservirea și rambursarea cărora este realizată de către guvern prin intermediul Ministerului Finanțelor și constă din datoria de stat externă directă și datoria externă garantată asumată de stat.
 - *Datoria de stat externă directă* include angajamentele externe contractate în numele Republicii Moldova de către guvern prin intermediul Ministerului Finanțelor;
 - *Datoria externă garantată asumată de stat* include angajamentele externe contractate de

sectorul privat, dar deservirea cărora este realizată de către guvern, în baza garanțiilor de stat acordate, și urmare neonorării de către debitorul inițial a obligațiilor contractuale.

- ***Datoria externă a UAT*** include angajamentele externe contractate și valorificate de către autoritățile publice locale, sub formă de împrumuturi;
- ***Datoria externă a Băncii Naționale a Moldovei*** include împrumuturile de la FMI valorificate de BNM;
- ***Datoria externă a corporațiilor publice*** include angajamentele externe sub formă de împrumuturi, contractate și valorificate de către societățile comerciale în al căror capital social statul deține mai mult de 50 la sută, precum și dobânzile acumulate aferente acestora.

Datoria privată externă reprezintă angajamentele sectorului privat ce nu întrunesc atributele datoriei publice (ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și ale altor entități economice private, inclusiv ale întreprinderilor private cu capital străin) față de nerezidenți, contractate cu sau fără garanția guvernului și deservite de către sectorul privat.

Sursele de informație pentru compilarea datoriei externe sunt identice cu cele utilizate la compilarea datelor aferente contului financiar al BP și PII.

1.2.5. Statistici trimestriale detaliate privind datoria externă

În scopul monitorizării riscurilor și analizei sustenabilității datoriei externe, la solicitarea Băncii mondiale (BM), trimestrial, se elaborează un set de indicatori suplimentari, care se publică în bazele de date comune ale FMI și BM – statisticile trimestriale privind Datoria externă (Quarterly External Debt Statistics (QEDS)). Aceste statistici corespund conceptelor de bază, definițiilor și clasificărilor privind datoria externă brută, conform recomandărilor FMI, însă au o acoperire mai extinsă. Participarea țărilor la baza de date QEDS este voluntară, iar Republica Moldova raportează aceste statistici din anul 2007.

Statisticile QEDS reprezintă un set de indicatori prezentați în 4 tabele de bază, elaborate și diseminate trimestrial de către BNM:

T.1 Poziția datoriei externe brute pe sectoare ;

T.2 Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în monedă națională;

T.3 Prognoza plăților de deservire a datoriei externe conform stocului existent la sfârșitul perioadei – pe sectoare;

T.4 Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadente timp de un an sau mai puțin – pe sectoare.

În cadrul T.2, T.3 și T.4 sunt prezentați indicatori noi, ce nu se regăsesc în cadrul structurii standard a DE brute. Datele prezentate în T.3 și T.4 sunt elaborate conform principiului maturității reziduale². De asemenea, se recomandă compilarea și a 7 tabele suplimentare cu detalii complementare, unde sunt inclusiv și informații privind arieratele detaliate pe sectoare, poziția datoriei externe nete cu toate componentele standard și reconcilierii a stocurilor și fluxurilor.

Statisticile QEDS sunt elaborate în conformitate cu recomandările și definițiile din ghidul SDE 2013, manualul BPM6 și recomandările specifice aferente QEDS.

Sursele de informație pentru compilarea QEDS sunt similare cu cele utilizate la compilarea datoriei externe.

² Ghidul SDE 2013 recomandă evaluarea datoriei pe termen scurt conform maturității reziduale, prin adăugarea la valoarea datoriei pe termen scurt (conform maturității originale) și a datelor cu privire la deservirea datoriei pe termen lung (conform maturității originale) preconizată în termen scurt de până la un an de la data de referință.

1.2.6. Ancheta coordonată a investițiilor directe

Ancheta coordonată a investițiilor directe (Coordinated Direct Investment Survey sau CDIS) reprezintă un set de statistici anuale distincte privind pozițiile investițiilor directe, ce oferă date în distribuție geografică și pe activități economice. Producerea datelor CDIS se realizează în baza recomandărilor metodologice a ghidului omonim al FMI (Coordinated Direct Investment Survey Guide) și este parte a cerințelor statistice obligatorii ale standardului de diseminare a statisticilor SDDS Plus al FMI, care sunt compilate de către Republica Moldova în bază voluntară din 2010 (datele pentru anul de referință 2009), Republica Moldova fiind selectată ca țară-pilot în procesul de lansare și dezvoltare a CDIS. De menționat că Republica Moldova a subscris în 2006 Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS – Special Data Dissemination Standard).

Datele CDIS sunt compilate conform principiului direcțional (în economia națională / peste hotare), spre deosebire de statistica investițiilor directe din poziția investițională internațională, ce se prezintă conform principiului active / pasive. Atât pentru investițiile sub formă de participații la capital și acțiuni, cât și pentru cele sub formă de instrumente de datorie (împrumuturi, credite comerciale și alte angajamente) se utilizează principiul „valorii de bilanț” în bază netă.

Datele anuale reflectă situația de la sfârșitul anului calendaristic și sunt prezentate separat pentru capitalul propriu și instrumentele de datorie. Distribuția geografică a ISD este reflectată conform țării investitorului nemijlocit.

Suplimentar prezentărilor solicitate de către FMI, pe pagina web a BNM este publicată prezentarea mixtă, pe regiuni geografice (UE, CSI și Restul lumii) și activități economice.

Actualmente sunt elaborate doar datele pentru investițiile directe în țară (Inward CDIS), cele peste hotare fiind mult mai modeste ca valori, însă, se examinează posibilitatea de elaborare și a indicatorilor privind investițiile directe peste hotare (Outward CDIS).

1.2.7. Rezervele internaționale și lichiditatea în valută

Statistica privind rezervele internaționale și lichiditatea în valută (RILV) este alt set de statistici distincte ce reflectă poziții, elaborate conform standardelor recomandate de FMI în îndrumarul „Rezervele internaționale și lichiditatea în valută: Îndrumări privind formatul de prezentare a datelor” (FMI, 2013) și BPM6.

Structura RILV este bazată pe două concepte de bază: (1) rezervele internaționale (activele de rezervă) și (2) lichiditatea în valută. Conform BPM6, „Rezervele internaționale reprezintă acele active externe care se caracterizează prin disponibilitate imediată și control al autorităților monetare pentru utilizare în scopul acoperirii necesităților de finanțare a balanței de plăți, intervenții pe piețele valutare pentru influențarea cursului de schimb valutar și în alte scopuri conexe.” Lichiditatea în valută este un concept mai larg decât cel al rezervelor internaționale. În raportul RILV sunt prezentate două dimensiuni:

1. resurse în valută (inclusiv activele oficiale de rezervă și alte active în valută) la dispoziția autorităților care sunt ușor disponibile pentru a răspunde cererii de valută, și
2. ieșiri nete preconizate și potențiale, pe termen scurt, de resurse în valută, rezultate din datoriile în valută și din activitățile din afara bilanțului ale autorităților.

Raportul RILV cuprinde 4 secțiuni:

- Secțiunea I. Activele oficiale de rezervă și alte active în valută;
- Secțiunea II. Ieșiri nete preconizate pe termen scurt din active în valută;
- Secțiunea III. Ieșiri nete potențiale pe termen scurt din active în valută;
- Secțiunea IV. Poziții informative, ce reflectă inclusiv compoziția valutară a activelor de rezervă, în special pe valutele coșului DST și alte valute, după caz cu prezentarea informației pe valute individuale.

Statisticile RILV se elaborează de către BNM în colaborare / cu contribuția Ministerului de finanțe.

II. BAZA INFORMAȚIONALĂ A BALANȚEI DE PLĂȚI, POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE ȘI A DATORIEI EXTERNE

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Bunuri		
Mărfurile generale în baza balanței de plăți	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind cheltuielile întreprinderilor de transport rutier, aerian și feroviar pentru procurarea combustibilului și lubrifianților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i>	• Biroul Național de Statistică - // - - // - • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce importă resurse energetice • Agenții economici ce au conturi deschise peste hotare în baza autorizațiilor emise de BNM
Exporturile nete de mărfuri negociate peste hotare	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate
Aur nemonetar	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i>	• Biroul Național de Statistică
Servicii		
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i>	• Biroul Național de Statistică
Servicii de întreținere și de reparații neclasificate în altă parte	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare
Transport	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGAE (Platforma pentru Gestionarea Asistenței Externe) / <i>trimestrial</i> • Raport privind transportul de mărfuri și pasageri realizat cu mijloacele de transport rutier / <i>trimestrial</i> • Raport privind serviciile de tranzitare a gazelor naturale / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • Biroul Național de Statistică - // - • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Biroul Național de Statistică • Agenții economici
Călătorii	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	- Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> - Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> - Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> - Raport privind frecventarea structurilor de primire turistică colective / <i>trimestrial</i> - Raport privind activitatea turistică a agențiilor de turism și tur-operatorilor / <i>trimestrial</i> - Raport privind capacitatea structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare / <i>anual</i> - Raport generalizator privind operațiunile caselor de schimb valutar (ale băncilor comerciale licențiate și ale punctelor de schimb valutar independente) / <i>lunar</i> - Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> - Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGAE / <i>trimestrial</i> - Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> - Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> - Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> - Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i> - Indicatori aferenți numărului refugiaților ucraineni în Republica Moldova / publicații web - Ajutorul în numerar oferit de ICNUR refugiaților / publicații web - Publicații informative/analitice despre situația refugiaților ucraineni în Republica Moldova / lunar / publicații web - Numărul de traversări ale frontierei de stat de către cetățenii străini și cetățenii Republicii Moldova / lunar - Informație despre asistență internațională cu titlu gratuit, oferită în străinătate de Republica Moldova / lunar - Informație privind repartizarea și finanțarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului / lunar - Informație privind repartizarea și finanțarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului / lunar - Monitorizarea lunară a necesităților Centrelor de Plasament Temporar pentru Refugiați / <i>trimestrial</i> - Situația pe piața chiriei imobilului locativ	- Biroul Național de Statistică - // - - // - - // - - // - - // - - Casele de schimb valutar și birourile de schimb valutar ale băncilor - Biroul Național de Statistică - Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat - Ministerul Educației și Cercetării - Ministerul Finanțelor - // - - Fundația Soros Moldova - Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICNUR) (web) - // - - // - - Inspectoratul General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică - Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova - Ministerul Finanțelor - Ministerul Finanțelor - Agenția pentru Gestionarea Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă - Burse imobiliare (web)

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	• Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i>	• Biroul Național de Statistică • Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare
Servicii de asigurare și ale fondurilor de pensii	• Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Biroul Național de Statistică - // - • Băncile licențiate, BNM
Servicii financiare	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Informație privind ratele medii ponderate ale dobânzilor la depozitele atrase la vedere cu dobândă în moneda națională și în valută / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor, BNM, debitorii rezidenți • Băncile licențiate
Servicii de construcții, taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale, alte servicii pentru afaceri, servicii personale, culturale și de agrement	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport statistic generalizator privind comerțul exterior cu servicii / <i>trimestrial</i> • Informația privind debursările din împrumuturile externe / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • Biroul Național de Statistică • Ministerul Finanțelor
Bunuri și servicii ale administrației publice neclasificate în altă parte	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGAE / <i>trimestrial</i> • Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Ministerul Afacerilor Externe • Ministerul Finanțelor • Fundația Soros Moldova
Venituri primare		
Remunerarea salariaților, transferurile personale (din venituri secundare) și transferurile de capital între gospodăriile populația	• Ancheta forței de muncă (sinteză) / <i>trimestrial</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind utilizarea de către persoanele fizice a serviciilor de remitere de bani / <i>lunar</i>	• Biroul Național de Statistică - // - • Băncile licențiate, BNM • Băncile licențiate, Poșta Moldovei, Prestatorii de servicii de plată nebancari și Emitenții de monedă electronică

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	- Informație privind numărul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a apartamentelor, încăperilor izolate locative și caselor de locuit individuale înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova / <i>trimestrial</i> - Informație generalizată privind prețurile medii pe piețele imobiliare / <i>trimestrial</i> - Informație generalizată privind activele și obligațiunile în valută ale băncilor licențiate din Republica Moldova / <i>lunar</i> - Raport generalizator privind operațiunile de cumpărare și vânzare a valutei străine contra lei moldovenești efectuate de către banca licențiată / <i>lunar</i> - Informație generalizată privind vânzarea și cumpărarea de valută de către casele de schimb valutar independente / <i>lunar</i> - Informație generalizată privind valuta în numerar scoasă din Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> - Informație generalizată privind valuta în numerar introdusă în Republica Moldova de către bănci / <i>trimestrial</i> - Informație generalizată privind numerarul primit pentru înregistrarea în conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> - Informație generalizată privind numerarul eliberat din conturile persoanelor fizice / <i>lunar</i> - Raport privind asistența externă generat în sistemul informațional public PGAE / <i>trimestrial</i> - Informație lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> - Informație privind tranzacțiile cu valorile mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i>	- Agenția Servicii Publice - Burse imobiliare (web) - Băncile licențiate - // - - // - - // - - // - - // - - // - - Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat - Ministerul Finanțelor - Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din investiții directe	- Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> - Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> - Informație generalizată privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> - Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> - Situația de profit și pierdere (anexa 2 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> - Situația fluxurilor de numerar (anexa 4 la SNC „Prezentarea situațiilor financiare”) / <i>anual</i> 1-Invest (Raport privind investițiile străine alocate de către întreprinderile cu capital străin în economia Moldovei și tranzacțiile cu nerezidenții) / <i>trimestrial</i> - Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din DMFAS / <i>trimestrial</i>	- Băncile licențiate, BNM - Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare - Băncile licențiate - // - - Biroul Național de Statistică - // - - // - - Ministerul Finanțelor, BNM, debitorii rezidenți
Venituri din investiții de portofoliu	- Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> - Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> - Informație generalizată privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i>	- Băncile licențiate, BNM - Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare - Băncile licențiate

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
	- Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> - Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS (valori mobiliare de stat) cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate / <i>trimestrial</i>	- // - Comisia Națională a Pieței Financiare
Venituri din alte investiții	- Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> - Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> - Raport privind dobânzile la împrumuturi generat din baza de date DMFAS / <i>trimestrial</i> - Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei externe publice și public garantate pe împrumuturi / <i>trimestrial</i>	- Băncile licențiate, BNM - Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare - Ministerul Finanțelor, BNM, debitorii rezidenți - Ministerul Finanțelor
Venituri din active de rezervă	Informație privind gestionarea activelor de rezervă / <i>trimestrial</i>	BNM
Alte venituri primare	- Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> - Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i>	- Băncile licențiate, BNM - Ministerul Afacerilor Externe
Venituri secundare		
Venituri secundare (altele decât transferurile personale)	- Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> - Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> - Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> - Informație despre exportul de mărfuri în magazinele duty-free / <i>trimestrial</i> - Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane fizice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> - Formarea profesională a salariaților / <i>anual</i> - Raport statistic cu privire la activitatea societăților de asigurare / <i>trimestrial</i> - Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGAE / <i>trimestrial</i> - Informație despre cetățenii Republicii Moldova înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, precum și cetățenii străini, aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova / <i>anual</i> - Raport privind plățile efectuate către organizațiile internaționale / <i>trimestrial</i> - Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i> - Informația trimestrială privind debursările din donații voluntare externe pentru instituțiile bugetare / <i>trimestrial</i> - Raport privind asistența tehnică acordată Moldovei și cheltuielile curente și capitale aferente / <i>trimestrial</i>	- Băncile licențiate, BNM - Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare - Biroul Național de Statistică - // - - // - - // - - // - - Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat - Ministerul Educației și Cercetării - Ministerul Finanțelor - // - - // - - // -
	Raport privind circulația mijloacelor valutare în conturile de peste hotare ale ambasadelor și consulatelor Republicii Moldova / <i>trimestrial</i>	Ministerul Afacerilor Externe

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Contul de capital		
Achiziționarea /cesiunea brută a activelor nefinanciare neproduse	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate
Transferuri de capital (altele decât transferurile între gospodăriile populației)	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind efectuarea operațiunilor valutare autorizate / <i>trimestrial</i> • Informație privind tranzacțiile efectuate pe piața secundară a valorilor mobiliare cu implicarea investitorilor străini / <i>trimestrial</i> • Raport privind asistență externă generat în sistemul informațional public PGAE / <i>trimestrial</i> • Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> • Informația lunară privind debursările din granturile externe / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • BNM • Comisia Națională a Pieței Financiare • Ministerul Finanțelor, Cancelaria de Stat • Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • Ministerul Finanțelor
Investiții directe		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții • participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și alte sectoare (alte societăți financiare și societăți nefinanciare)	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind efectuarea operațiunilor valutare autorizate / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • BNM
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Raport privind debursările și rambursările împrumuturilor generat din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • debitorii rezidenți • BNM
Pasive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții • participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor		
• reinvestirea profiturilor		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate • - // - • Comisia Națională a Pieței Financiare • - // - • Băncile licențiate

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • 1-Invest (date individuale) / <i>trimestrial (pentru tr. I-III)</i> • 1-Invest / <i>anual</i> • Bilanțul contabil și situațiile de profit și pierderi ale întreprinderilor ce raportează 1-Invest anual (date individuale la solicitare) / <i>anual</i> • Informație privind persoanele juridice după IDNO / <i>trimestrial</i> • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • Biroul Național de Statistică - // - - // - • Agenția Servicii Publice • Comisia Națională a Pieței Financiare - // -
Instrumente de natura datoriei		
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i> • 1-Invest (date individuale) / <i>trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual</i> • Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / <i>trimestrial</i> • Informație privind livrările și decontările aferente resurselor energetice importate / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • debitorii rezidenți • Biroul Național de Statistică - // - • Agenții economici ce importă resurse energetice
Investiții de portofoliu		
Active		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i> Titluri de creanță	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Informație privind operațiunile valutare autorizate / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • BNM
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate în baza poziției valutare deschise a băncii / <i>lunar</i> • Valorile mobiliare străine ale băncii licențiate după ISIN / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate - // - - // -
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate
Pasive		
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Informație privind acționarii nerezidenți ai băncilor din Republica Moldova / <i>lunar</i> • Situația modificărilor în capitalurile proprii ale băncilor licențiate (rapoarte individuale) / <i>lunar</i> • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate - // - • Comisia Națională a Pieței Financiare - // - • Băncile licențiate

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
alte sectoare:	• Raport privind operațiunile internaționale / lunar	• Băncile licențiate
• alte societăți financiare • societăți nefinanciare • gospodării și IFSLSGP	• 1-Invest (date individuale) / trimestrial (pentru trimestrele I-III) / anual • Informație privind tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate pe piața secundară cu participarea nerezidenților / trimestrial • Informație privind emisiile de valori mobiliare: participarea nerezidenților / trimestrial	• Biroul Național de Statistică • Comisia Națională a Pieței Financiare - // -
Titluri de angajamente		
administrația publică	• Raport privind operațiunile internaționale / lunar • Informația privind tranzacțiile pe piața primară și secundară cu VMS cu participarea nerezidenților, clienți ai băncilor licențiate / trimestrial	• BNM • Depozitarul Central Unic al Valoilor Mobiliare
Derivate financiare		
Active / Pasive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Raport privind operațiunile internaționale / lunar	• Băncile licențiate
Alte investiții		
Credite comerciale și avansuri		
Active		
alte sectoare:	• Raport privind operațiunile internaționale / lunar	• Băncile licențiate
• alte societăți financiare • societăți nefinanciare • gospodării și IFSLSGP	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / lunar • 1-Invest, cap.5 și 6 / anual	• Biroul Național de Statistică - // -
Pasive		
alte sectoare:	• Raport privind operațiunile internaționale / lunar	• Băncile licențiate
• alte societăți financiare • societăți nefinanciare • gospodării și IFSLSGP	• Date lunare privind exporturile și importurile de bunuri efectuate de persoane juridice (declarațiile vamale) / lunar • 1-Invest, cap.5 și 6 / anual	• Biroul Național de Statistică - // -
Numerar și depozite		
Active		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Mijloace interbancare plasate/atrase / zilnic • Poziția valutară deschisă a băncii / zilnic	• Băncile licențiate - // -
alte sectoare:	• Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / lunar • Informație privind cererea și oferta de valută pe piața valutară / lunar / web • Raportul privind depozitele / lunar	• Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • BNM • Băncile licențiate
• gospodării și IFSLSGP	• Informație privind cererea și oferta de valută pe piața valutară / lunar / web • Informația privind soldul depozitelor rezidenților Republicii Moldova raportată de băncile externe-deținătoare / trimestrial / web • Date din modelul de estimare a remiterilor personale / trimestrial.	• BNM • Statisticile Băncii pentru decontări internaționale (BIS locational banking statistics) • BNM
Pasive		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Mijloace interbancare plasate/atrase / zilnic • Poziția valutară deschisă a băncii / zilnic • Raport privind depozite / lunar • Raport privind operațiunile internaționale / lunar	• Băncile licențiate -//- -//- -//-

ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Împrumuturi		
Active		
societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Raport privind poziția creditelor acordate nerezidenților de către băncile licențiate în valuta originală / <i>lunar</i> • Poziția valutară deschisă a băncii / <i>zilnic</i>	• debitorii rezidenți • Băncile licențiate - // - - // -
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • Ministerul Finanțelor, debitorii rezidenți
Pasive		
banca centrală	• Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• BNM - // -
administrația publică	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Informația generală privind deservirea de facto zilnică a datoriei de stat externe pe împrumuturi / <i>trimestrial</i> • Informație privind debursările la împrumuturile guvernamentale / <i>trimestrial</i> • Informație privind datoria externă guvernamentală pe credite și creditori / <i>trimestrial</i> • Informație privind debursările împrumuturilor externe ale unităților administrativ teritoriale (UAT) / <i>trimestrial</i> • Informație privind deservirea împrumuturilor externe ale UAT / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate, BNM • Ministerul Finanțelor - // - - // - - // - - // - - // -
societăți are acceptă depozite, exclusiv banca centrală	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i>	• Băncile licențiate • debitorii rezidenți
alte sectoare: • <i>alte societăți financiare</i> • <i>societăți nefinanciare</i> • <i>gospodării și IFSLSGP</i>	• Informația generalizată privind mișcarea mijloacelor din conturile externe autorizate ale agenților economici / <i>lunar</i> • Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> • Rapoarte privind debursările și rambursările împrumuturilor generate din DMFAS / <i>trimestrial</i> • Informația privind deservirea împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i> • Informație privind debursările împrumuturilor externe ale corporațiilor publice / <i>trimestrial</i>	• Agenții economici ce au conturi autorizate deschise peste hotare • Băncile licențiate • debitorii rezidenți • Ministerul Finanțelor - // -
Alte creanțe		
• administrația publică • societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală • alte sectoare	• Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	• Băncile licențiate

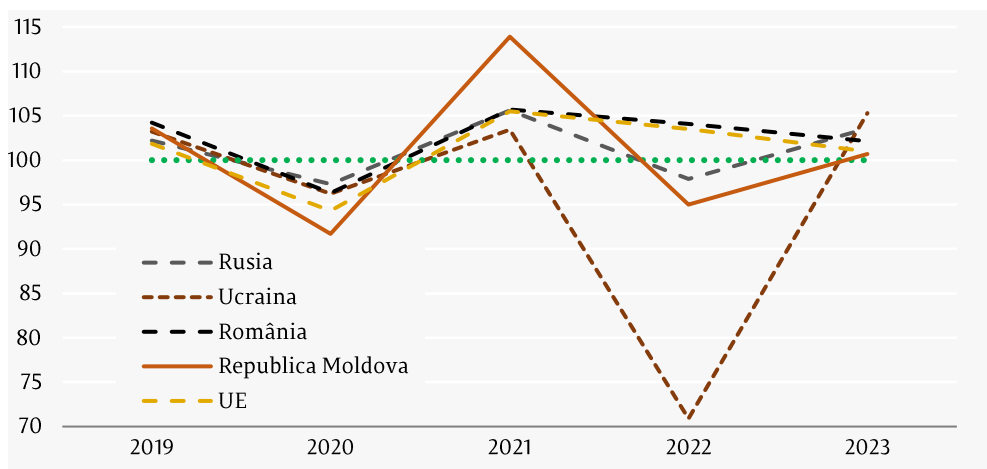
ARTICOL	DENUMIREA SURSEI DE DATE / PERIODICITATEA	UNITATEA RAPORTOARE
Alte angajamente		
· administrația publică · societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală · alte sectoare	· Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i>	· Băncile licențiate, BNM
Alocări de DST	· Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> · Informația privind calculul activelor oficiale de rezervă după metodologia FMI / <i>zilnic</i> · DMFAS	· BNM - // - · Ministerul Finanțelor
Active de rezervă	· Raport privind operațiunile internaționale / <i>lunar</i> · Raportul agregat "CM4-3 Active oficiale de rezervă" / <i>lunar, trimestrial, anual</i> · Raportul "CM4-3 Activele oficiale de rezervă pe zi cu descifrarea conturilor / zilnic · Raportul "CM4-3 Activele oficiale de rezervă lunar agregat pe tipuri de valută / zilnic	· BNM - // - - // - - // -
Informații suplimentare		
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	· DMFAS	· Ministerul Finanțelor, BNM

III. EVOLUȚIA CONTURILOR INTERNAȚIONALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

3.1. Contextul național și internațional

În anul 2023, economia Republicii Moldova a înregistrat o creștere ușoară, resimțindu-se în continuare efectele situației geopolitice din regiune și prețurilor ridicate, care au cauzat recesiunea din anul 2022. Astfel, PIB-ul Republicii Moldova a înregistrat o creștere de 0,7 la sută comparativ cu anul 2022, majorarea fiind mai modestă comparativ cu creșterile economice înregistrate de economiile țărilor vecine (diagrama 1, tabelul 1).

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de anul precedent)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, CIS Stat, OECD Stat, FMI WEO

În anul 2023, Republica Moldova, la fel ca România, UE, dar și Ucraina și Rusia, au înregistrat creșteri economice.

Pe partea resurselor, activitățile economice care au determinat creșterea PIB-ului pe parcursul anului 2023, au fost agricultura, silvicultura și pescuitul, dar și sectoarele sănătate și asistență socială, și informații și comunicații. Industria prelucrătoare, construcțiile, comerțul cu ridicata și cu amănuntul, dar și transportul și depozitarea au influențat PIB-ul în sensul scăderii.

Pe partea utilizărilor, majorarea PIB-ului pe parcursul anului 2023 a fost determinată de exportul net de bunuri și servicii, în timp ce consumul final al administrației publice, cel al gospodăriilor populației și formarea brută de capital fix au influențat evoluția PIB-ului în sensul scăderii.

În anul 2023, raportul de schimb³ în comerțul exterior cu bunuri a fost unul nefavorabil (91,1 la sută), fiind în scădere față de anul 2022 (-4,4 p.p.). Raportul de schimb negativ în comerțul cu bunuri caracterizează perioada analizată, cu excepția anului 2020, când oferta națională de bunuri reflecta competitivitatea prețurilor pe piața externă, raportul de schimb fiind de 114,8 la sută.

³ Calculat în baza datelor BNS privind indicii valorii unitare la export și import.

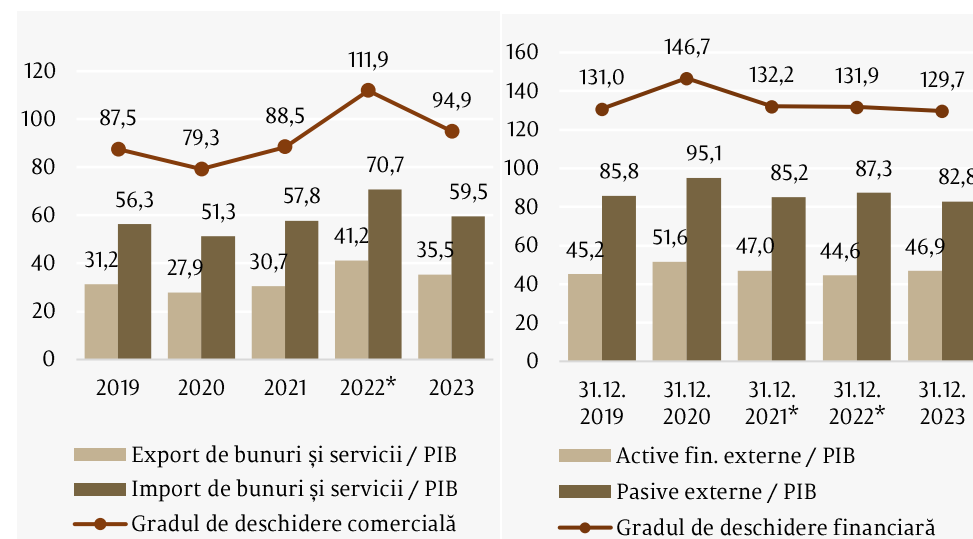
Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

	2019	2020	2021*	2022*	2023	2023 / 2022
PIB în prețuri curente, mil. lei	206 256	199 734	242 079	274 488	300 466	109,5%
PIB în prețuri curente, mil. USD	11 736	11 532	13 691	14 521	16 545	113,9%
Rata de schimb medie pe perioadă, MDL/USD	17,5751	17,3201	17,6816	18,9032	18,1607	96,1%
	%					p.p.
PIB, IVF	103,6	91,7	113,9	95,0	100,7	5,7
Export de bunuri, IVF	106,5	81,8	114,1	122,7	106,7	-16,0
Export de bunuri, IVU	96,4	108,5	111,7	112,4	87,5	-24,9
Import de bunuri, IVF	104,7	98,1	115,4	109,1	98,0	-11,1
Import de bunuri, IVU	96,9	94,5	114,8	117,7	96,0	-21,7
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri	99,5	114,8	97,3	95,5	91,1	-4,4
Contul curent / PIB	-9,4	-7,7	-12,4	-17,1	-11,4	5,7
Remiterile personale (intrări) / PIB	15,5	15,7	15,0	13,7	11,8	-1,9
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB	4,4	1,4	2,8	4,0	2,2	-1,9
DE brută / PIB (la sfârșitul perioadei)	61,2	70,1	63,7	65,9	61,2	-4,8
PII / PIB (la sfârșitul perioadei)	-40,6	-43,5	-38,1	-42,7	-36,0	6,8

* date revizuite

Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei, %

În anul 2023, atât deschiderea comercială, cât și deschiderea financiară a țării au scăzut.

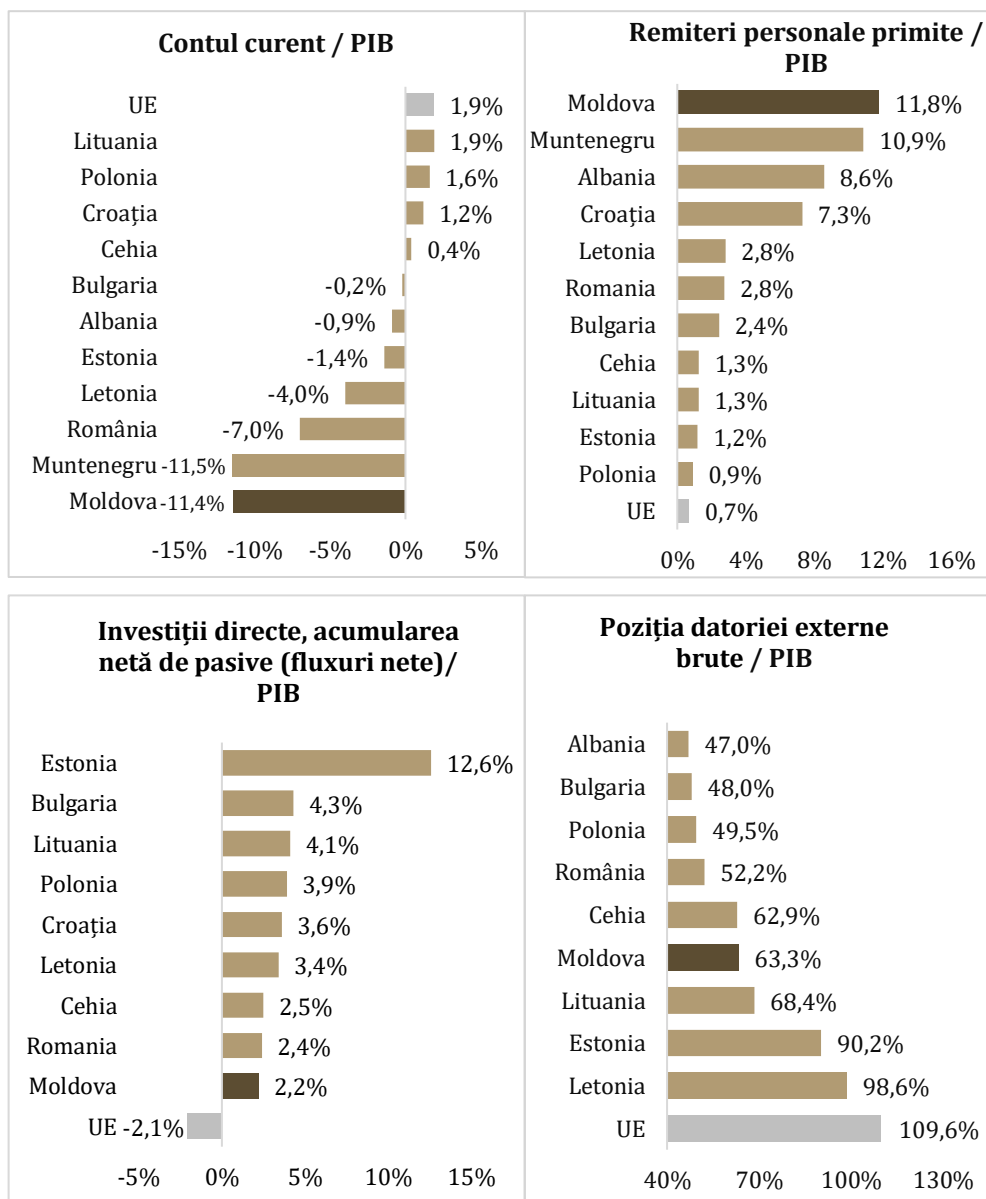

* date revizuite

În anul 2023, Republica Moldova s-a clasat în grupul țărilor cu solduri deficitare ale *contului curent*, raportul negativ al acestuia la PIB (-11,4 la sută) fiind printre cele mai mari comparativ cu țările din regiune care au un nivel similar de dezvoltare, în timp ce UE a înregistrat constant o valoare pozitivă a contului curent raportat la PIB. Intrările de *remiteri personale* rămân a fi una din principalele surse de venituri din exterior pentru Republica Moldova, iar raportul acestora la PIB a fost cel mai mare în cadrul țărilor analizate (11,8 la sută). La capitolul *investiții directe în economia națională*, Republica Moldova a înregistrat cea mai mică valoare a acestora raportate la PIB (29,8 la sută) comparativ cu țările din regiune, în timp ce valoarea maximă a revenit Estoniei (91,6 la sută), urmată de UE (71,0 la sută). Raportul dintre datoria externă brută

a Republicii Moldova și PIB a fost de 61,2 la sută în anul 2023, în timp ce valoarea maximă a fost înregistrată de UE – 109,6 la sută.

Diagrama 3. Principalii indicatori ai conturilor internaționale ale Republicii Moldova comparativ cu UE și principalii parteneri în anul 2023 (%)

În anul 2023, Republica Moldova, s-a poziționat în rândul țărilor cu solduri deficitare ale contului curent și a avut cel mai înalt nivel al intrărilor de remiteri personale raportate la PIB. În același timp, fluxul investițiilor directe este cel mai mic comparativ cu țările din regiune, iar datoria externă brută raportată la PIB indică un nivel mediu comparativ cu țările din regiune, însă mult mai redus față de UE.

Surse: Autoritățile internaționale de statistică, Eurostat, Worldbank

3.2. Balanța de plăți – prezentare generală

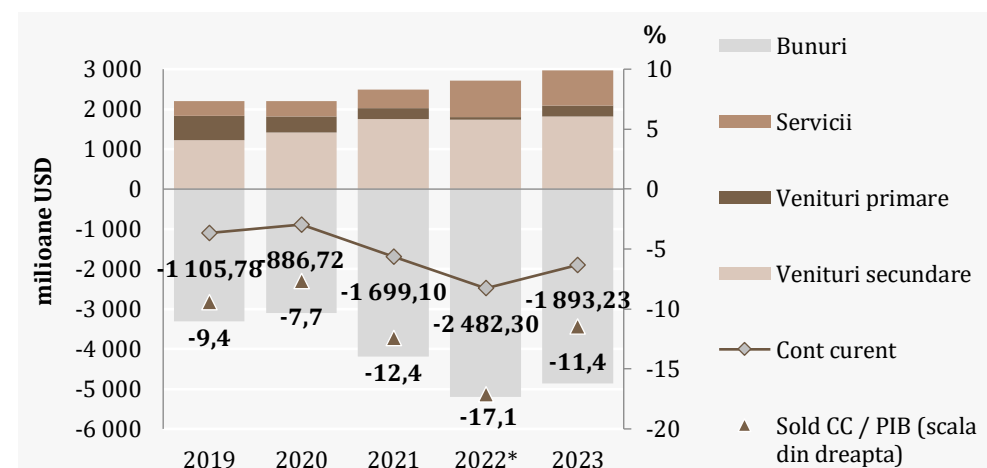
Conform datelor finale, în anul 2023, deficitul contului curent al balanței de plăți a totalizat 1 893,23 mil. USD și a scăzut cu 23,7 la sută comparativ cu anul 2022, ca rezultat al scăderii deficitului balanței comerciale, majorării excedentelor veniturilor primare și secundare, în timp ce excedentul balanței serviciilor s-a diminuat (tabelul 2, diagrama 4).

Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)

	2019	2020	2021	2022*	2023	2023 / 2022
Contul curent (CC)	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,30	-1 893,23	76,3%
Bunuri	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,77	-4 869,09	93,8%
Servicii	365,46	398,11	472,50	908,45	894,90	98,5%
Venituri primare	614,96	390,19	266,52	59,72	266,75	446,7%
Venituri secundare	1 225,42	1 419,24	1 752,09	1 742,30	1 814,21	104,1%
Contul de capital (CK)	-54,99	-65,67	-51,02	42,57	81,85	192,3%
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 439,73	-1 811,38	74,2%
Contul financiar	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 435,39	-1 651,43	67,8%
Investiții directe, net	-479,58	-151,93	-371,84	-541,06	-341,59	63,1%
Investiții de portofoliu, net	-15,09	0,86	-4,93	1,66	9,38	565,1%
Alte investiții, net	-743,88	-1 540,06	-1 561,00	-2 533,33	-2 210,52	87,3%
Active de rezervă	60,49	637,41	205,74	637,34	891,30	139,8%
Drepturi speciale de tragere			234,48			-
Erori și omisiuni nete	-18,11	-101,86	18,43	4,34	159,95	3 685,5%
Remiteri personale, credit	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,88	1 946,29	98,0%

* date revizuite

Diagrama 4. Contul curent - componente principale

* date revizuite

După majorările înregistrate începând cu anul 2020, în anul 2023, deficitul contului curent s-a diminuat pe seama scăderii soldului negativ al balanței comerciale și majorării excedentelor veniturilor primare și secundare.

Deficitul comerțului exterior cu bunuri înregistrat în balanța de plăți a constituit 4 869,09 mil. USD și s-a diminuat cu 6,2 la sută comparativ cu anul 2022. Din punct de vedere geografic, această evoluție a fost cauzată de scăderea de 3,0 ori a deficitului comerțului exterior cu CSI, în timp ce deficitele comerciale cu alte țări și UE s-au majorat cu 41,8 la sută și 3,4 la sută, respectiv. Conform structurii pe categorii de bunuri a comerțului, scăderea soldurilor negative înregistrate la produsele minerale (-31,8 la sută) și mașini și aparate (-6,5 la sută) au determinat în cea mai mare

parte evoluția deficitului comercial.

Excedentul comerțului cu *servicii*, în anul 2023, a totalizat 894,90 mil. USD și a scăzut cu 1,5 la sută comparativ cu anul 2022, când a fost înregistrată cea mai mare creștere din ultimii cinci ani. Evoluția a fost cauzată de creșterea importului (+174,74 mil. USD) superioară majorării exportului de servicii (+161,19 mil. USD). Dinamica exportului a fost determinată, în special, de serviciile de informatică, care s-au majorat cu 23,9 la sută, până la 580,42 mil. USD, cea mai mare valoare înregistrată în ultimii cinci ani, aproximativ triplă față de anul 2019. Valoarea importului a fost determinată majoritar de creșterea serviciilor de călătorii până la 522,89 mil. USD (+21,7 la sută), în mare parte pe seama călătoriilor personale care au sporit până la 384,13 mil. USD (+29,8 la sută).

Excedentul *veniturilor primare* a totalizat 266,75 mil. USD și s-a majorat de 4,5 ori față de anul 2022, când a înregistrat cea mai mică valoare în ultimii cinci ani (59,72 mil. USD). Creșterea soldului pozitiv a veniturilor primare a fost determinată de majorarea de 4,0 ori a excedentului veniturilor din active de rezervă, până la 179,35 mil. USD, diminuarea soldului negativ al profiturilor reinvestite – cu 28,1 la sută, până la 339,41 mil. USD și a remunerării nete a salariaților – cu 6,2 la sută, până la 773,04 mil. USD.

Veniturile secundare au înregistrat un excedent de 1 814,21 mil. USD, cu 4,1 la sută mai mult comparativ cu anul 2022, fiind influențat în special de majorarea cu 9,4 la sută, până la 470,51 mil. USD a soldului pozitiv al transferurilor curente diverse ale societăților financiare, nefinanciare, gospodăriilor populației și IFSLSGP și de creșterea asistenței tehnice primite în cadrul cooperării internaționale curente – cu 9,14 mil. USD, până la 572,42 mil. USD, valoare maximă înregistrată în ultimii ani, inclusiv mijloacele destinate pentru gestionarea crizei refugiaților din Ucraina.

Contul de capital a consemnat intrări nete de 81,85 mil. USD, cu 92,3 la sută mai mult comparativ cu anul 2022, înregistrând astfel cea mai mare valoare din ultimii ani, determinată de micșorarea ieșirilor de transferuri de capital până la 30,83 mil. USD (-56,4 la sută), în descreștere în ultimii doi ani de peste 4,7 ori, față de valoarea maximă înregistrată pe parcursul perioadei analizate (144,74 mil. USD în anul 2021). Administrația publică a primit din exterior granturi aferente proiectelor investiționale în valoare de 49,46 mil. USD (cu 22,0 la sută mai mult în raport cu anul 2022), în timp ce intrările nete de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 32,39 mil. USD (de 14,9 ori mai mult față de anul 2022).

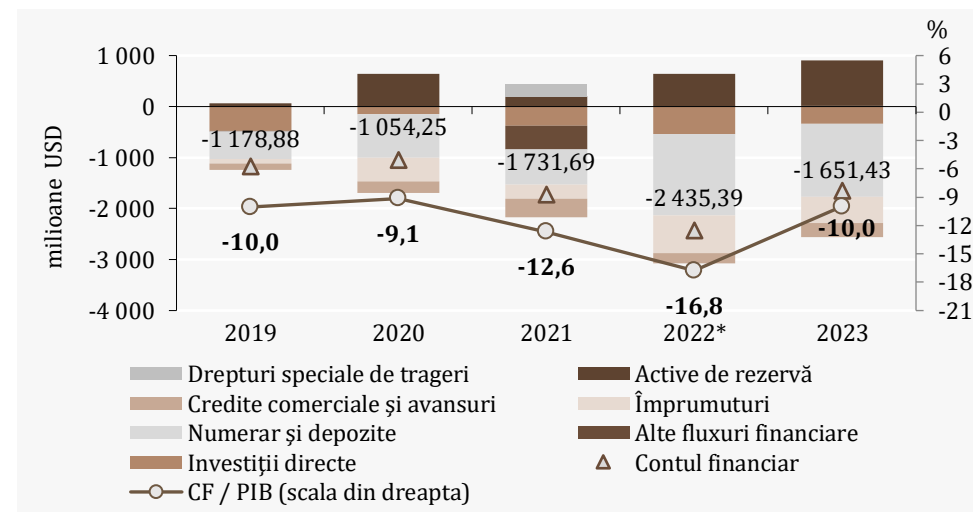
Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul

2023 a constituit 1 811,38 mil. USD, ceea ce reprezintă 10,9 la sută raportat la PIB.

În anul 2023, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de mijloace financiare în valoare de 1 651,43 mil. USD, ca urmare a preponderenței tranzacțiilor de majorare a pasivelor rezidenților față de nerezidenți (827,25 mil. USD) și de scădere a activelor financiare externe ale rezidenților (824,18 mil. USD), (diagrama 5). Principalele surse de finanțare a deficitului de cont curent au fost intrările nete de numerar și depozite (-1 426,55 mil. USD), împrumuturile (-512,90 mil. USD) și investițiile directe (-341,59 mil. USD).

Diagrama 5. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete

În anul 2023, similar anilor precedenți, principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent a fost numerarul și depozitele, urmat de împrumuturi și investiții directe.

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

* date revizuite

Diminuarea netă a **activelor externe**, ce reprezintă intrări nete, pe parcursul anului 2023, a fost determinată de micșorarea cu 1 427,40 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite*, a celor sub formă de *credite comerciale și avansuri* – cu 274,84 mil. USD și *împrumuturi* – cu 36,76 mil. USD. Concomitent, *activele de rezervă* ale BNM s-au majorat cu 891,30 mil. USD, activele sub formă de *investiții directe* - cu 15,61 mil. USD și *investițiile de portofoliu* – cu 7,91 mil. USD.

Creșterea netă a pasivelor financiare externe reflectă preponderența intrărilor de mijloace financiare de la nerezidenți și a fost condiționată de creșterea angajamentelor externe sub formă de *împrumuturi* – cu 476,14 mil. USD (trageri – 1 169,45 mil. USD și rambursări – 1 186,55 mil. USD) reprezentate, în mare parte, de împrumuturile noi contractate de către administrația publică pe parcursul anului 2023, și de majorarea angajamentelor sub formă de *investiții directe* cu 357,20 mil. USD. În același timp, angajamentele sub formă de *alte pasive* s-au diminuat cu 3,16 mil. USD, cele sub formă de *investiții de portofoliu* – cu 1,47 mil. USD, *numerar și depozite* – cu 0,85 mil. USD și *credite comerciale și avansuri* – cu 0,61 mil. USD.

3.3. Poziția investițională internațională - prezentare generală

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 31.12.2023, a constituit -5 960,70 mil. USD (sau 36,0 la sută relativ la PIB), soldul net debitor diminuându-se cu 3,9 la sută față de sfârșitul anului 2022 (tabelul 3).

Tabelul 3. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6), la sfârșitul perioadei

	2019	2020	2021*	2022*	2023	2023/ 2022
	mil. USD					%
Poziția investițională internațională netă	-4 765,90	-5 015,87	-5 218,49	-6 202,51	-5 960,70	96,1
Active	5 301,63	5 947,21	6 440,97	6 470,20	7 769,48	120,1
Pasive	10 067,53	10 963,08	11 659,46	12 672,71	13 730,18	108,3
Activele oficiale de rezervă	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17	5 453,15	121,9
Investițiile directe, pasive	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70	5 468,97	110,6
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive	3 440,12	4 127,07	4 207,22	4 847,08	5 462,13	112,7
	%					p.p.
PII / PIB	-40,6	-43,5	-38,1	-42,7	-36,0	6,7
Activele externe / pasivele externe	52,7	54,2	55,2	51,1	56,6	5,5
Ponderea ISD în poziția pasivelor externe	47,1	43,3	41,1	39,0	39,8	0,8
Ponderea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în poziția pasivelor externe	34,2	37,6	36,1	38,2	39,8	1,5

* date revizuite

Poziția *activelor financiare externe* a însumat 7 769,48 mil. USD, în creștere cu 20,1 la sută de la începutul anului, iar a *pasivelor* – 13 730,18 mil. USD, majorându-se cu 8,3 la sută.

Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, majorarea poziției *activelor financiare externe* la sfârșitul anului 2023 a fost influențată de creșterea cu 21,9 la sută a *activelor de rezervă*, care au constituit 70,2 la sută din total, a *activelor sub formă de numerar și depozite* – cu 83,2 la sută, a celor sub formă de *investiții directe* – cu 4,1 la sută și *investiții de portofoliu* – cu 50,5 la sută. Totodată, poziția *activelor sub formă de credite comerciale și avansuri* s-a diminuat cu 13,9 la sută, iar poziția *împrumuturilor* – cu 17,4 la sută.

Evoluția poziției *pasivelor externe* a fost determinată de creșterea cu 12,7 la sută a angajamentelor sub formă de *împrumuturi*, a celor sub formă de *investiții directe* – cu 10,6 la sută și a celor sub formă de *numerar și depozite* – cu 3,8 la sută. Concomitent, poziția angajamentelor sub formă de *credite comerciale și avansuri* s-a micșorat – cu 3,9 la sută și a *altor angajamente* – cu 5,7 la sută.

3.4. Datoria externă brută – prezentare generală

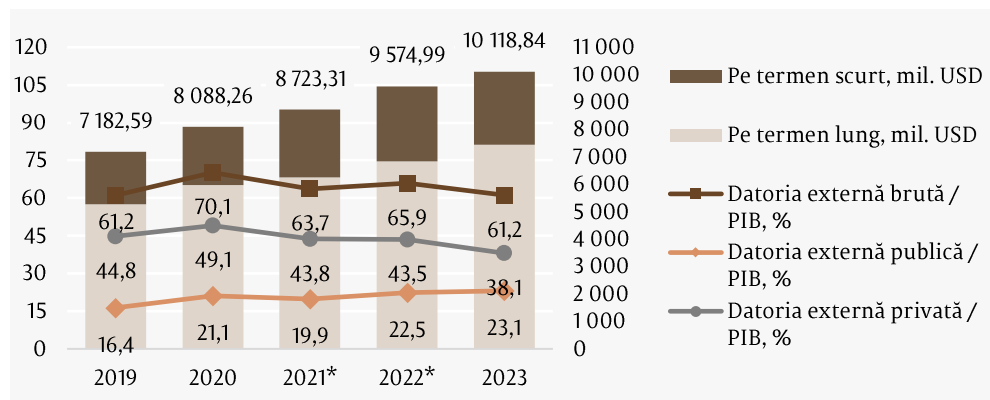
Datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut pe parcursul anului 2023 cu 5,7 la sută și a totalizat 10 118,84 mil. USD sau 61,2 la sută raportat la PIB (diagrama 6, tabelul 4).

Datoria externă publică a constituit 37,8 la sută din totalul datoriei externe sau 3 820,52 mil. USD, majorându-se cu 17,1 la sută de la începutul anului. *Datoria externă privată* s-a cifrat la 6 298,32 mil. USD și a scăzut cu 0,2 la sută față de 31.12.2022.

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute îi revine *datoriei pe termen lung* (73,5 la sută), care a constituit 7 434,23 mil. USD și s-a majorat cu 8,8 la sută față de finele anului 2022. *Datoria externă pe termen scurt* s-a diminuat cu 2,1 la sută pe parcursul anului 2023 și a constituit 2 684,61 mil. USD.

Diagrama 6. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei

Pe parcursul anului 2023, datoria externă brută s-a majorat atât ca valoare absolută, atingând cel mai înalt nivel din ultimii cinci ani, cât și raportat la PIB. Dinamica a fost condiționată de creșterea angajamentelor pe termen lung.

* date revizuite

Tabelul 4. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6), la sfârșitul perioadei

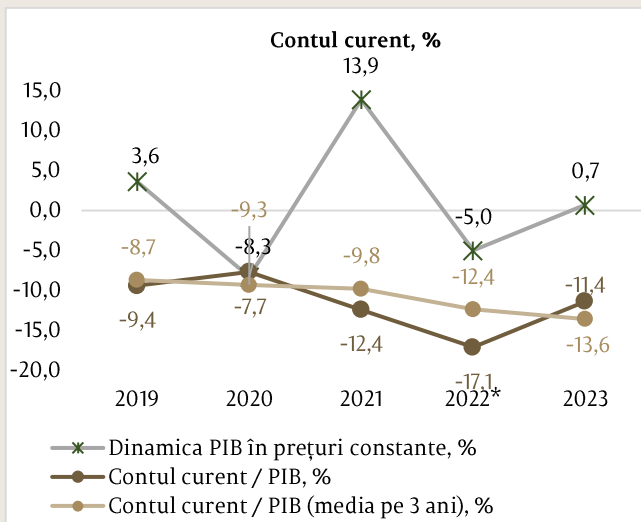
	2019	2020	2021*	2022*	2023	2023/ 2022
	mil. USD					%
DE brută	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84	105,7
DE publică	1 919,20	2 430,44	2 731,00	3 263,61	3 820,52	117,1
DE privată	5 263,39	5 657,82	5 992,31	6 311,38	6 298,32	99,8
	%					p.p.
Pondere DE publice în DE brută	26,7	30,0	31,3	34,1	37,8	3,7
Pondere DE pe termen lung în DE brută	73,5	74,0	71,6	71,3	73,5	2,1
Pondere creditorilor organizații internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	43,1	48,1	52,1	56,5	59,6	3,1
Rata medie anuală implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	1,9	1,6	1,5	1,3	2,3	1,0
Rata reînnoirii finanțării **	114	154	151	224	126	-98
	ani					
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi***	7,2	6,3	7,0	8,8	5,3	-3,5

* date revizuite

** trageri noi / rambursări la împrumuturile pe termen lung

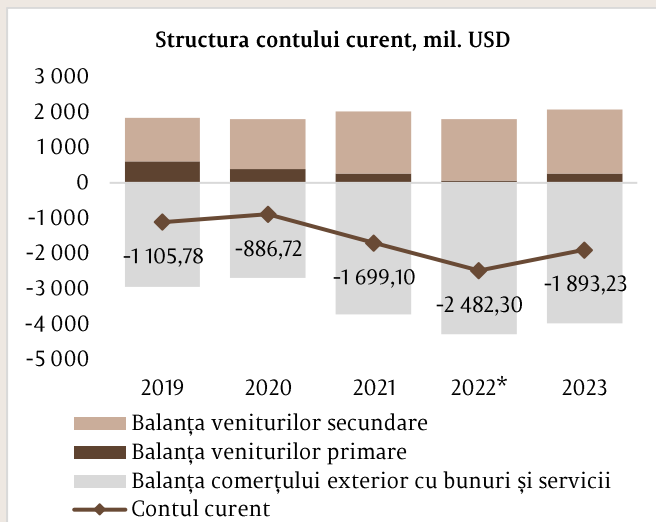
*** în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi

Conturile internaționale ale Republicii Moldova în dinamică

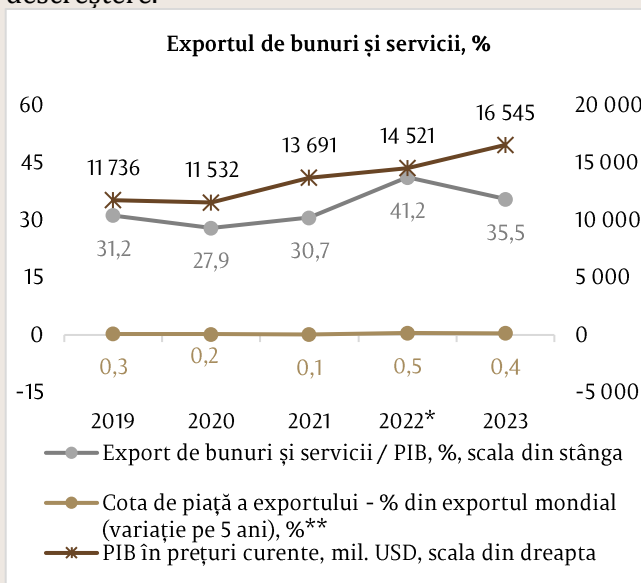
*date revizuite

În anul 2023, atât soldul contului curent relativ la PIB, cât și PIB-ul în termeni reali au înregistrat dinamici pozitive. Concomitent, media ultimilor trei ani a contului curent raportat la PIB a fost în descreștere.

*date revizuite

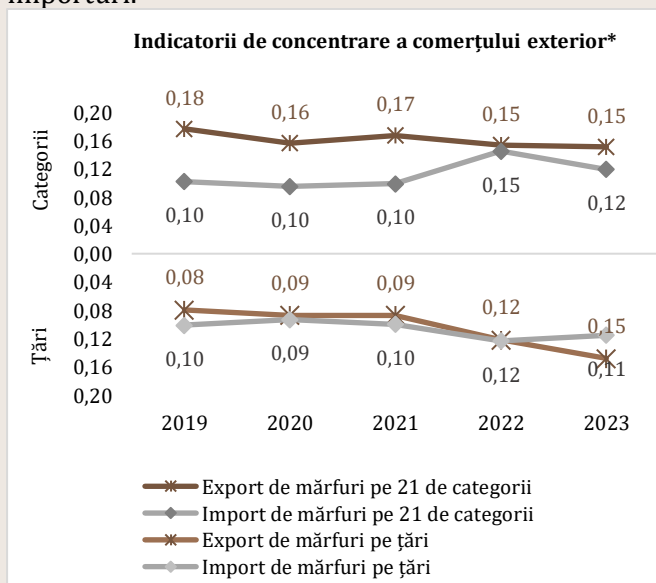
Tradițional, sursa deficitului contului curent a fost deficitul comerțului exterior, ceea ce denotă faptul că în țară persistă problemele structurale legate de competitivitate, cererea internă fiind acoperită din importuri.

**date revizuite

** Calculat în baza [metodologiei](#) Eurostat de calcul a indicatorilor MIP (Macroeconomic Imbalance Procedure)

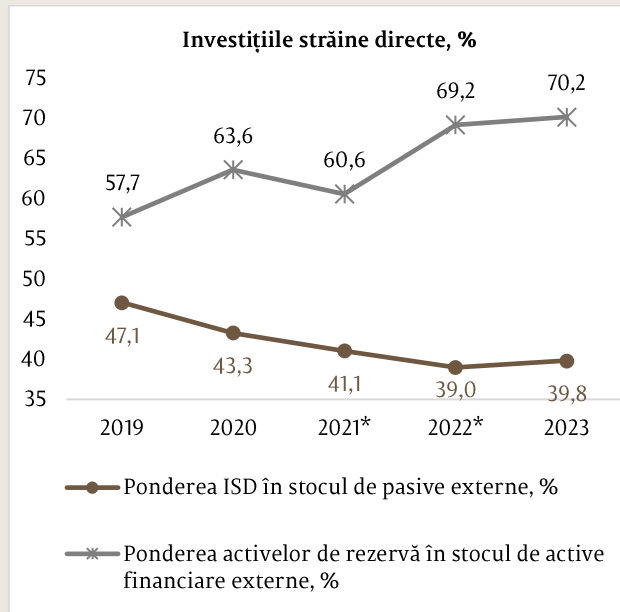
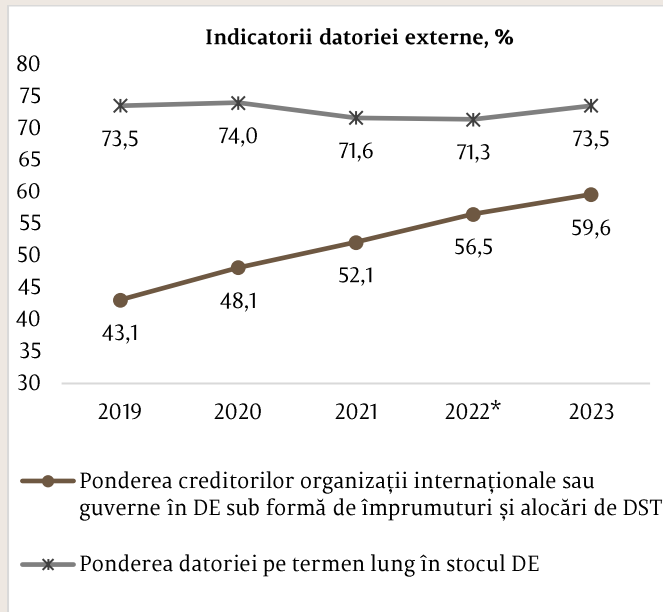
Creșterea PIB-ului în prețuri curente până la nivelul de 16,5 miliarde dolari SUA și scăderea din anul 2023 a exportului de bunuri și servicii a determinat scăderea raportului dintre exportul de bunuri și servicii și PIB, până la nivelul de 35,5 la sută. În același timp, cota de piață a exportului de bunuri și servicii în exportul mondial, a fost de 0,4% în condițiile creșterii atât a exporturilor Republicii Moldova, cât și a celor mondiale în comparație cu anul 2009.

* Calculați ca indicele Herfindahl-Hirschman (suma pătratelor ponderilor componentelor în total)

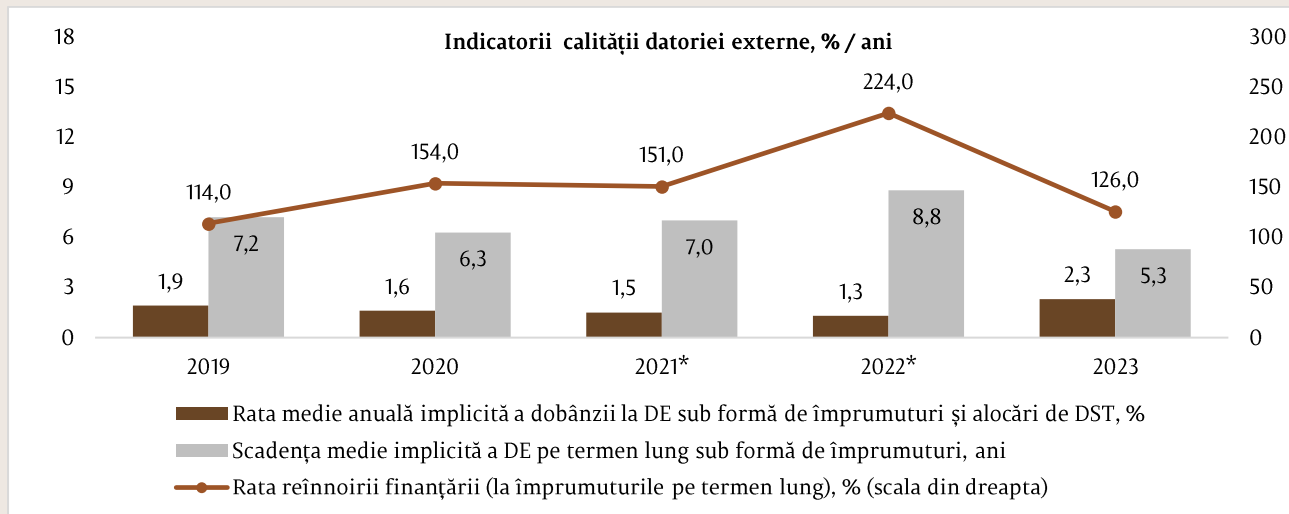
Starea contului curent este subminată de concentrarea excesivă a comerțului, la export tradițional predominând produsele agroalimentare, iar în cazul importurilor – produsele minerale. În anul 2023, s-a constatat o tendință pozitivă a diversificării geografice a exporturilor, iar cea pe categorii de bunuri a rămas la nivelul anului precedent. Concomitent diversificarea importului a înregistrat o tendință negativă.

Aprecierea stării conturilor internaționale ale Republicii Moldova în dinamică

Pondere creditorilor organizații internaționale și guverne străine în poziția împrumuturilor și alocărilor de DST a crescut, în mare parte, datorită suportului acordat statului de către FMI. Aceasta însă nu a condus la creșterea ponderii datoriei pe termen lung în datoria externă totală, ca urmare a majorării concomitente a datoriei pe termen scurt a sectorului privat.

După scăderile înregistrate în perioada 2019-2022, în anul 2023, ponderea ISD în stocul de pasive financiare externe s-a majorat cu 0,8 p.p. comparativ cu anul precedent. În același timp, ponderea activelor de rezervă în poziția activelor financiare externe, și-a continuat tendința ascendentă până la 70,2 la sută la sfârșitul anului 2023.

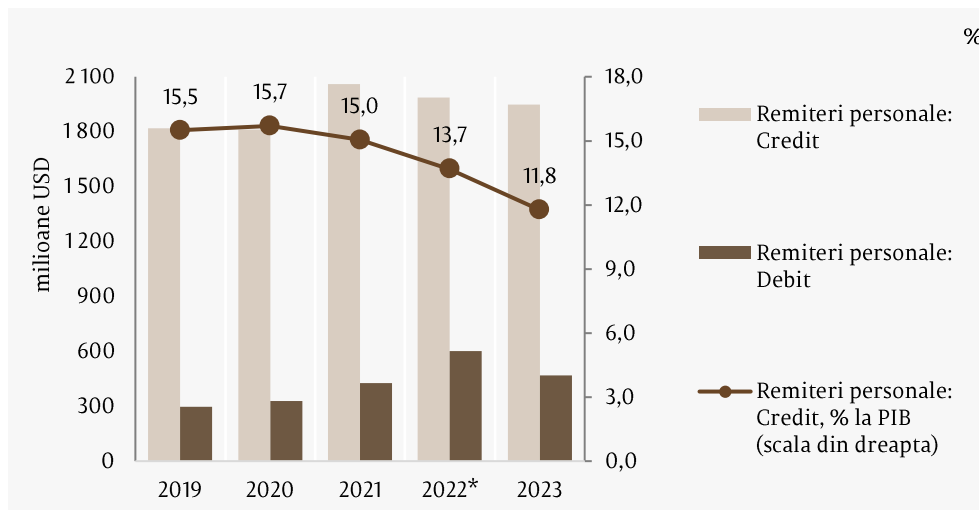
Indicatorii analitici ce caracterizează calitatea portofoliului datoriei externe brute a Republicii Moldova au înregistrat dinamici diferite pe parcursul anului 2023. Astfel, rata medie implicită a dobânzii s-a majorat cu 1,0 p.p. comparativ cu anul 2022, scadența medie a componentei pe termen lung a înregistrat o scădere de 3,5 ani, iar rata reînnoirii finanțării - o micșorare de 98 p.p. Indicatorii respectivi sunt interdependenți și denotă o evoluție ciclică a finanțării externe. În 2023 a avut loc încetinirea atragerii împrumuturilor noi (micșorarea ratei reînnoirii finanțării) și sporirea rambursărilor celor acumulate (micșorarea scadenței medii implicite), în timp ce costul finanțării a crescut, fiind însă în continuare avantajos (majorarea ratei medii anuală implicite a dobânzii).

3.5. Informație suplimentară la conturile internaționale

a) Remiterile personale

Remiterile personale⁴ primite (credit) de rezidenții Republicii Moldova s-au diminuat cu 2,0 la sută comparativ cu anul 2022 și au constituit 1 946,29 mil. USD, ceea ce reprezintă 11,8 la sută relativ la PIB (cu 1,9 p.p. mai puțin comparativ cu anul 2022). Concomitent, remitterile personale achitate/transferate nerezidenților (debit) au constituit 469,16 mil. USD, diminuându-se cu 19,0 la sută (diagrama 7).

Diagrama 7. Evoluția remiterilor personale

* date revizuite

În anul 2023, atât remitterile personale primite, cât și cele plătite s-au diminuat față de anul 2022.

⁴ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.

b) Ancheta coordonată a investițiilor directe (CDIS)

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2023, poziția totală a investițiilor directe în economia națională s-a majorat cu 12,6 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2022, totalizând 4 879,68 mil. USD, din care capitalul propriu a constituit 73,5 la sută, iar instrumentele de natura datoriei – 26,5 la sută.

Investitorilor din UE le-au revenit 69,3 la sută din soldul total de investiții directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie), investitorilor din CSI – 17,1 la sută, iar celor din alte țări – 13,5 la sută. Din perspectiva distribuției pe țări a poziției investițiilor directe în economia națională la 31.12.2023 (după țara investitorului nemijlocit), Rusia și Cipru au deținut câte 15,3 la sută din total, România – 10,4 la sută și Olanda – 10,0 la sută.

Conform distribuției poziției totale a investițiilor directe în economia națională după principalele activități economice, activităților financiare și de asigurări le-a revenit 25,9 la sută din total, comerțului cu ridicata și cu amănuntul – 20,2 la sută, industriei prelucrătoare – 19,1 la sută, iar activităților de producție și furnizare de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – 18,0 la sută.

c) Statistica trimestrială a datoriei externe (QEDS).

Conform statisticilor QEDS, la situația din 31.12.2023, instrumentele financiare de natura datoriei denominate în valută au constituit 99,2 la sută din totalul datoriei externe brute, în timp ce cele în monedă națională doar 0,8 la sută. Soldul datoriei denominate în valută fiind în creștere cu 5,9 la sută față de sfârșitul anului precedent.

Poziția datoriei externe nete, indicator ce reprezintă diferența pozițiilor pasivelor și activelor instrumentelor de natura datoriei, folosit, în mare parte, pentru a asigura comparabilitatea datelor la nivel mondial, a fost de 2 651,14 mil. USD la 31.12.2023.

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt a constituit, la finele perioadei de referință, 3 855,15 mil. USD sau 38,1 la sută din totalul datoriei externe brute, în creștere cu 0,1 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2022.

Conform situației la finele anului 2023, deservirea datoriei externe, pentru următoarele 12 luni, a fost estimată la 4 096,17 mil. USD, ce include plăți de principal și dobândă conform graficului de deservire. Arieratele acumulate la deservirea DE la 31.12.2023 au totalizat 472,03 mil. USD.

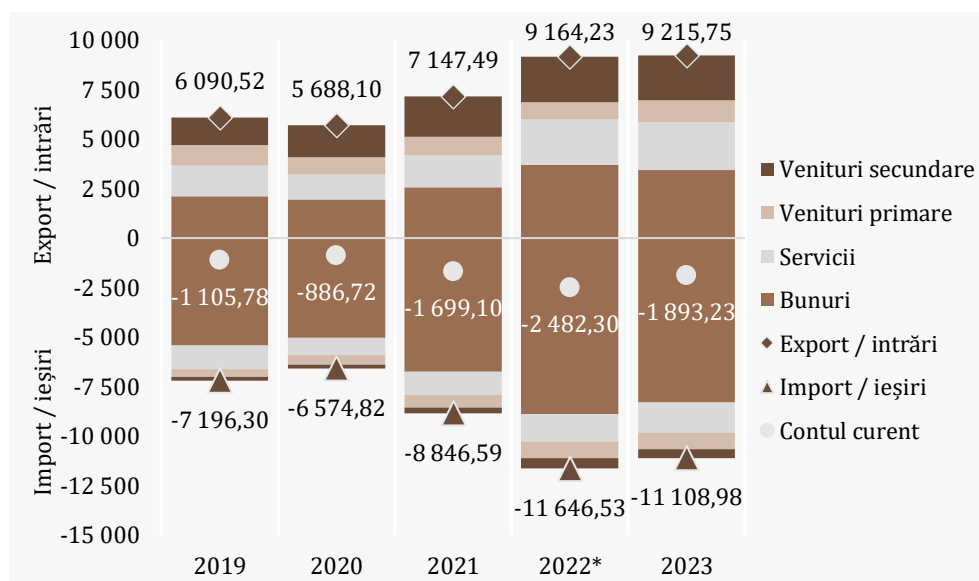
IV. BALANȚA DE PLĂȚI A REPUBLICII MOLDOVA

4.1. Contul curent

În anul 2023, deficitul **contului curent** al balanței de plăți s-a diminuat cu 23,7 la sută comparativ cu anul 2022 și a constituit 1 893,23 mil. USD sau 11,4 la sută raportat la PIB. Evoluția deficitului contului curent a fost determinată de scăderea deficitului balanței comerciale cu bunuri (-6,2 la sută), de majorările excedentelor veniturilor primare (de 4,5 ori) și secundare (cu 4,1 la sută), în timp ce excedentul balanței serviciilor s-a diminuat (-1,5 la sută), (diagrama 8, tabelul 5)

Diagrama 8. Evoluția contului curent al balanței de plăți (MBP6), (mil. USD)

Diminuarea deficitului contului curent din anul 2023 a fost determinată de scăderea deficitului balanței comerciale, concomitent cu majorarea excedentelor veniturilor primare și secundare, în timp ce excedentul balanței serviciilor s-a redus nesemnificativ.

* date revizuite

Tabelul 5. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți, raportate la PIB

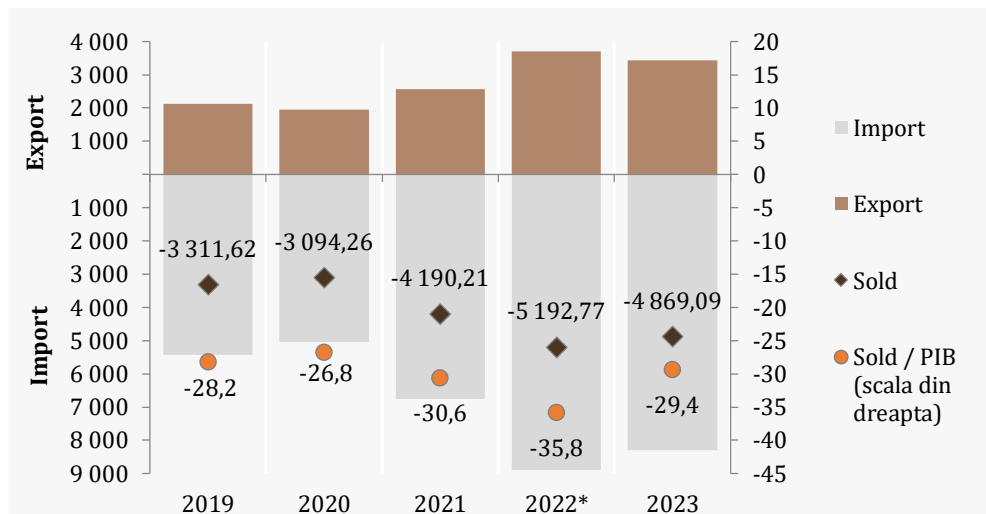
	2019	2020	2021	2022*	2023	2023 / 2022
	% la PIB					p.p.
Contul curent	-9,4	-7,7	-12,4	-17,1	-11,4	5,7
Balanța comercială	-25,1	-23,4	-27,2	-29,5	-24,0	5,5
Export de bunuri și servicii	31,2	27,9	30,7	41,2	35,5	-5,7
Import de bunuri și servicii	56,3	51,3	57,8	70,7	59,5	-11,2
Balanța veniturilor primare	5,2	3,4	1,9	0,4	1,6	1,2
Intrări de venituri primare, dintre care:	8,7	7,4	6,6	6,2	6,6	0,4
Remunerarea salariaților	8,2	7,1	6,5	5,7	5,4	-0,3
Ieșiri de venituri primare, dintre care:	3,5	4,0	4,7	5,8	5,0	-0,8
Venituri din investiții	2,8	3,3	4,0	5,0	4,3	-0,7
Balanța veniturilor secundare	10,4	12,3	12,8	12,0	11,0	-1,0
Intrări de venituri secundare, dintre care:	12,0	14,0	14,9	15,7	13,6	-2,1
Transferuri personale	8,1	9,2	9,0	8,3	6,8	-1,5
Cooperarea internațională curentă	1,8	1,7	2,6	3,9	3,5	-0,4
Ieșiri de venituri secundare	1,5	1,7	2,1	3,7	2,7	-1,0
Contul de capital	-0,5	-0,6	-0,4	0,3	0,5	0,2
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-9,9	-8,3	-12,8	-16,8	-10,9	5,9

* date revizuite

4.1.1. Balanța bunurilor (FOB-FOB)

În anul 2023, deficitul balanței comerciale cu bunuri înregistrat în balanța de plăți a constituit 4 869,09 mil. USD sau 29,4 la sută relativ la PIB și s-a diminuat cu 6,2 la sută comparativ cu anul 2022, pe seama scăderii mai accentuate a importului (-599,60 mil. USD) comparativ cu exportul (-275,92 mil. USD), (diagrama 9, anexa 1).

Diagrama 9. Balanța comercială cu bunuri (mil. USD)

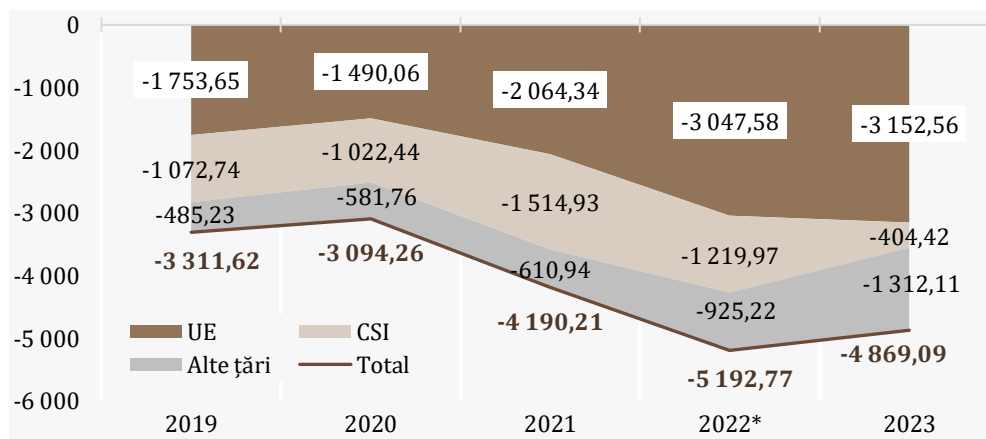

În anul 2023, atât exportul, cât și importul de bunuri au scăzut comparativ cu anul precedent, micșorarea deficitului balanței comerciale cu bunuri fiind determinată de reducerea mai accentuată a importului.

* date revizuite

Din punct de vedere geografic, în anul 2023, deficitul comerțului exterior cu bunuri cu CSI a scăzut de 3,0 ori, în timp ce deficitele cu alte țări și UE s-au majorat, respectiv, cu 41,8 la sută și 3,4 la sută (diagrama 10).

Diagrama 10. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

Din punct de vedere geografic, micșorarea deficitului comerțului exterior cu bunuri, în anul 2023, a fost determinat de scăderea deficitului cu CSI.

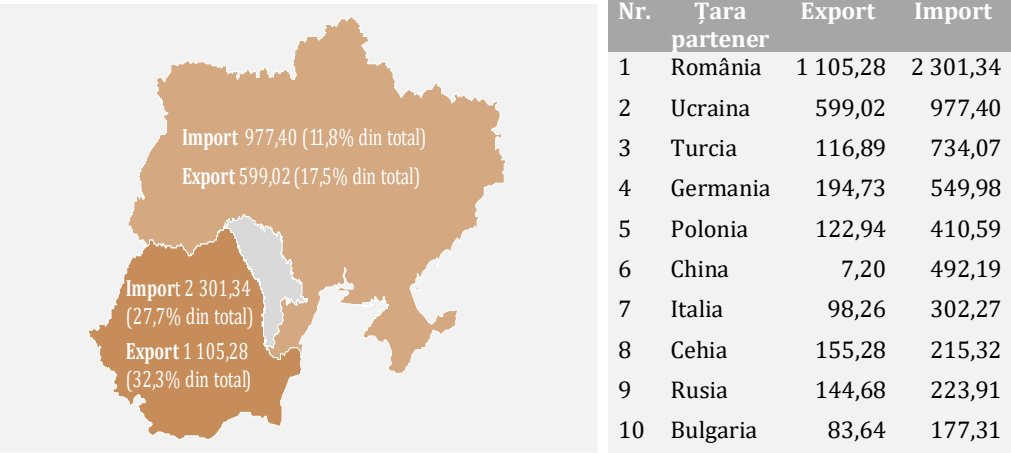
* date revizuite

Notă – CSI include Ucraina

Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova, în anul 2023, au continuat să fie țările vecine, România și Ucraina, spre ele fiind orientate 49,8 la sută din totalul exportului și din care au fost importate bunuri în proporție de 39,5 la sută din total (diagrama 11).

Diagrama 11. Principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova în anul 2023 (mil. USD)

În anul 2023, principalul partener comercial al Republicii Moldova a fost România, fiind urmată de Ucraina.

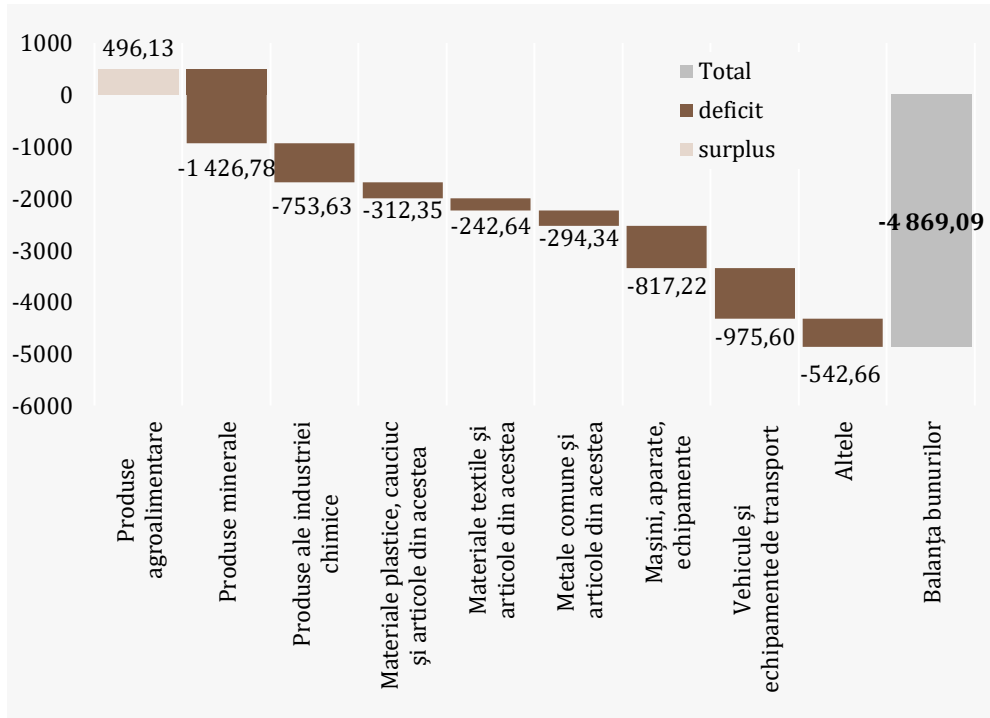

Notă: top 10 țări după volumul schimburilor comerciale

În anul 2023, din punctul de vedere al structurii pe categorii de bunuri, scăderea deficitului balanței comerțului cu bunuri a fost determinată de diminuarea soldului negativ înregistrat la comerțul exterior cu *produse minerale*, cu 31,8 la sută, până la -1 426,78 mil. USD, scăderea la *mașini și aparate*, cu 6,5 la sută, până la -817,22 mil. USD, ș.a. În același timp, deficitului comerțului exterior cu bunuri a fost influențat în sensul majorării de creșterea cu 31,6 la sută, până la -975,60 mil. USD a deficitului comerțului cu *vehicule și echipamente de transport*, diminuarea excedentului la *produsele agroalimentare* – cu 26,3 la sută, până la 496,13 mil. USD și creșterea deficitului *produselor industriei chimice* – cu 2,9 la sută, până la -753,63 mil. USD (diagrama 12).

Diagrama 12. Impactul principalelor categorii de bunuri asupra comerțului cu bunuri, în anul 2023 (mil. USD)

În anul 2023, produsele agroalimentare au înregistrat un sold pozitiv, în timp ce celelalte categorii de bunuri au înregistrate deficite.

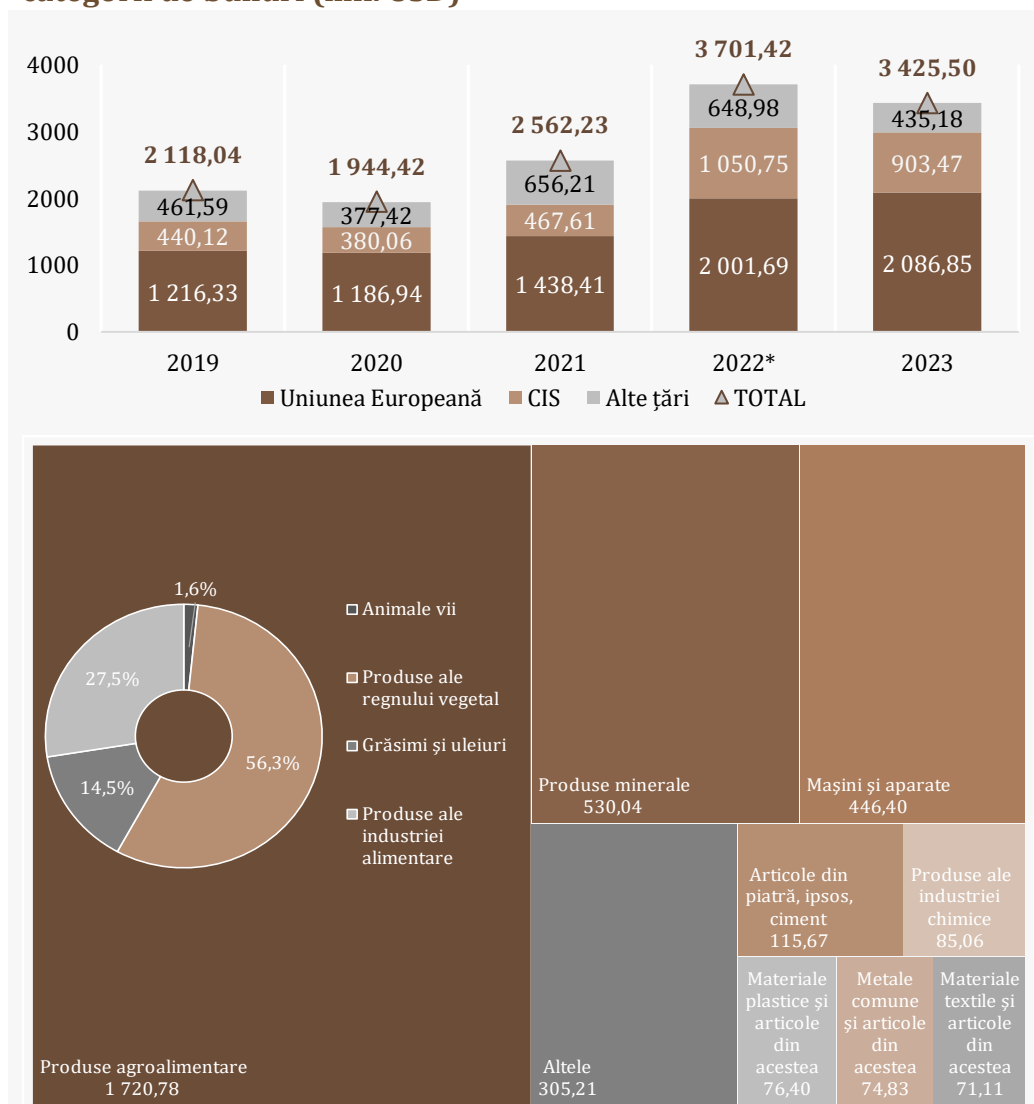

4.1.1.1. Distribuția geografică și structura exportului de bunuri

În anul 2023, **exportul de bunuri** a totalizat 3 425,50 mil. USD și s-a diminuat cu 7,5 la sută comparativ cu anul 2022 (diagrama 13, anexa 5).

Această evoluție a fost cauzată de scăderea cu 32,9 la sută a exportului către *alte țări*, până la 435,18 mil. USD (12,7 la sută din total), ca urmare a diminuării exportului în Turcia – de 2,3 ori (-154,86 mil. USD), în Elveția – de 2,1 ori (-33,10 mil. USD), în timp ce exportul în Egipt s-a majorat de 2,6 ori (+12,41 mil. USD). Exportul către *CSI* a totalizat 903,47 mil. USD (26,4 la sută din total) și a scăzut cu 14,0 la sută, în special pe seama scăderii livrărilor în Ucraina – cu 17,5 la sută (-127,18 mil. USD) și în Rusia – cu 24,2 la sută (-46,15 mil. USD). Ponderea majoră de 60,9 la sută în totalul exportului a deținut-o *UE*, constituind 2 086,85 mil. USD, în creștere cu 4,3 la sută, în special, datorită exportului în România, care s-a majorat cu 17,6 la sută (+165,62 mil. USD), în Cehia – cu 55,0 la sută (+55,13 mil. USD), în timp ce exportul în Italia – a scăzut cu 45,1 la sută (-80,74 mil. USD) și în Bulgaria – cu 40,6 la sută (-57,21 mil. USD).

Diagrama 13. Exportul de bunuri pe zone geografice și principalele categorii de bunuri (mil. USD)

* date revizuite

Diminuarea exportului de bunuri din Republica Moldova a fost cauzată de scăderea exportului către CSI și alte țări, în timp ce exportul către UE s-a majorat.

Produsele agroalimentare au fost în continuare principala categorie de bunuri exportate și alături de produsele minerale au determinat scăderea exportului, în timp ce mașinile și aparatele au influențat creșterea exportului de bunuri.

Din punctul de vedere al structurii pe categorii de bunuri, scăderea exportului, în anul 2023, a fost cauzată de *produsele agroalimentare*, care s-au diminuat cu 9,9 la sută (-188,36 mil. USD), până la 1 720,78 mil. USD, deținând, în continuare, ponderea majoră, de 50,2 la sută din total (diagrama 13, anexa 7). Dintre acestea, exportul de *grăsimi și uleiuri* a scăzut cu 33,9 la sută (-128,11 mil. USD), *produse ale regnului vegetal* – cu 9,0 la sută (-95,36 mil. USD) și *animalele vii și produse ale regnului animal* – cu 5,6 la sută (-1,69 mil. USD). Concomitent, *exportul de produse ale industriei alimentare* s-a majorat cu 8,4 la sută (+36,80 mil. USD).

La micșorarea exportului au contribuit și *produsele minerale*, exportul cărora a scăzut cu 21,6 la sută (-145,82 mil. USD), *metalele comune și articolele din acestea* – cu 24,3 la sută (-23,97 mil. USD) și *materialele textile și articolele din acestea* – cu 15,3 la sută (-12,86 mil. USD).

Concomitent, exportul de *mașini și aparate* s-a majorat cu 38,2 la sută (+123,29 mil. USD), *instrumente și aparate optice* – cu 29,3 la sută (+9,08 mil. USD) și de *materiale plastice, cauciuc și articole din acestea* – cu 9,1 la sută (+6,37 mil. USD).

Tabelul 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe principalele țări

						Ponderea în total		2023 / 2022	Gradul de influență*
	2019	2020	2021	2022	2023	2022	2023		
	mil. USD					%			p.p.
UE, dintre care:	64,69	81,93	78,62	92,18	83,67	44,8	37,8	90,8	-4,1
România	18,27	24,85	27,84	30,74	37,04	15,0	16,7	120,5	3,1
Polonia	11,01	13,55	14,00	20,06	11,25	9,8	5,1	56,1	-4,3
Cehia	10,76	10,98	10,85	8,89	8,83	4,3	4,0	99,3	0,0
Olanda	5,94	5,54	6,01	3,07	4,82	1,5	2,2	157,0	0,9
Grecia	3,41	6,23	4,40	6,72	3,95	3,3	1,8	58,8	-1,3
Germania	3,27	3,62	2,38	2,62	3,76	1,3	1,7	143,5	0,6
Bulgaria	4,09	4,76	2,14	3,5	2,91	1,7	1,3	83,1	-0,3
Franța	0,15	0,44	0,35	1,06	2,02	0,5	0,9	190,6	0,5
Slovacia	1,11	2,08	1,74	5,39	1,50	2,6	0,7	27,8	-1,9
CSI, dintre care:	73,66	62,44	65,41	58,00	77,05	28,2	34,8	132,8	9,3
Belarus	39,08	35,17	34,37	30,16	36,84	14,7	16,6	122,1	3,2
Ucraina	7,78	8,59	10,14	15,15	32,85	7,4	14,8	216,8	8,6
Rusia	18,11	10,89	13,69	7,64	3,82	3,7	1,7	50,0	-1,9
Kazahstan	5,67	6,75	6,65	4,40	3,26	2,1	1,5	74,1	-0,6
Alte țări, dintre care:	56,17	66,49	67,03	55,39	60,61	26,9	27,4	109,4	2,5
SUA	6,62	7,17	7,68	7,32	11,05	3,6	5,0	151,0	1,8
Georgia	13,18	11,74	13,48	9,90	10,29	4,8	4,6	103,9	0,2
Serbia	2,73	5,43	7,16	9,16	9,03	4,5	4,1	98,6	-0,1
Turcia	6,43	15,81	8,62	3,83	6,36	1,9	2,9	166,1	1,2
China	13,43	9,87	9,26	6,45	5,45	3,1	2,5	84,5	-0,5
Marea Britanie	5,35	5,87	7,29	5,38	4,43	2,6	2,0	82,3	-0,5
Canada	2,33	2,51	2,52	2,66	4,21	1,3	1,9	158,3	0,8
Total	194,52	210,85	211,05	205,58	221,33	100,0	100,0	107,7	7,7

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

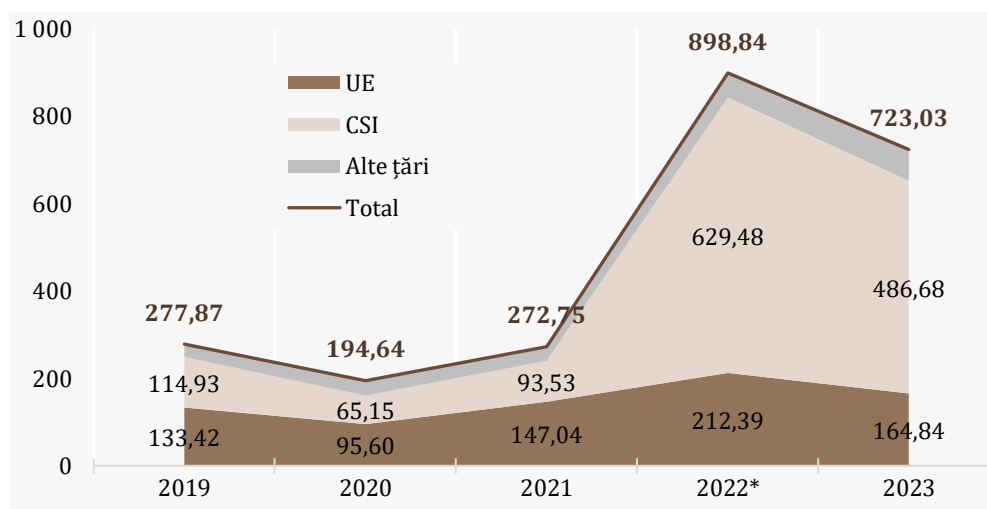
* Gradul de influență a țărilor la creșterea (+), scăderea (-) exporturilor de băuturi alcoolice;

Exportul de *alcool etilic și băuturi alcoolice* s-a majorat cu 7,7 la sută comparativ cu anul 2022 și a constituit 221,33 mil. USD (tabelul 6),

evoluție determinată de creșterea cu 32,8 la sută (+19,05 mil. USD) a exportului către CSI, dintre care Ucraina – cu 17,7 mil. USD și către Belarus – cu 6,68 mil. USD. Exportul către alte țări a sporit cu 9,4 la sută (+5,22 mil. USD), pe seama celui către SUA, care s-a majorat cu 3,73 mil. USD și către Turcia – cu 2,53 mil. USD. Concomitent, exportul de băuturi alcoolice către UE a scăzut cu 9,2 la sută (-8,51 mil. USD), pe seama celor către Polonia care s-au micșorat cu 8,81 mil. USD, Slovacia - cu 3,89 mil. USD) și Grecia - cu 2,77 mil. USD.

În anul 2023, **reexportul de bunuri** (fără bunurile după/pentru prelucrare și fără vânzările magazinelor duty-free) a constituit 723,03 mil. USD și a scăzut cu 19,6 la sută comparativ cu anul 2022. Această evoluție a fost cauzată de diminuarea reexportului către CSI, cu 22,7 la sută, constituind 67,3 la sută din total, precum și a celui către UE – cu 22,4 la sută, cu o pondere de 22,8 la sută. De menționat că, până în anul 2021, UE a fost principala destinație pentru reexportul din Republica Moldova, iar în anul 2022, în contextul situației geopolitice din regiune, reexportul către CSI a crescut substanțial pe seama uleiurilor din petrol și din minerale bituminoase reexportate în Ucraina, ceea ce a afectat distribuția geografică pentru anii 2022-2023. Concomitent, reexportul către *alte țări* a sporit cu 25,5 la sută, constituind 9,9 la sută din total (diagrama 14).

Diagrama 14. Reexportul de bunuri, pe zone geografice (mil. USD)

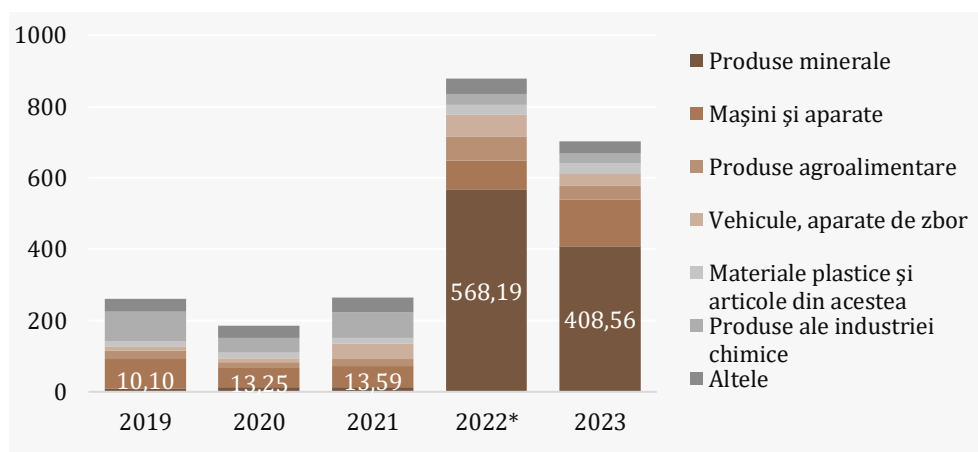
* date revizuite

Valoarea reexportului de bunuri s-a diminuat comparativ cu anul 2022, pe seama scăderii reexportului către CSI și UE, în timp ce reexportul către alte țări s-a majorat.

Din punctul de vedere al structurii reexportului pe categorii de bunuri, creșterea acestuia a fost determinată de categoria *produse minerale*, al căror reexport s-a diminuat cu 28,1 la sută, până la 408,56 mil. USD. De asemenea, reexportul de *produse agroalimentare* a scăzut cu 38,2 la sută și a însumat 40,64 mil. USD, reexportul de *vehicule și echipamente de transport* – de 2,1 ori (până la 30,89 mil. USD), în timp ce reexportul de *mașini și aparate* s-a majorat cu 61,8 la sută, până la 129,94 mil. USD (diagrama 15, anexa 9).

Diagrama 15. Reexportul de bunuri, pe principalele categorii (mil. USD)

În anul 2023, principalele categorii de bunuri reexportate de către Republica Moldova au fost produsele minerale, mașinile și aparatele și produsele agroalimentare.

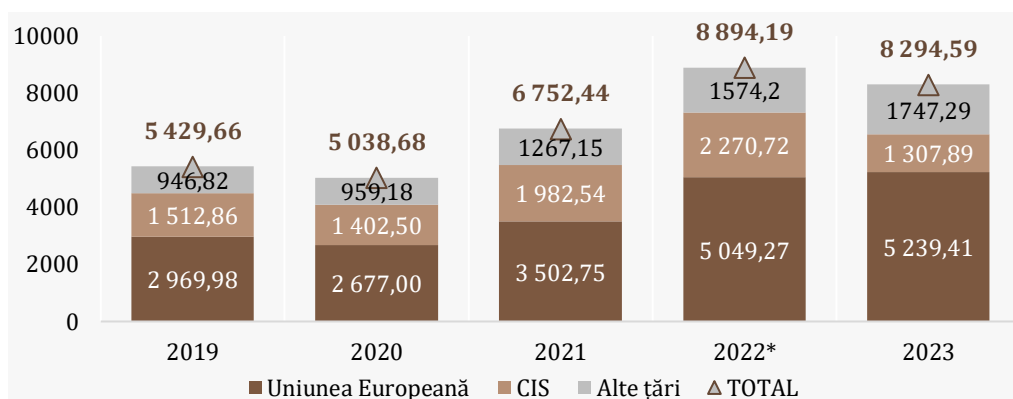
* date revizuite

4.1.1.2. Distribuția geografică și structura importului de bunuri

Valoarea **importului de bunuri**, în anul de referință, a totalizat, 8 294,59 mil. USD și a scăzut cu 6,7 la sută comparativ cu anul 2022 (diagrama 16, anexa 6).

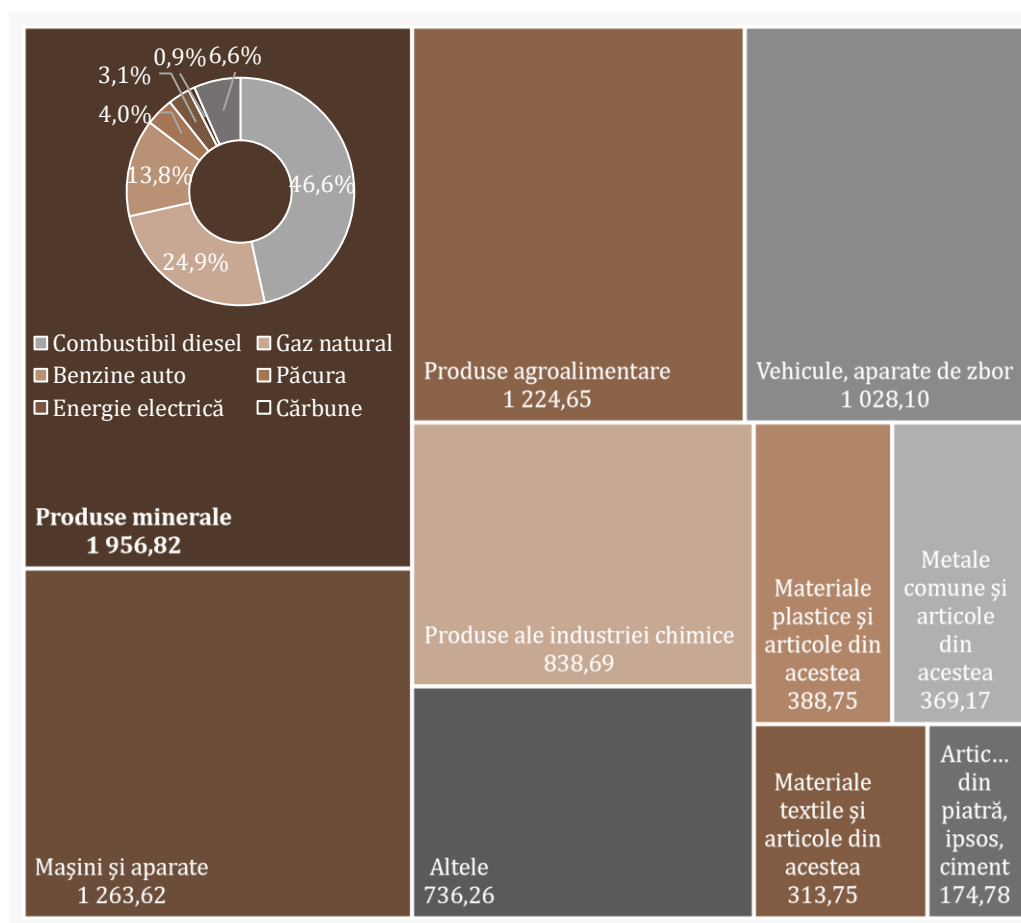
Această evoluție a fost cauzată de scăderea cu 42,4 la sută a importului din *CSI*, până la 1 307,89 mil. USD (15,8 la sută din total), pe seama diminuării de 4,6 ori (-804,59 mil. USD) a importului din Rusia, dar și a celui din Ucraina – cu 13,2 la sută (-147,99 mil. USD). Importul din *UE*, care tradițional a deținut ponderea majoră în total (63,2 la sută), a crescut cu 3,8 la sută, până la 5 239,41 mil. USD, pe seama sporirii livrărilor din Slovacia – de 2,4 ori (+62,34 mil. USD), Cehia – cu 41,2 la sută (+62,81 mil. USD), Polonia – cu 13,7 la sută (+49,58 mil. USD) și din Franța – cu 43,8 la sută (+46,72 mil. USD). Importul din *alte țări* (21,0 la sută din total) s-a majorat cu 11,0 la sută (+173,09 mil. USD), în special pe seama creșterii importului din Elveția – de 2,2 ori (+59,45 mil. USD), China – cu 10,4 la sută (+46,40 mil. USD), Georgia – de 3,6 ori (+21,26 mil. USD), Turcia – cu 2,9 la sută (20,76 mil. USD) etc.

Conform structurii pe categorii de bunuri, în anul 2023, evoluția importului a fost determinată de *produsele minerale*, care au scăzut cu 29,3 la sută (-810,11 mil. USD), constituind 23,6 la sută din total (diagrama 16, anexa 8). Importul de *metale comune și articole din acestea* a scăzut cu 7,8 (-31,14 mil. USD), *materiale plastice, cauciuc și articole din acestea* – cu 6,9 la sută (-28,82 mil. USD), *pastă din lemn și din alte materiale fibroase celulozice* – cu 11,9 la sută (-16,15 mil. USD), *produse agroalimentare* – cu 0,9 la sută (-11,56 mil. USD). Totodată, *importul de vehicule și echipamente de transport* s-a majorat cu 24,8 la sută (+204,15 mil. USD), *mașini și aparate* - cu 5,5 la sută (+66,40 mil. USD), *produse ale industriei chimice* – cu 3,1 la sută (+24,88 mil. USD) și *instrumente și aparate optice și fotografice* – cu 19,2 la sută (+22,34 mil. USD).

Diagrama 16. Importul de bunuri pe zone geografice și principalele categorii, prețuri FOB (mil. USD)

Evoluția importului a fost determinată de scăderea importului din CSI, în timp ce importul din UE și din alte țări s-a majorat.

Produsele minerale au fost în continuare principala categorie de bunuri importate, determinând scăderea importului total din anul 2022 și fiind urmate de mașini și aparate, produse agroalimentare și vehicule și aparate de zbor.

* date revizuite

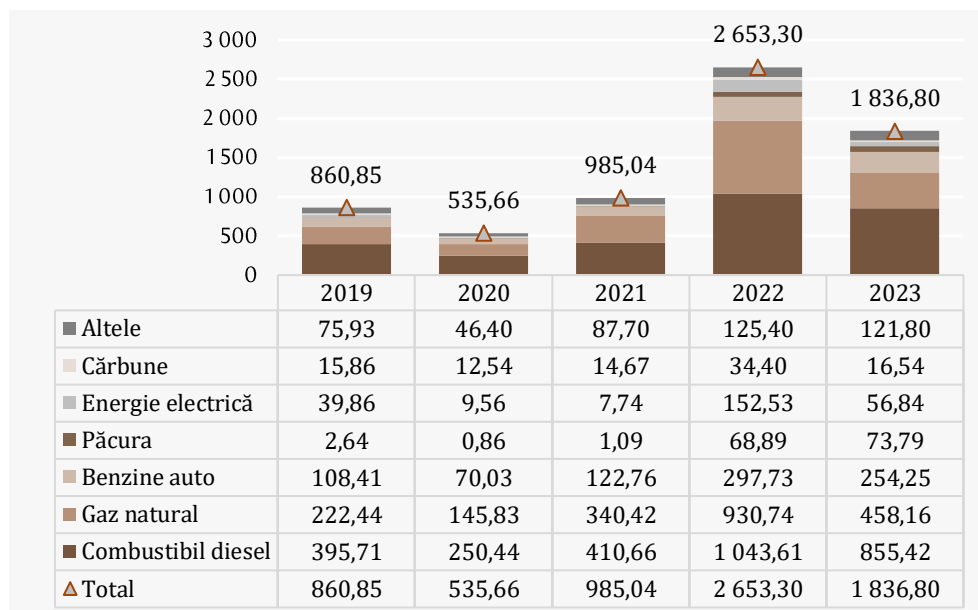
În anul 2023, valoarea importului de *produse energetice și electricitate* a constituit 1 836,80 mil. USD și a scăzut cu 30,8 la sută comparativ cu anul 2022 (diagrama 17), fiind cauzată de micșorarea importului pentru majoritatea tipurilor de produse energetice, după cum urmează:

- *gazul natural* a scăzut de 2,0 ori față de anul precedent, până la 458,16 mil. USD și a constituit 24,9 la sută din totalul importului de produse energetice și electricitate;
- *combustibilul diesel* s-a diminuat cu 18,0 la sută, până la 855,42 mil. USD (46,6 la sută din total);

- *energia electrică* s-a micșorat de 2,7 ori, până la 56,84 mil. USD (6,1 la sută din total);
- *benzinele auto* au scăzut cu 14,6 la sută, până la 254,25 mil. USD (13,8 la sută din total);
- *cărbunele* a scăzut de 2,1 ori, până la 16,54 mil. USD (0,9 la sută din total);
- *păcura* s-a majorat cu 7,1 la sută până la 73,79 mil. USD (4,0 la sută din total).

Diagrama 17. Import de produse energetice și electricitate (prețuri FOB), (mil. USD)

În anul 2023, Republica Moldova a importat, în principal, combustibil diesel, gaz natural și benzine auto, toate fiind în scădere comparativ cu anul 2022, când au fost înregistrate valori maxime pentru aceste categorii de produse energetice.

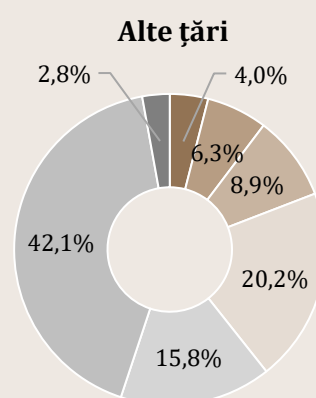
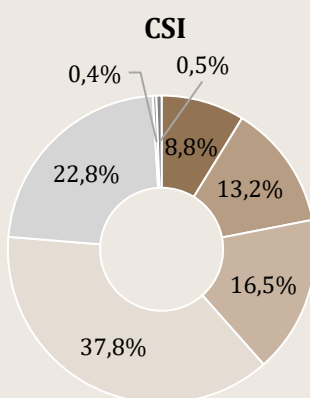
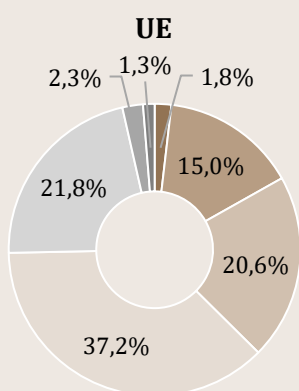
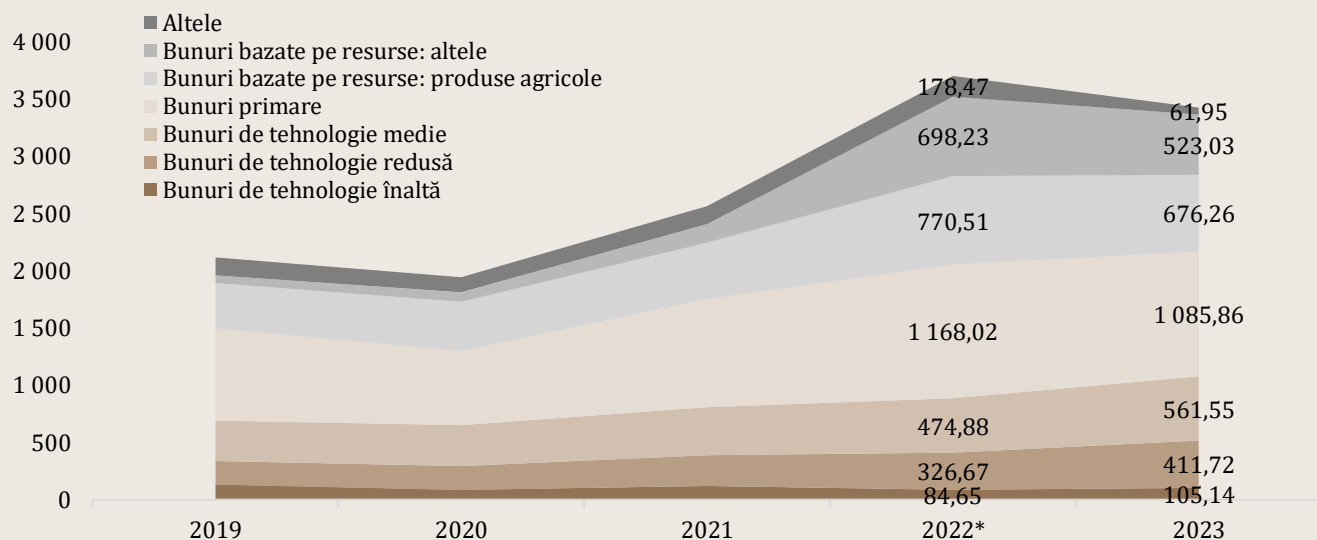
Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

Comerțul exterior cu bunuri pe categorii tehnologice

Distribuția exportului / importului de bunuri pe categorii tehnologice derivă din necesitatea analitică de a evalua intensitatea tehnologică a bunurilor comercializate în cadrul comerțului exterior cu bunuri, ca suport pentru deciziile de implementare a măsurilor de eficientizare a acestuia, dar și avantajelor de specializare, poziționare a țărilor, pe piața globală. Analiza distribuției pe niveluri de tehnologie poate ajuta la identificarea sectoarelor subdezvoltate care necesită investiții și dezvoltare, dar și permite monitorizarea progresului tehnologic al unei țări în comparație cu altele, oferind o imagine clară a poziției actuale și perspectivelor globale. În acest scop, a fost elaborată clasificarea bunurilor pe categorii tehnologice, în baza Nomenclatorului Lall 2000, conform căruia:

- **Bunurile primare** sunt bunurile care de regulă provin din resurse naturale și nu sunt supuse unor procese complexe de prelucrare și/sau transformare. Astfel de categorii de bunuri sunt: animale vii, produse ale regnului vegetal, produse minerale, piei brute, piei finite.
- **Bunurile bazate pe resurse** prezintă produsele agricole rezultate din prelucrarea și transformarea produselor agricole brute și includ produsele alimentare procesate cum ar fi grăsimile și uleiurile de origine animală, produsele industriei alimentare, băuturile alcoolice, lemnul și articolele din lemn, precum și minereurile de fier, produsele petroliere și produsele chimice de bază.
- **Bunurile de tehnologie redusă** sunt bunurile care implică procese tehnologice relativ simple în producția lor. Această categorie include materialele textile și articole din acestea; încălțăminte; hârtia, sticla, articole de uz casnic din metal și alte produse similare care nu necesită tehnologii avansate pentru a fi fabricate.
- **Bunurile de tehnologie medie** - bunurile care necesită un nivel mediu de tehnologie în procesul de producție și includ vehicule pentru transportul persoanelor și mărfurilor, piese și accesorii auto și aferente proceselor: produse ale industriei chimice; materiale plastice și articole din acestea; metale comune și articole din acestea.
- **Bunurile de tehnologie înaltă** sunt bunurile care necesită tehnologii avansate și inovative în producția lor. Acestea includ medicamente și produse farmaceutice, computere, echipamente de telecomunicații, mașini și aparate, echipamente electrice; vehicule, aparate de zbor (aeronave); instrumente și aparate optice; arme, muniție ș.a.

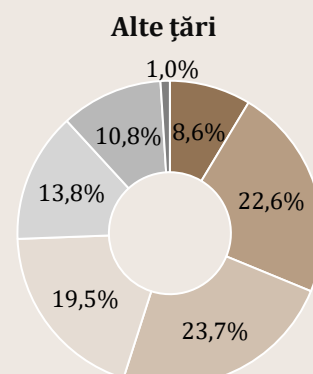
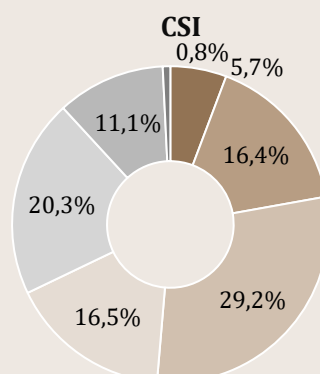
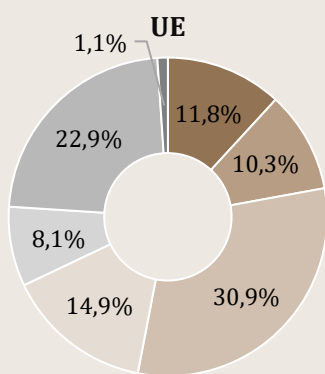
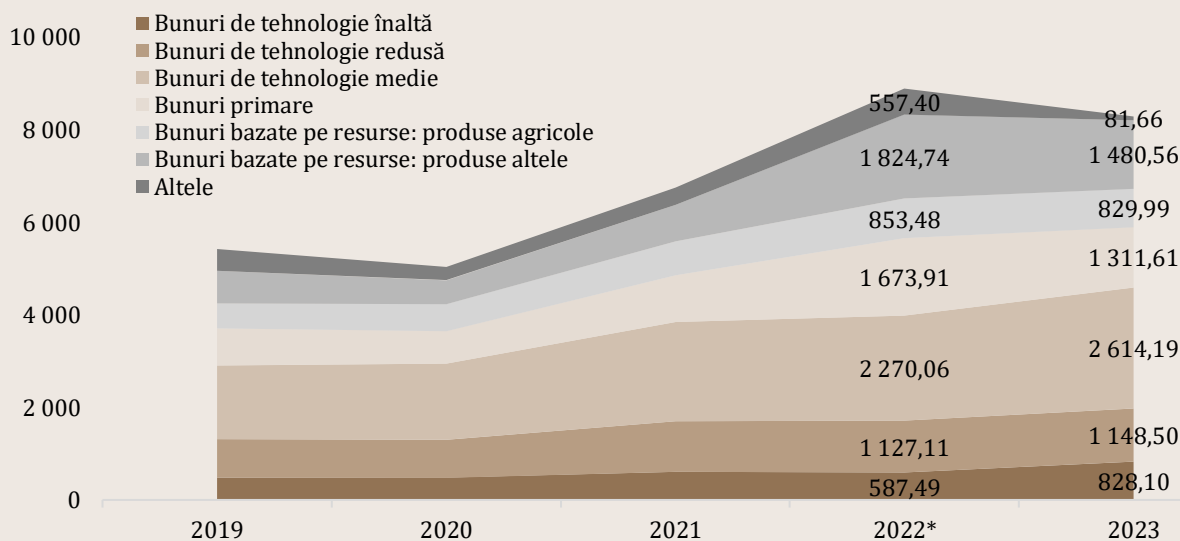
Exportul de bunuri pe categorii tehnologice

Distribuția **exportului** de bunuri în baza categoriilor tehnologice scoate în evidență următoarele evoluții:

- *Bunurile primare* au fost principala categorie de bunuri exportate în anul 2023 și au totalizat 1 085,86 mil. USD (31,7 la sută din total), în scădere cu 7,0 la sută față de anul precedent. De menționat că bunurile primare au constituit 37,8 la sută din exportul către CSI, 37,2 la sută din cel către UE, 20,2 la sută din exportul către alte țări;
- Exportul de *bunuri bazate pe resurse* a reprezentat 35,0 la sută din total și a însumat 1 199,28 mil. USD (-18,3 la sută), dintre care 676,26 mil. USD au fost *produse agricole*, care au reprezentat 22,8 la sută din exportul către CSI, 21,8 la sută din cel către UE și 15,8 la sută – din cel către alte țări. Concomitent, exportul de *alte bunuri* bazate pe resurse a totalizat 523,03 mil. USD și, au constituit 42,1 la sută din exportul către alte țări și 2,3 la sută – din cel către UE.
- Exportul de *bunuri de tehnologie medie* a însumat 561,55 mil. USD (16,4 la sută din total), cu 18,3 la sută mai mult față de anul precedent.
- *Bunurile de tehnologie redusă* au totalizat 411,72 mil. USD (12,0 la sută din exportul total) și s-au majorat cu 26,0 la sută față de anul 2022.
- *Bunurile de tehnologie înaltă* au deținut 3,1 la sută din totalul exportului (105,14 mil. USD) și au constituit 8,8 la sută din exportul către CSI, 4,0 la sută – din cel către alte țări și 1,8 la sută din exportul către UE.

Importul de bunuri pe categorii tehnologice

Importul de bunuri conform nivelurilor de tehnologie relevă următoarele:

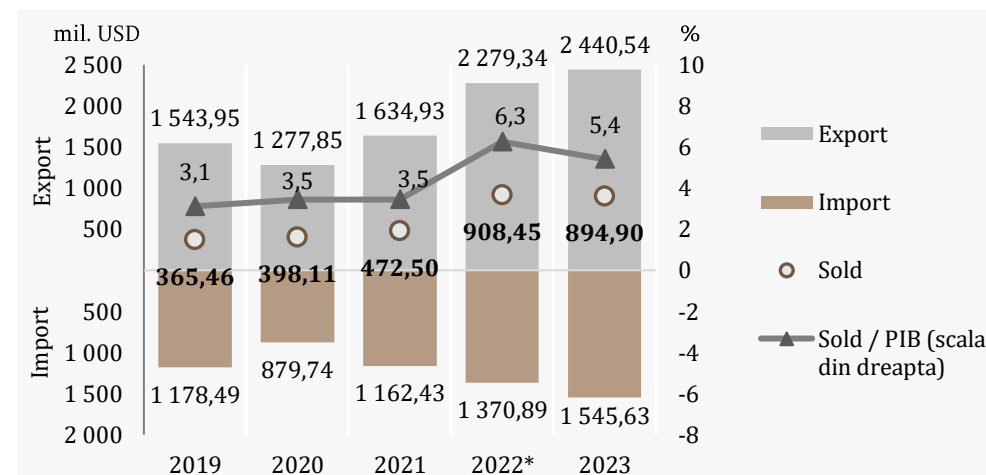
- *Bunurile de tehnologie medie* au fost constant principala categorie de bunuri importate, totalizând 2 614,19 mil. USD (31,5 la sută din total), cu 15,2 la sută mai mult față de anul 2022. De menționat că respectiva categorie de bunuri constituie majoritatea din importul din toate zonele geografice (UE – 30,9 la sută, CSI – 29,2 la sută, alte țări – 23,7 la sută).
- Importul de *bunuri bazate pe resurse* a totalizat 2 310,56 mil. USD (27,9 la sută din total) și a scăzut cu 13,7 la sută, repartitia pe zone geografice fiind după cum urmează: în importul din CSI - 31,3 la sută, din UE - 31,0 la sută și din alte țări - 24,6 la sută.
- *Bunurile primare* au însumat 1 311,61 mil. USD (15,8 la sută din totalul importului) și au scăzut cu 21,6 la sută, deținând 19,5 la sută din importul din alte țări, 16,5 la sută din cel din CSI și 14,9 la sută – din UE.
- Importul de *bunuri de tehnologie redusă* a totalizat 1 148,50 mil. USD (13,8 la sută din totalul importului), în creștere cu 1,1 la sută, constituind 22,6 la sută din importul din alte țări, 16,4 la sută din cel către CSI și 10,3 la sută către UE.
- *Bunurile de tehnologie înaltă* au constituit 10,0 la sută din totalul importului sau 828,10 mil. USD, majorându-se cu 41,0 la sută față de anul 2022 și constituind 11,8 la sută din totalul importului din UE, 8,6 la sută – din alte țări și 5,7 la sută – din CSI.

4.1.2. Balanța serviciilor

Excedentul balanței comerțului exterior cu servicii, în anul 2023, a totalizat 894,90 mil. USD și a scăzut cu 1,5 la sută comparativ cu anul precedent, ca rezultat al creșterii importului de servicii (+174,74 mil. USD) superioară majorării exportului (+161,19 mil. USD). Raportul dintre soldul balanței serviciilor și PIB a constituit 5,4 la sută, diminuându-se cu 0,9 p.p. comparativ cu anul precedent (diagrama 18).

Diagrama 18. Balanța serviciilor

Creșterea mai semnificativă a valorii serviciilor importate comparativ cu cele prestate nerezidenților au determinat evoluția negativă a balanței serviciilor.

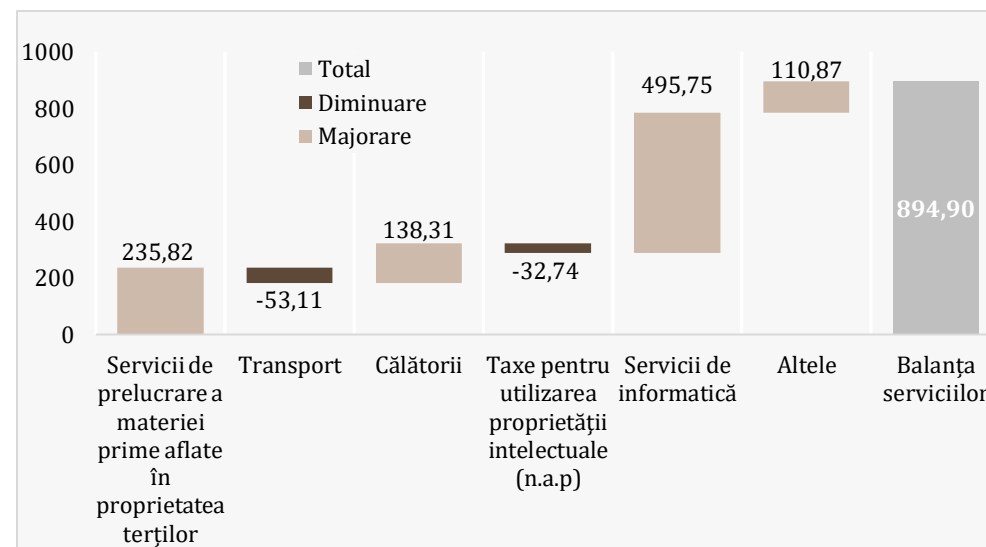

* date revizuite

În anul 2023, *serviciile de călătorii* au avut cea mai mare contribuție negativă (-19,6 p.p.) la evoluția excedentului balanței comerțului exterior cu servicii, care însă a fost atenuată de contribuția pozitivă a *serviciilor de informatică* (+10,1 p.p.), (diagrama 19).

Diagrama 19. Impactul principalelor categorii de servicii asupra balanței comerțului cu servicii, în anul 2023 (mil. USD)

Excedentele înregistrate la serviciile de informatică, serviciile de prelucrare a materiei prime și călătorii, au determinat, în mare parte, excedentul balanței serviciilor. Concomitent, serviciile de transport și taxele pentru utilizarea proprietății intelectuale, au înregistrat solduri deficitare.

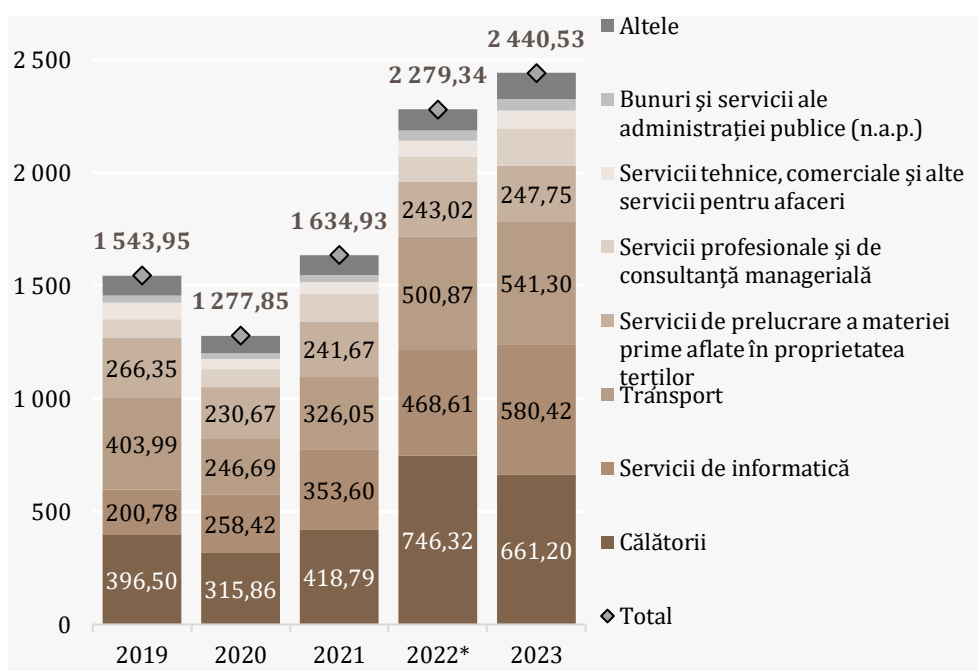

Structura detaliată a balanței serviciilor, conform clasificatorului EBOPS, este prezentată în anexa 11.

4.1.2.1. Structura exportului de servicii

Exportul de servicii, în anul 2023, a totalizat 2 440,53 mil. USD, cu 7,1 la sută mai mult comparativ cu anul 2022 (diagrama 20).

Diagrama 20. Exportul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2023, contribuții substanțiale la evoluția exportului de servicii au avut serviciile de informatică, cele profesionale și de consultanță managerială și serviciile de transport.

O contribuție pozitivă la evoluția exportului serviciilor au avut cele de *informatică*, care s-au majorat cu 23,9 la sută comparativ cu anul 2022, fiind urmate de *serviciile profesionale și de consultanță managerială* (+47,5 la sută), *serviciile de transport* (+8,1 la sută) etc. Concomitent, exportul serviciilor de *călătorii* a scăzut cu 11,4 la sută (tabelul 7).

Tabelul 7. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a exportului de servicii (p.p.)

	2019	2020	2021	2022*	2023
Călătorii	1,0	-5,2	8,1	20,0	-3,7
Transport	-2,0	-10,2	6,2	10,7	1,8
Servicii de informatică	3,1	3,7	7,4	7,0	4,9
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	1,9	-1,9	0,4	1,1	0,4
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	-0,1	-0,2	0,5	0,9	0,2
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	1,1	-2,3	0,9	0,1	0,2
Servicii profesionale și de consultanță managerială	0,4	-0,3	3,6	-0,7	2,3
Altele	-0,9	-0,8	0,8	0,3	1,0
Total	4,5	-17,2	27,9	39,4	7,1

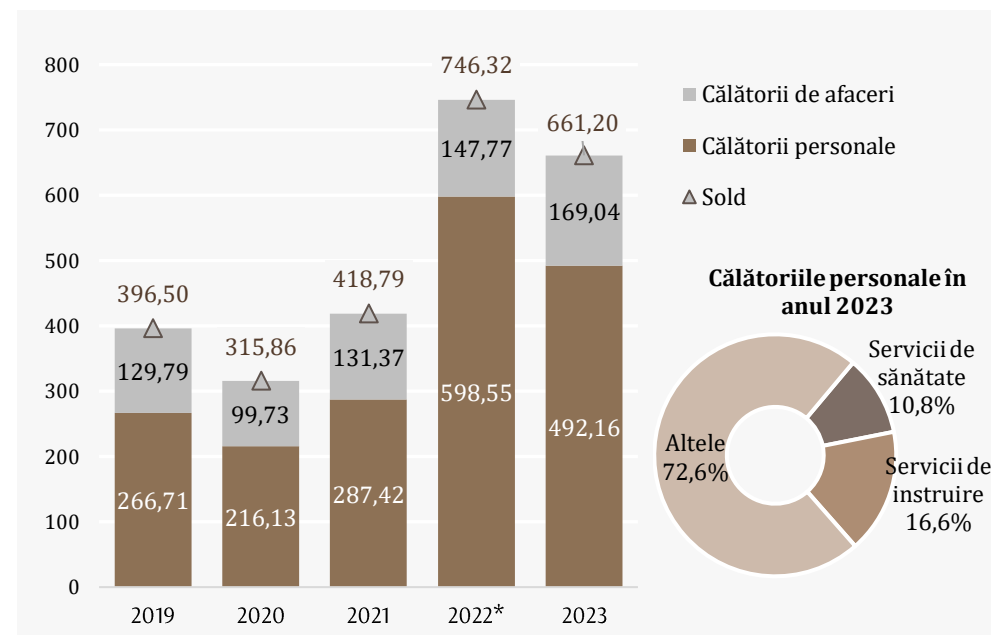
* date revizuite

În pofida scăderii valorii exportului serviciilor de *călătorii* din anul 2023, acestea au deținut în continuare ponderea majoră, de 27,1 la sută, în totalul exportului de servicii și au totalizat 661,20 mil. USD. *Călătoriile personale* (492,16 mil. USD), s-au micșorat cu 17,8 la sută comparativ cu anul 2022, și au reprezentat 74,4 la sută din total. Din totalul valorii tranzacțiilor la *călătorii personale*, 16,6 la sută au fost în scop de

instruire, 10,8 la sută – de sănătate, iar restul de 72,6 a venit alor tipuri. *Călătoriile de afaceri* au constituit 25,6 la sută din total și s-au majorat cu 14,4 la sută comparativ cu anul 2022 (diagrama 21).

Diagrama 21. Exportul serviciilor de călătorii (mil. USD)

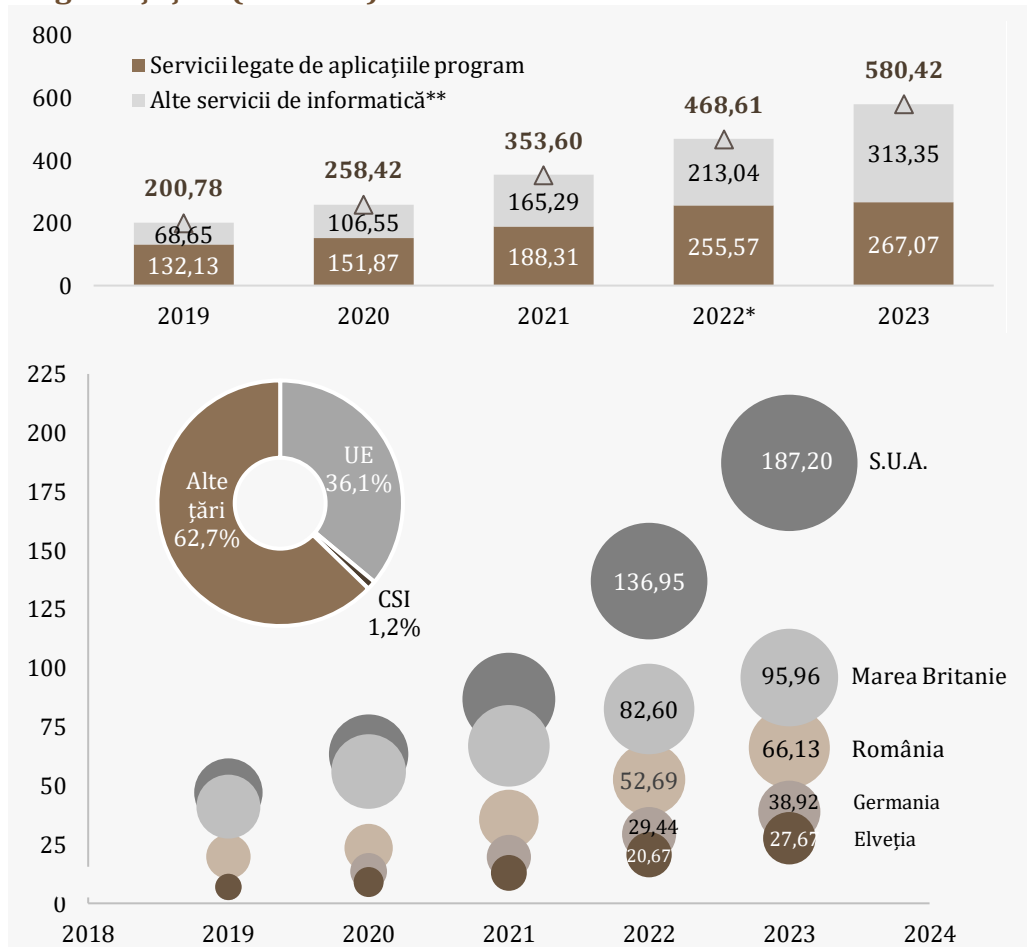
Valoarea exportului serviciilor de călătorii personale a depășit aproape de 3,0 ori exportul călătoriilor de afaceri.

* date revizuite

În anul 2023, exportul *serviciilor de informatică* a continuat să crească și a atins valoarea maximă din ultimii cinci ani – 580,42 mil. USD sau 23,8 la sută din total. Structura acestora reflectă o majorare cu 47,1 la sută a *altor servicii de informatică*, reprezentate majoritar de serviciile de instalare și mentenanță, care au depășit pentru prima dată în ultimii cinci ani exportul *serviciilor legate de aplicațiile de program*, care au sporit cu 4,5 la sută comparativ cu anul 2022 (diagrama 22).

Structura geografică a exportului serviciilor de informatică reflectă preponderența serviciilor orientate către alte țări - 62,8 la sută în 2023 (59,2 la sută în medie pentru ultimii cinci ani), către UE – 36,1 la sută (în medie 39,4 la sută) și către CSI - 1,2 la sută (în medie 1,4 la sută). Principalii parteneri la exportul de servicii de informatică pentru perioada 2019-2023 au fost SUA, Marea Britanie, România, Germania, Elveția, Olanda și Belgia (anexa 12). Ritmul creșterii exportului de servicii de informatică, în perioada analizată, a fost cel mai înalt cu Germania (în medie +47,2 la sută anual), cu SUA (în medie cu +41,9 la sută), cu Elveția (în medie +41,1 la sută) și cu România (în medie +40,7 la sută). În anul 2023, cele mai mari creșteri, în mărime absolută, ale valorii serviciilor au fost înregistrate la exportul serviciilor de informatică pentru SUA (+50,25 mil. USD), România (+13,44 mil. USD) și Marea Britanie (+13,36 mil. USD).

Diagrama 22. Serviciile de informatică, pe principalele tipuri, regiuni și țări (mil. USD)

** Servicii de instalare și mentenanță software

Structura exportului serviciilor de informatică reflectă preponderența altor servicii de informatică, care au avut cel mai mare ritm de creștere din ultimii cinci ani.

Ponderea majoră în totalul exportului serviciilor de informatică a revenit altor țări, fiind determinată în mare parte de creșterea exportului către SUA, România și Marea Britanie etc.

Exportul *serviciilor de transport* a avut un impact pozitiv asupra creșterii totale a exportului de servicii, fiind cu 8,1 la sută mai mare comparativ cu anul 2022. Ponderea acestora a constituit 22,2 la sută din totalul exportului de servicii, fiind cu 0,2 p.p. mai mare comparativ cu anul 2022 (diagrama 23).

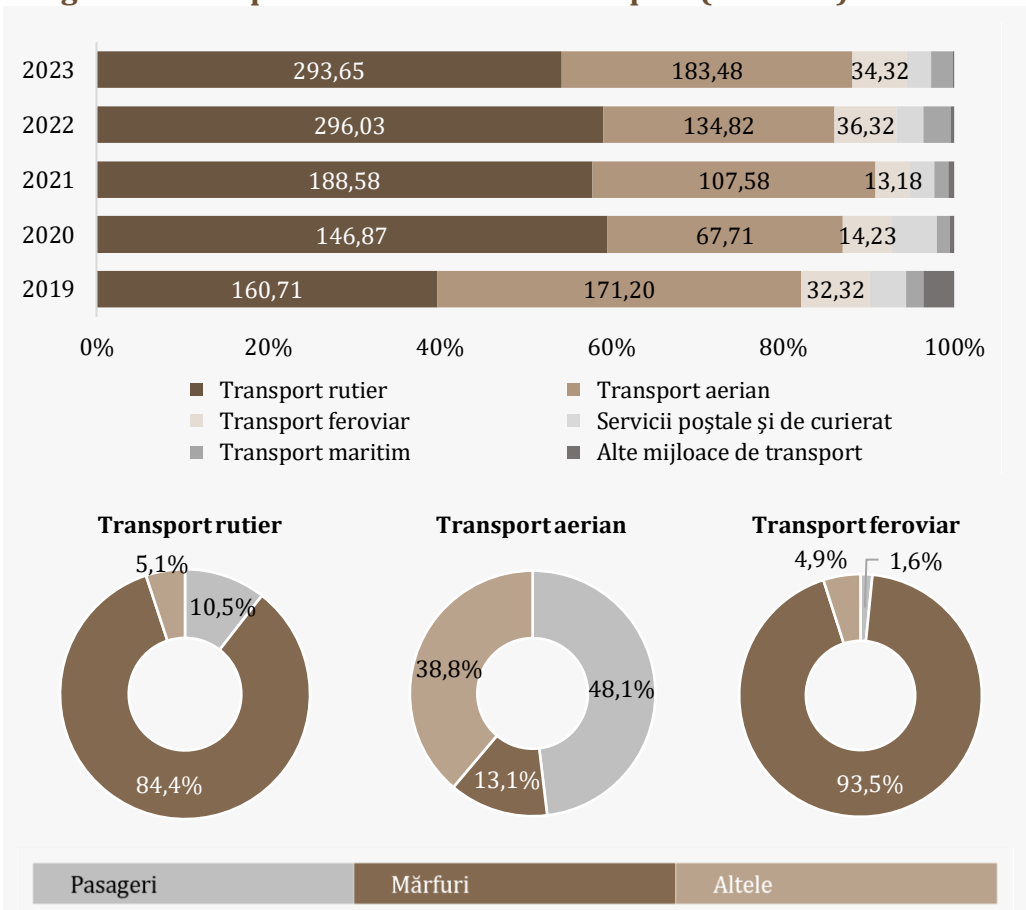
În anul 2023, exportul serviciilor de *transport auto* a constituit 54,2 la sută din total servicii de transport, și a scăzut cu 0,8 la sută, până la 293,65 mil. USD, dintre care 84,4 la sută a revenit transportului de mărfuri, 10,5 la sută – celui de pasageri și 5,1 la sută – altor tipuri de transport.

Exportul serviciilor de *transport aerian* a constituit 33,9 la sută din total și s-a majorat cu 36,1 la sută până la 183,48 mil. USD, dintre care transportului de pasageri i-a revenit 48,1 la sută, altor tipuri de transport – 38,8 la sută, iar transportului de mărfuri – 13,1 la sută.

Serviciilor de transport feroviar le-a revenit 6,3 din totalul exportului serviciilor de transport (-5,5 la sută, până la 34,32 mil. USD), dintre care transportul de mărfuri a constituit 93,5 la sută, alte tipuri de transport – 4,9 la sută și cel de pasageri – 1,6 la sută.

Diagrama 23. Exportul serviciilor de transport (mil. USD)

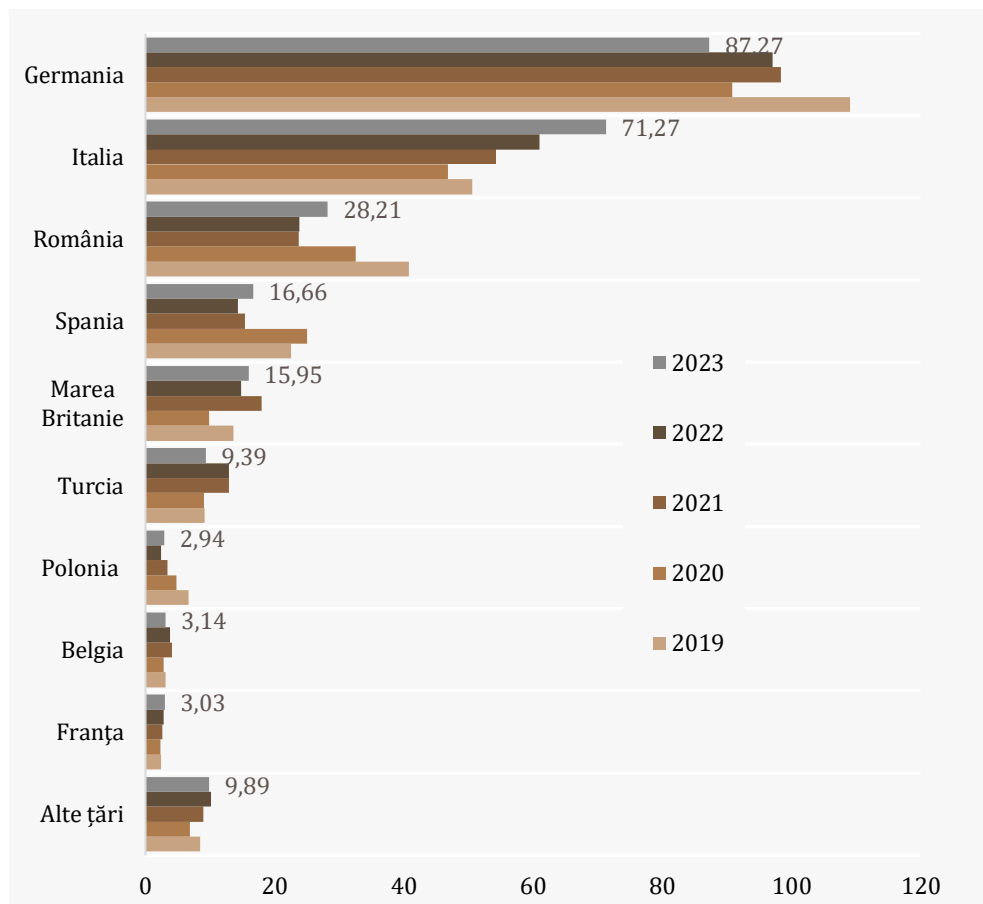
Exportul serviciilor de transport s-a majorat pe seama creșterii transportului aerian, în timp ce exportul pentru celelalte tipuri de transport a scăzut.

*date revizuite

Exportul serviciilor de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților s-a majorat cu 4,73 mil. USD și a constituit 10,2 la sută din total (-0,5 p.p. comparativ cu anul 2022). În anul 2023, Germania a fost în continuare principalul partener la exportul serviciilor de prelucrare a materiei prime, deținând 35,2 la sută din total, fiind urmată de Italia - 28,8 la sută din total, România - 11,4 la sută, Spania - 6,7 la sută, Marea Britanie - 6,4 la sută (diagrama 24). De menționat că serviciile de prelucrare exportate sunt, în mare parte, destinate bunurilor din grupurile *mașini și aparate* și *materiale textile*.

Diagrama 24. Structura exportului de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, pe principalele țări (mil. USD)

* date revizuite

În anul 2023, similar anilor precedenți, Germania rămâne a fi principalul partener la exportul de servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților, fiind urmată de Italia și România.

Exportul *serviciilor profesionale și de consultanță managerială* s-a majorat cu 47,5 la sută față de anul 2022, până la 164,41 mil. USD, deținând o pondere de 6,7 la sută din total. Exportul *serviciilor tehnice, comerciale și al altor servicii pentru afaceri* a crescut cu 14,0 la sută, până la 79,66 mil. USD și a avut o pondere de 3,3 la sută din total. Exportul de *bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)* a crescut cu 9,4 la sută, până la 51,52 mil. USD, deținând o pondere de 2,1 la sută din total.

4.1.2.2. Structura importului de servicii

Importul de servicii, în anul 2023, a totalizat 1 545,63 mil. USD și a sporit cu 12,7 la sută comparativ cu anul 2022.

Contribuții pozitive la evoluția importului de servicii au avut *serviciile de călătorii*, care au sporit cu 21,7 la sută comparativ cu anul 2022, *serviciile de transport* – cu 6,7 la sută, *serviciile de informatică* – cu 31,0 la sută, cele *tehnice, comerciale și alte servicii de afaceri* – cu 21,9 la sută, iar *serviciile profesionale și de consultanță managerială* – cu 11,9 la sută (tabelul 8, diagrama 25). În același timp, plățile de *taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)* și *bunurile și serviciile administrației publice (n.a.p.)* s-au diminuat cu 18,8 la sută și 14,6 la sută, respectiv.

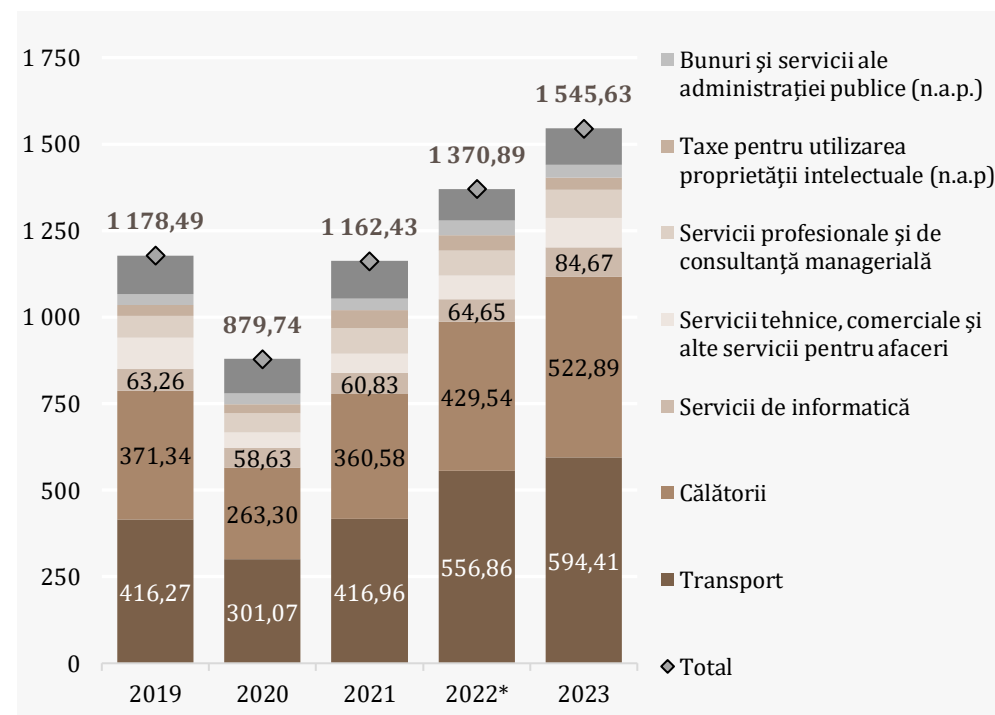
Tabelul 8. Gradul de influență a principalelor categorii de servicii asupra modificării totale a importului de servicii (p.p.)

	2019	2020	2021	2022*	2023
Transport	1,4	-9,8	13,2	12,0	2,7
Călătorii	1,7	-9,2	11,1	5,9	6,8
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	1,4	-3,9	1,4	1,1	1,1
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	0,1	-0,1	0,4	0,8	-0,4
Servicii de informatică	0,8	-0,4	0,3	0,3	1,5
Servicii profesionale și de consultanță managerială	-1,2	-0,6	2,0	-0,1	0,6
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)	0,2	-0,4	2,9	-0,7	-0,6
Altele	0,7	-1,0	0,8	-1,4	1,0
Total	5,1	-25,4	32,1	17,9	12,7

* date revizuite

Diagrama 25. Importul de servicii, pe principalele tipuri (mil. USD)

În anul 2023, importul serviciilor de transport și al celor de călătorii au înregistrat cele mai mari creșteri.

* date revizuite

Serviciile de transport au deținut în continuare ponderea majoră, de 38,5 la sută, din totalul serviciilor importate și au însumat 594,41 mil. USD (diagrama 26).

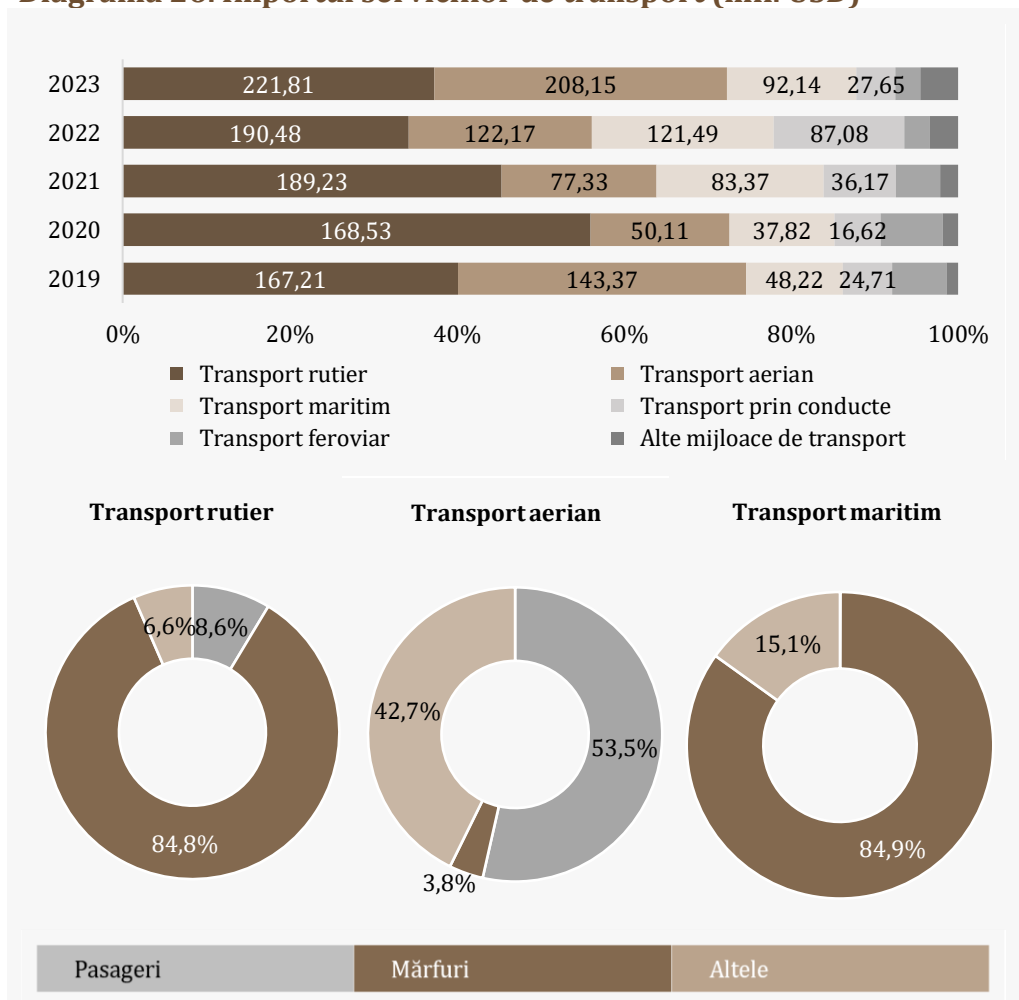
În anul 2023, importul serviciilor de *transport auto* a constituit 37,3 la sută din total și s-a majorat cu 16,4 la sută, până la 221,81 mil. USD, dintre care 84,8 la sută a revenit transportului de mărfuri, 8,6 la sută – celui de pasageri și 6,6 la sută – altor tipuri de transport.

Importul serviciilor de *transport aerian* a constituit 35,0 la sută din total și s-a majorat cu 70,4 la sută până la 208,15 mil. USD, dintre care transportul de pasageri a constituit 53,5 la sută, alte tipuri de transport – 42,7 la sută, iar transportul de mărfuri – 3,8 la sută.

Serviciilor de *transport maritim* le-a revenit 15,5 la sută din totalul importului de transport și au scăzut cu 24,2 la sută, până la 92,14 mil. USD, dintre care transportul de mărfuri a constituit 84,9 la sută și alte tipuri de transport – 15,1 la sută.

În anul 2023, importul serviciilor de *transport prin conducte* s-a diminuat de 3,1 ori comparativ cu anul 2022 și au totalizat 27,65 mil. USD sau 4,7 la sută din total.

Diagrama 26. Importul serviciilor de transport (mil. USD)

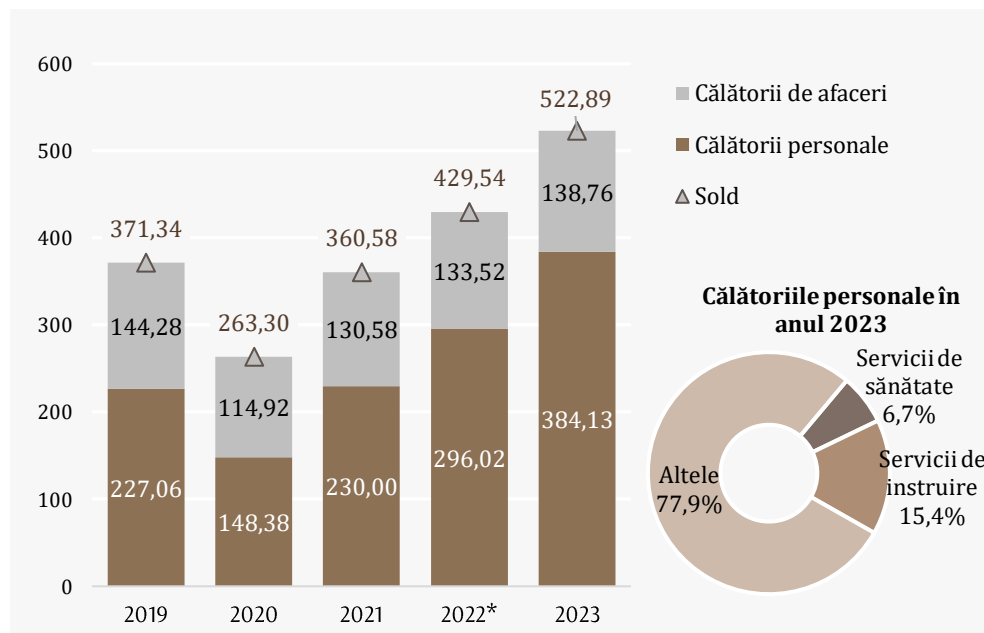
Importul serviciilor de transport s-a majorat, în special, pe seama creșterii valorii transportului aerian și auto, în timp ce transportul maritim și cel prin conducte s-au redus.

În anul 2023, serviciile de *călătorii* au constituit 33,8 la sută din totalul importului de servicii și au totalizat 522,89 mil. USD (diagrama 27). Dintre acestea, *călătoriile personale* (384,13 mil. USD), în creștere cu 29,8 la sută comparativ cu anul 2022, au constituit 73,5 la sută din total. Din

totalul călătoriilor personale, 15,4 la sută au fost în scop de instruire, 6,7 la sută – de sănătate, iar restul de 77,9 a revenit altor tipuri de călătorii personale. *Călătoriile de afaceri* au constituit 26,5 la sută din total și s-au majorat cu 3,9 la sută comparativ cu anul 2022.

Diagrama 27. Importul serviciilor de călătorii (mil. USD)

În anul 2023, importul serviciilor de călătorii și-a continuat tendința de creștere din ultimii ani, în special pe seama majorării călătoriilor personale.

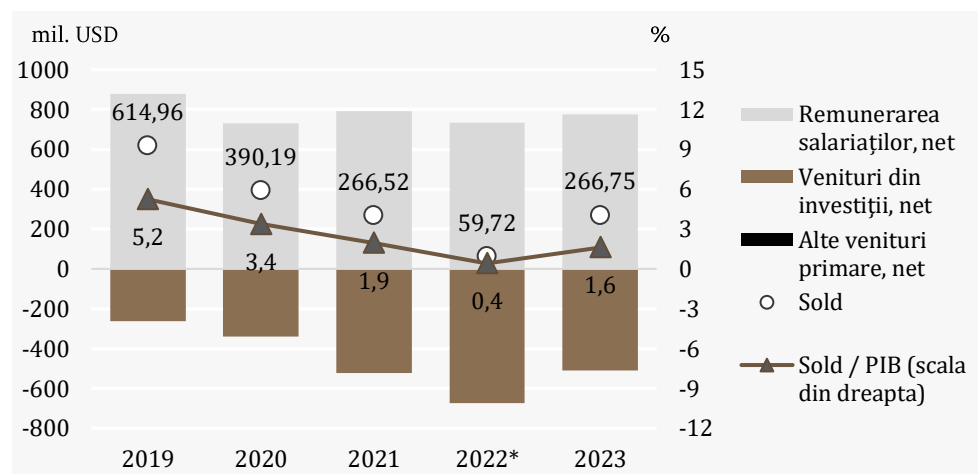

Importul *serviciilor tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri* au constituit 5,4 la sută din total, *serviciile de informatică* – 5,5 la sută, cele *profesionale și de consultanță managerială* – 5,3 la sută, *bunurile și serviciile administrației publice (n.a.p.)* – 2,3 la sută și *plățile de taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p.)* – 2,3 la sută.

4.1.3. Balanța veniturilor primare

Soldul excedentar al **veniturilor primare**, în anul 2023, a totalizat 266,75 mil. USD și s-a majorat de 4,5 ori comparativ cu anul precedent, pe seama creșterii cu 21,8 la sută a intrărilor de venituri primare, până la 1 094,05 mil. USD, în timp ce ieșirile au scăzut cu 1,3 la sută, până la 827,30 mil. USD. Raportul dintre soldul veniturilor primare și PIB a fost de 1,6 la sută, cu 1,2 p.p. mai mare comparativ cu anul 2022 (diagrama 28).

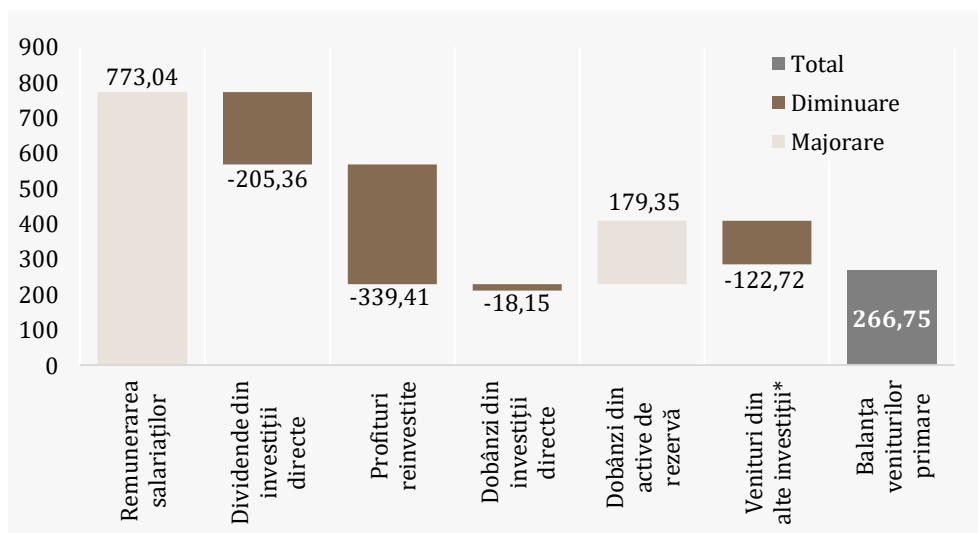
Diagrama 28. Evoluția veniturilor primare

* date revizuite

În anul 2023, majorarea soldului pozitiv al balanței veniturilor primare a fost influențată de majorarea excedentului *veniturilor din active de rezervă* (+134,62 mil. USD), scăderea *profiturilor reinvestite* (-132,94 mil. USD) și majorarea *remunerării salariaților* (+45,40 mil. USD). Totodată, au fost înregistrate majorări ale soldurilor negative ale *veniturilor din alte investiții* (-62,96 mil. USD), dar și ale *dividendelor din investiții directe* (-35,32 mil. USD), (diagrama 29).

Diagrama 29. Impactul principalelor categorii de venituri primare, asupra balanței veniturilor primare, în anul 2023 (mil. USD)

* inclusiv cele de portofoliu și alte categorii reziduale

În anul 2023, excedentul veniturilor primare a înregistrat o creștere substanțială, pe seama majorării intrărilor de venituri primare, în special a veniturilor din active de rezervă și creșterea remunerării salariaților pentru munca prestată patronilor nerezidenți, în timp ce ieșirile au scăzut.

Creșterea excedentului balanței veniturilor primare a fost influențată de intrările nete a remunerării salariaților și a dobânzilor din active de rezervă.

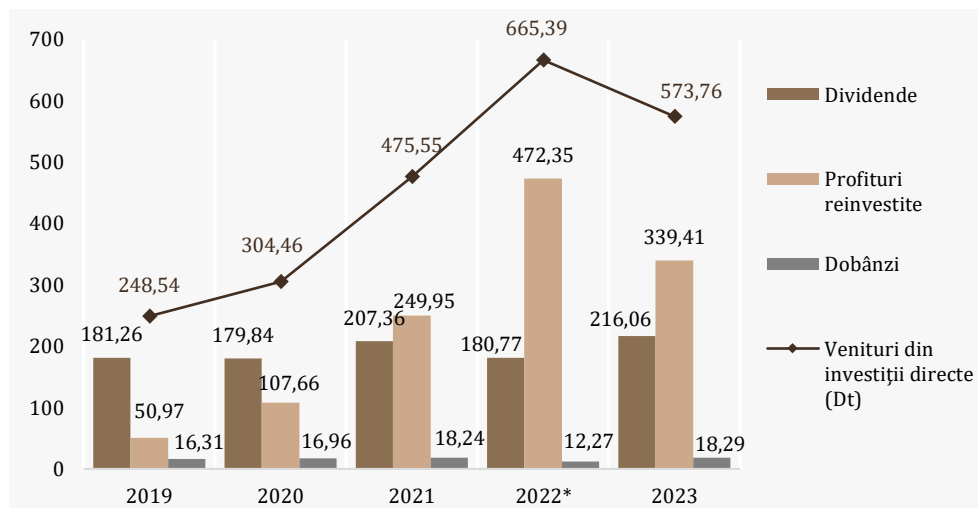
Structura intrărilor de venituri primare, în anul 2023, relevă că 81,3 la sută dintre acestea au fost generate de *remunerarea salariaților rezidenți* pentru munca prestată patronilor nerezidenți, care a constituit 889,75 mil. USD, fiind în creștere cu 6,7 la sută față de anul 2022.

Veniturile din investiții au înregistrat un sold negativ de 509,65 mil. USD, care s-a diminuat cu 24,3 la sută comparativ cu anul 2022, fiind determinat de majorarea de 3,4 ori a intrărilor, până la 200,76 mil. USD, în timp ce ieșirile s-au diminuat cu 2,9 la sută și au totalizat 710,41 mil. USD.

Veniturile din investiții directe spre plată nerezidenților (debit) au constituit 573,76 mil. USD, fiind cu 13,8 la sută mai mici decât în anul 2022. Dintre acestea, profiturile reinvestite au totalizat 59,1 la sută, dividendele – 37,7 la sută, dobânzile – 3,2 la sută (diagrama 30).

Diagrama 30. Veniturile spre plată din investiții directe, în dinamică (mil. USD)

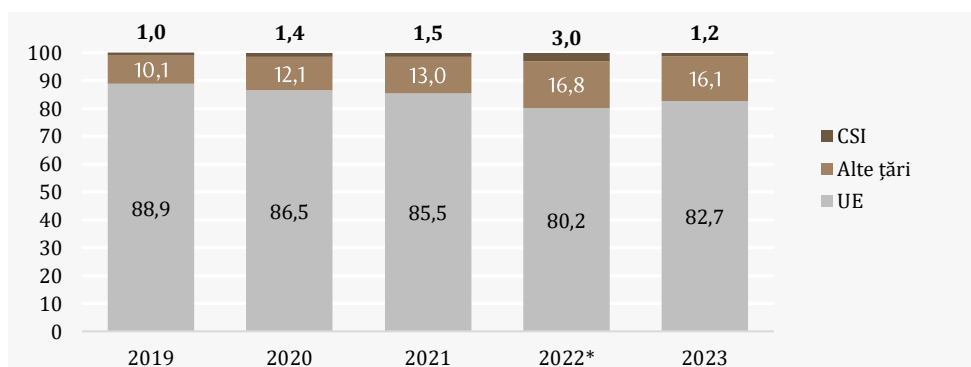
Veniturile din investiții directe ce revin nerezidenților au scăzut comparativ cu anul 2022, în special pe seama scăderii profiturilor reinvestite.

* date revizuite

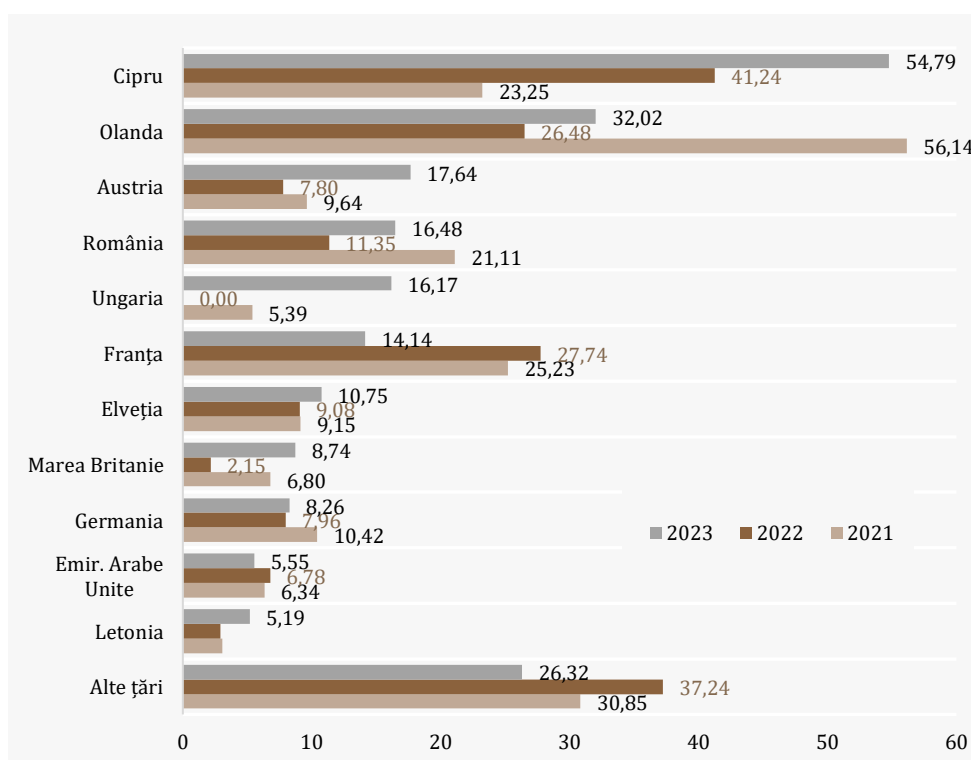
Profiturile reinvestite au scăzut cu 28,1 la sută, până la 339,41 mil. USD. De menționat că, profiturile reinvestite nu reprezintă fluxuri reale de mijloace, fiind reflectate ca tranzacții ce reprezintă intrări convenționale, ieșiri la venituri primare și intrări sub formă de participații la investiții directe în contul financiar.

În anul 2023, dividendele spre plată aferente investițiilor directe s-au majorat cu 19,5 la sută, înregistrând cea mai mare valoare din ultimii cinci ani. Conform structurii pe zone geografice a dividendelor spre plată aferente investițiilor directe, ponderea majoră a fost deținută de UE – 82,7 la sută din total (diagrama 31).

Diagrama 31. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe zone geografice (%)

* date revizuite

Cele mai mari dividende le-au revenit investitorilor din Cipru – 54,79 mil. USD sau 25,4 la sută din total, în creștere cu 32,8 la sută comparativ cu anul 2022, urmate de Olanda – 32,02 mil. USD (+20,9 la sută), Austria – 17,64 mil. USD (de +2,3 ori) și România – 16,48 mil. USD (+45,3 la sută), (diagrama 32). De menționat că țara reprezintă investitorul nemijlocit, nu cel final.

Diagrama 32. Dividendele spre plată aferente investițiilor directe, pe principalele țări (mil. USD)

În anul 2023, UE și-a menținut ponderea majoră în structura dividendelor spre plată aferente investițiilor directe.

Dividendele aferente investițiilor directe, în anul 2023, au revenit, în special, investitorilor din Cipru, Olanda, Austria și România.

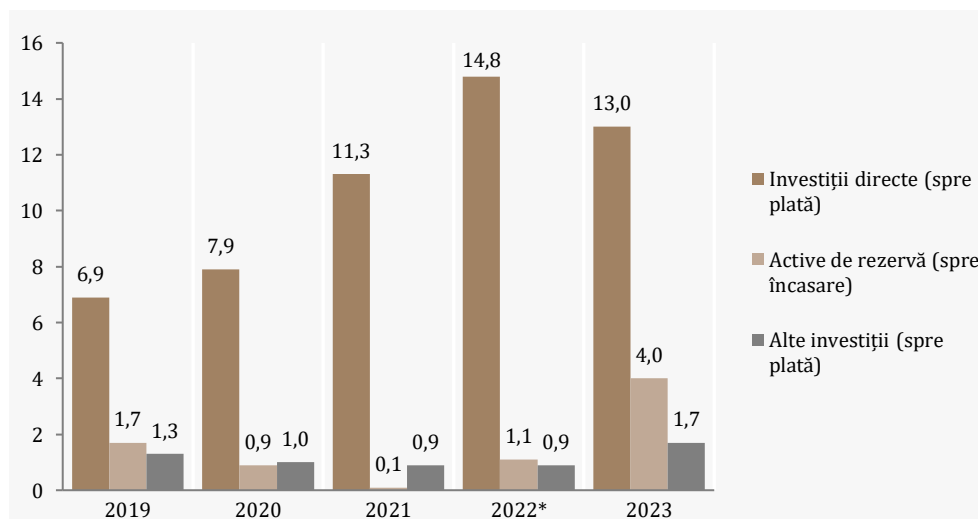
În anul 2023, veniturile obținute de BNM din activele de rezervă au însumat 179,35 mil. USD, fiind de 4,0 ori mai mari comparativ cu anul 2022.

Analiza veniturilor în raport cu poziția categoriei funcționale la care se referă denotă că investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova au înregistrat, în anul 2023, o rentabilitate medie de 13,0 la sută, care a scăzut cu 1,8 p.p. comparativ cu anul 2021

(diagrama 33). Rentabilitatea anuală medie a activelor de rezervă a constituit 4,0 la sută, în creștere cu 2,9 p.p., iar rentabilitatea anuală a altor investiții (poziția pasivelor sub formă de valută și depozite, împrumuturi, credite comerciale și avansuri la sfârșitul perioadei) ale nerezidenților a crescut cu 0,8 p.p. comparativ cu anul 2022, totalizând 1,7 la sută.

Diagrama 33. Rentabilitatea anuală implicită a investițiilor (veniturile primare / soldul investițiilor de la sfârșitul perioadei precedente), %

În anul 2023, similar anilor precedenți, cea mai înaltă rentabilitate au avut-o investițiile directe ale nerezidenților în întreprinderile din Republica Moldova.

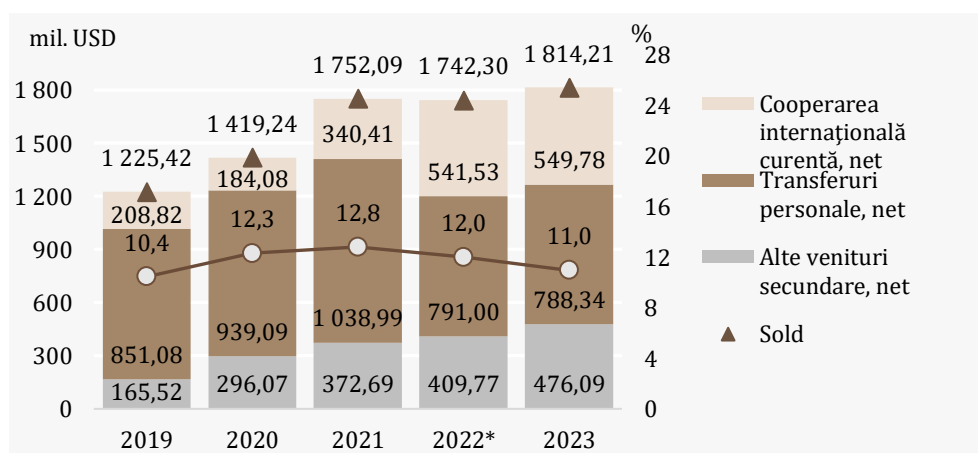
* date revizuite

4.1.4. Balanța veniturilor secundare

În anul 2023, excedentul **veniturilor secundare** a totalizat 1 814,21 mil. USD, cu 4,1 la sută mai mult comparativ cu anul 2022. Intrările de venituri secundare au scăzut cu 1,3 la sută și au constituit 2 255,67 mil. USD, iar ieșirile – cu 18,7 la sută, însumând 441,46 mil. USD. Soldul veniturilor secundare raportat la PIB a constituit 11,0 la sută, în descreștere cu 1,0 p.p. față de raportul consemnat în anul 2022 (diagrama 34).

Diagrama 34. Evoluția veniturilor secundare

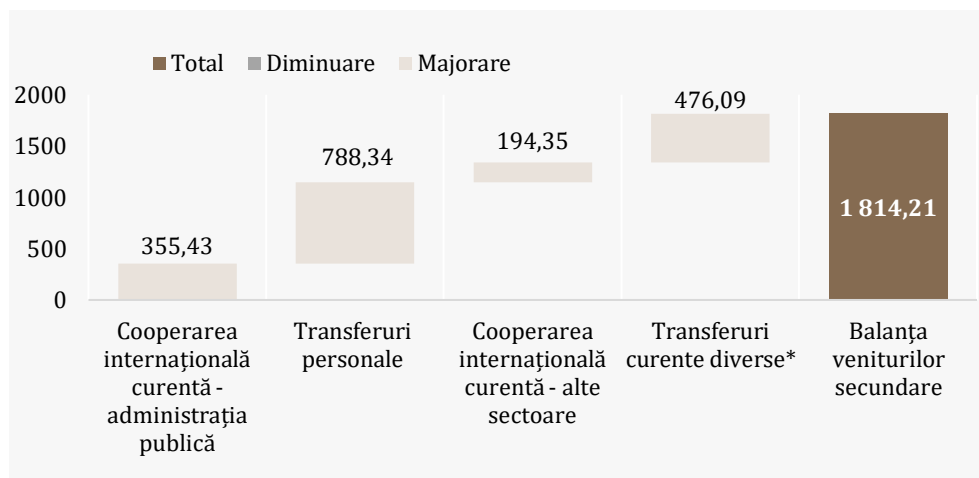
Majorarea excedentului veniturilor secundare, în anul 2023, s-a datorat, în special, creșterii altor venituri secundare, dar și intrărilor nete în cadrul cooperării internaționale curente.

* date revizuite

În anul 2023, contribuții pozitive la majorarea excedentului veniturilor secundare au avut: *transferurile curente diverse către societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP*, care s-au majorat cu 40,49 mil. USD, *asistența tehnică primită în cadrul cooperării internaționale curente de către administrația publică* (+40,32 mil. USD). Concomitent, valoarea netă a asistenței primite în cadrul *cooperării internaționale curente de către societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP* a scăzut cu 32,07 mil. USD, iar *transferurile personale nete* – cu 2,66 mil. USD, (diagrama 35).

Diagrama 35. Impactul principalelor categorii de venituri secundare asupra balanței veniturilor secundare, în anul 2023 (mil. USD)

Diminuarea excedentului balanței veniturilor secundare s-a datorat, în special, diminuării intrărilor nete de transferuri personale. În același timp, alte tipuri de venituri secundare au înregistrat creșteri.

* inclusiv impozite, contribuții și prestații sociale

Ponderea majoră din totalul intrărilor de venituri secundare, de 49,8 la sută, a revenit *transferurilor personale* primite de gospodăriile populației rezidente de la gospodării nerezidente, a căror valoare s-a diminuat cu 6,7 la sută față de anul 2022 și a constituit 1 122,61 mil. USD. Totodată, *transferurile personale* primite de gospodăriile populației nerezidente de la gospodării rezidente s-au diminuat cu 19,0 la sută și au totalizat 334,27 mil. USD, ponderea acestora în totalul ieșirilor de venituri secundare s-a cifrat la 75,7 la sută.

Veniturile secundare primite de administrația publică au însumat 403,49 mil. USD (în creștere cu 12,7 la sută față de anul 2022), dintre care granturile, ajutorul umanitar și asistența tehnică externă acordată Republicii Moldova în cadrul *cooperării internaționale curente* au constituit 364,38 mil. USD (+12,6 la sută).

4.1.5. Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)

În anul 2023, intrările de remiteri personale s-au diminuat cu 2,0 la sută (-40,59 mil. USD) față de anul 2022, în timp ce remiterile plătite în favoarea nerezidenților au scăzut cu 19,0 la sută (-109,74 mil. USD). Astfel, intrările nete de remiteri personale s-au majorat cu 4,9 la sută comparativ cu anul 2022 și au totalizat 1 477,13 mil. USD. Raportul

dintre intrările de remiteri personale și PIB a constituit 11,8 la sută, fiind cu 1,9 p.p. mai mic, comparativ cu anul 2022 (tabelul 9).

Tabelul 9. Remiterile personale, pe componente

	2019	2020	2021	2022*	2023	2023 / 2022 %
	mil. USD					
Credit, dintre care:	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,88	1 946,29	98,0
Transferuri personale	950,11	1 057,04	1 231,56	1 203,77	1 122,61	93,3
Remunerarea netă a salariaților	820,31	700,48	758,77	710,42	760,46	107,0
Transferuri de capital între gospodăriile populației	46,92	52,65	69,00	72,69	63,22	87,0
Debit, dintre care:	295,37	328,27	428,08	578,90	469,16	81,0
Transferuri personale	99,03	117,95	192,57	412,77	334,27	81,0
Remunerarea netă a salariaților	73,54	80,46	90,77	95,62	104,06	108,8
Transferuri de capital între gospodăriile populației	122,80	129,86	144,74	70,51	30,83	43,7
Sold, dintre care:	1 521,97	1 481,90	1 631,25	1 407,98	1 477,13	104,9
Transferuri personale	851,08	939,09	1 038,99	791,00	788,34	99,7
Remunerarea netă a salariaților	746,77	620,02	668,00	614,80	656,40	106,8
Transferuri de capital între gospodăriile populației	-75,88	-77,21	-75,74	2,18	32,39	1 485,8
Remiteri personale: Credit, % la PIB	15,5	15,7	15,0	13,7	11,8	-1,9 p.p.

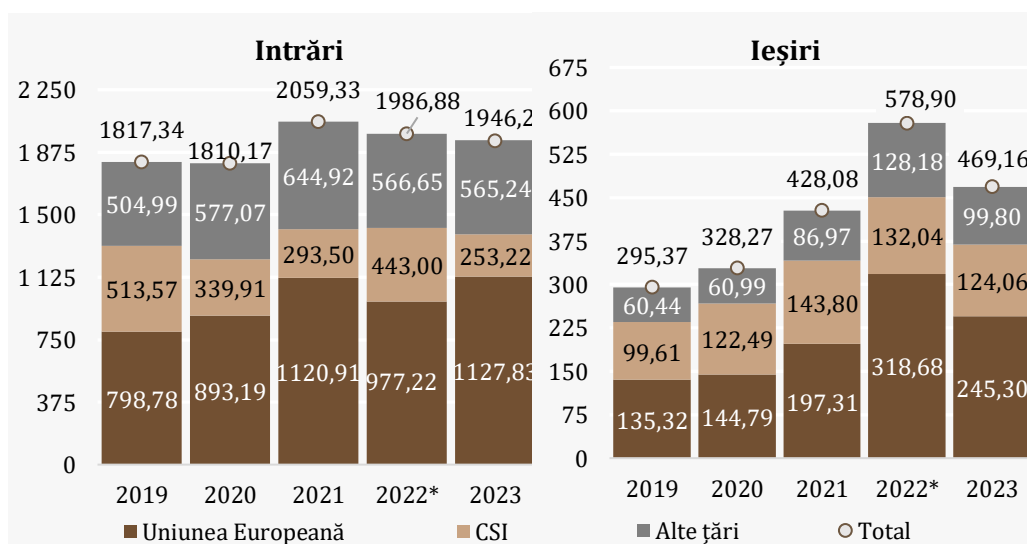
* date revizuite

Notă: Remunerarea netă a salariaților derivă din remunerarea salariaților (indicator din balanța de plăți) minus impozitele, contribuțiile sociale, cheltuielile de transport și sedere în țara gazdă.

Cea mai mare parte a intrărilor de remiteri personale, 57,9 la sută din total, a provenit din UE, care s-au majorat cu 15,4 la sută comparativ cu anul 2022. Remiterilor din alte țări le-a revenit 29,0 la sută din totalul intrărilor și au scăzut cu 0,2 la sută, iar celor din CSI – 13,0 la sută (-42,8 la sută). În cadrul ieșirilor de remiteri personale țărilor din UE le-a revenit ponderea majoră – 52,3 la sută (-23,0 la sută). Remiterile către CSI au constituit 26,4 la sută din total și au scăzut cu 6,0 la sută, iar cele către alte țări – 21,3 la sută din total și au scăzut cu 22,1 la sută (diagrama 36).

Diagrama 36. Structura remiterilor personale pe zone geografice (mil. USD)

În anul 2023, în continuare, cea mai mare pondere a revenit fluxurilor de remiteri personale cu UE, atât pentru remiterile primite de rezidenți, cât și pentru remiterile plătite în favoarea nerezidenților.

* date revizuite

4.2. Contul de capital

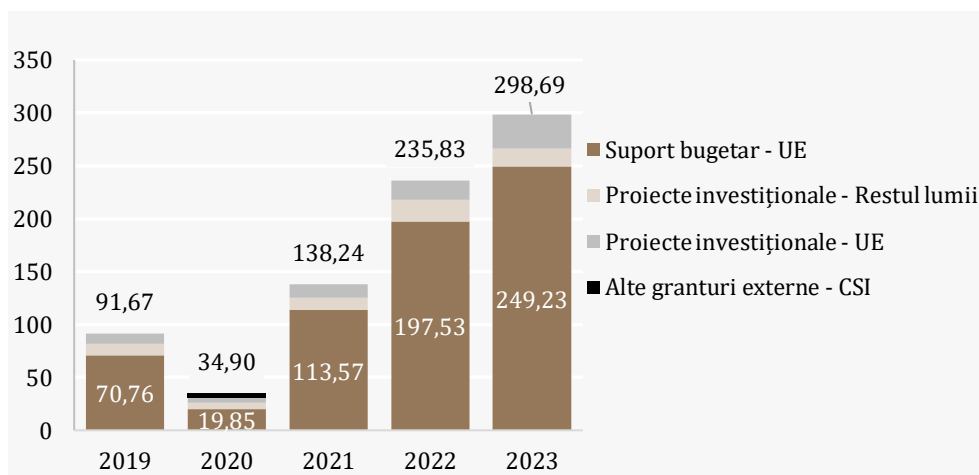
În anul 2023, soldul pozitiv al **contului de capital** s-a majorat cu 92,3 la sută comparativ cu anul 2022 și a totalizat 81,85 mil. USD, cea mai mare valoare din ultimii cinci ani (tabelul 10). Administrația publică a primit din exterior granturi aferente proiectelor investiționale în valoare de 49,46 mil. USD, cu 22,0 la sută mai mult în raport cu anul 2022, în timp ce intrările nete de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 32,39 mil. USD (de 14,9 ori mai mult față de anul 2022).

Tabelul 10. Contul curent, de capital și financiar

	2019	2020	2021	2022*	2023	2023 / 2022
	milioane USD					%
CONTUL CURENT (CC)	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,30	-1 893,23	76,3
CONTUL DE CAPITAL (CK)	-54,99	-65,67	-51,02	42,57	81,85	192,3
Necesarul net de finanțare (CC+CK)	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 439,73	-1 811,38	74,2
Necesarul net de finanțare (soldul contului financiar)	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 435,39	-1 651,43	67,8
	%					p.p.
Necesarul net de finanțare (CC+CK) / PIB	-9,9	-8,3	-12,8	-16,8	-10,9	5,9

* date revizuite

Diagrama 37. Structura geografică a granturilor externe primite de administrația publică (transferuri curente și de capital), (mil. USD)

Notă: Fără asistența tehnică externă

* inclusiv restituirile de fonduri neutilizate

În anul 2023, valoarea totală a granturilor externe primite de administrația publică s-a majorat comparativ cu anul 2022, în special, datorită creșterii suportului bugetar din partea UE.

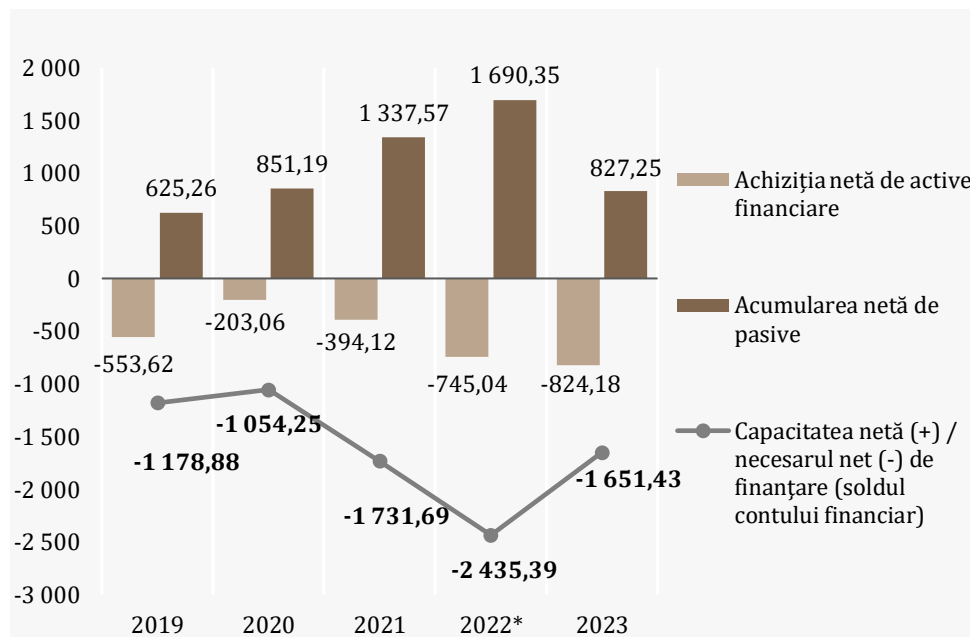
Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul 2023 a constituit 1 811,38 mil. USD, ceea ce reprezintă 10,9 la sută raportat la PIB (tabelul 10).

4.3. Contul financiar

În anul 2023, **contul financiar** al balanței de plăți a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 1 651,43 mil. USD, comparativ cu intrările nete de 2 435,39 mil. USD din anul 2022. Această evoluție a fost determinată de micșorarea intrărilor nete la alte investiții (-322,81 mil. USD), în special a celor sub formă de împrumuturi (-227,27 mil. USD) și numerar și depozite (-171,11 mil. USD), dar și a intrărilor nete la investițiile directe (-199,47 mil. USD), (diagrama 38).

Diagrama 38. Contul financiar, active și pasive (mil. USD)

Intrările nete la contul financiar au fost generate de scăderea netă a activelor și acumularea netă de pasive în valori practic egale. Acumularea de pasive, însă, a fost de aproximativ două ori mai mică față de anul 2022.

Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital
*date revizuite

Acumularea netă de pasive de 827,25 mil. USD, în anul 2023, comparativ cu 1 690,35 mil. USD din anul 2022 (-51,1 la sută), s-a datorat, preponderent, debursării nete de împrumuturi de 476,14 mil. USD, valoare inferioară celei din 2022, când au crescut cu 792,77 mil. USD, și majorării angajamentelor sub formă de *investiții directe* cu 357,20 mil. USD.

În anul 2023, diminuarea netă de active financiare a constituit 824,18 mil. USD, față de -745,04 mil. USD în anul 2022 (+10,6 la sută), fiind determinată de intrările nete din scăderea activelor sub formă de *alte investiții*, în special a celor sub formă de *numerar și depozite* (1 427,40 mil. USD, -6,6 la sută), *credite comerciale și avansuri* - de 274,84 mil. USD și *împrumuturi* - de 36,76 mil. USD (tabelul 11). Concomitent au fost înregistrate majorări nete de 891,30 mil. USD la *activele de rezervă* ale BNM și de 15,61 mil. USD la activele sub formă de *investiții directe*.

Tabelul 11. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete (% la PIB)

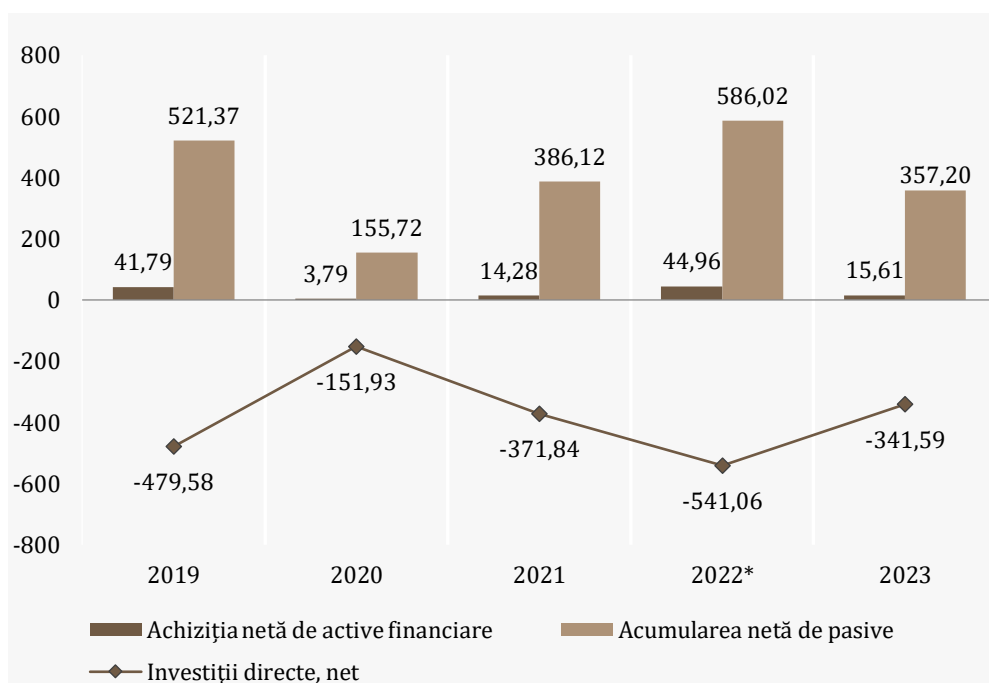
	2019	2020	2021	2022*	2023
Contul financiar	-10,0	-9,1	-12,6	-16,8	-10,0
Investiții directe, dintre care:	-4,1	-1,3	-2,7	-3,7	-2,1
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor	-3,1	-0,7	-0,5	-0,6	-0,1
Reinvestirea profiturilor	-0,4	-0,9	-1,8	-3,3	-2,1
Instrumente de natura datoriei	-0,5	0,3	-0,4	0,1	0,1
Investiții de portofoliu și derivate financiare	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Alte investiții, dintre care:	-6,3	-13,4	-11,4	-17,4	-13,4
Numerar și depozite	-4,5	-7,4	-5,0	-11,0	-8,6
Împrumuturi	-0,7	-4,0	-2,0	-5,1	-3,1
Credite comerciale și avansuri	-1,1	-1,9	-2,7	-1,4	-1,7
Drepturi speciale de tragere			-1,7		
Modificarea activelor de rezervă	0,5	5,5	1,5	4,4	5,4

Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

* date revizuite

4.3.1. Investiții directe

În anul 2023, investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 341,59 mil. USD (diagrama 39).

Diagrama 39. Evoluția investițiilor directe, active și pasive (mil. USD)

Intrările nete din cadrul investițiilor directe au fost determinate de scăderea mai accentuată a pasivelor, decât a activelor.

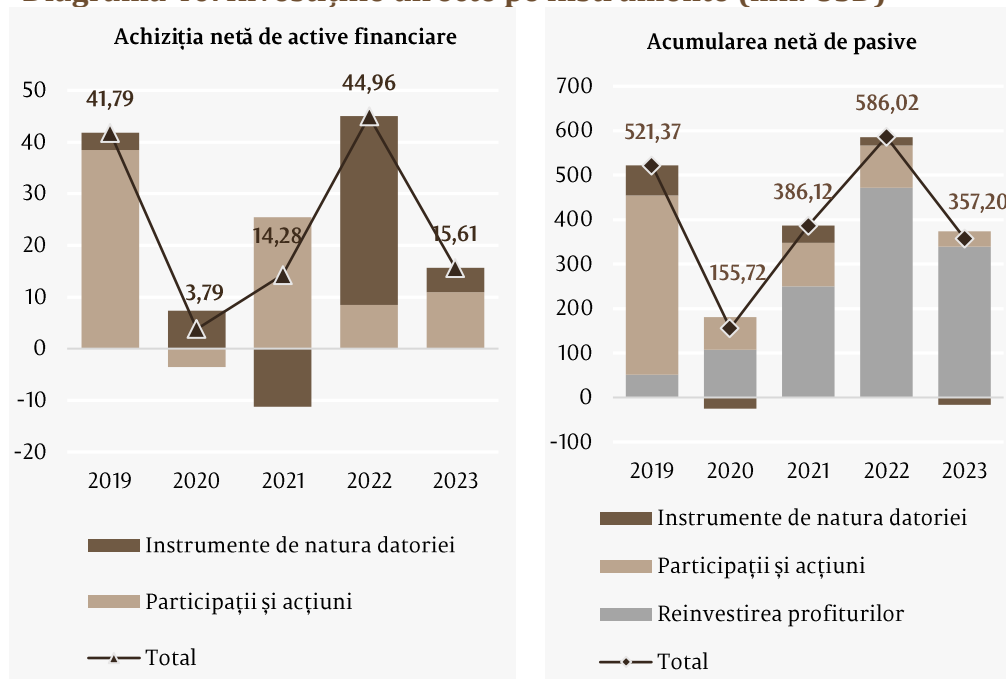
Notă: pentru active și pasive: (+) creștere, (-) scădere; pentru sold: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

* date revizuite

Activele financiare externe ale rezidenților sub formă de investiții directe au înregistrat o majorare netă de 15,61 mil. USD, ca rezultat al tranzacțiilor de majorare a activelor sub formă de participații ale rezidenților în capitalul întreprinderilor de peste hotare cu 10,97 mil. USD și a celor sub forma instrumentelor de natura datoriei în valoare netă de 4,64 mil. USD (diagrama 40).

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe, în anul 2023, a rezultat, în special, din reinvestirea profiturilor investitorilor străini, în timp ce achiziția netă de active financiare a fost generată de participații și acțiuni, ieșirile nete ale cărora au depășit de 2,4 ori investirea netă în instrumente de natura datoriei.

Diagrama 40. Investițiile directe pe instrumente (mil. USD)

* date revizuite

Acumularea netă de pasive sub formă de investiții directe (diagrama 40, tabelul 12) a totalizat 357,20 mil. USD, rezultând din: reinvestirea profiturilor de către investitorii străini în întreprinderile-fiice moldovenești în valoare netă de 339,41 mil. USD, participațiile nerezidenților în capitalul întreprinderilor din Republica Moldova în sumă netă de 34,49 mil. USD (dintre care intrări – 80,19 mil. USD și retrageri de investiții – 45,70 mil. USD). Instrumentele de natura datoriei (sub formă de împrumuturi, credite comerciale și avansuri și alte datorii) ale întreprinderilor-fiice rezidente față de investitorii lor direcți de peste hotare au reflectat ieșiri nete în valoare de 16,70 mil. USD (acumulările de datorii au constituit 205,30 mil. USD, iar achitățile - 222,00 mil. USD).

Tabelul 12. Investiții directe, intrări și ieșiri (mil. USD)

	2021		2022*		2023	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	659,84	288,00	1025,30	484,24	688,22	346,63
Active	98,41	112,69	90,64	135,60	63,32	78,93
Pasive	561,43	175,31	934,66	348,64	624,90	267,70
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	123,22	25,74	160,02	65,81	80,19	45,70
Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)	249,95		472,35		339,41	
Instrumente de natura datoriei	188,26	149,57	302,29	282,83	205,30	222,00

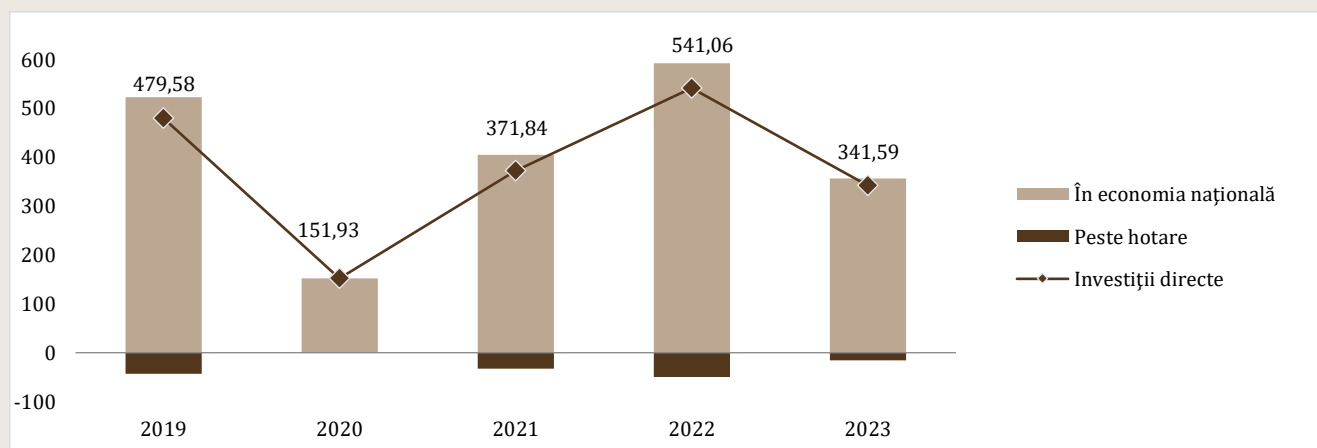
Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor financiare se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor financiare - pe debit la ieșiri.

* date revizuite

Investițiile directe conform principiului direcțional (MBP6)

Conform indicatorilor statistici calculați după principiului direcțional, investițiile directe peste hotare ale rezidenților Republicii Moldova au înregistrat, în anul 2023, ieșiri nete de 15,17 mil. USD, compuse majoritar din participații și acțiuni. Investițiile directe în economia națională au înregistrat intrări nete de 356,76 mil. USD, provenite în mare parte din profituri reinvestite, în valoare de 339,41 mil. USD. Ca rezultat, investițiile directe totale au înregistrat intrări nete de 341,59 mil. USD, în scădere cu 36,9 la sută față de anul precedent.

Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în baza principiului direcțional (MBP6), (mil. USD)

* date revizuite

Profitul reinvestit în economia națională, în anul 2023, a fost generat de angajamente provenite de la alte sectoare - 184,64 mil. USD și bănci - 154,77 mil. USD. Investițiile în participații și acțiuni ale altor sectoare au înregistrat intrări nete de 34,49 mil. USD, în bănci, pe parcursul anului 2022, nu au fost intrări de investiții din străinătate.

Investiții directe, prezentare în baza principiului direcțional (MBP6), mil. USD

	2021		2022		2023	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	659,84	288,00	1 025,30	484,24	688,22	346,63
Peste hotare	2,06	34,56	10,03	60,32	12,20	27,37
Alte sectoare	2,06	34,56	10,03	60,32	12,20	27,37
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,09	25,58		8,43	0,66	11,63
Instrumente de natura datoriei	1,97	8,98	10,03	51,89	11,54	15,74
În economia națională	657,78	253,44	1 015,27	423,92	676,02	319,26
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	63,37	0,00	149,83	0,00	154,77	0,00
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,41		19,50			
Reinvestirea profiturilor	62,96		130,33		154,77	
Alte sectoare	594,41	253,44	865,44	423,92	521,25	319,26
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	122,81	25,74	140,52	65,81	80,19	45,70
Reinvestirea profiturilor	186,99		342,02		184,64	
Instrumente de natura datoriei	284,61	227,70	382,90	358,11	256,42	273,56
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	188,26	149,57	302,29	282,83	205,30	222,00
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	96,35	78,13	80,61	75,28	51,12	51,56

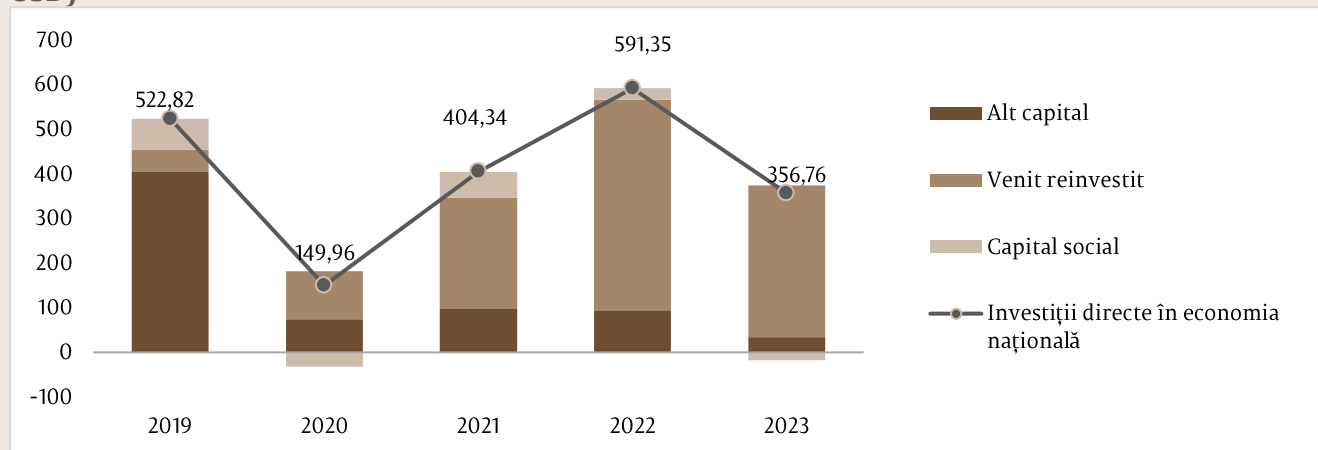
* date revizuite

La instrumente de natură datoriei ale altor sectoare, intrările de 256,42 mil. USD reflectă tragerile de împrumuturi de la investitorii străini direcți, în valoare de 205,30 mil. USD, și rambursările, conform orarului, ale împrumuturilor acordate anterior de companiile-fiice rezidente investitorilor străini direcți, în sumă de 51,12 mil. USD. Ieșirile, în valoare totală de 273,56 mil. USD, au fost

determinate de: rambursările, conform orarului, ale împrumuturilor contractate de către agenții economici rezidenți de la investitori străini direcți, în sumă de 222,00 mil. USD și acordarea de împrumuturi investitorilor străini direcți de către companiile-fiice rezidente (investiție inversă), în valoare de 51,56 mil. USD.

Intrările de investiții directe în economia națională, în anul 2023, au fost determinate în proporție de peste 50,2 la sută de profitul reinvestit, care a înregistrat o scădere de 28,1 la sută față de anul 2022.

Evoluția fluxurilor nete de investiții directe în economia națională, pe instrumente (MBP6), (mil. USD)

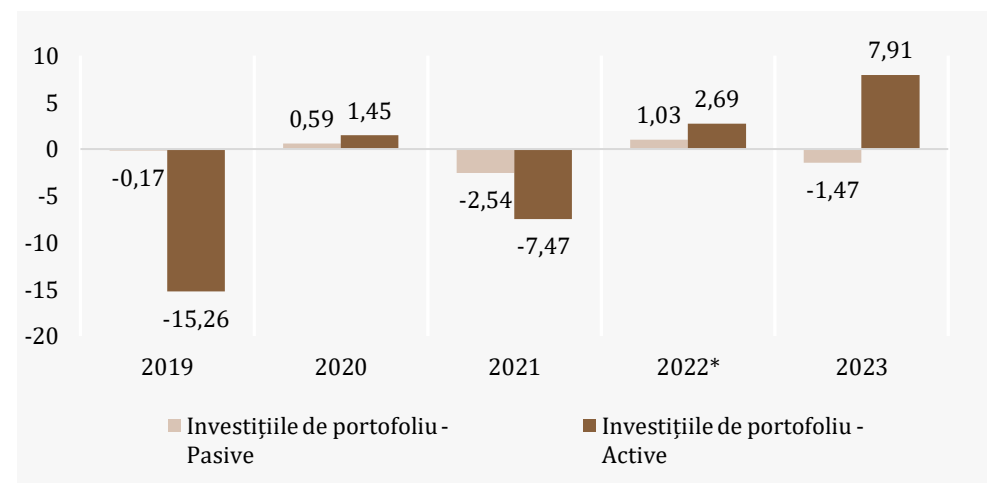
* date revizuite

4.3.2. Investiții de portofoliu

Activele financiare sub formă de *investiții de portofoliu* au reflectat, în anul 2023, ieșiri nete de capital în valoare de 7,91 mil. USD, determinate de tranzacțiile de majorare a titlurilor de creanță deținute de *societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală*, în valoare de 8,77 mil. USD. Pasivele externe au reflectat ieșiri nete de 1,47 mil. USD, din care participații și acțiuni ale fondurilor de investiții în valoare netă de 1,28 mil. USD, iar titlurile de angajamente - de 0,19 mil. USD (diagrama 41).

Diagrama 41. Investițiile de portofoliu: achiziția netă de active financiare și acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)

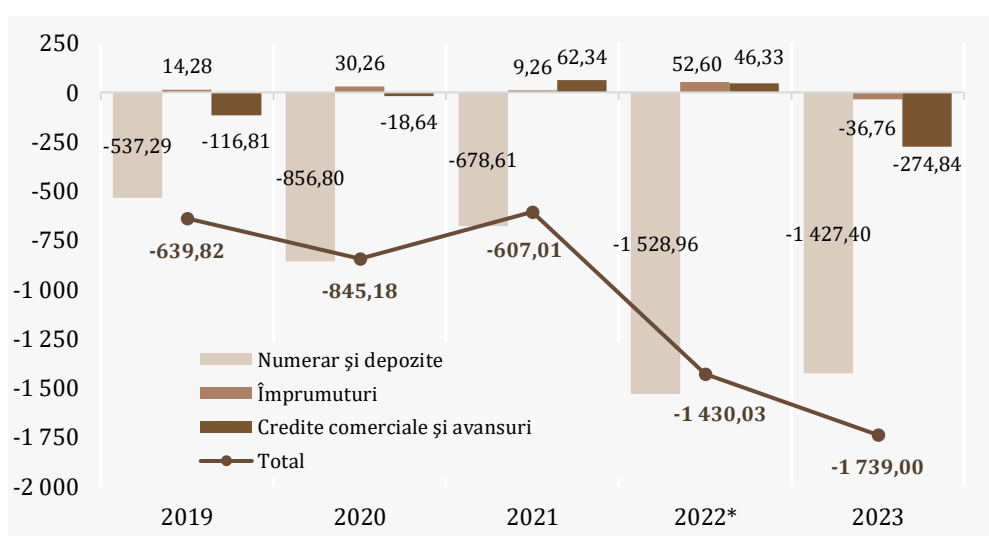
Pe parcursul anului 2023, tranzacțiile nete cu active în cadrul investițiilor de portofoliu au înregistrat ieșiri nete de 7,91 mil. USD, valoare maximală pe perioada analizată.

4.3.3. Alte investiții

În anul 2023, la articolul alte investiții (numerar și depozite, împrumuturi, credite comerciale și avansuri, alte active și pasive, drepturi speciale de tragere (alocări)) au fost înregistrate intrări nete în valoare de 2 210,52 mil. USD. Această evoluție a fost determinată de scăderea netă a activelor financiare externe cu 1 739,00 mil. USD (tranzacțiile de achiziție de active financiare au însumat 794,23 mil. USD, iar diminuarea activelor achiziționate anterior – 2 533,23 mil. USD) și de majorarea netă a pasivelor cu 471,52 mil. USD (tranzacții de acumulare de pasive în valoare de 1 864,89 mil. USD, de micșorare – de 1 393,37 mil. USD).

Diagrama 42. Alte investiții, achiziția netă de active financiare (mil. USD)

* date revizuite

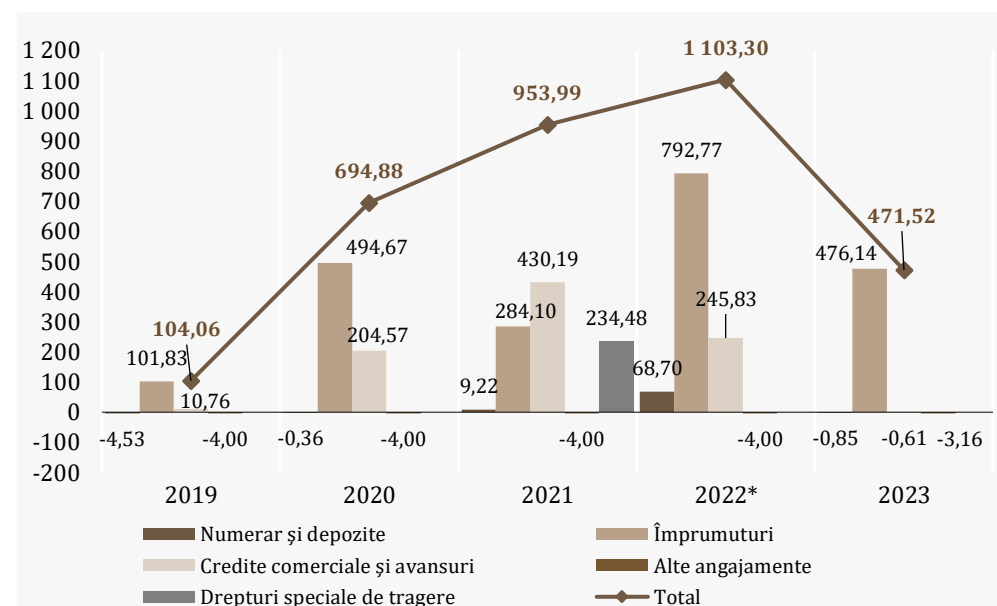
Diminuarea netă a activelor financiare la alte investiții a fost determinată de scăderea activelor sub formă de numerar și depozite și a celor sub formă de credite comerciale și avansuri.

Scăderea netă a *activelor financiare* la articolul alte investiții, înregistrată pe parcursul anului 2023, a reflectat diminuarea activelor sub formă de *numerar și depozite* în sumă netă de 1 427,40 mil. USD (activele societăților nefinanciare, gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ au scăzut cu 1 745,08 mil. USD, în timp ce activele băncilor licențiate s-au majorat cu 317,68 mil. USD), scăderea netă a activelor sub formă de *credite comerciale și avansuri* ale altor sectoare – cu 274,84 mil. USD și a celor sub formă de *împrumuturi* – cu 36,76 mil. USD (diagrama 42).

Majorarea netă a *pasivelor externe* la articolul alte investiții (diagrama 43) a fost determinată de creșterea netă a angajamentelor sub formă de *împrumuturi* cu 476,14 mil. USD. În același timp, *alte pasive* au scăzut cu 3,16 mil. USD, *numerarul și depozitele* – cu 0,85 mil. USD (dintre care pasivele sectorului *societăți care acceptă depozite* s-au majorat cu 9,57 mil. USD, iar cele ale *altor societăți financiare* au scăzut cu 10,42 mil. USD) și *creditele comerciale și avansurile* – cu 0,61 mil. USD.

Diagrama 43. Alte investiții, acumularea netă de pasive financiare (mil. USD)

Creșterea netă a pasivelor la alte investiții a fost determinată de majorarea angajamentelor sub formă de împrumuturi, în mare parte ale administrației publice.

* date revizuite

Articolul *împrumuturi* din cadrul altor investiții a înregistrat intrări nete de capital în valoare de 512,90 mil. USD (activele au scăzut cu 36,76 mil. USD, iar pasivele s-au majorat cu 476,14 mil. USD, în bază netă). Pe parcursul anului 2023, au fost valorificate *împrumuturi* din exterior în sumă totală de 1 293,75 mil. USD, dintre care pe termen lung – 1 286,47 mil. USD (tabelul 13). Rambursările totale au constituit 817,61 mil. USD, dintre care ale împrumuturilor pe termen lung – 714,44 mil. USD.

Tabelul 13. Împrumuturi externe (pasive), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD)

	2021		2022*		2023	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi	813,78	529,68	1 215,72	422,95	1 293,75	817,61
Banca centrală		45,57		24,17		7,88
Termen lung		45,57		24,17		7,88
Administrația publică	378,82	141,18	799,34	115,78	961,27	494,53
Termen lung	378,82	141,18	799,34	115,78	961,27	494,53
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	86,40	39,04	168,60	53,21	53,86	74,91
Termen scurt			26,40	25,70		
Termen lung	86,40	39,04	142,20	27,51	53,86	74,91
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	199,16	164,49	116,58	132,39	146,17	113,80
Termen scurt	22,07	13,73	13,24	12,85	6,59	6,04
Termen lung	177,09	150,76	103,34	119,54	139,58	107,76
Alte societăți financiare	149,40	139,40	131,19	97,39	132,45	126,49
Termen scurt	0,20		0,02		0,69	0,13
Termen lung	149,20	139,40	131,17	97,39	131,76	126,36

* date revizuite

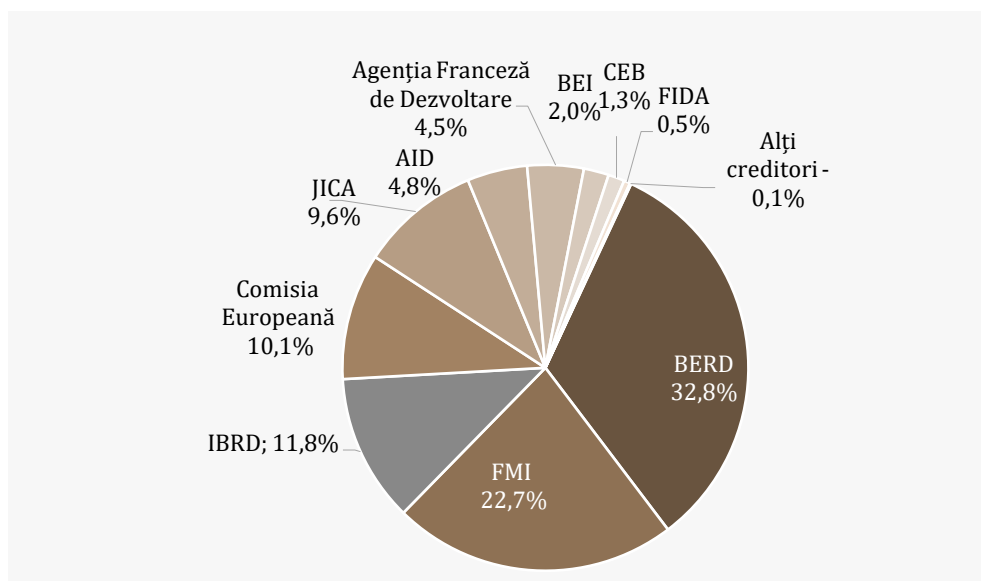
Din punctul de vedere al sectoarelor instituționale, de finanțare externă sub formă de valorificări de împrumuturi au beneficiat: *administrația publică* – 961,27 mil. USD; *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* – 146,17 mil. USD; *alte societăți financiare*

– 132,45 mil. USD, *societățile care acceptă depozite* – 53,86 mil. USD.

Creditorii administrației publice, în anul 2023, au fost: Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 315,10 mil. USD; Fondul Monetar Internațional – 217,85 mil. USD; Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 113,00 mil. USD; Comisia Europeană – 96,95 mil. USD; Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională – 92,18 mil. USD; Asociația Internațională pentru Dezvoltare – 46,25 mil. USD; Agenția Franceză de Dezvoltare – 43,14 mil. USD; Banca Europeană de Investiții – 19,12 mil. USD; Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – 12,47 mil. USD; Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă – 5,10 mil. USD și alți creditori – 0,11 mil. USD (diagrama 44).

Pe parcursul anului 2023 au fost efectuate următoarele rambursări de împrumuturi externe: de către *administrația publică* – 494,53 mil. USD; *alte societăți financiare* – 126,49 mil. USD; *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* – 113,80 mil. USD; *societățile care acceptă depozite* – 74,91 mil. USD; *banca centrală (BNM)* – 7,88 mil. USD.

Diagrama 44. Principalii creditori ai administrației publice în anul 2023

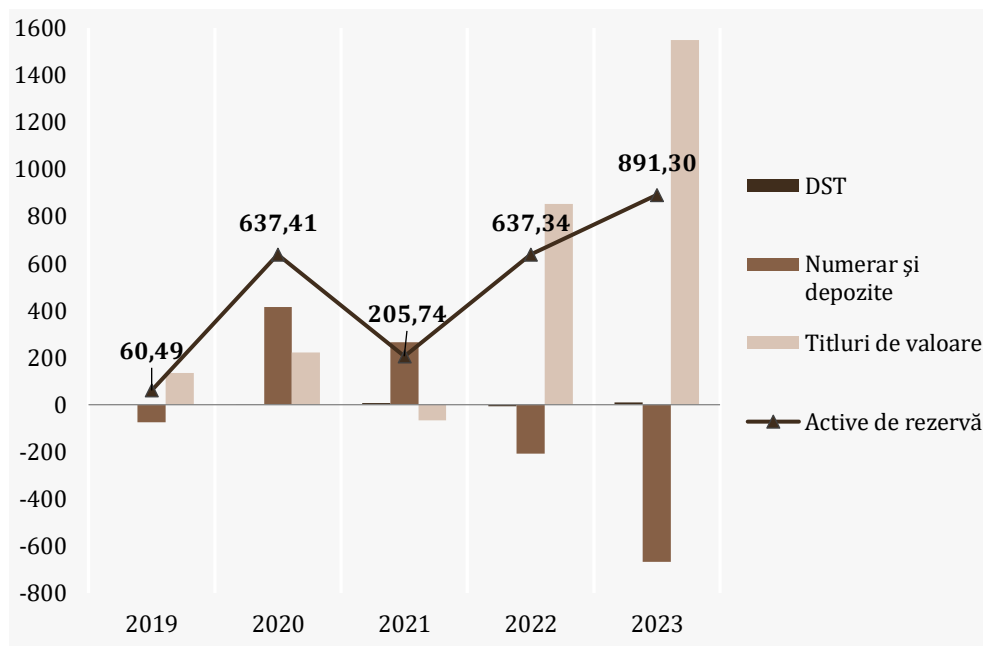
În anul 2023, principalii creditori ai administrației publice au fost Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Fondul Monetar Internațional și Comisia Europeană.

4.3.4. Activele de rezervă

Activele oficiale de rezervă, pe parcursul anului 2023, s-au majorat cu 891,30 mil. USD în valoare netă (diagrama 45). Activele de rezervă sub formă de *titluri de valoare* au crescut cu 1 547,84 mil. USD, determinate de majorarea celor pe termen lung. În același timp, *numerarul și depozitele* din componența rezervelor au scăzut cu 667,22 mil. USD, ca rezultat al micșorării cu 345,22 mil. USD a depozitelor plasate în bănci centrale (autorități monetare) și cu 322,00 mil. USD a plasamentelor în alte bănci. Activele în *DST* s-au majorat cu 10,68 mil. USD.

Diagrama 45. Evoluția fluxurilor de active oficiale de rezervă, pe instrumente (mil. USD)

Consolidarea activelor de rezervă a avut loc, în special, pe seama titlurilor de valoare din componența acestora, care au înregistrat fluxuri debitoare de 5,4 ori mai mari față de media ultimilor patru ani.

4.4. Balanța de plăți, prezentare analitică

În prezentarea analitică a balanței de plăți a Republicii Moldova, balanța generală a **contului curent, de capital și financiar** a reflectat un excedent de 469,63 mil. USD. Contul *Active de rezervă și articole aferente* a înregistrat 631,00 mil. USD: activele de rezervă ale BNM s-au majorat cu 891,30 mil. USD, BNM a efectuat rambursări nete de împrumuturi contractate anterior de la FMI în sumă de 7,88 mil. USD, iar administrația publică – trageri nete de 170,38 mil. USD. Finanțarea excepțională a constituit 97,80 mil. USD, fiind reprezentată de împrumuturi acordate de Comisia Europeană în cadrul programului de asistență macrofinanciară în valoare de 97,80 mil. USD (tabelul 14).

Tabelul 14. Sinteza balanței de plăți (BPM6), prezentare analitică (mil. USD)

	2019	2020	2021	2022*	2023	2023 / 2022 (%)
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-1 116,86	-900,44	-1 699,10	-2 499,70	-1 894,65	75,8
Bunuri	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,77	-4 869,09	93,8
Servicii	365,46	398,11	472,50	906,41	893,48	98,6
Venituri primare	614,96	390,19	266,52	59,72	266,75	446,7
Venituri secundare	1 214,34	1 405,52	1 752,09	1 726,94	1 814,21	105,1
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-54,99	-65,67	-51,02	42,57	81,85	192,3
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 252,81	-1 428,70	-1 850,26	-2 898,28	-2 282,43	78,8
Investiții directe	-479,58	-151,93	-371,84	-541,06	-341,59	63,1
Investiții de portofoliu și derivate financiare	-15,91	0,33	-4,59	0,73	9,38	12,9
Alte investiții	-757,32	-1 277,10	-1 473,83	-2 357,95	-1 950,22	82,7
Soldul contului curent, de capital și financiar	80,96	462,59	100,14	441,15	469,63	106,5
<i>Erori și omisiuni nete</i>	<i>-18,11</i>	<i>-101,86</i>	<i>18,43</i>	<i>5,45</i>	<i>161,37</i>	<i>2 960,9</i>
Active de rezervă și articole aferente	62,85	360,73	118,57	446,60	631,00	141,3
Active de rezervă**	60,49	637,41	205,74	637,34	891,30	139,8
Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI	-35,66	180,74	29,48	139,53	162,50	116,5
Banca centrală	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17	-7,88	32,6
Administrația publică	1,24	225,91	75,05	163,70	170,38	104,1
Finanțarea excepțională	33,30	95,94	57,69	51,21	97,80	191,0
Venituri secundare – granturi interguvernamentale	11,08	13,72		15,36		
Alte investiții – împrumuturi interguvernamentale	22,22	82,22	57,69	35,85	97,80	272,8

* date revizuite

** evaluate la rata zilnică

În prezentarea analitică a balanței de plăți, contul financiar reprezintă doar finanțarea curentă, cea cu statut excepțional, care constă, în fond, din împrumuturi publice de la FMI și alte organizații internaționale, în

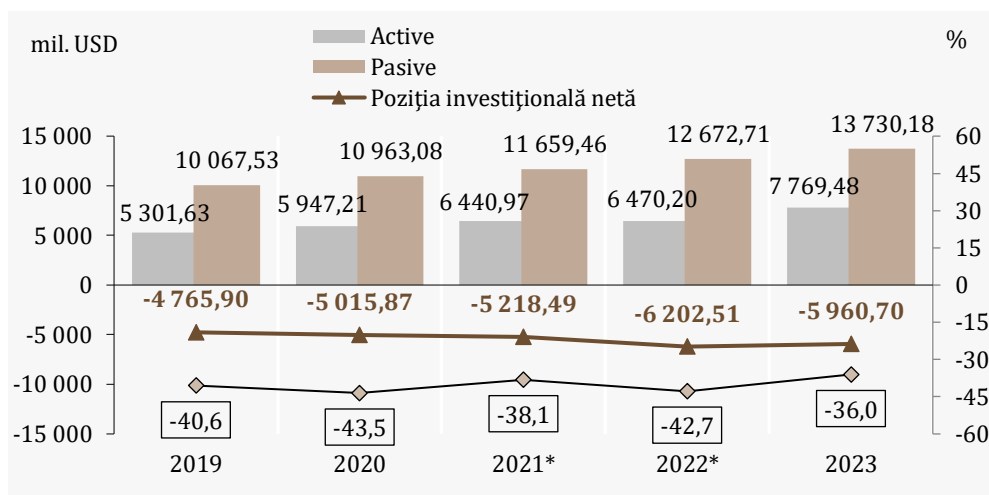
scopul acoperirii deficitului balanței de plăți, fiind reflectată la articolul corespunzător. Fluxurile la activele de rezervă, de asemenea, sunt prezentate separat. Din contul curent, la fel sunt excluse intrările cu caracter excepțional, care reprezintă granturile acordate în scopul stabilității macroeconomice.

Respectiv, diferența între necesarul de finanțare, stabilit ca suma deficitelor contului curent și de capital, care reflectă tranzacții economice ordinare, în valoare de -1 812,80 mil. USD, în anul 2023, este acoperit pe deplin de intrările nete din contul financiar în valoare de 2 282,43 mil. USD, surplusul fiind de 469,63 mil. USD. Aceasta a creat condiții prielnice pentru consolidarea activelor de rezervă (+891,30 mil. USD), inclusiv grație intrărilor nete de împrumuturi de la FMI în valoare de 162,50 mil. USD și de finanțare excepțională în valoare de 97,80 mil. USD. Pe durata întregii perioade analizate activele de rezervă s-au consolidat.

V. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Poziția investițională internațională (PII) a Republicii Moldova, la 31.12.2023, a înregistrat un sold net debitor de 5 960,70 mil. USD, în scădere cu 3,9 la sută față de cel înregistrat la 31.12.2022 (diagrama 46, tabelul 15, anexa 13). Raportul dintre poziția investițională internațională și PIB a constituit 36,0 la sută, înregistrând o scădere de 6,7 p.p. față de sfârșitul anului 2022.

Diagrama 46. Poziția investițională internațională în dinamică, la sfârșitul perioadei

* date revizuite

Soldul net debitor al poziției investiționale internaționale s-a aprofundat ca urmare a majorării mai mari a poziției pasivelor comparativ cu cel al activelor.

Tabelul 15. Poziția investițională internațională (MBP6) a Republicii Moldova (mil. USD)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
PII netă	-4 765,90	-5 015,87	-5 218,49	-6 202,51	-5 960,70
Active	5 301,63	5 947,21	6 440,97	6 470,20	7 769,48
<i>Investiții directe</i>	330,74	335,37	348,91	393,25	409,29
Participații și acțiuni	257,18	253,60	279,09	287,52	298,49
Instrumente de natura datoriei	73,56	81,77	69,82	105,73	110,80
<i>Investiții de portofoliu</i>	16,98	19,42	13,01	15,65	23,56
<i>Alte investiții</i>	1 894,28	1 808,88	2 177,17	1 587,13	1 883,48
Alte participații la capital	0,56	0,56			
Numerar și depozite	1 097,96	886,19	1 207,17	538,48	986,48
Împrumuturi	118,89	149,16	158,42	211,02	174,26
Credite comerciale și avansuri	667,85	763,95	802,56	828,61	713,72
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
<i>Active de rezervă</i>	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17	5 453,15
Pasive	10 067,53	10 963,08	11 659,46	12 672,71	13 730,18
<i>Investiții directe</i>	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70	5 468,97
Participații și acțiuni	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78	3 588,51
Instrumente de natura datoriei	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92	1 880,46
<i>Investiții de portofoliu</i>	25,91	26,51	23,79	24,64	23,30
<i>Alte investiții</i>	5 301,99	6 189,50	6 840,58	7 701,37	8 237,91
Numerar și depozite	132,84	136,09	140,79	203,61	211,42
Împrumuturi	3 440,12	4 127,07	4 207,22	4 847,08	5 462,13
Credite comerciale și avansuri	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25	2 132,03
Alte angajamente - altele	74,81	70,81	66,81	55,74	52,57
Alocări de DST	162,78	169,54	396,15	376,69	379,76

* date revizuite

În anul 2023, poziția investițională internațională a înregistrat reducerea soldului net debitor, datorită altor schimbări semnificative (+2 191,34 mil. USD) și schimbărilor de preț (+160,15 mil. USD), în timp ce tranzacțiile cu nerezidenți (-1 651,43 mil. USD) și fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (-458,25 mil. USD) au avut un impact negativ, determinând o scădere a valorii poziției investiționale. Toate schimbările menționate au influențat evoluția poziției, la situația din 31.12.2023, înregistrând o îmbunătățire de 241,81 mil. USD (tabelul 16, diagrama 47).

Tabelul 16. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2023 (mil. USD)

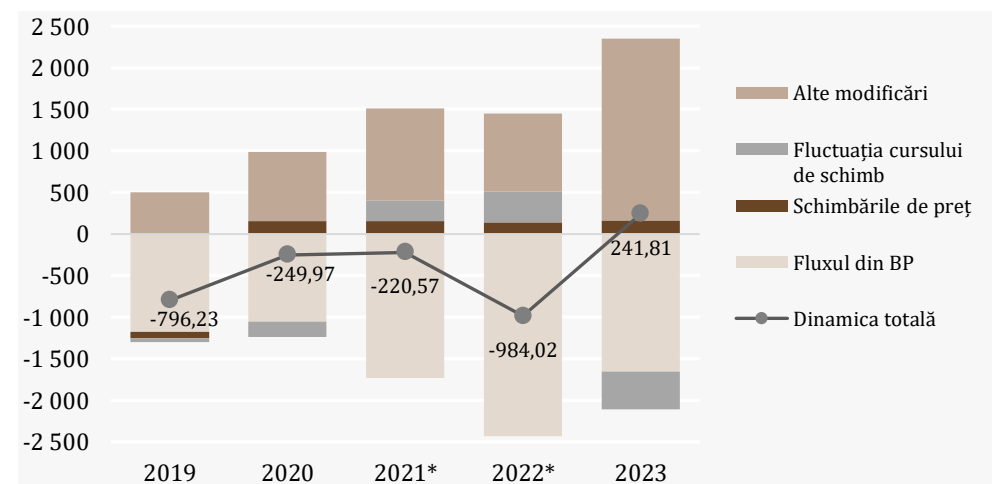
	Poziția la 31.12. 2022*	Modificări care reflectă:					Poziția la 31.12. 2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
PII netă	-6 202,51	241,81	-1 651,43	160,15	-458,25	2 191,34	-5 960,70
Active	6 470,20	1 299,28	-824,18	13,24	104,74	2 005,48	7 769,48
Investiții directe	393,25	16,04	15,61		0,43		409,29
Investiții de portofoliu	15,65	7,91	7,91	0,03	-0,03		23,56
Alte investiții	1 587,13	296,35	-1 739,00		29,87	2 005,48	1 883,48
Active de rezervă	4 474,17	978,98	891,30	13,21	74,47		5 453,15
Pasive	12 672,71	1 057,47	827,25	-146,91	562,99	-185,86	13 730,18
Investiții directe	4 946,70	522,27	357,20	-146,80	351,60	-39,73	5 468,97
Investiții de portofoliu	24,64	-1,34	-1,47	-0,11	0,24		23,30
Alte investiții	7 701,37	536,54	471,52		211,15	-146,13	8 237,91

* date revizuite

Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă.

Diagrama 47. Componentele modificării poziției investiționale internaționale (mil. USD)

Alte modificări au înregistrat o creștere semnificativă, contribuind în mod substanțial la îmbunătățirea poziției investiționale.

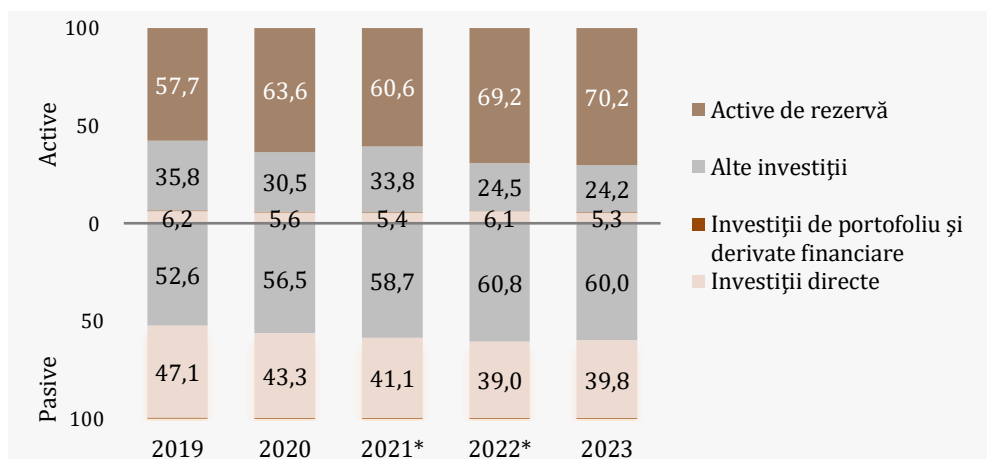
* date revizuite

5.1. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale

La 31.12.2023, poziția *activelor financiare externe* a însumat 7 769,48 mil. USD, în creștere cu 20,1 la sută de la începutul anului. La majorarea poziției *activelor* financiare au contribuit alte schimbări (+2005,48 mil. USD), fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (+104,74 mil. USD) și schimbările de preț (+13,24 mil. USD), în timp ce fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți (-824,18 mil. USD) a influențat soldul activelor financiare în sensul micșorării.

Poziția *pasivelor financiare externe* a însumat 13 730,18 mil. USD, fiind în creștere cu 8,3 la sută față de 31.12.2022. Majorarea poziției *pasivelor* a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în balanța de plăți (+827,25 mil. USD) și de fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (+562,99 mil. USD), iar alte modificări (-185,86 mil. USD) și modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-146,91 mil. USD) au influențat poziția pasivelor externe în sensul scăderii (diagrama 48).

Diagrama 48. Structura activelor și a pasivelor financiare externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

Activele de rezervă au deținut ponderea majoră în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe - ponderi semnificative în totalul pasivelor.

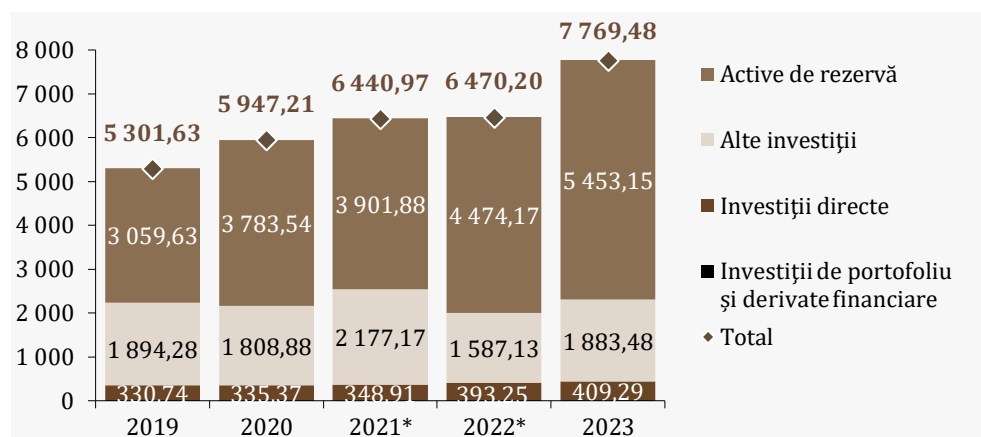
5.1.1. Structura activelor financiare externe pe categorii funcționale

În cadrul *activelor financiare externe*, cea mai mare pondere (70,2 la sută) a revenit activelor de rezervă, urmate de alte investiții (24,2 la sută), investiții directe (5,3 la sută), investiții de portofoliu și derivate financiare (0,3 la sută), (diagrama 49).

Activele oficiale de rezervă au constituit 5 453,15 mil. USD, în creștere cu 21,9 la sută comparativ cu finele anului 2022. Poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat pe seama fluxului net, înregistrat în balanța de plăți, care a constituit 891,30 mil. USD, fluctuației ratelor de schimb zilnice ale valutelor originale față de dolarul SUA (+74,47 mil. USD), dar și a schimbărilor de preț (+13,21 mil. USD).

Diagrama 49. Activele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

Majorarea poziției activelor financiare externe a fost determinată de creșterea activelor de rezervă și altor investiții.

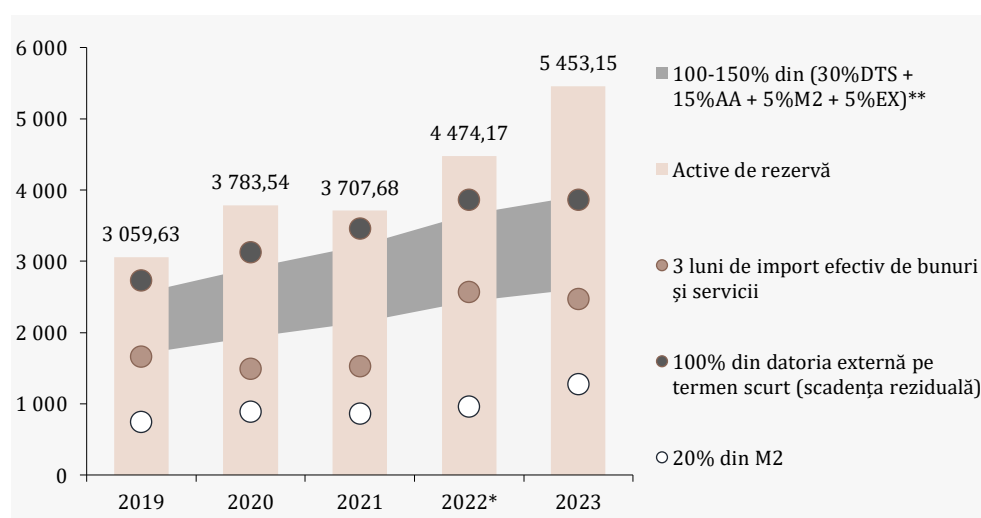
* date revizuite

La 31.12.2023, poziția *activelor oficiale de rezervă* corespundea tuturor criteriilor de suficiență:

- acoperirea a cel puțin 3 luni de importuri de bunuri și servicii (au acoperit 6,7 luni de import efectiv);
- acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt conform scadenței reziduale (au acoperit 141,5 la sută);
- acoperirea a 20 la sută din masa monetară M2 (au acoperit 86,3 la sută);
- acoperirea a 100-150 la sută din suma: 30 la sută din datoria pe termen scurt + 15 la sută din alte angajamente + 5 la sută din M2 + 5 la sută din exporturile de bunuri și servicii (au acoperit 208,9 la sută), (diagrama 50).

Diagrama 50. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La situația din 31.12.2023, poziția activelor oficiale de rezervă corespunde tuturor criteriilor de suficiență.

* date revizuite pentru indicatorii calculați

** DTS – datoria externă pe termen scurt (scadență reziduală), AA – alte angajamente, EX – export de bunuri și servicii;

Notă: Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015 <http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

Poziția activelor sub formă de *investiții directe* a însumat 409,29 mil. USD, fiind în creștere cu 4,1 la sută comparativ cu 31.12.2022. Activele sub formă de *investiții de portofoliu și derivate financiare* au înregistrat un sold de 23,56 mil. USD, majorându-se cu 50,5 la sută.

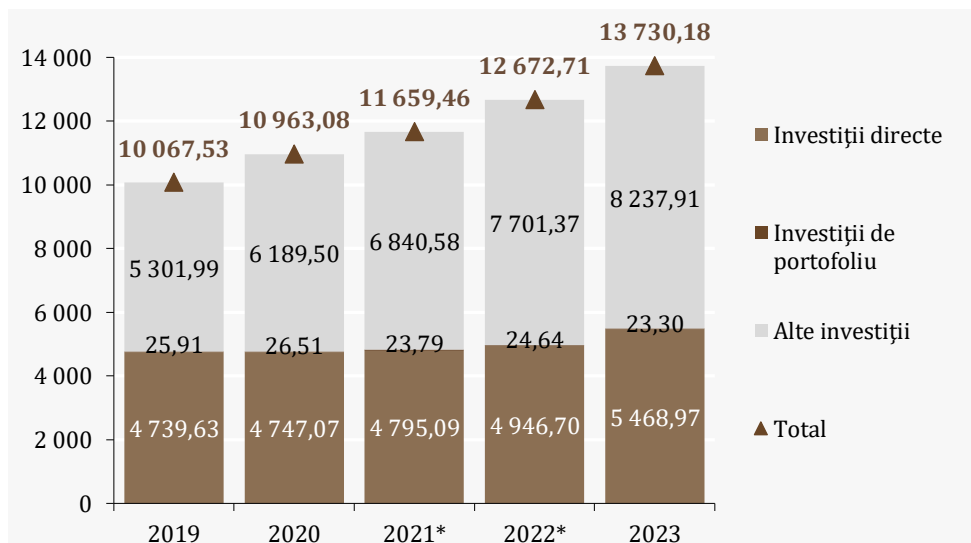
Activele sub formă de *alte investiții* au crescut cu 18,7 la sută și au constituit 1 883,48 mil. USD, dintre care 52,4 la sută revin activelor sub formă de *numerar și depozite*, însumând 986,48 mil. USD (în creștere cu 83,2 la sută față de 31.12.2022). Această tendință a fost determinată de creșterea activelor sub formă de numerar și depozite ale *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* - cu 719,08 mil. USD (86,4 la sută față de 31.12.2022), precum și de creșterea poziției activelor ale altor sectoare - cu 267,40 mil. USD (75,1 la sută față de 31.12.2022).

Activele sub formă de *împrumuturi*, cu o pondere de 9,3 la sută în activele sub formă de alte investiții, au totalizat 174,26 mil. USD, în scădere cu 17,4 la sută față de 31.12.2022. Această modificare a fost rezultatul diminuării poziției activelor de împrumuturi pe termen lung acordate nerezidenților de către alte sectoare în valoare de 146,53 mil. USD (-21,0 la sută față de 31.12.2022). Poziția activelor sub formă de *credite comerciale și avansuri* acordate de către agenții economici rezidenți nerezidenților, însumând 713,72 mil. USD (în scădere cu 13,9 la sută față de 31.12.2022).

5.1.2. Structura pasivelor financiare externe pe categorii funcționale

În structura pasivelor externe au predominat alte investiții cu o pondere de 60,0 la sută (-0,8 p.p.) și investițiile directe cu 39,8 la sută (+0,8 p.p.), iar investițiile de portofoliu și derivatele financiare au avut o pondere de 0,2 la sută, neschimbată (diagrama 51).

Diagrama 51. Pasivele financiare externe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

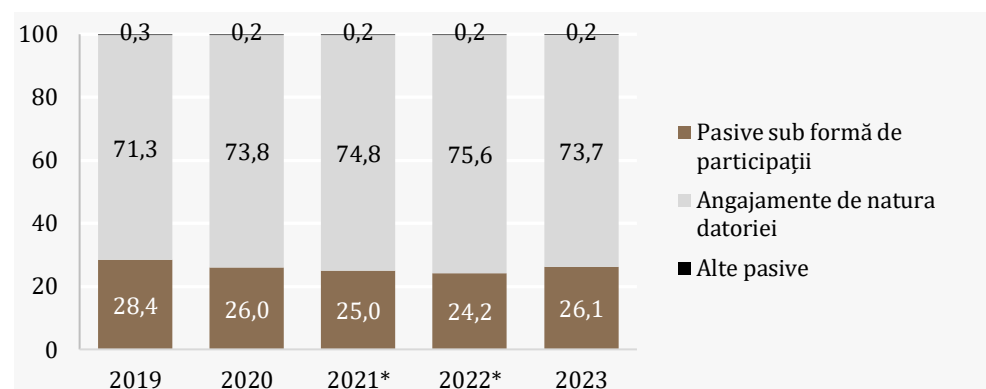
* date revizuite

Pasivele externe s-au majorat față de finele anului 2022 datorită creșterilor înregistrate la investițiile directe și la alte investiții.

Ponderea pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni (atât din cadrul investițiilor directe, cât și din cadrul investițiilor de portofoliu) a constituit 26,1 la sută din soldul total. Cea mai mare parte a pasivelor (73,7 la sută) a revenit instrumentelor financiare de natura datoriei (diagrama 52).

Diagrama 52. Structura pasivelor externe, la sfârșitul perioadei (%)

Conform situației din 31.12.2023, ponderea angajamentelor de natura datoriei în totalul pasivelor externe a scăzut comparativ cu 31.12.2022.

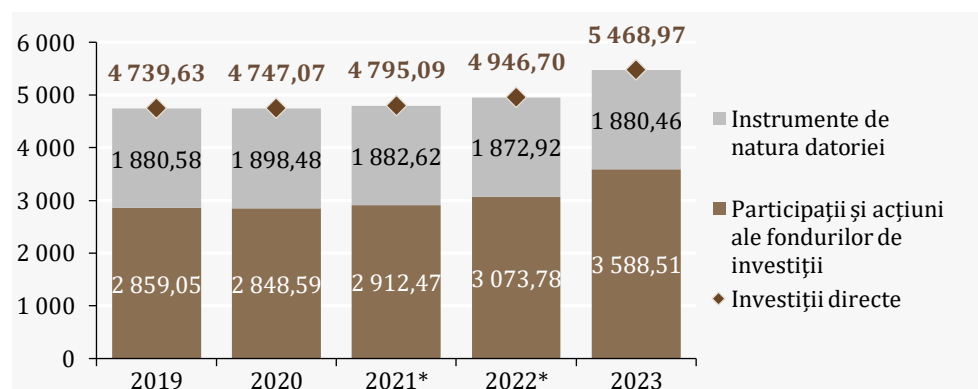

* date revizuite

Poziția pasivelor sub formă de *investiții directe* la 31.12.2023 a fost evaluată la 5 468,97 mil. USD (majorându-se cu 10,6 la sută față de 31.12.2022), (diagrama 53). Majorarea poziției pasivelor de investiții directe a rezultat din intrările efective nete (+357,20 mil. USD) și de evoluția ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (+351,60 mil. USD). În același timp, schimbările de preț (-146,80 mil. USD), dar și alte modificări (-39,73 mil. USD) au influențat poziția pasivelor sub formă de investiții directe în sensul scăderii.

Diagrama 53. Investițiile directe, pasive, componentele de bază, poziția la sfârșitul perioadei (mil. USD)**

Creșterea pasivelor sub formă de investiții directe față de 31.12.2022 a fost determinată de majorarea poziției pasivelor sub formă de participații la capital și acțiuni.

* date revizuite

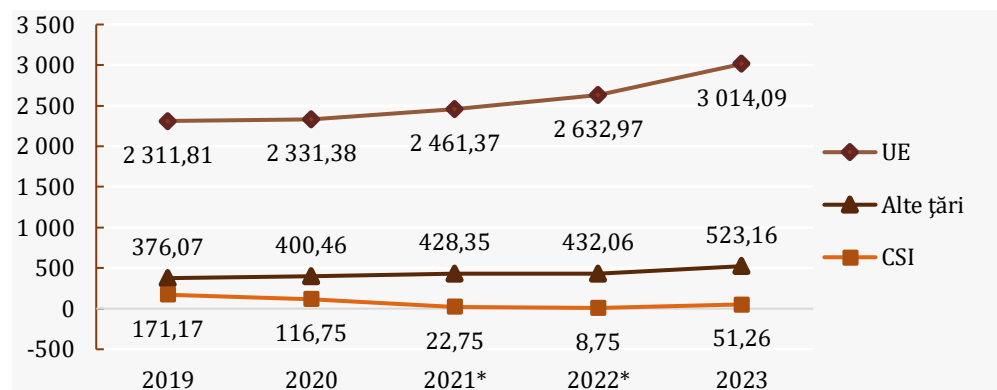
** poziții calculate conform valorii de bilanț

Ponderea participațiilor și a acțiunilor fondurilor de investiții în poziția totală a pasivelor sub formă de investiții directe a fost superioară celei a instrumentelor de natura datoriei (65,6 la sută față de 34,4 la sută). Componenta poziției instrumentelor de natura datoriei, care a constituit 1 880,46 mil. USD, a fost mixtă: 1 053,65 mil. USD reprezintă împrumuturile contractate de la investitorii străini direcți, 273,33 mil. USD sunt angajamente sub formă de credite comerciale și avansuri față

de investitori străini direcți și 553,48 mil. USD sunt alte datorii față de investitorii străini direcți.

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, investitorilor din UE le-a revenit ponderea majoră de 84,0 la sută. Investitorii proveniți din alte țări au deținut o pondere – de 14,6 la sută, iar cei din CSI - de 1,4 la sută, din totalul capitalului propriu acumulat (diagrama 54).

Diagrama 54. Poziția investițiilor directe, capital propriu, pe zone geografice (mil. USD)**

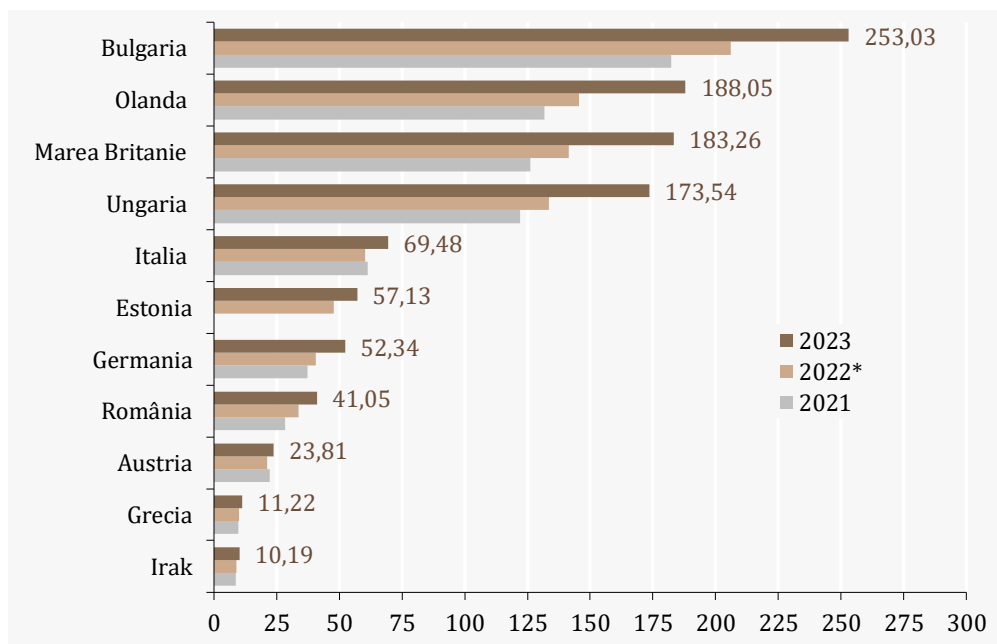
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Poziția investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din UE, CSI și din alte țări la situația 31.12.2023, s-au majorat.

Repartiția soldului pasivelor de investiții directe sub formă de participații și acțiuni, în dinamică pe principalele țări, este reflectată în diagrama 55. Investitorii din Bulgaria au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în sectorul bancar.

Diagrama 55. Poziția investițiilor directe, capital propriu acumulat, pe principalele țări – sectorul societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală (mil. USD)**

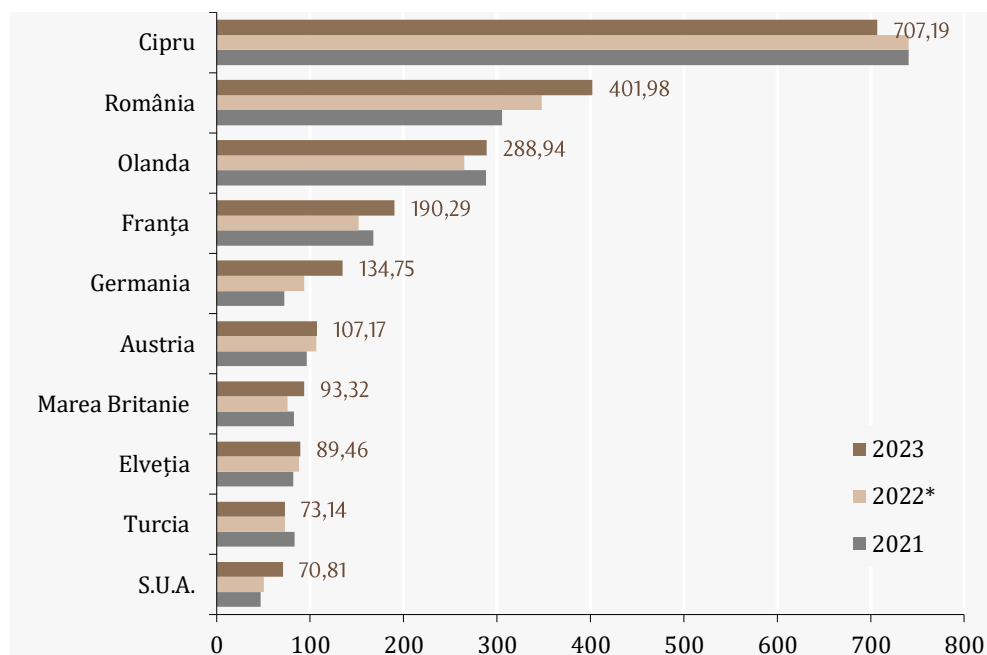
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Investitorii din Bulgaria au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în sectorul bancar.

Diagrama 56. Poziția investițiilor directe, capital propriu acumulat, pe principalele țări – alte sectoare (mil. USD)**

Investitorii din Cipru au deținut cea mai mare pondere în poziția investițiilor directe (capital propriu) în alte sectoare.

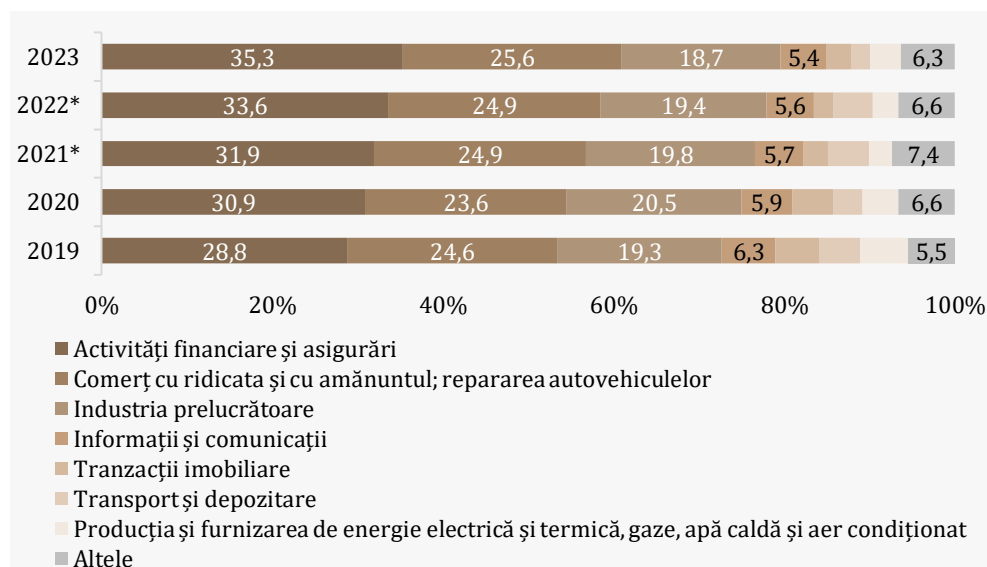
* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Repartiția soldului de investiții directe sub formă de participații și acțiuni pe activități economice este reflectată în diagrama 57.

Diagrama 57. Investițiile directe, capital propriu acumulat la sfârșitul perioadei, pe activități economice (conform CAEM-2)

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul dețin ponderile majore în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

* date revizuite

Pasivele sub formă de *investiții de portofoliu* au aparținut în proporție de 10,0 la sută societăților care acceptă depozite, în proporție de 88,0 la sută – altor sectoare și 2,0 la sută – administrației publice, fiind constituite majoritar (96,1 la sută) din titluri de participație.

La 31.12.2023, componenta cu ponderea majoră (60,0 la sută) în pasivele externe ale țării, *alte investiții*, a constituit 8 237,91 mil. USD, în creștere

cu 7,0 la sută față de finele anului 2022. Alte investiții au constat în proporție de 66,3 la sută din împrumuturi, 25,9 la sută – credite comerciale și avansuri, 4,6 la sută – alocări de DST, 2,6 la sută – numerar și depozite și 0,6 la sută – alte pasive.

Soldul pasivelor sub formă de împrumuturi a însumat 5 462,13 mil. USD (în creștere cu 12,7 la sută comparativ cu finele anului 2022), credite comerciale și avansuri – 2 132,03 mil. USD (-3,9 la sută), alocări de DST – 379,76 mil. USD (+0,8 la sută), numerar și depozite – 211,42 (+3,8 la sută), alte angajamente – 52,57 mil. USD (-5,7 la sută).

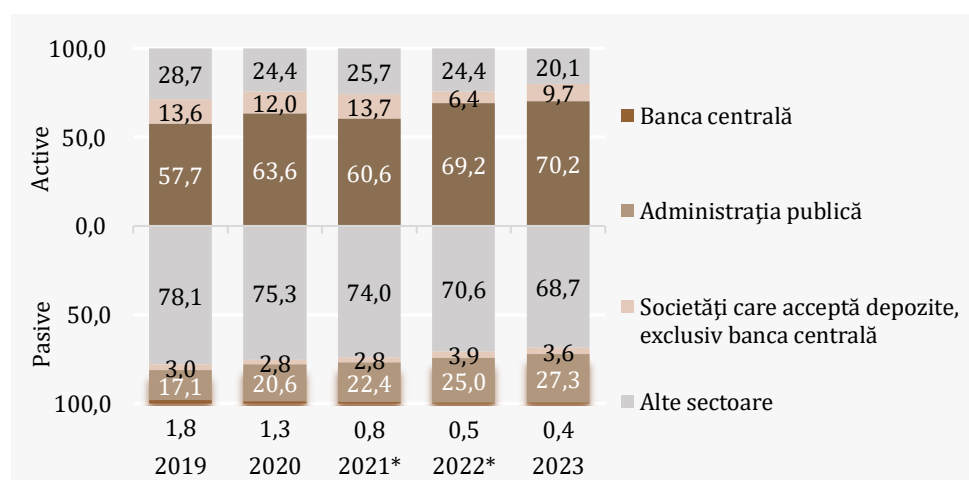
5.2. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe sectoare instituționale

Structura pe *sectoare instituționale* a activelor și pasivelor externe ale țării, la situația din 31.12.2023, este prezentată în diagrama 58.

Ponderea principală în totalul activelor externe este deținută constant de BNM (70,2 la sută), urmată de *alte sectoare* (20,1 la sută) și de sectorul *societăți care acceptă depozite* (9,7 la sută). Poziția activelor financiare ale BNM s-a majorat cu 21,9 la sută și *activelor financiare ale societăților care acceptă depozite* a crescut cu 83,0 la sută, iar cea a activelor *altor sectoare* s-a diminuat cu 1,4 la sută.

În pasivele externe, *altor sectoare* le-a revenit, în continuare, ponderea majoră, care la 31.12.2023 a constituit 68,6 la sută. Sectorul administrația publică a deținut 27,3 la sută, sectorul *societăți care acceptă depozite* – 3,6 la sută, iar BNM – 0,4 la sută. Comparativ cu finele anului 2022, angajamentele sectorului *administrația publică* s-au majorat cu 18,2 la sută, cele ale *altor sectoare* – cu 5,4 la sută, iar ale sectorului *societăți care acceptă depozite* – cu 1,6 la sută. În același timp, poziția angajamentelor externe ale BNM a scăzut cu 11,6 la sută.

Diagrama 58. Structura sectorială a activelor și a pasivelor financiare externe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

BNM deține ponderea majoră în totalul activelor externe, iar în cadrul pasivelor externe aceasta este deținută de alte sectoare.

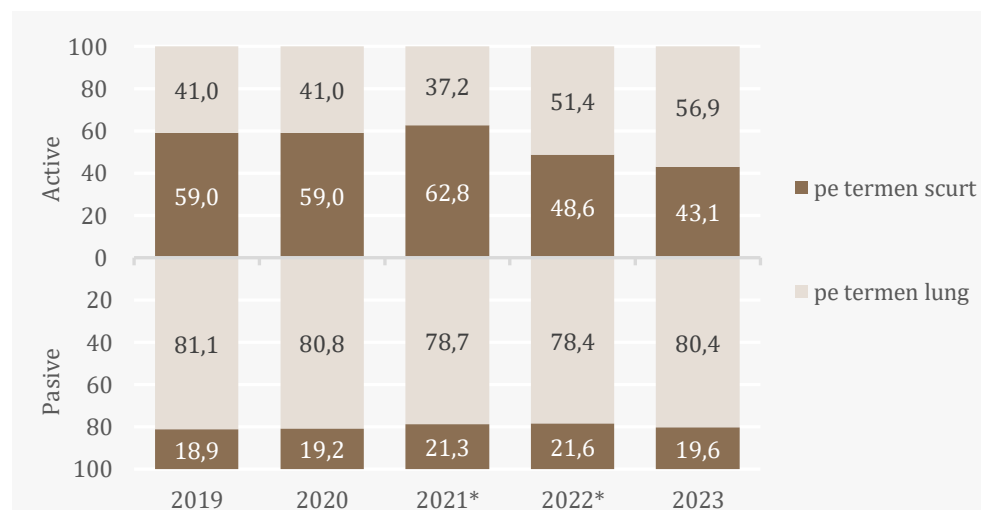
5.3. Structura activelor și pasivelor financiare externe pe scadențe

La 31.12.2023 în totalul creanțelor externe predomină cele pe termen lung (diagrama 59), cu o pondere de 56,9 la sută, alcătuite, la rândul lor, din active de rezervă (titluri de valoare pe termen lung, DST și poziția de rezervă la FMI) – 84,8 la sută, investiții directe – 8,9 la sută, alte investiții – 5,8 la sută și din investiții de portofoliu (0,5 la sută). Creanțele pe termen scurt au avut o pondere de 43,1 la sută din total. Activele oficiale de rezervă pe termen scurt (numerar și depozite, aur monetar, titluri de valoare pe termen scurt), cu un sold de 1 706,47 mil. USD, au constituit 50,9 la sută din totalul activelor pe termen scurt, urmate de alte investiții (48,6 la sută) și de investițiile directe (0,5 la sută).

Structura pasivelor externe arată prevalența constantă și considerabilă a angajamentelor pe termen lung (80,4 la sută), în timp ce pasivele pe termen scurt dețin o pondere de 19,6 la sută. Poziția angajamentelor pe termen lung s-a majorat cu 11,2 la sută, în timp ce angajamentele pe termen scurt s-au diminuat cu 2,1 la sută. Angajamentele pe termen lung au fost reprezentate, în principal, de alte investiții (53,1 la sută), de investițiile directe (46,7 la sută) și de investițiile de portofoliu (0,2 la sută). Angajamentele pe termen scurt sunt reprezentate, preponderent, de alte investiții (88,6 la sută), dar și de investițiile directe (11,4 la sută).

Diagrama 59. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)

La 31.12.2023, ponderea majoră a activelor financiare a revenit în continuare celor pe termen lung și în cazul pasivelor prevalează, în continuare, cele pe termen lung.

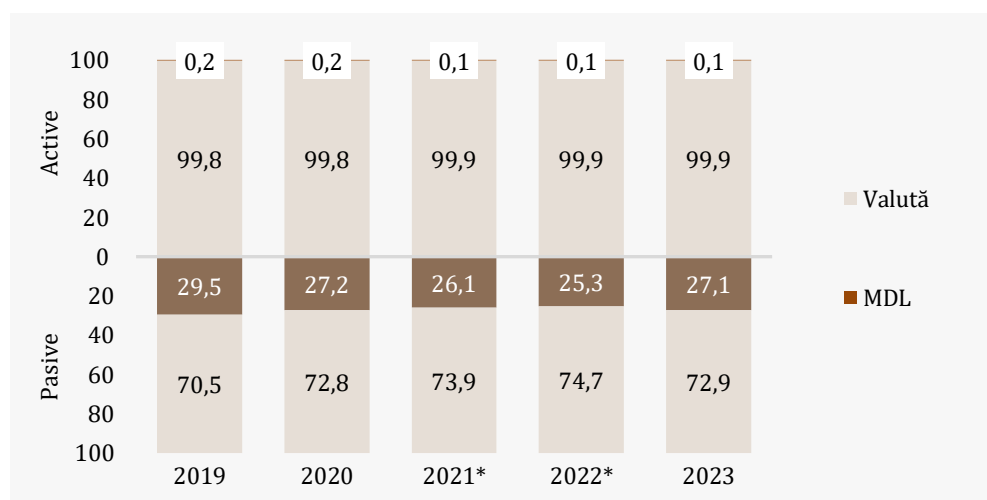
* date revizuite

5.4. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute

Structura valutară a *activelor financiare* externe este constantă de-a lungul anilor (diagrama 60), în totalul creanțelor predomină cele denumite în *valute* cu 99,9 la sută, iar creanțele în *lei moldovenești* față de nerezidenți au o pondere de 0,1 la sută.

În structura *pasivelor externe*, ponderea principală revine, la fel, pasivelor denumite în *valute* – 72,9 la sută (-1,8 p.p.), iar pasivele în *lei moldovenești* dețin o pondere de 27,1 la sută (+1,8 p.p.) reprezentate, în mare parte, de participațiile din cadrul investițiilor directe și de portofoliu.

Diagrama 60. Structura activelor și pasivelor financiare externe, pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

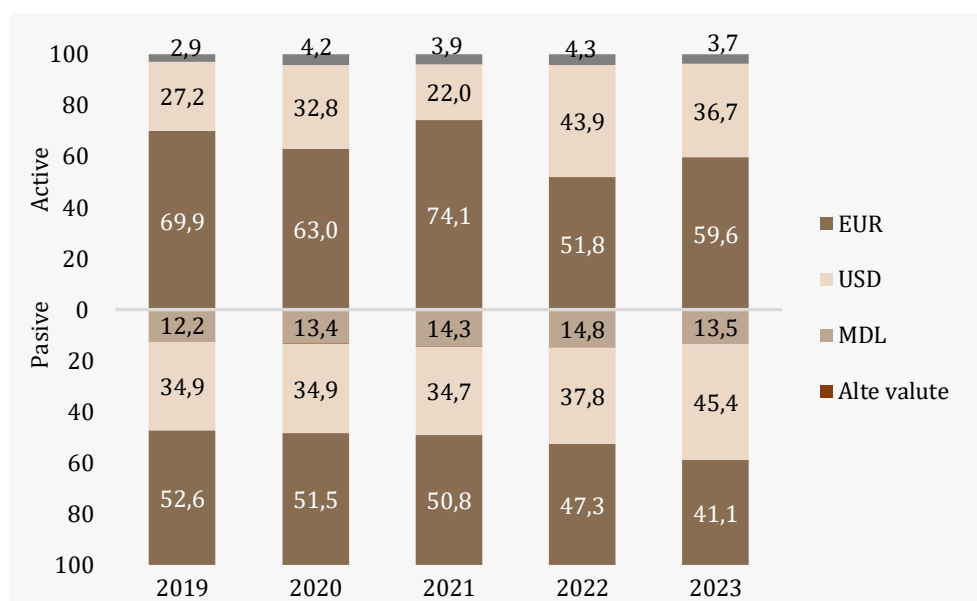
Structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor externe denotă prevalența celor denumite în valute.

În activele financiare externe sub formă de *numerar și depozite* ale *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* au prevalat cele în euro, cu o pondere de 59,6 la sută, în creștere cu 7,8 p.p. față de finele anului 2022. Ponderea activelor în dolari SUA s-a diminuat cu 7,2 p.p. față de sfârșitul anului 2022, până la 36,7 la sută (diagrama 61).

Între timp, în structura valutară a pasivelor sub formă de *numerar și depozite* ale *societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală* au prevalat cele în dolari SUA, cu o pondere de 45,4 la sută, în creștere cu 7,6 p.p. comparativ cu finele anului 2022, ponderea pasivelor în euro s-a diminuat până la 41,1 la sută sau cu 6,2 p.p., iar a celor în lei moldovenești s-a diminuat până la 13,5 la sută sau cu 1,3 p.p.

Diagrama 61. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, la sfârșitul perioadei (%)

În structura valutară a activelor sub formă de numerar și depozite ale societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, prevalează cele în euro, în timp ce în structura valutară a pasivelor, predomină cele în dolari SUA.

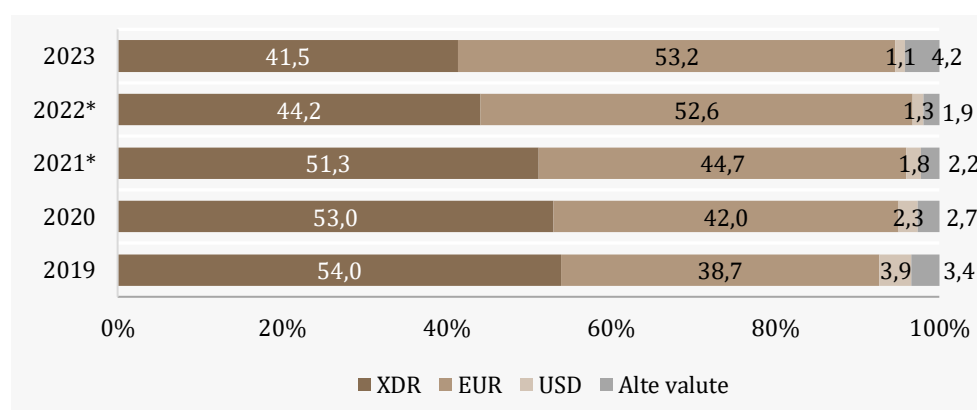

* date revizuite

Pasivele externe sub formă de împrumuturi ale sectorului public, la 31.12.2023, au fost formate, în mare parte, din angajamentele în euro, în proporție de 53,2 la sută, cu 0,6 p.p. mai mult față de 31.12.2022. Angajamentele în DST au constituit 41,5 la sută, în descreștere cu 2,7 p.p., cele în dolari SUA – 1,1 la sută (-0,2 p.p.), altor valute revenindu-le 4,2 la sută (diagrama 62).

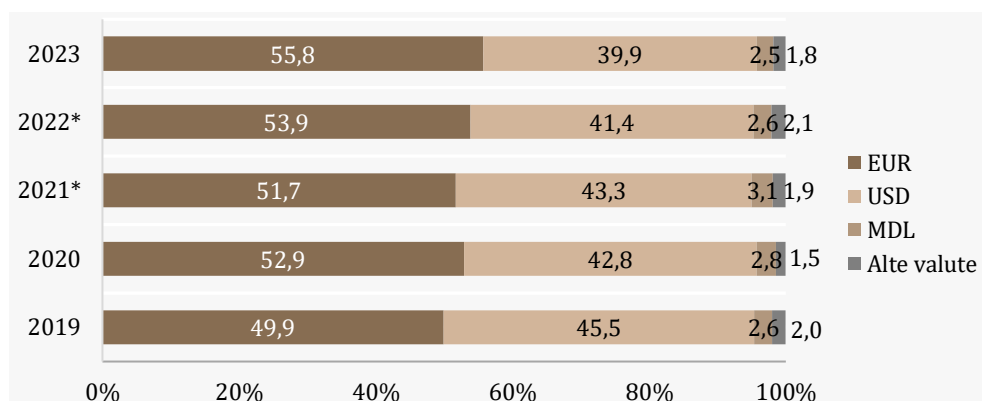
Diagrama 62. Structura împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

La 31.12.2023, în structura valutară a împrumuturilor externe ale sectorului public pe valute au predominat angajamentele în DST.

* date revizuite

În structura valutară a pasivelor sub formă de împrumuturi private, celor în euro le-a revenit 55,8 la sută, în creștere cu 1,9 p.p. față de 31.12.2022, pasivelor în dolari SUA - 39,9 la sută, în scădere cu 1,5 p.p., pasivelor în MDL - 2,5 la sută, în scădere cu 0,1 p.p. iar pasivelor în alte valute - 1,8 la sută (diagrama 63).

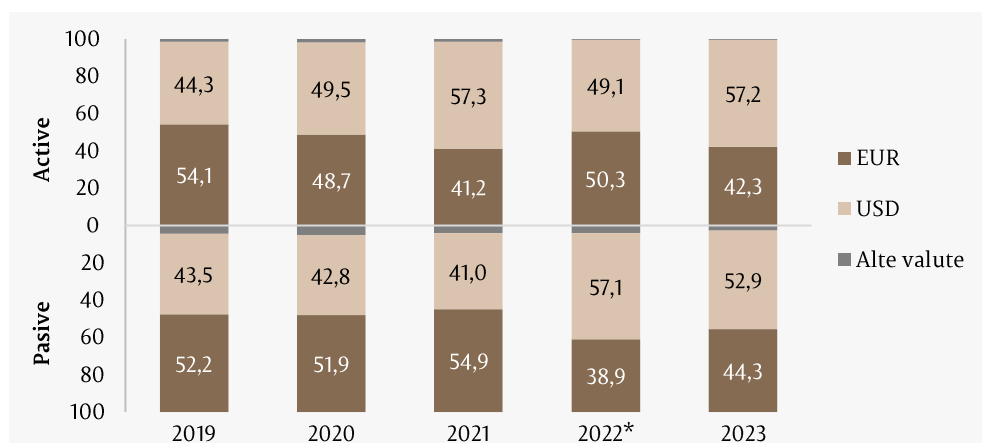
Diagrama 63. Structura împrumuturilor externe private pe valute, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

În structura valutară a împrumuturilor externe private, la 31.12.2023, au predominat angajamentele în euro, fiind urmate de cele în dolari SUA.

În structura *activelor* financiare externe sub formă de *credite comerciale* și *avansuri* au prevalat cele în dolari SUA, cu o pondere de 57,2 la sută, în creștere cu 8,1 p.p. față de finele anului 2022. Ponderea creditelor comerciale și avansurilor acordate în euro a fost de 42,3 la sută, în scădere cu 8,0 p.p., iar în alte valute – 0,5 la sută, cu 0,1 p.p mai puțin față de 31.12.2022 (diagrama 64).

În structura valutară a *pasivelor* sub formă de *credite comerciale* și *avansuri*, ponderea majoră, de 52,9 la sută, o dețin cele în USD, fiind în descreștere cu 4,2 p.p. față de finele anului 2022. Ponderea creditelor comerciale și avansurilor primite în euro a crescut cu 5,4 p.p., până la 44,3 la sută, iar a celor în alte valute a fost în descreștere cu 1,2 p.p., până la 2,8 la sută.

Diagrama 64. Structura valutară a activelor și pasivelor financiare externe sub formă de credite comerciale și avansuri, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

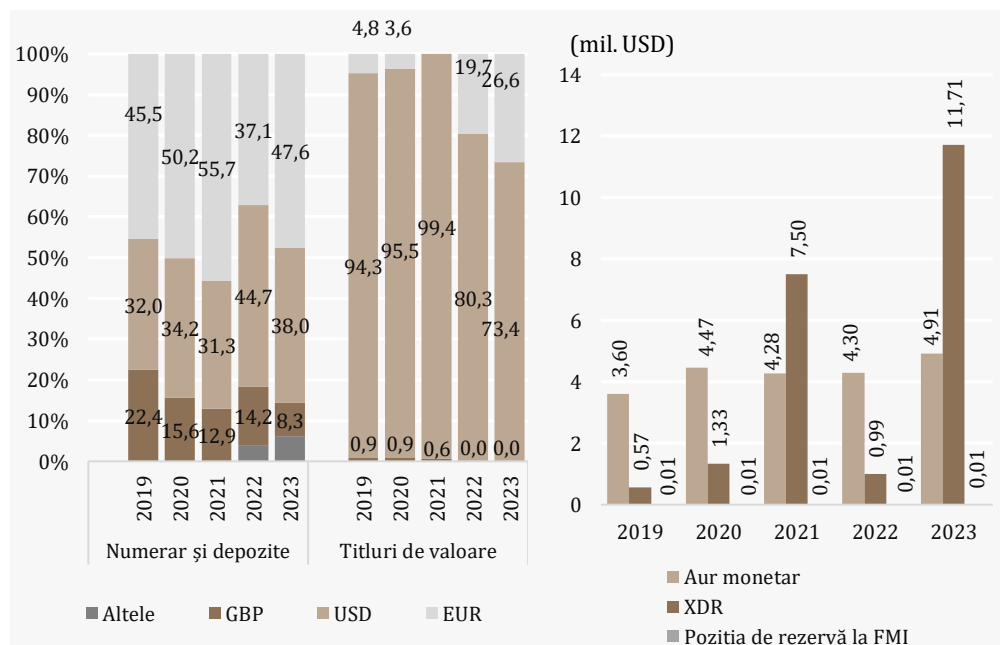
În structura valutară atât a activelor, cât și a pasivelor sub formă de credite comerciale și avansuri, prevalează cele în dolari SUA, fiind urmate de cele în euro.

La 31.12.2023, titlurile de valoare din cadrul *activelor de rezervă* au fost în proporție de 73,4 la sută în dolari SUA (diagrama 65). Concomitent, în structura pe valute a numerarului și depozitelor din cadrul activelor de rezervă, cele în euro au avut o pondere de 47,6 la sută, în creștere cu 10,5 p.p. față de sfârșitul anului 2022, cele în dolari SUA – 38,0 la sută, cu 6,7

p.p. mai puțin comparativ cu situația din 31.12.2022, iar cele în lire sterline – 8,3 la sută. Aurul monetar din cadrul activelor de rezervă a crescut cu 14,4 la sută, până la 4,91 mil. USD. Poziția drepturilor speciale de tragere din componența activelor de rezervă a crescut de 11,8 ori, până la 11,71 mil. USD.

Diagrama 65. Structura activelor de rezervă, pe valute, la sfârșitul perioadei

La sfârșitul anului 2023, structura valutară a activelor denotă prevalența celor în dolari SUA pentru titlurile de valoare și pentru activele de rezervă sub formă de numerar și depozite.

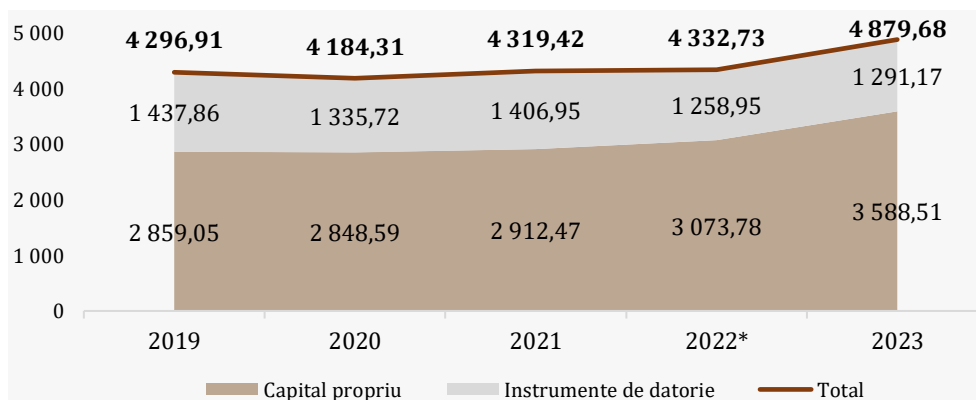

* date revizuite

VI. ANCHETA COORDONATĂ A INVESTIȚIILOR DIRECTE

Conform datelor CDIS, la sfârșitul anului 2023, poziția totală a investițiilor directe în economia națională s-a majorat cu 12,6 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2022, constituind 4 879,68 mil. USD. În poziția totală a investițiilor directe, capitalului propriu i-a revenit 73,5 la sută sau 3 588,51 mil. USD, cu 16,7 la sută mai mult față de sfârșitul anului 2022. Instrumentelor de natura datoriei le-a revenit 26,5 la sută sau 1 291,17 mil. USD, în creștere cu 2,6 la sută (diagrama 66).

Diagrama 66. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe instrumente, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

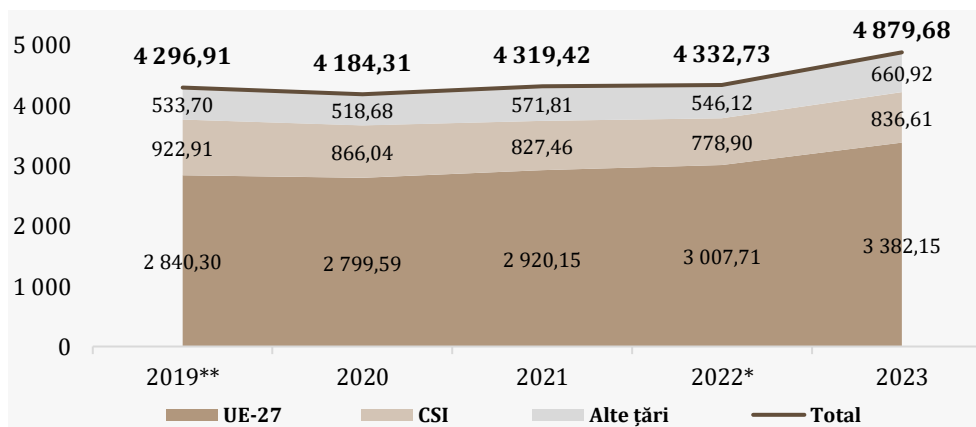

* date revizuite

Poziția investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) s-a majorat pe parcursul anului 2023, ca urmare a creșterii atât a capitalului propriu, cât și a instrumentelor de datorie.

Din punctul de vedere al distribuției pe zone geografice a poziției investițiilor directe în economia națională (inclusiv capitalul propriu și instrumentele de datoriei), investitorilor din UE le-au revenit 69,3 la sută din total sau 3 382,15 mil. USD, cu 12,4 la sută mai mult comparativ cu finele anului 2022 (diagrama 67). Investitorilor din CSI le-au revenit 17,1 la sută sau 836,61 mil. USD (+7,4 la sută față de 31.12.2022), iar celor din alte țări - 13,5 la sută sau 660,92 mil. USD (+21,0 la sută).

Diagrama 67. Evoluția poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe zone geografice, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

** pentru comparabilitate, datele pentru Regatul Unit sunt excluse din UE (UE-27) și sunt incluse la Alte țări

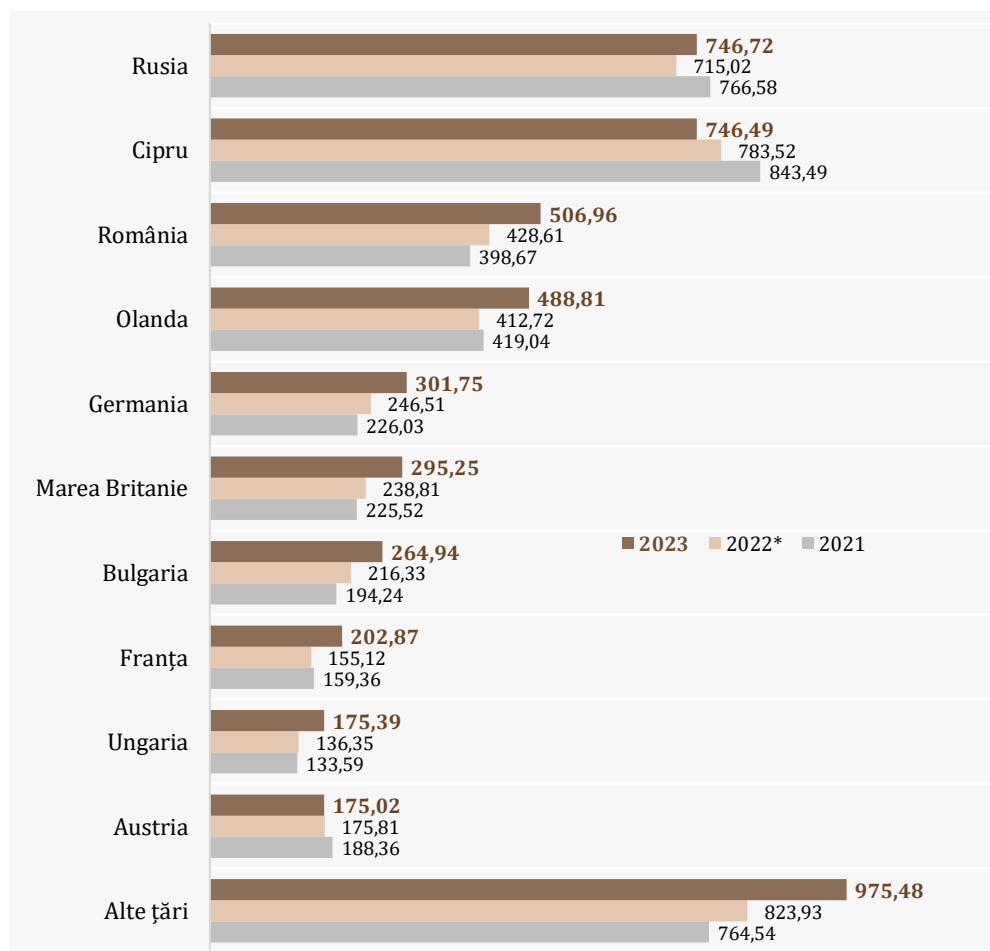
Nota 1: Datele includ atât capitalul propriu, cât și instrumentele de datorie

Majorarea poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) a rezultat din creșterea pozițiilor investitorilor din toate zonele geografice, în special din UE.

Din perspectiva distribuției investițiilor directe în economia națională pe țări (țara investitorului nemijlocit), cea mai mare pondere, de 15,3 la sută din poziția totală o au Rusia și Cipru, urmate de România - 10,4 la sută și Olanda - 10,0 la sută. De menționat că în top 10 țări, 8 sunt din UE (diagrama 68).

Diagrama 68. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe principalele țări, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

În distribuția pe țări a poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), Rusia și Cipru dețin cele mai mari ponderi, urmate de România și Olanda.

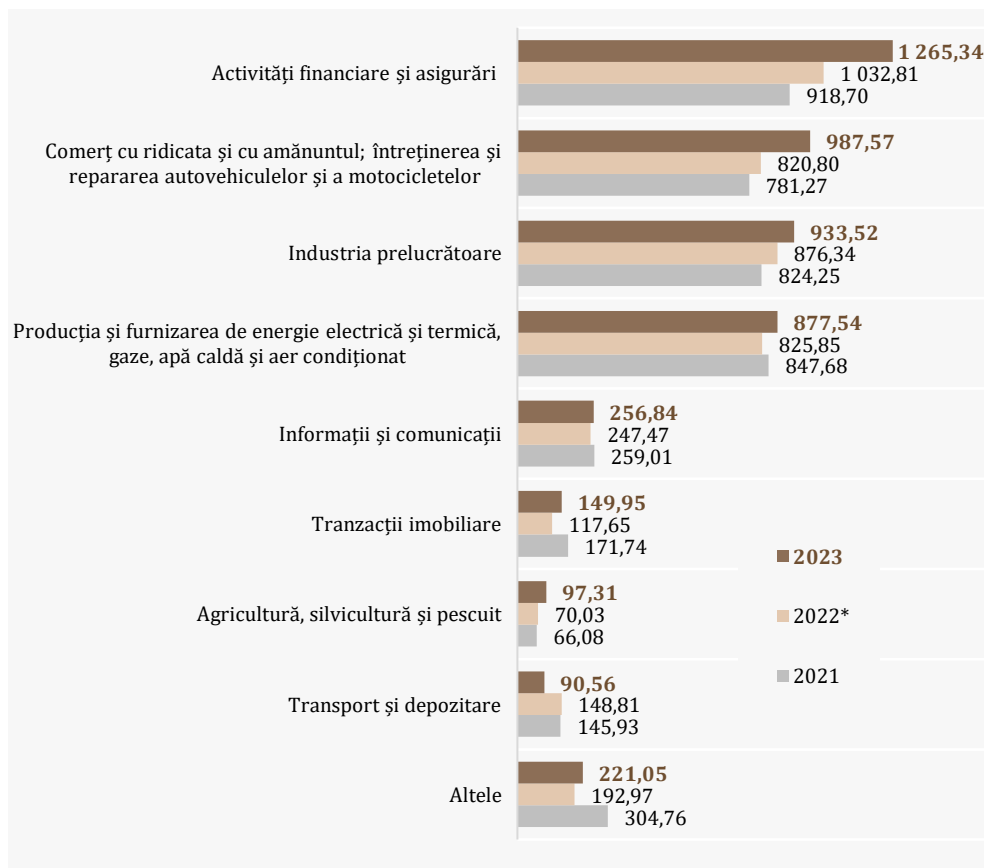

* date revizuite

Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și instrumentele de datorie

Potrivit distribuției poziției investițiilor directe în economia națională (total capitalul propriu și instrumentele de datorie) conform principalelor categorii ale activităților economice (CAEM-2), la sfârșitul anului 2023, activitățile financiare și asigurările au deținut 25,9 la sută din total, comerțul cu ridicata și cu amănuntul/ întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor - 20,2 la sută, industria prelucrătoare - 19,1 la sută, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat - 18,0 la sută (diagrama 69).

Diagrama 69. Structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional), pe activități economice (CAEM-2), la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

Notă: Datele includ atât capitalul propriu, cât și instrumentele de datorie

Investițiile directe în activități financiare și asigurări, precum și în comerțul cu ridicata și cu amănuntul au înregistrat majorări în anul 2023, ocupând locuri de frunte în structura poziției investițiilor directe în economia națională (după principiul direcțional) pe activități economice, urmate de industria prelucrătoare și producția și furnizarea energiei electrice și termice.

VII. DATORIA EXTERNĂ A REPUBLICII MOLDOVA

La 31.12.2023, *datoria externă a Republicii Moldova* a constituit 10 118,84 mil. USD, cu 5,7 la sută mai mult față de finele anului 2022, ceea ce reprezintă 61,2 la sută raportat la PIB (-4,7 p.p. față de situația la 31.12.2022). Diminuarea raportului datoriei externe la PIB s-a datorat ritmului mai accelerat de creștere a PIB-ului (tabelul 17).

Majorarea datoriei publice cu 17,1 la sută a fost determinată de majorarea datoriei pe termen lung, în special a administrației publice, ca urmare a contractării unor angajamente externe noi, inclusiv în scopul depășirii consecințelor situației pandemice.

Pe parcursul anului 2023, datoria privată a prezentat o descreștere nesemnificativă de 0,2 la sută. Deși *societățile care acceptă depozite și creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe* au înregistrat majorarea poziției față de finele anului 2022 de 1,6 la sută și 0,4 la sută, respectiv, contribuția acestora a fost diminuată de evoluția poziției externe a *altor sectoare*, în special a *societăților nefinanciare* (angajamentele corporațiilor publice fiind excluse), cu 0,8 la sută.

Tabelul 17. Datoria externă brută (MBP6) la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD)

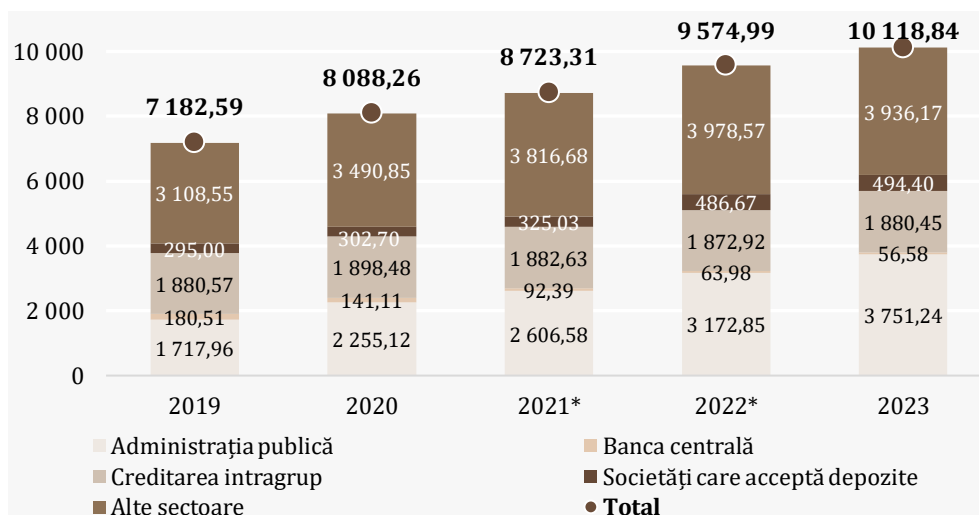
	2019	2020	2021*	2022*	2023
Administrația publică	1 717,96	2 255,12	2 606,58	3 172,85	3 751,24
Termen scurt	0,02	0,27	0,12	0,68	1,30
Termen lung	1 717,94	2 254,85	2 606,46	3 172,17	3 749,94
dintre care datoria UAT	13,86	13,43	20,37	31,55	54,56
Banca centrală	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Termen lung	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	295,00	302,70	325,03	486,67	494,40
Termen scurt	155,48	157,27	140,94	192,39	210,52
Termen lung	139,52	145,43	184,09	294,28	283,88
Alte sectoare	3 108,55	3 490,85	3 816,68	3 978,57	3 936,17
Termen scurt	1 553,19	1 745,33	2 089,78	2 272,51	2 166,63
Termen lung	1 555,36	1 745,52	1 726,90	1 706,06	1 769,54
Alte societăți financiare	266,71	271,97	284,46	322,05	316,53
Termen scurt	25,21	27,39	30,08	33,89	22,97
Termen lung	241,50	244,58	254,38	288,16	293,56
Societăți nefinanciare	2 793,66	3 164,28	3 469,36	3 590,31	3 548,42
Termen scurt	1 527,59	1 717,33	2 058,06	2 235,96	2 140,61
Termen lung	1 266,06	1 446,94	1 411,29	1 354,34	1 407,80
dintre care datoria corporațiilor publice	20,73	34,21	32,03	26,78	12,70
Gospodăriile populației și IFSLSGP	48,18	54,60	62,86	66,21	71,22
Termen scurt	0,39	0,61	1,64	2,66	3,05
Termen lung	47,80	54,00	61,23	63,56	68,18
Investiții directe: creditarea intragrup	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92	1 880,45
Termen scurt	194,64	203,23	248,73	277,96	306,16
Termen lung	1 685,93	1 695,25	1 633,90	1 594,96	1 574,29
Total	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84

* date revizuite

7.1. Datoria externă brută pe sectoare instituționale

Majorarea poziției datoriei externe, pe parcursul anului 2023, a fost determinată, preponderent, de *administrația publică* (+578,39 mil. USD). *Societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și creditarea intragrup* la fel au contribuit la creșterea datoriei externe (diagrama 70).

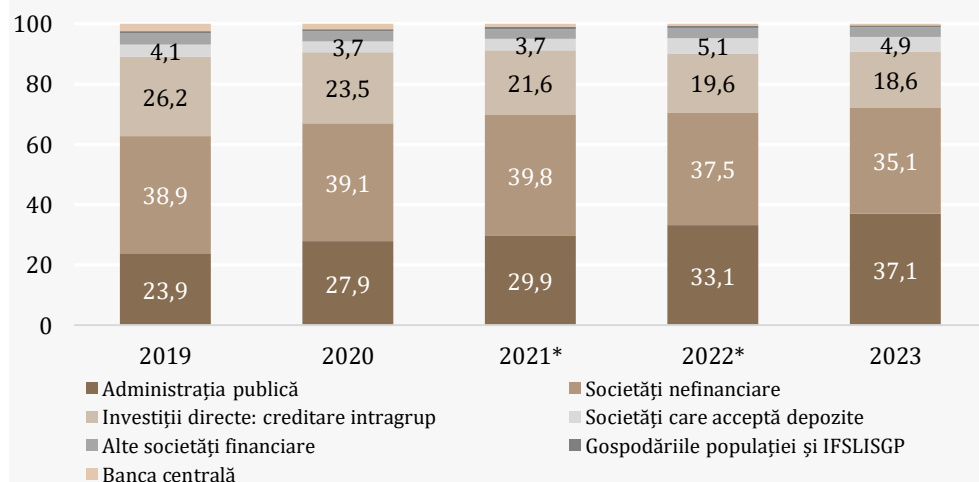
Diagrama 70. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, prezentare sectorială (mil. USD)

* date revizuite

Conform structurii datoriei externe brute pe sectoare instituționale, cea mai mare parte a acesteia a revenit *administrației publice* – 37,1 la sută din total sau 3 751,24 mil. USD, în creștere cu 18,2 la sută comparativ cu finele anului 2022 (diagrama 71), urmată de *societățile nefinanciare* cu 35,1 la sută din total, care s-au diminuat cu 1,2 la sută și la situația din 31.12.2023 a constituit 3 548,42 mil. USD. *Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe*, deși a avut o valoare relativ constantă pe parcursul ultimilor cinci ani și-a redus ponderea în total, și la finele anului 2023 avut o pondere de 18,6 la sută.

Diagrama 71. Structura datoriei externe brute pe sectoare instituționale, la 31.12.2023 (%)

* date revizuite

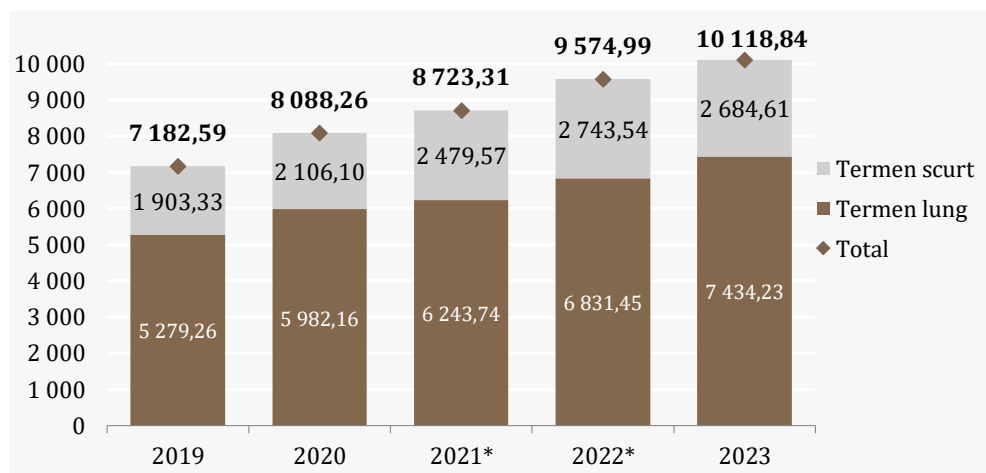
Poziția datoriei externe brute a Republicii Moldova s-a majorat către 31.12.2023, față de finele anului 2022, în special, ca rezultat al majorării cu 18,2 la sută a angajamentelor administrației publice.

Raportată la total, datoria externă a societăților nefinanciare, inclusiv investițiile directe din cadrul creditării intragrup, s-a diminuat pe parcursul anului 2023 cu 3,4 p.p. și a constituit 53,6 la sută, în timp ce datoria administrației publice s-a majorat cu 4,0 p.p., stabilindu-se la nivelul de 37,1 la sută.

Din punctul de vedere al scadenței inițiale/contractuale, majorarea datoriei externe cu 5,7 la sută a fost determinată de datoria pe termen lung, care a crescut cu 8,8 la sută (ori +602,78 mil. USD) comparativ cu situația din 31.12.2022, în timp ce datoria pe termen scurt s-a micșorat cu 2,1 la sută (sau -58,93 mil. USD) (diagrama 72). Raportul dintre datoria pe termen lung și datoria pe termen scurt a reprezentat 2,77 la 1, majorându-se comparativ cu finele anului 2022, când a constituit 2,49.

Diagrama 72. Structura datoriei externe, pe scadențe (maturitate originală), la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La majorarea cu 5,7 la sută a datoriei externe la finele anului 2023 datoria pe termen lung a avut o contribuție de +6,3 p.p., iar datoria pe termen scurt o contribuție de -0,6 p.p.

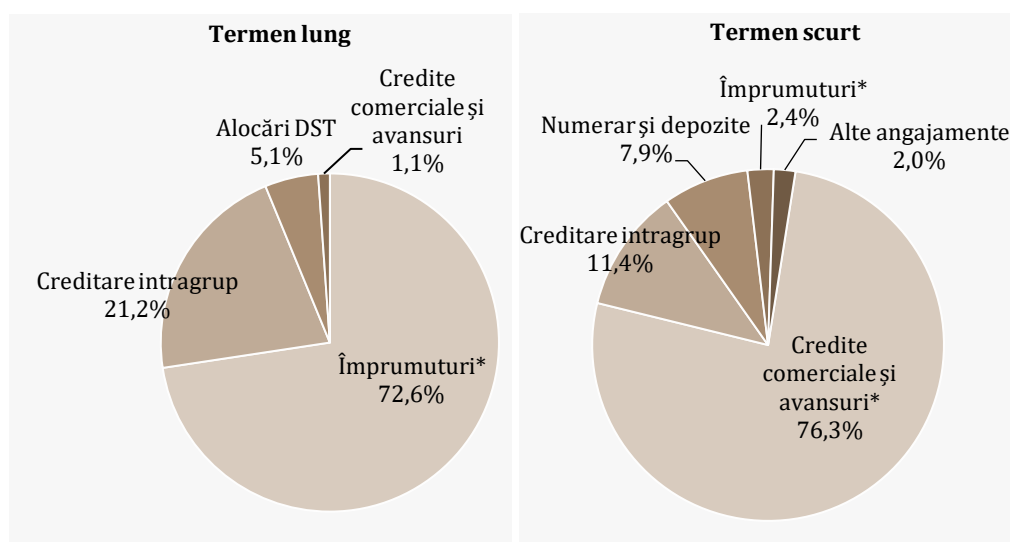

* date revizuite

Structura datoriei externe pe termen lung și datoriei pe termen scurt pe tipuri de angajamente este prezentată în diagrama 73.

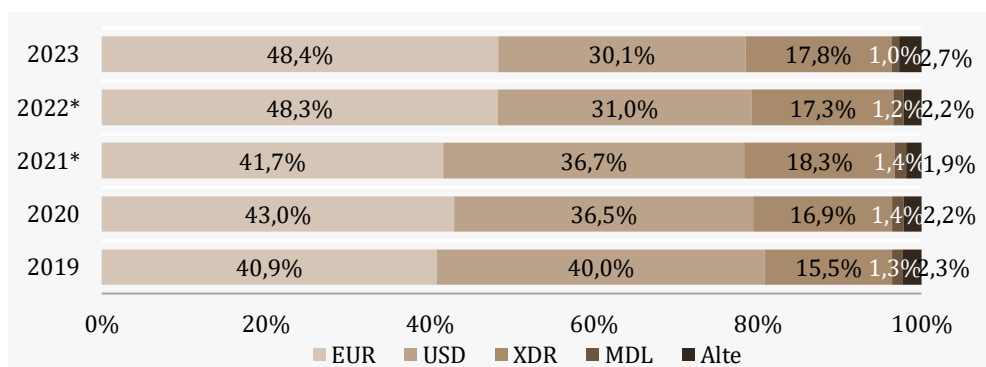
Diagrama 73. Structura datoriei externe pe scadențe și tipuri de angajamente, la 31.12.2023 (%)

În structura datoriei externe pe termen lung, pe tipuri de angajamente, împrumuturile (altele decât creditarea intragrup) au deținut ponderea majoră, iar în cazul datoriei pe termen scurt aceasta corespunde creditelor comerciale și avansurilor primite.

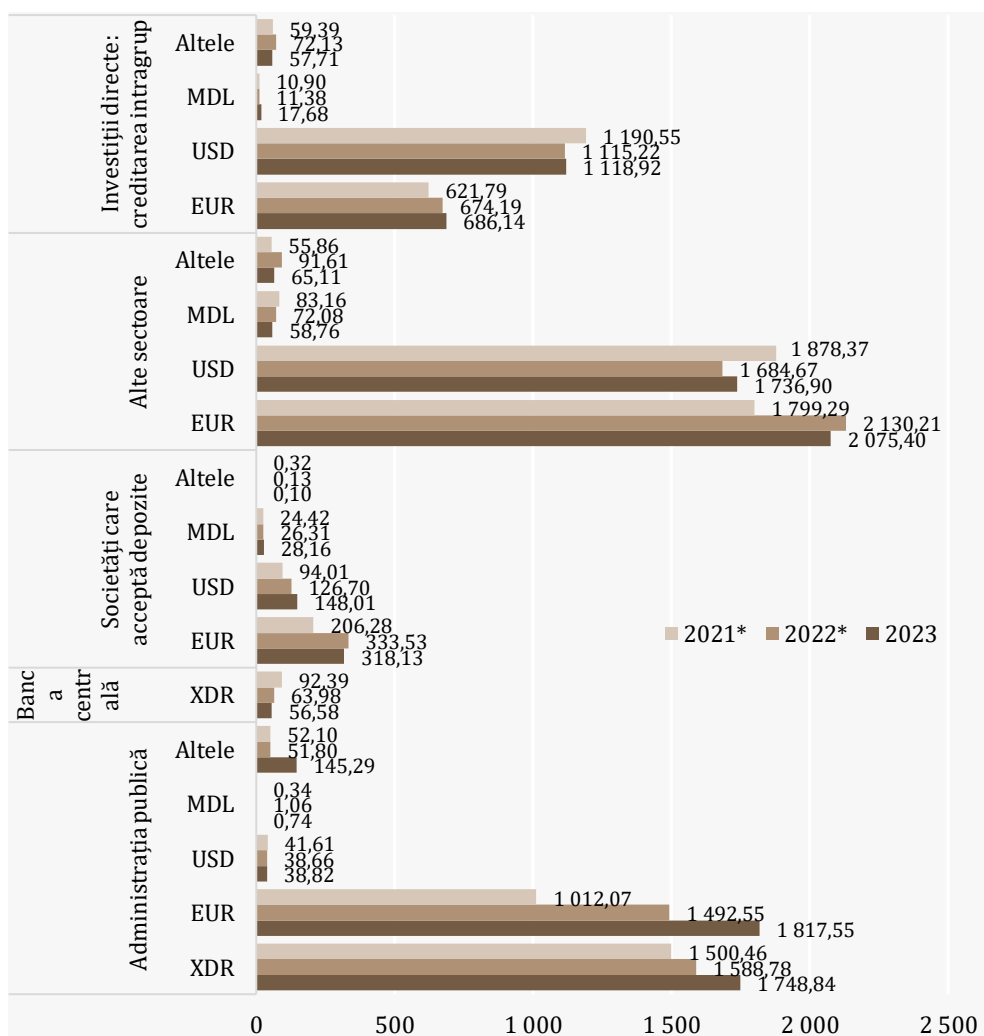
* altele decât creditarea intragrup

În structura pe valute a datoriei externe, începând cu anul 2019, au prevalat angajamentele în euro, ponderea acestora atingând nivelul de 48,4 la sută din totalul datoriei externe, fiind practic neschimbată comparativ cu finele anului 2022 (diagrama 74).

Diagrama 74. Structura datoriei externe, pe valute, la sfârșitul perioadei

* date revizuite

Structura pe valute diferă în funcție de sector (diagrama 75). Astfel, la finele anului 2023 administrația publică deținea angajamente preponderent în euro, urmate de cele denominate în DST, la alte sectoare – predomină cele în euro, urmate de cele în dolari SUA, iar în cadrul creditării intragrup au predominat angajamentele în dolari SUA.

Diagrama 75. Structura datoriei externe, pe valute, prezentare pe sectoare instituționale, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

* date revizuite

La 31.12.2023, în structura pe valute a datoriei externe au predominat angajamentele în euro.

În structura datoriei externe, la sfârșitul anului 2023, predomină alte sectoare, cu angajamente preponderent în euro.

Datoria externă sub formă de *împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente* a constituit 6 896,01 mil. USD, dintre care, cea mai mare parte, de 55,4 la sută, a fost a sectorului public (datoria BNM, datoria de stat directă, datoria corporațiilor publice și UAT), iar 44,6 la sută – a agenților economici din sectorul privat, inclusiv împrumuturile intragrup (tabelul 18). Pe parcursul anului 2023, Republica Moldova a beneficiat de sprijin financiar din partea instituțiilor internaționale și a altor state, astfel administrația publică (inclusiv UAT) a contractat împrumuturi în valoare de 961,25 mil. USD.

Tabelul 18. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, detalii suplimentare (mil. USD)

	Poziția la 31.12. 2022*	Intrări	Plăți reale de principal	Alte modificări	Fluctuația ratei de schimb	Poziția la 31.12. 2023
Banca centrală	63,98		-7,88		0,48	56,58
Credite multilaterale	63,98		-7,88		0,48	56,58
Datoria de stat directă	3 141,30	948,40	-488,99		95,14	3 695,85
Credite multilaterale și alocările de DST	2 938,96	812,99	-480,69		84,82	3 356,08
Credite bilaterale	201,66	135,41	-7,96		10,19	339,30
Altele	0,68		-0,34		0,13	0,47
Datoria UAT	31,55	12,85	-5,88	14,25	1,79	54,56
Credite multilaterale	31,55	12,85	-5,88	14,25	1,79	54,56
Datoria corporațiilor publice	26,78	3,34	-4,06	-14,25	0,89	12,70
Credite multilaterale	26,64	3,34	-3,92	-14,25	0,89	12,70
De la alți creditori	0,14		-0,14			
Datoria externă privată**	3 033,85	442,72	-461,21	-0,79	61,75	3 076,32
Credite multilaterale	297,34	51,54	-66,42		9,62	292,08
De la alți creditori	2 736,51	391,18	-394,79	-0,79	52,13	2 784,24
Total	6 297,46	1 407,31	-968,02	-0,79	160,05	6 896,01

* date revizuite

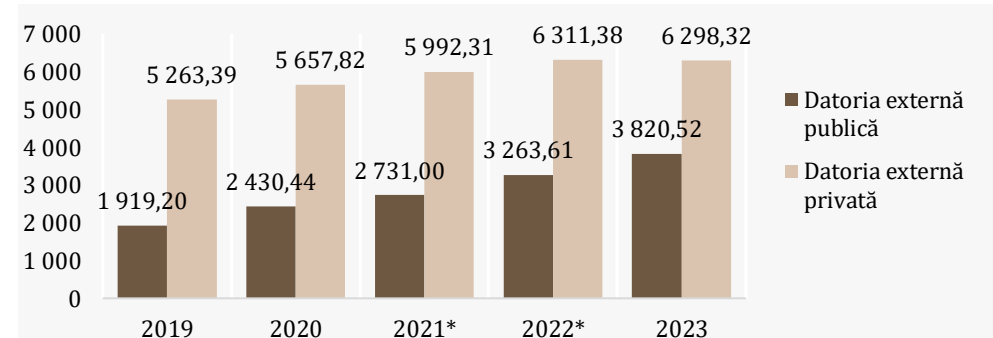
** inclusiv împrumuturile intragrup

7.2. Datoria externă publică și privată

La sfârșitul anului 2023, *datoria externă publică* a constituit 3 820,52 mil. USD (37,8 la sută din total), majorându-se cu 17,1 la sută, iar cea *privată* – 6 298,32 mil. USD (62,2 la sută din total), fiind cu 0,2 la sută mai mică față de anul 2022 (diagrama 76).

Diagrama 76. Datoria externă publică și privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La 31.12.2023, datoria externă publică s-a majorat comparativ cu situația de la finele anului 2022, în timp ce datoria privată a cunoscut o diminuare nesemnificativă.

* date revizuite

Distribuția datoriei externe sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente pe principalii creditori este prezentată în tabelul 19.

Tabelul 19. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Banca centrală	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Împrumuturi de la FMI	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Datoria de stat directă	1 704,10	2 241,69	2 586,21	3 141,30	3 695,85
<i>Organisme internaționale</i>	<i>1 467,52</i>	<i>2 055,29</i>	<i>2 468,14</i>	<i>2 938,96</i>	<i>3 356,08</i>
FMI	277,00	527,72	819,57	943,68	1 121,52
AID	616,68	679,70	701,41	781,53	808,07
BEI	277,51	383,42	390,71	397,26	406,56
BERD	76,23	120,17	128,76	345,10	315,23
Comisia Europeană	22,38	110,45	158,53	186,16	294,71
BIRD	98,52	111,93	112,08	144,60	261,06
FIDA	68,47	76,49	76,70	72,72	75,43
BDCE	30,73	45,41	80,38	67,91	73,50
<i>Relații bilaterale</i>	<i>236,56</i>	<i>186,13</i>	<i>117,95</i>	<i>201,66</i>	<i>339,30</i>
Japonia	58,15	59,91	51,98	51,76	145,30
Franța				79,78	127,89
Polonia	0,49	0,53	0,49	21,73	22,70
Rusia	34,40	25,41	14,50	14,50	14,60
Austria	22,84	23,14	19,18	15,99	14,59
SUA	25,01	20,95	16,88	12,81	9,16
Germania	14,53	13,24	9,26	5,09	5,06
România	81,14	42,95	5,66	0,00	0,00
<i>Titluri de angajamente</i>	<i>0,02</i>	<i>0,27</i>	<i>0,12</i>	<i>0,68</i>	<i>0,47</i>
Datoria UAT	13,86	13,43	20,37	31,55	54,56
<i>Organisme internaționale</i>	<i>13,84</i>	<i>13,43</i>	<i>20,37</i>	<i>31,55</i>	<i>54,56</i>
BEI	10,24	10,78	15,73	22,61	43,34
BERD	2,98	2,61	4,42	8,56	10,95
NEFCO		0,04	0,22	0,38	0,27
CFI	0,62				
<i>Alți creditori</i>	<i>0,02</i>				
Datoria corporațiilor publice	20,73	34,21	32,03	26,78	12,70
<i>Organisme internaționale</i>	<i>19,56</i>	<i>32,84</i>	<i>31,15</i>	<i>26,64</i>	<i>12,70</i>
BERD	14,44	15,14	15,43	12,44	12,70
BEI	5,12	17,7	15,72	14,20	
<i>Alți creditori</i>	<i>1,17</i>	<i>1,37</i>	<i>0,88</i>	<i>0,14</i>	
Datoria externă privată **	2 810,94	3 012,19	2 940,07	3 033,85	3 076,32
<i>Organisme internaționale</i>	<i>120,77</i>	<i>190,46</i>	<i>225,61</i>	<i>297,34</i>	<i>292,08</i>
<i>Alți creditori</i>	<i>2 690,17</i>	<i>2 821,73</i>	<i>2 714,46</i>	<i>2 736,51</i>	<i>2 784,24</i>
Total	4 730,14	5 442,63	5 671,07	6 297,46	6 896,01

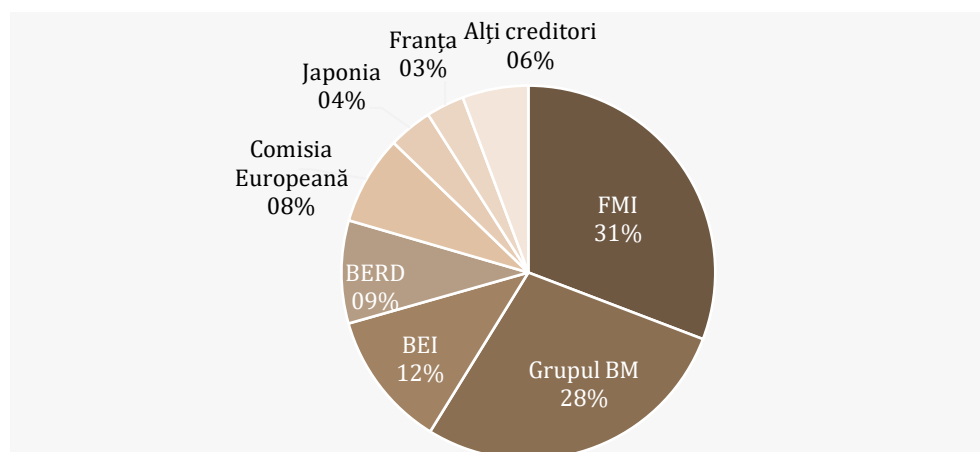
* date revizuite

** inclusiv împrumuturile intragrup

Principalul creditor al sectorului public, conform situației din 31.12.2023, a fost FMI, cu o pondere de 30,8 la sută din total sau 1 178,10 mil. USD, Grupul Băncii Mondiale a constituit 28,0 la sută din total sau 1 069,13 mil. USD (dintre care 808,07 mil. USD datoria față de AID și 261,06 mil. USD față de BIRD) și BEI cu 11,8 la sută din datoria externă publică (diagrama 77).

Diagrama 77. Structura pe creditorii a datoriei externe publice la 31.12.2023 (%)

Fondul Internațional și Grupul Băncii Mondiale sunt principalii creditori în cadrul datoriei externe publice.

Evoluția indicatorilor aferenți deservirii datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentată în tabelul 20.

Tabelul 20. Serviciul datoriei externe publice

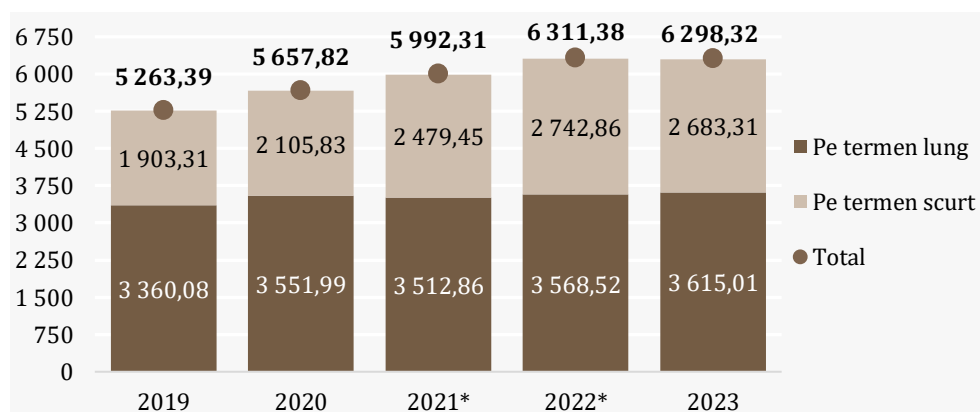
	UM	2019	2020	2021*	2022*	2023
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	211,20	220,23	215,09	176,78	591,38
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective în conformitate cu orarul)	mil. USD	146,03	158,43	160,80	141,97	568,35
Serviciul datoriei externe publice / export de bunuri și servicii	%	5,8	6,8	5,1	3,0	10,1
Serviciul datoriei de stat externe / export de bunuri și servicii	%	4,0	4,9	3,8	2,4	9,7

* date revizuite

Datoria privată pe termen scurt s-a diminuat cu 59,55 mil. USD, iar cea pe termen lung s-a majorat cu 46,49 mil. USD (diagrama 78).

Diagrama 78. Structura datoriei externe private, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

La finele anului 2023, diminuarea datoriei externe private a fost determinată de micșorarea datoriei pe termen scurt.

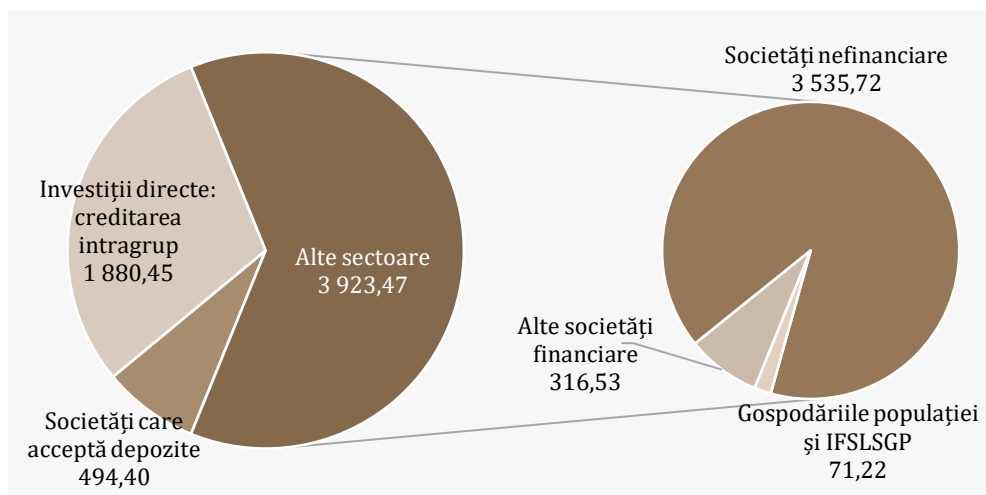

* date revizuite

În cadrul datoriei externe private pe sectoare instituționale, datoria societăților nefinanciare, a totalizat 3 535,72 mil USD (-0,8 la sută față de finele anului 2022) și a avut ponderea majoră de 56,1 la sută (diagrama 79). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe a avut o pondere de 29,9 la sută din total, înregistrând o majorare ușoară, cu 0,4 la sută. Datoria societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, a

constituit 7,9 la sută din total și a crescut cu 1,6 la sută; ale altor societăți nefinanciare - 5,0 la sută din total și a scăzut cu 1,7 la sută, iar a gospodăriilor populației a avut o pondere de 1,1 la sută din totalul datoriei externe private, valoarea acestora fiind cu 7,6 la sută mai mare față de anul 2022.

Diagrama 79. Structura datoriei externe private, pe sectoare instituționale, la 31.12.2023 (mil. USD)

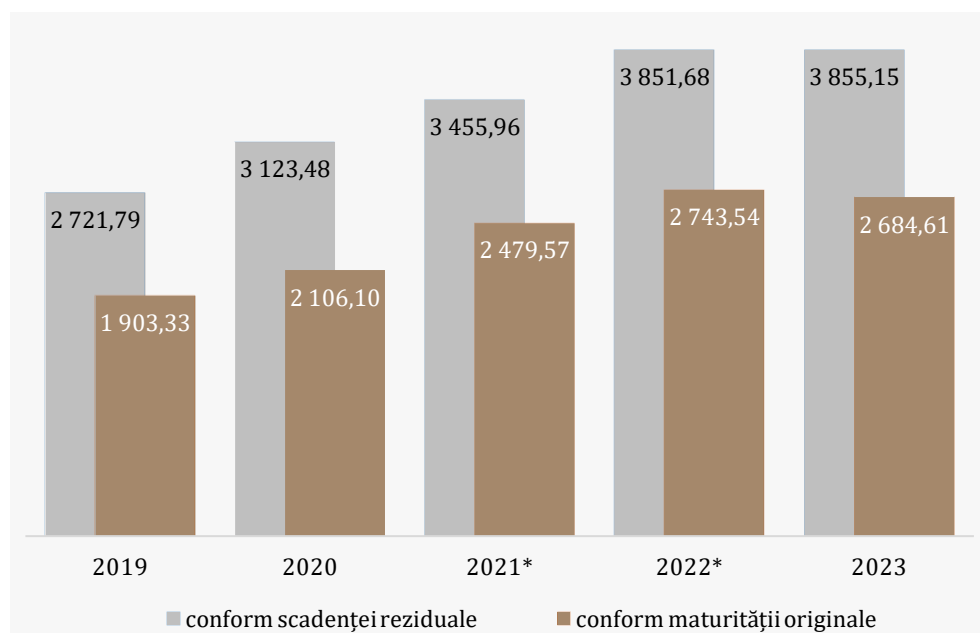
În structura datoriei externe pe sectoare instituționale, ponderea majoră a venit societăților nefinanciare.

7.3. Datoria externă pe termen scurt

Datoria externă pe termen scurt are un rol important la nivel macroeconomic în determinarea proiecțiilor privind sustenabilitatea datoriei externe, a nivelului de suficiență a activelor de rezervă, analiza lichidității, managementul riscului și formularea politicilor economice. Este important de menționat faptul că datoria pe termen scurt poate fi definită conceptual din două perspective: datoria pe termen scurt conform maturității originale (acea datorie externă care conform contractelor semnate între rezidenți și nerezidenți a fost stabilită având maturitatea mai scurtă sau egală cu un an de zile) și conform maturității reziduale (datoria pe termen scurt conform maturității originale și partea din datoria pe termen lung, conform maturității originale, ce urmează a fi deservită în decursul unui an). Practicile internaționale recomandă utilizarea în scopuri analitice, în special, a datoriei externe pe termen scurt conform scadenței reziduale.

Diagrama 80. Datoria externă brută pe termen scurt: maturitate originală și scadența reziduală, la sfârșit de perioadă (mil. USD)

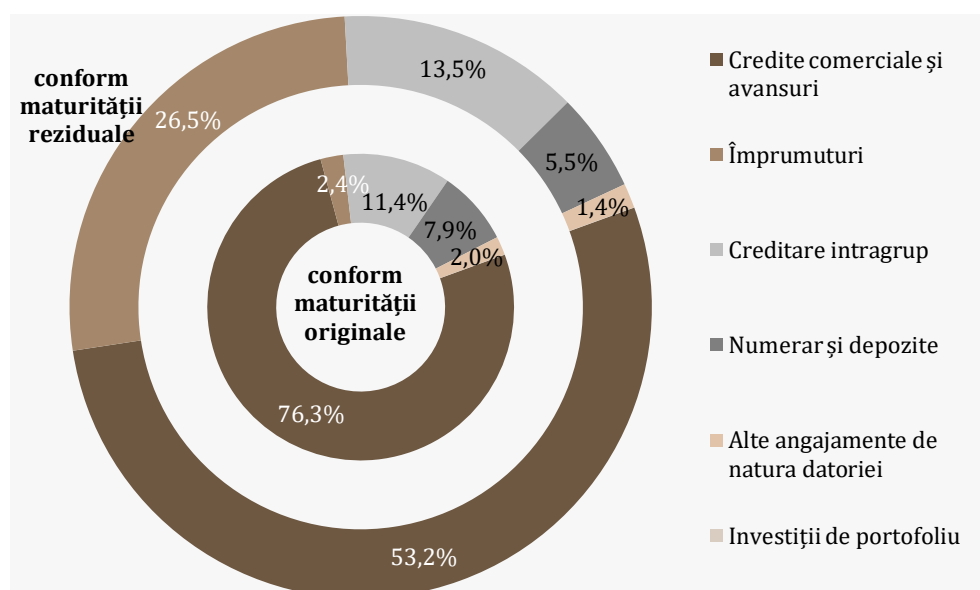
La 31.12.2023, datoria externă pe termen scurt conform scadenței reziduale a fost cu 43,6 la sută mai mare comparativ cu datoria externă pe termen scurt conform scadenței originale (+3,2 p.p. față de finele anului 2022).

Atât datoria pe termen scurt conform scadenței originale, cât și conform scadenței reziduale, au avut o evoluție ascendentă în perioada anilor 2019-2022. Pe parcursul anului 2023 datoria pe termen, scurt conform scadenței originale s-a diminuat cu 2,1 la sută și a constituit 2 684,61 mil. USD, în timp ce conform scadenței reziduale a rămas practic la același nivel și a constituit 3 855,15 mil. USD, ceea ce reprezintă 38,1 la sută din datoria externă totală (-2,1 p.p. față de situația la finele anului 2022) (diagrama 80).

Diagrama 81. Structura pe instrumente a datoriei externe pe termen scurt conform maturității originale și reziduale, la 31.12.2023

În structura datoriei externe pe termen scurt, atât conform maturității originale, cât și conform celei reziduale prevalează creditele comerciale și avansuri.

* date revizuite

Conform repartizării pe instrumente, la situația din 31.12.2023, *creditele comerciale și avansurile* reprezintă principalul instrument din compoziția datoriei pe termen scurt, deținând o pondere de 53,2 la sută din total, conform scadenței reziduale, și 76,3 la sută în total, conform maturității originale. *Împrumuturile* dețin o pondere de 26,5 la sută conform maturității reziduale, și doar 2,4 la sută conform maturității originale. *Creditarea intragrup, ce reprezintă suma tuturor instrumentelor din compoziție (credite comerciale, împrumuturi, alte angajamente)*, reprezintă 13,5 la sută, conform maturității reziduale, și 11,4 la sută conform maturității originale (diagrama 81).

Evoluția datoriei administrației publice și băncii centrale pe termen scurt din perspectiva scadenței reziduale este prezentată în tabelul 21. Conform maturității originale *banca centrală* nu deține datorii pe termen scurt, iar administrația publică - deține o datorie foarte mică.

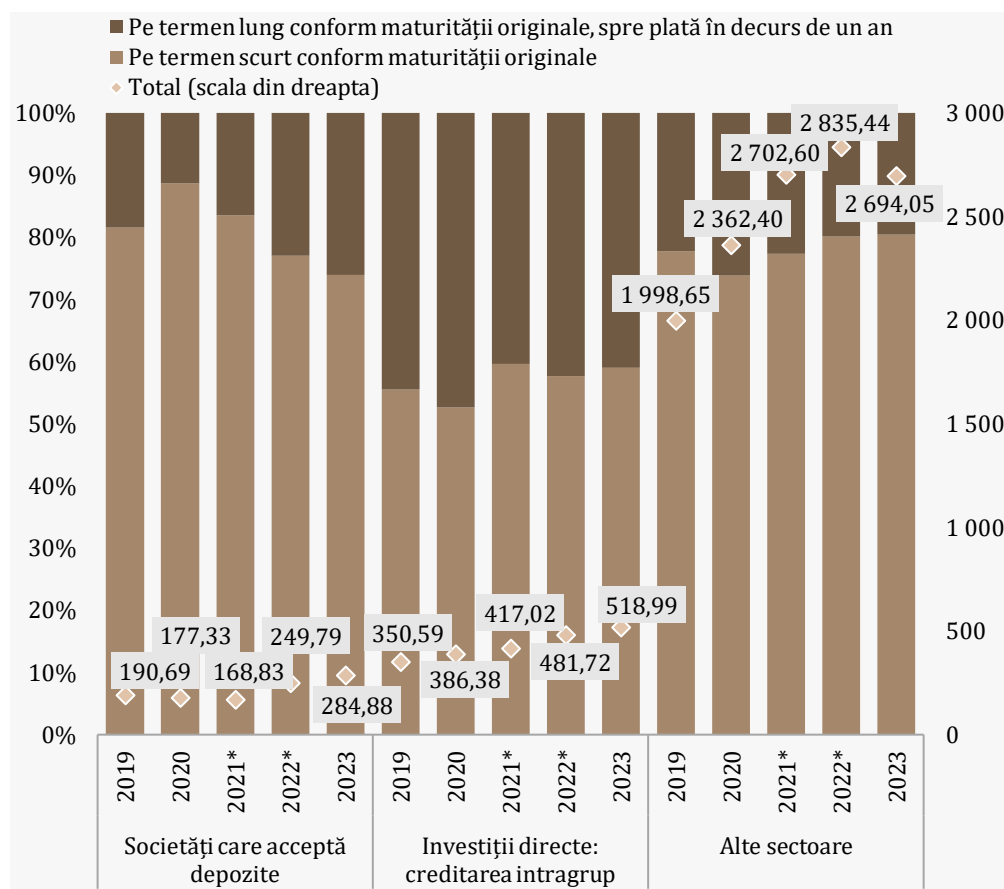
Tabelul 21. Structura datoriei administrației publice și băncii centrale, pe termen scurt, conform maturității reziduale, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (mil. USD)

		2019	2020	2021	2022	2023
Administrația publică	Pe termen scurt conform maturității originale	0,02	0,27	0,12	0,68	1,30
	Pe termen lung conform maturității originale, spre plată în decurs de un an	128,79	151,07	142,28	276,20	345,57
	Total (termen scurt conform maturității reziduale)	128,81	151,34	142,40	276,88	346,87
Banca centrală	Pe termen scurt conform maturității originale	-	-	-	-	-
	Pe termen lung conform maturității originale, spre plată în decurs de un an	53,05	46,03	25,11	7,85	10,36
	Total (termen scurt conform maturității reziduale)	53,05	46,03	25,11	7,85	10,36

La finele anului 2023, din punctul de vedere al sectoarelor instituționale, în structura datoriei externe pe termen scurt conform scadenței reziduale pentru *societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală*, 73,9 la sută revine datoriei pe termen scurt conform maturității originale (contractuale) și 26,1 la sută revine datoriei externe pe termen lung care urmează a fi achitată în decursul unui an sau mai puțin, pentru *creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe* – 59,0 la sută și 41,0 la sută, iar pentru *alte sectoare* – 80,4 la sută și 19,6 la sută, respectiv (diagrama 82).

Diagrama 82. Structura datoriei private pe termen scurt conform maturității reziduale la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (mil. USD)

Conform situației din 31.12.2023, partea de datorie pe termen lung ce urmează a fi deservită timp de un an din cadrul datoriei pe termen scurt conform scadenței reziduale a constituit pentru sectorul bancar 74,36 mil. USD, pentru investițiile directe – 212,83 mil. USD și pentru alte sectoare aceasta a atins nivelul de 527,42 mil. USD.

* date revizuite

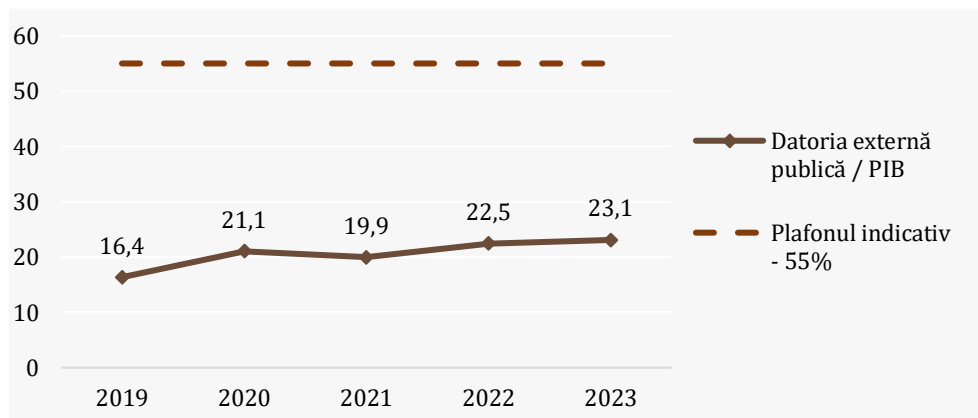
Notă: Pentru toată perioada au fost aplicate revizuirile metodologice.

7.4. Indicatorii gradului de îndatorare

La finele anului 2023, raportul dintre datoria externă brută și PIB a constituit 61,2 la sută, cu 4,7 p.p. mai puțin comparativ cu anul 2022.

Datoria externă publică a Republicii Moldova raportată la PIB, la 31.12.2023 a reprezentat 23,1 la sută, în creștere cu 0,6 p.p. față de anul 2022, totodată fiind în continuare sub plafonul indicativ de 55 la sută⁵, (diagrama 83).

Diagrama 83. Raportul dintre datoria externă publică și PIB (%)

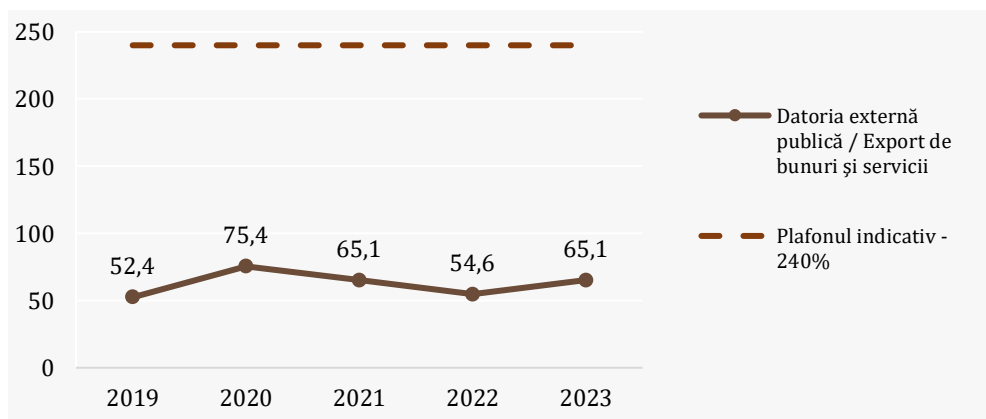

* date revizuite

Raportul dintre datoria externă publică și PIB a avut un trend ascendent pe parcursul ultimilor 5 ani, atingând nivelul de 23,1 la sută în 2023, nivel ce în continuare rămâne a fi mult sub plafonul indicativ de 55 la sută din PIB.

La 31.12.2023, raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii s-a majorat cu 10,5 p.p. față de situația din 31.12.2022, până la nivelul de 65,1 la sută (diagrama 84).

Diagrama 84. Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii (%)

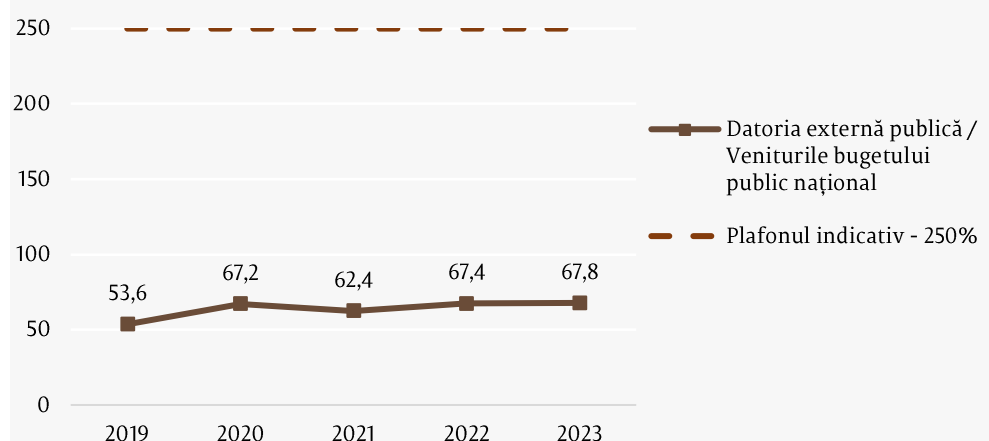
Raportul dintre datoria externă publică și exportul de bunuri și servicii la 31.12.2023 s-a majorat față de sfârșitul anului 2022.

⁵ Notă: Plafioanele indicative în baza scorului CPIA (*Country Policy and Institutional Assessment*) elaborat de Banca Mondială. În anul 2023, indicele *IDA resource allocation* al Republicii Moldova a constituit 3,07, astfel plafioanele s-au stabilit la nivelul: 55% pentru raportul dintre datoria externă publică (DEP) și PIB, 240% pentru raportul dintre DEP și exporturi, 250% pentru raportul dintre DEP și veniturile bugetului public național, 21% pentru raportul dintre serviciul DEP și exporturi și 23% pentru raportul dintre serviciul DEP și veniturile bugetului public național.
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099221002162319621/pdf/BOSIB018f6ef5807c0bd8002f266c5abce1.pdf>

Datoria externă publică raportată la veniturile bugetului public național, a consemnat o creștere cu 0,4 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2022 și a constituit 67,8 la sută (diagrama 85).

Diagrama 85. Raportul dintre datoria externă publică și veniturile bugetului public național (%)

Raportul dintre poziția datoriei externe publice a Republicii Moldova, la 31.12.2023, și veniturile bugetului public național pentru anul 2023 s-a majorat comparativ cu anul precedent.

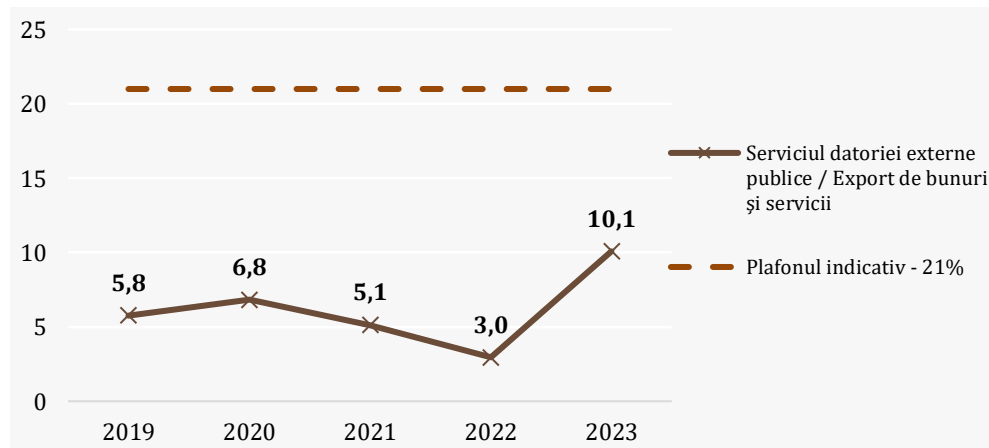

* date revizuite

În perioada anilor 2020 – 2022, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii a consemnat un trend descendent, atingând nivelul de 3,0 la sută. La 31.12.2023, acesta a constituit 10,1 la sută, majorându-se cu 7,1 p.p. față de 31.12.2022 (diagrama 86).

Diagrama 86. Raportul dintre serviciul datoriei externe publice și exportul de bunuri și servicii (%)

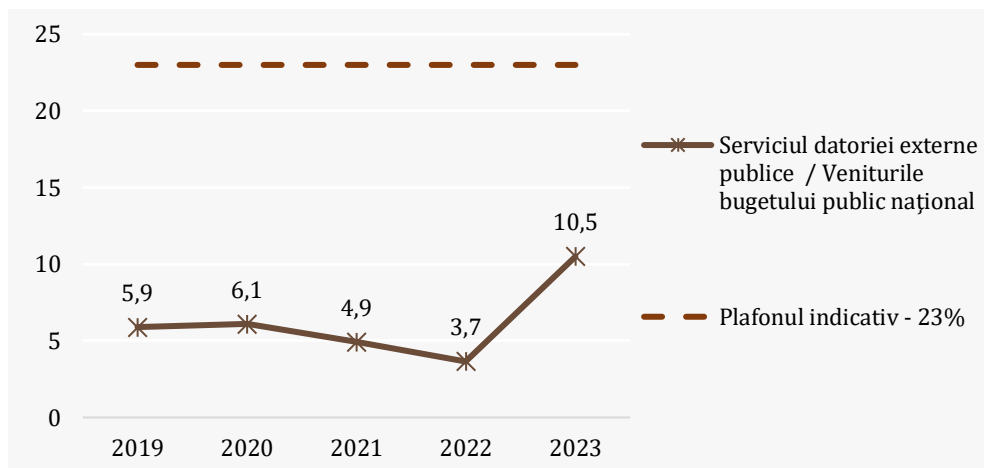
În anul 2023, raportul dintre serviciul datoriei externe publice și valoarea exporturilor de bunuri și servicii s-a majorat față de finele anului 2022.

* date revizuite

Deși presiunea serviciului datoriei externe publice asupra veniturilor bugetului public național s-a majorat cu 6,8 p.p., atingând nivelul de 10,5 la sută la 31.12.2023, acesta totuși este sub nivelul plafonului indicativ de 23% (diagrama 87).

Diagrama 87. Presiunea serviciului datoriei externe publice asupra finanțelor publice (%)

* date revizuite

Majorarea raportului dintre serviciul datoriei externe publice și veniturile bugetului public național pentru anul 2023 s-a datorat în mare parte rambursărilor împrumuturilor externe a statului față de BERD pentru asigurarea livrării de gaze naturale.

În conformitate cu nivelul de 3,07 a indicatorul compus (CPIA – Country Policy and Institutional Assessment,), calculat de către Banca Mondială, și cu analizele efectuate în comun cu FMI (Articolul IV pentru Republica Moldova din 2023 - [Republic of Moldova: Staff Report for 2023 Article IV](#)), capacitatea de îndatorare a Republicii Moldova a fost clasificată în continuare ca fiind una puternică. În acest sens, nivelul scăzut al indicatorilor de îndatorare contribuie la sustenabilitatea datoriei externe.

VIII. STATISTICA TRIMESTRIALĂ A DATORIEI EXTERNE

Statistica QEDS prezintă detalii suplimentare privind compoziția și deservirea datoriei externe, ce facilitează analiza macroeconomică a sustenabilității datoriei externe și comparabilitatea datelor la nivel global.

La 31.12.2023, majoritatea de 99,2 la sută din totalul datoriei externe au constituit instrumentele financiare de natura datoriei în valută străină, fiind în creștere cu 5,9 la sută față de sfârșitul anului precedent (tabelul 22).

Tabelul 22. Poziția datoriei externe brute: datoria denominată în valută și în moneda națională, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Valută străină	7 093,11	7 984,88	8 614,52	9 480,38	10 036,75
Termen scurt	1 880,07	2 081,61	2 452,21	2 708,39	2 653,17
Termen lung	5 213,04	5 903,27	6 162,31	6 771,99	7 383,58
Moneda națională	89,48	103,38	108,79	94,61	82,09
Termen scurt	23,26	24,49	27,36	35,15	31,44
Termen lung	66,22	78,89	81,43	59,46	50,65
DATORIA EXTERNĂ BRUTĂ	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84

* date revizuite

Poziția datoriei externe nete, indicator ce reprezintă diferența pozițiilor pasivelor și activelor instrumentelor de natura datoriei, a avut un ritm al creșterii pozitiv pe parcursul anilor 2019-2022, excepție fiind situația de la finele anului 2023, când s-a înregistrat scăderea acesteia cu 21,9 la sută ca rezultat la creșterii activelor de instrumente de datorie (+20,9 la sută, +1289,17 mil. USD) superioare creșterii angajamentelor similare (+5,7 la sută, +543,85 mil. USD), (tabelul 23, anexa 23).

Tabelul 23. Poziția datoriei externe nete la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Poziția datoriei externe brute	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84
Active externe în instrumente de datorie	5 035,39	5 683,31	6 159,44	6 178,53	7 467,70
DATORIA EXTERNĂ NETĂ	2 147,20	2 404,95	2 563,87	3 396,46	2 651,14

* date revizuite

Activele externe în instrumente de datorie, la sfârșitul anului 2023, au constituit 7 467,70 mil. USD, dintre care ale *băncii centrale* constituie 73,0 la sută, ale *altor sectoare* 15,4 la sută, iar ale *sectorului bancar* – 10,1 la sută. Poziția datoriei externe nete, la 31.12.2023, a constituit 2 651,14 mil. USD (tabelul 24).

Tabelul 24. Poziția datoriei externe nete la 31.12.2023, prezentare sectorială (mil. USD)

	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Administrația publică	3 751,24		3 751,24
<i>Termen scurt</i>	1,30		1,30
Investiții de portofoliu	0,47		0,47
Alte angajamente de natura datoriei	0,83		0,83
<i>Termen lung</i>	3 749,94		3 749,94
Drepturi speciale de tragere (DST)	379,76		379,76
Împrumuturi	3 370,18		3 370,18
Banca centrală	56,58	5 453,14	-5 396,56
<i>Termen scurt</i>		1 706,47	-1 706,47
Valută și depozite		1 139,29	-1 139,29
Investiții de portofoliu		562,27	-562,27
Aur nealocat		4,91	
<i>Termen lung</i>	56,58	3 746,67	-3 690,09
Drepturi speciale de tragere (DST)		11,71	-11,71
Investiții de portofoliu		3 734,96	-3 734,96
Împrumuturi	56,58		56,58
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	494,40	755,15	-260,75
<i>Termen scurt</i>	210,52	719,11	-508,59
Valută și depozite	210,52	719,08	-508,56
Împrumuturi		0,03	-0,03
<i>Termen lung</i>	283,88	36,04	247,84
Investiții de portofoliu		20,28	-20,28
Împrumuturi	283,88	15,76	268,12
Alte sectoare	3 936,17	1 148,61	2 787,56
<i>Termen scurt</i>	2 166,63	909,51	1 257,12
Valută și depozite	0,90	267,40	-266,50
Împrumuturi	64,56	11,94	52,62
Credite comerciale și avansuri	2 049,43	630,17	1 419,26
Alte angajamente de natura datoriei	51,74		51,74
<i>Termen lung</i>	1 769,54	239,10	1 530,44
Împrumuturi	1 686,94	146,53	1 540,41
Credite comerciale și avansuri	82,60	83,55	-0,95
Alte angajamente de natura datoriei		9,02	-9,02
Investiții directe: creditarea intragrup	1 880,45	110,80	1 769,65
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 880,45	96,40	1 784,05
Angajamente aferente datoriilor investitorilor direcți față de întreprinderile cu investiții directe		14,40	-14,40
TOTAL	10 118,84	7 467,70	2 651,14

Datoria externă cu maturitate reziduală pe termen scurt (scadență reziduală) a însumat 3 855,15 mil USD sau 38,1 la sută din totalul datoriei externe brute, nivel ce a rămas practic neschimbat comparativ cu finele anului 2022 (în creștere cu 0,1 la sută). Ponderea majoră de 69,9 la sută în structura datoriei externe conform scadenței reziduale au avut-o alte sectoare (2 694,05 mil. USD), în descreștere cu 5,0 la sută față de situația din 31.12.2022 (tabelul 25).

Tabelul 25. Datoria externă brută: scadența reziduală pe termen scurt pe sectoare, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Administrația publică	128,81	151,34	142,40	276,88	346,87
<i>Datoria pe termen scurt conform maturității originale</i>	<i>0,02</i>	<i>0,27</i>	<i>0,12</i>	<i>0,68</i>	<i>1,30</i>
Investiții de portofoliu	0,02	0,27	0,12	0,68	0,47
Alte angajamente de natura datoriei					0,83
<i>Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin</i>	<i>128,79</i>	<i>151,07</i>	<i>142,28</i>	<i>276,20</i>	<i>345,57</i>
Împrumuturi	128,79	151,07	142,28	276,20	345,57
Banca centrală	53,05	46,03	25,11	7,85	10,36
<i>Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin</i>	<i>53,05</i>	<i>46,03</i>	<i>25,11</i>	<i>7,85</i>	<i>10,36</i>
Împrumuturi	53,05	46,03	25,11	7,85	10,36
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	190,69	177,33	168,83	249,79	284,88
<i>Datoria pe termen scurt conform maturității originale</i>	<i>155,48</i>	<i>157,27</i>	<i>140,94</i>	<i>192,39</i>	<i>210,52</i>
Valută și depozite	130,91	132,57	133,87	192,39	210,52
Împrumuturi	17,50	17,63			
Alte angajamente de natura datoriei	7,07	7,07	7,07		
<i>Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin</i>	<i>35,21</i>	<i>20,06</i>	<i>27,89</i>	<i>57,40</i>	<i>74,36</i>
Împrumuturi	35,21	20,06	27,89	57,40	74,36
Alte sectoare	1 998,65	2 362,40	2 702,60	2 835,44	2 694,05
<i>Datoria pe termen scurt conform maturității originale</i>	<i>1 553,19</i>	<i>1 745,33</i>	<i>2 089,78</i>	<i>2 272,51</i>	<i>2 166,63</i>
Valută și depozite	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Împrumuturi	43,17	51,58	63,13	62,58	64,56
Credite comerciale și avansuri	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97	2 049,43
Alte angajamente de natura datoriei	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
<i>Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin</i>	<i>445,46</i>	<i>617,07</i>	<i>612,82</i>	<i>562,93</i>	<i>527,42</i>
Împrumuturi	445,46	617,07	612,82	562,93	527,42
Investiții directe: creditarea intragrup	350,59	386,38	417,02	481,72	518,99
<i>Datoria pe termen scurt conform maturității originale</i>	<i>194,64</i>	<i>203,23</i>	<i>248,73</i>	<i>277,96</i>	<i>306,16</i>
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	194,64	203,23	248,73	277,96	306,16
<i>Angajamente pe termen lung scadente timp de un an sau mai puțin</i>	<i>155,95</i>	<i>183,15</i>	<i>168,29</i>	<i>203,76</i>	<i>212,83</i>
Angajamente aferente datoriilor întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	155,95	183,15	168,29	203,76	212,83
TOTAL	2 721,79	3 123,48	3 455,96	3 851,68	3 855,15

* date revizuite

Notă: Pentru toată perioada au fost aplicate revizuirii metodologice.

Deservirea datoriei externe preconizate (scadență reziduală) pe termen scurt la 31.12.2023 a constituit 4 096,17 mil. USD, care a însumat atât plățile de principal (3 855,15 mil. USD), cât și cele de dobândă (241,02 mil. USD). Plățile administrației publice și ale băncii centrale, ce urmează a fi achitate timp de un an sau mai puțin, au constituit 11,0 la sută din totalul plăților de principal și dobândă spre plată în următoarele 12 luni (+2,5 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2022), și a atins nivelul de 448,95 mil. USD, ale societăților care acceptă depozite cu excepția băncii centrale – 7,3 la sută (+0,8 p.p.) cu 297,43 mil. USD, ale altor sectoare – 68,3 la sută (-4,2 p.p.) și un nivel de 2 799,39 mil. USD,

iar plățile de principal și dobândă în cadrul creditării intragrup au constituit 550,40 mil. USD, ceea ce reprezintă 13,4 la sută din total (+0,8 p.p.), (tabelul 26). Ponderea semnificativă pentru alte sectoare se datorează componentei credite comerciale și avansuri, achitarea cărora nu reprezintă doar plăți, dar și livrări de marfă (exporturi plătite în avans) și achitări reciproce.

Tabelul 26. Poziția datoriei externe brute: plățile de principal și de dobândă scadente timp de un an sau mai puțin, prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Administrația publică	149,23	171,34	160,46	335,89	438,11
Principal	128,81	151,34	142,40	276,88	346,87
Dobândă	20,42	20,00	18,06	59,01	91,24
Banca centrală	56,41	47,04	25,85	8,42	10,84
Principal	53,05	46,03	25,11	7,85	10,36
Dobândă	3,36	1,01	0,74	0,57	0,48
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	192,89	179,77	172,32	263,33	297,43
Principal	190,69	177,33	168,83	249,79	284,88
Dobândă	2,20	2,44	3,49	13,54	12,55
Alte sectoare	2 100,36	2 473,94	2 820,07	2 940,82	2 799,39
Principal	1 998,65	2 362,40	2 702,60	2 835,44	2 694,05
Dobândă	101,71	111,54	117,47	105,38	105,34
Investiții directe: creditarea intragrup	378,78	417,98	441,54	509,90	550,40
Principal	350,59	386,38	417,02	481,72	518,99
Dobândă	28,19	31,60	24,52	28,18	31,41
TOTAL	2 877,67	3 290,07	3 620,24	4 058,36	4 096,17
Principal	2 721,79	3 123,48	3 455,96	3 851,68	3 855,15
Dobândă	155,88	166,59	164,28	206,68	241,02

* date revizuite

Notă: Pentru toată perioada au fost aplicate revizuii metodologice.

Din punctul de vedere al datoriei neachitate în termen, plățile acumulate sub formă de arierate s-au majorat cu 4,7 la sută, totalizând 472,03 mil. USD la 31.12.2023 sau 4,7 la sută din totalul împrumuturilor externe. Societăților nefinanciare le-a revenit 68,5 la sută din totalul arieratelor (cu 2,2 p.p. mai puțin față de situația din 31.12.2022), ele constituind 9,1 la sută din datoria externă totală a societăților nefinanciare. Arieratelor din cadrul creditării intragrup le-a revenit 21,7 la sută din totalul arieratelor (-0,7 p.p față de 31.12.2022) și 1,0 la sută din datoria externă brută.

La 31.12.2023, arieratele la dobândă au constituit 18,7 la sută din totalul arieratelor, în scădere cu 0,6 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2022 (tabelul 27).

Tabelul 27. Poziția datoriei externe brute: arierate prezentate sectorial, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

	2019	2020	2021*	2022*	2023
Administrația publică					14,60
Principal					14,50
Dobândă					0,10
Alte sectoare	322,55	334,73	336,64	349,88	354,79
Principal	250,38	259,81	262,68	276,74	280,56
Dobândă	72,17	74,92	73,96	73,14	74,23
Alte societăți financiare	1,71	1,71	1,71	1,71	1,71
Principal	1,35	1,35	1,35	1,35	1,35
Dobândă	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36
Societăți nefinanciare	292,01	303,40	305,31	318,55	323,41
Principal	224,71	233,44	236,31	250,37	254,14
Dobândă	67,30	69,96	69,00	68,18	69,27
Gospodăriile populației și IFSLSGP	28,83	29,62	29,62	29,62	29,67
Principal	24,32	25,02	25,02	25,02	25,07
Dobândă	4,51	4,60	4,60	4,60	4,60
Investiții directe: creditarea intragrup	100,64	104,21	102,24	100,92	102,64
Principal	87,07	90,48	88,51	87,09	88,64
Dobândă	13,57	13,73	13,73	13,83	14,00
TOTAL	423,19	438,94	438,88	450,80	472,03

* date revizuite

Notă: Pentru anii 2019-2020 a fost actualizată distribuția componentelor.

IX. MODIFICĂRI OPERATE ÎN BALANȚA DE PLĂȚI, POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ, DATORIA EXTERNĂ ȘI ALTE STATISTICI ALE SECTORULUI EXTERN (ANII 2022-2023) COMPARATIV CU VERSIUNILE PUBLICATE ANTERIOR

În procesul elaborării balanței de plăți (BP), poziției investiționale internaționale (PII), datoriei externe (DE) și altor statistici ale sectorului extern (QEDS, CDIS, RILV) conform politicii de revizuire a datelor sunt revizuite și actualizate datele pentru perioadele precedente și datele provizorii pentru perioada curentă. Modificările pot rezulta din:

- precizarea datelor (PD);
- precizare metodologică (PM);
- modificarea și /sau precizarea metodologiei aplicate la estimarea datelor (MPE);
- modificarea înregistrării compensatorii sau a clasificării (MICC);
- extinderea surselor de date (ESD).

Natura modificărilor specificate pe articolele BP, PII și ale DE este prezentată în tabelul de mai jos.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARII
Bunuri – Mărfuri generale în baza balanței de plăți	BP	2022 - 2023	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. A fost precizată metodologia reflectării tranzacțiilor.
Servicii - Bunuri prelucrate în străinătate	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii - Bunuri prelucrate în economia raportoare	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii de întreținere și reparații	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Mărfuri	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Pasageri	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Transport – Altele	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – De afaceri - Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt, Altele	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Călătorii – Personale - Servicii de instruire, Servicii de sănătate, Altele	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii financiare	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Servicii – Servicii – Alte servicii pentru afaceri	BP	2022	PD, PM, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice și reclasificări.
Servicii – Bunuri și servicii ale administrației publice	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri secundare – Transferuri personale	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Venituri primare – Venituri din investiții directe	BP	2023	PD, PM	Au fost actualizate sursele de date. Au fost efectuate precizări metodologice.
Venituri primare – Venituri din alte investiții	BP	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARII
Venituri secundare – administrația publică – Cooperarea internațională curentă	BP	2023	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Venituri secundare – Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP – Transferuri personale	BP	2022	PD, MDE	Au fost actualizate sursele de date. Au fost actualizate și precizate estimările
Venituri secundare – Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP – Alte transferuri curente	BP	2022 - 2023	PD, MPE	Au fost actualizate sursele de date. Au fost actualizate și precizate estimările pentru granturi din asistență tehnică.
Contul de capital - Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP – Alte transferuri de capital	BP	2022	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziția netă de active – Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII	2022-2023	MICC, PD	A fost precizată înregistrarea. Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziționarea netă de active – instrumente de natura datoriei – Împrumuturi	BP, PII	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – achiziționarea netă de active – instrumente de natura datoriei – Credite comerciale	BP, PII	2022 - 2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII, DE	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – reinvestirea profiturilor – alte sectoare	BP, PII, DE	2023	PD	Au fost actualizate sursele anuale de date.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – instrumente de natura datoriei – împrumuturi	BP, PII, DE	2022 - 2023	PD, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Investiții directe – acumularea netă de pasive – instrumente de natura datoriei – credite comerciale	BP, PII, DE	2022 - 2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții de portofoliu – achiziția netă de active – participații la capital și acțiuni - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2023	MICC	A fost precizată înregistrarea.
Investiții de portofoliu – achiziția netă de active – instrumente de natura datoriei - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	BP, PII	2022 - 2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții de portofoliu – acumularea netă de pasive – participații la capital și acțiuni – alte sectoare	BP, PII, DE	2022 - 2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Investiții de portofoliu – acumularea netă de pasive –	BP, PII, DE	2022 - 2023	MICC	A fost precizată înregistrarea.

ARTICOL	DOCUMENT STATISTIC	PERIOADA	MODIFICĂRI	COMENTARII
instrumente de natura datoriei – alte sectoare				
Alte investiții – achiziția netă de active – alte participații	PII	2022 - 2023	MICC	A fost precizată înregistrarea.
Alte investiții – achiziția netă de active – numerar și depozite - alte sectoare	BP, PII	2022 - 2023	MICC, MPE	A fost precizată înregistrarea. A fost revizuită și îmbunătățită metodologia de estimare.
Alte investiții – achiziția netă de active – Împrumuturi - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare	BP, PII	2023	PD	Au fost actualizate sursele de date. Au fost precizate reclasificările și reorganizările.
Alte investiții – acumularea netă de pasive – Împrumuturi - Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, alte sectoare	BP, PII, DE	2022 - 2023	PD	Au fost actualizate sursele de date.
Alte investiții – achiziția netă de active / acumularea netă de pasive - credite comerciale și avansuri – alte sectoare	BP, PII, DE	2022 - 2023	PD, MPE, MICC	Au fost actualizate sursele de date. Au fost incluse în calcul sursele anuale de date. A fost revizuită metodologia de reconciliere a datelor.
Investiții directe în economia națională (conform principiului direcțional)	CDIS	2021 - 2022	PD, MICC	Au fost precizate datele (detalii/rotunjiri). A fost precizată înregistrarea în distribuție geografică.

ANEXE

Anexa 1. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare standard (MBP6), (mil. USD)

	2019	2020	2021	2022*	2023
Contul curent	-1 105,78	-886,72	-1 699,10	-2 482,30	-1 893,23
Credit	6 090,52	5 688,10	7 147,49	9 164,23	9 215,75
Debit	7 196,30	6 574,82	8 846,59	11 646,53	11 108,98
Bunuri și servicii	-2 946,16	-2 696,15	-3 717,71	-4 284,32	-3 974,19
Credit	3 661,99	3 222,27	4 197,16	5 980,76	5 866,03
Debit	6 608,15	5 918,42	7 914,87	10 265,08	9 840,22
Bunuri	-3 311,62	-3 094,26	-4 190,21	-5 192,77	-4 869,09
Credit	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42	3 425,50
Debit	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,19	8 294,59
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-3 313,83	-3 096,18	-4 190,59	-5 190,93	-4 869,26
Credit	2 115,83	1 942,50	2 561,66	3 702,88	3 425,33
Debit	5 429,66	5 038,68	6 752,25	8 893,81	8 294,59
Din care: Reexport	277,87	194,64	272,75	898,84	723,03
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	2,21	1,92	0,57	-1,46	0,17
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-10,04	-5,05	-3,40	-3,44	-1,73
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	12,25	6,97	3,97	1,98	1,90
Aur nemonetar			-0,19	-0,38	
Debit			0,19	0,38	
Servicii	365,46	398,11	472,50	908,45	894,90
Credit	1 543,95	1 277,85	1 634,93	2 279,34	2 440,53
Debit	1 178,49	879,74	1 162,43	1 370,89	1 545,63
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	263,83	226,95	232,50	234,45	235,82
Credit	266,35	230,67	241,67	243,02	247,75
Debit	2,52	3,72	9,17	8,57	11,93
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	680,62	556,38	615,42	666,56	669,12
Debit	425,93	355,39	396,39	430,96	439,54
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	3,10	2,21	3,17	3,72	6,09
Debit	2,43	3,63	8,72	8,55	11,26
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	-11,77	-7,90	-9,90	-6,69	-7,45
Credit	5,54	4,80	4,33	4,89	6,65
Debit	17,31	12,70	14,23	11,58	14,10
<i>Transport</i>	-12,28	-54,38	-90,91	-55,99	-53,11
Credit	403,99	246,69	326,05	500,87	541,30
Debit	416,27	301,07	416,96	556,86	594,41
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	31,30	10,03	27,83	17,89	-12,34
Credit	124,77	37,61	65,28	103,09	119,77
Debit	93,47	27,58	37,45	85,20	132,11
Mărfuri	-28,24	-68,04	-103,60	-46,18	-4,48
Credit	220,84	169,54	217,84	330,64	312,69
Debit	249,08	237,58	321,44	376,82	317,17
Altele	-26,82	-3,87	-15,38	-26,49	-35,97
Credit	41,20	26,62	33,68	51,21	93,61
Debit	68,02	30,49	49,06	77,70	129,58
Transport maritim	-40,06	-34,22	-78,15	-105,74	-78,38
Credit	8,16	3,60	5,22	15,75	13,76
Debit	48,22	37,82	83,37	121,49	92,14
Mărfuri	-37,38	-31,42	-76,89	-91,81	-70,23
Credit	5,84	2,06	2,67	11,03	7,96
Debit	43,22	33,48	79,56	102,84	78,19
Altele	-2,67	-2,80	-1,26	-13,92	-8,10
Credit	2,32	1,54	2,55	4,72	5,80
Debit	4,99	4,34	3,81	18,64	13,90
Transport aerian	27,83	17,60	30,25	12,65	-24,67

	2019	2020	2021	2022*	2023
Credit	171,20	67,71	107,58	134,82	183,48
Debit	143,37	50,11	77,33	122,17	208,15
Pasageri	30,94	9,43	26,23	11,18	-23,18
Credit	111,77	32,89	58,88	81,59	88,27
Debit	80,83	23,46	32,65	70,41	111,45
Mărfuri	20,04	12,86	16,94	15,43	16,16
Credit	28,35	19,96	25,08	21,61	23,97
Debit	8,31	7,10	8,14	6,18	7,81
Altele	-23,15	-4,69	-12,92	-13,96	-17,65
Credit	31,08	14,86	23,62	31,62	71,24
Debit	54,23	19,55	36,54	45,58	88,89
Alte mijloace de transport	-11,53	-45,26	-43,25	38,31	50,26
Credit	207,45	162,46	204,00	334,37	328,83
Debit	218,98	207,72	247,25	296,06	278,57
Pasageri	0,37	0,60	1,60	6,72	10,89
Credit	13,00	4,72	6,40	21,50	31,50
Debit	12,63	4,12	4,80	14,78	20,61
Mărfuri	-10,90	-49,48	-43,65	30,20	49,59
Credit	186,65	147,52	190,09	298,00	280,76
Debit	197,55	197,00	233,74	267,80	231,17
Altele	-1,00	3,62	-1,20	1,39	-10,22
Credit	7,80	10,22	7,51	14,87	16,57
Debit	8,80	6,60	8,71	13,48	26,79
Servicii poștale și de curierat	11,48	7,50	0,24	-1,21	-0,32
Credit	17,18	12,92	9,25	15,93	15,23
Debit	5,70	5,42	9,01	17,14	15,55
Călătorii	25,16	52,56	58,21	316,78	138,31
Credit	396,50	315,86	418,79	746,32	661,20
Debit	371,34	263,30	360,58	429,54	522,89
De afaceri	-14,49	-15,19	0,79	14,25	30,28
Credit	129,79	99,73	131,37	147,77	169,04
Debit	144,28	114,92	130,58	133,52	138,76
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-67,83	-57,24	-82,73	-76,64	-81,52
Credit	30,60	26,81	8,32	8,90	9,74
Debit	98,43	84,05	91,05	85,54	91,26
Altele	53,34	42,05	83,52	90,89	111,80
Credit	99,19	72,92	123,05	138,87	159,30
Debit	45,85	30,87	39,53	47,98	47,50
Personale	39,65	67,75	57,42	302,53	108,03
Credit	266,71	216,13	287,42	598,55	492,16
Debit	227,06	148,38	230,00	296,02	384,13
Servicii de sănătate	5,45	10,29	17,14	27,66	27,10
Credit	27,37	25,12	36,94	50,29	53,00
Debit	21,92	14,83	19,80	22,63	25,90
Servicii de instruire	1,71	9,24	17,48	32,18	22,81
Credit	51,42	46,69	59,44	83,34	81,82
Debit	49,71	37,45	41,96	51,16	59,01
Altele	32,49	48,22	22,80	242,69	58,12
Credit	187,92	144,32	191,04	464,92	357,34
Debit	155,43	96,10	168,24	222,23	299,22
Construcții	-14,44	-20,93	-16,07	1,64	18,83
Credit	10,23	12,28	12,97	17,01	28,30
Debit	24,67	33,21	29,04	15,37	9,47
Construcții în străinătate	10,23	12,28	12,97	17,01	28,30
Credit	10,23	12,28	12,97	17,01	28,30
Construcții în economia raportoare	-24,67	-33,21	-29,04	-15,37	-9,47
Debit	24,67	33,21	29,04	15,37	9,47
Servicii de asigurări și pensii	-8,83	-6,04	-9,29	-12,52	-21,02
Credit	0,35	0,54	1,68	2,82	5,24
Debit	9,18	6,58	10,97	15,34	26,26
Asigurări directe	-0,10	-0,06	-0,04		-1,55
Credit	0,02				0,65
Debit	0,12	0,06	0,04		2,20
Reasigurări	-9,03	-6,38	-10,93	-15,31	-24,03
Credit	0,03	0,14		0,03	0,03

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	9,06	6,52	10,93	15,34	24,06
Servicii auxiliare de asigurare	0,30	0,40	1,68	2,79	4,56
Credit	0,30	0,40	1,68	2,79	4,56
<i>Servicii financiare</i>	-4,65	-5,05	-4,63	-12,39	-7,32
Credit	4,24	3,80	4,34	4,71	5,73
Debit	8,89	8,85	8,97	17,10	13,05
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare	-3,68	-4,35	-3,87	-11,66	-6,64
Credit	4,18	3,36	4,25	4,71	5,72
Debit	7,86	7,71	8,12	16,37	12,36
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate	-0,97	-0,70	-0,76	-0,73	-0,68
Credit	0,06	0,44	0,09		0,01
Debit	1,03	1,14	0,85	0,73	0,69
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)</i>	-29,28	-24,84	-49,23	-41,73	-32,74
Credit	2,53	1,80	2,91	2,85	3,44
Debit	31,81	26,64	52,14	44,58	36,18
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	161,89	220,91	315,91	429,73	524,26
Credit	257,87	302,95	401,86	512,16	629,40
Debit	95,98	82,04	85,95	82,43	105,14
Servicii de telecomunicații	12,35	11,17	13,99	16,77	16,95
Credit	41,70	32,66	37,12	32,23	34,44
Debit	29,35	21,49	23,13	15,46	17,49
Servicii de informatică	137,52	199,79	292,77	403,96	495,75
Credit	200,78	258,42	353,60	468,61	580,42
Debit	63,26	58,63	60,83	64,65	84,67
Servicii de informații	12,02	9,95	9,15	9,00	11,56
Credit	15,39	11,87	11,14	11,32	14,54
Debit	3,37	1,92	1,99	2,32	2,98
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	6,30	25,77	48,97	44,81	79,99
Credit	159,94	125,80	180,21	187,25	245,92
Debit	153,64	100,03	131,24	142,44	165,93
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,04	2,59	4,04	5,10	1,30
Credit	2,71	2,96	6,01	5,93	1,85
Debit	0,67	0,37	1,97	0,83	0,55
Servicii profesionale și de consultanță managerială	18,99	20,65	49,70	38,90	83,21
Credit	82,00	76,89	123,14	111,47	164,41
Debit	63,01	56,24	73,44	72,57	81,20
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-14,73	2,53	-4,77	0,81	-4,52
Credit	75,23	45,95	51,06	69,85	79,66
Debit	89,96	43,42	55,83	69,04	84,18
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	-9,70	-6,36	-3,12	5,14	3,54
Credit	6,19	5,54	7,07	10,25	13,98
Debit	15,89	11,90	10,19	5,11	10,44
Servicii audiovizuale și conexe	-9,70	-6,36	-3,12	3,10	2,12
Credit	6,19	5,54	7,07	6,01	10,51
Debit	15,89	11,90	10,19	2,91	8,39
Alte servicii personale, culturale și de agrement				2,04	1,42
Credit				4,24	3,47
Debit				2,20	2,05
<i>Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)</i>	-0,77	-2,58	0,06	5,22	15,79
Credit	30,22	27,12	33,05	47,19	51,62
Debit	30,99	29,70	32,99	41,97	35,83
Venituri primare	614,96	390,19	266,52	59,72	266,75
Credit	1 022,69	856,21	910,02	897,88	1 094,05
Debit	407,73	466,02	643,50	838,16	827,30
<i>Remunerarea salariaților</i>	878,09	730,16	786,87	727,64	773,04
Credit	959,80	819,58	887,77	834,05	889,75
Debit	81,71	89,42	100,90	106,41	116,71
<i>Venituri din investiții</i>	-261,60	-339,16	-524,28	-672,96	-509,65
Credit	64,91	37,95	18,60	58,78	200,76
Debit	326,51	377,11	542,88	731,74	710,41
Venituri din investiții directe	-237,79	-295,31	-466,09	-654,42	-562,92
Credit	10,75	9,15	9,46	10,97	10,84
Debit	248,54	304,46	475,55	665,39	573,76
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-222,68	-278,98	-448,70	-642,39	-544,77
Credit	9,55	8,52	8,61	10,73	10,70

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	232,23	287,50	457,31	653,12	555,47
Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților	-171,71	-171,32	-198,75	-170,04	-205,36
Credit	9,55	8,52	8,61	10,73	10,70
Debit	181,26	179,84	207,36	180,77	216,06
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-171,71	-171,32	-198,75	-170,04	-205,36
Credit	9,55	8,52	8,61	10,73	10,70
Debit	181,26	179,84	207,36	180,77	216,06
Profituri reinvestite	-50,97	-107,66	-249,95	-472,35	-339,41
Debit	50,97	107,66	249,95	472,35	339,41
Dobânzi	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03	-18,15
Credit	1,20	0,63	0,85	0,24	0,14
Debit	16,31	16,96	18,24	12,27	18,29
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03	-18,15
Credit	1,20	0,63	0,85	0,24	0,14
Debit	16,31	16,96	18,24	12,27	18,29
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-15,11	-16,33	-17,39	-12,03	-18,15
Credit	1,20	0,63	0,85	0,24	0,14
Debit	16,31	16,96	18,24	12,27	18,29
Venituri din investiții de portofoliu	-6,09	-7,57	-0,40	0,02	0,17
Credit	0,43	1,13	2,26	0,76	0,60
Debit	6,52	8,70	2,66	0,74	0,43
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-5,12	-7,57	-0,40	0,02	0,17
Credit	0,31	1,13	2,26	0,76	0,60
Debit	5,43	8,70	2,66	0,74	0,43
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții	-5,12	-7,57	-0,40	0,02	0,17
Credit	0,31	1,13	2,26	0,76	0,60
Debit	5,43	8,70	2,66	0,74	0,43
Dobânzi	-0,97				
Credit	0,12				
Debit	1,09				
Pe termen lung	-0,97				
Credit	0,12				
Debit	1,09				
Venituri din alte investiții	-68,50	-62,69	-62,68	-63,29	-126,25
Credit	2,95	1,26	1,99	2,32	9,97
Debit	71,45	63,95	64,67	65,61	136,22
Dobânzi	-68,50	-62,69	-62,68	-63,29	-126,25
Credit	2,95	1,26	1,99	2,32	9,97
Debit	71,45	63,95	64,67	65,61	136,22
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	-69,47	-63,39	-63,44	-64,02	-126,95
Credit	2,95	1,26	1,99	2,32	9,97
Debit	72,42	64,65	65,43	66,34	136,92
Venituri din active de rezervă	50,78	26,41	4,89	44,73	179,35
Dobânzi	50,78	26,41	4,89	44,73	179,35
Alte venituri primare	-1,53	-0,81	3,93	5,04	3,36
Credit	-2,02	-1,32	3,65	5,05	3,54
Debit	-0,49	-0,51	-0,28	0,01	0,18
Impozite pe producție și pe importuri	-1,53	-0,68	5,07	5,35	3,86
Credit	-2,02	-1,32	3,65	5,05	3,48
Debit	-0,49	-0,64	-1,42	-0,30	-0,38
Renta		-0,13	-1,14	-0,31	-0,50
Credit					0,06
Debit		0,13	1,14	0,31	0,56
Venituri secundare	1 225,42	1 419,24	1 752,09	1 742,30	1 814,21
Credit	1 405,84	1 609,62	2 040,31	2 285,59	2 255,67
Debit	180,42	190,38	288,22	543,29	441,46
<i>Administrația publică</i>	<i>150,88</i>	<i>107,48</i>	<i>207,31</i>	<i>322,48</i>	<i>387,73</i>
Credit	158,06	115,09	221,12	358,07	403,49
Debit	7,18	7,61	13,81	35,59	15,76
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	6,11	4,97	6,77	5,74	7,37
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt		1,59	1,80	1,87	2,91
Contribuții sociale (credit)	4,06	4,43	5,09	3,82	3,70
Prestații sociale (debit)	0,66	1,22	1,48	2,19	3,12

	2019	2020	2021	2022*	2023
Cooperarea internațională curentă	118,19	79,31	180,82	315,11	355,43
Credit	124,25	85,20	188,41	323,69	364,38
Debit	6,06	5,89	7,59	8,58	8,95
Transferuri curente diverse ale administrației publice	23,18	19,99	16,11	0,00	24,35
Credit	23,64	20,49	20,85	24,82	28,04
Debit	0,46	0,50	4,74	24,82	3,69
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	1 074,54	1 311,76	1 544,78	1 419,82	1 426,48
Credit	1 247,78	1 494,53	1 819,19	1 927,52	1 852,18
Debit	173,24	182,77	274,41	507,70	425,70
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	851,08	939,09	1 038,99	791,00	788,34
Credit	950,11	1 057,04	1 231,56	1 203,77	1 122,61
Debit	99,03	117,95	192,57	412,77	334,27
Alte transferuri curente	223,46	372,67	505,79	628,82	638,14
Credit	297,67	437,49	587,63	723,75	729,57
Debit	74,21	64,82	81,84	94,93	91,43
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	40,80	34,62	37,96	37,95	37,00
Contribuții sociale			-0,01	-0,03	-0,01
Debit			0,01	0,03	0,01
Prestații sociale	4,89	7,30	10,09	11,11	14,86
Credit	4,97	7,31	10,14	11,18	14,91
Debit	0,08	0,01	0,05	0,07	0,05
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-9,42	-6,68	-9,28	-12,09	-15,08
Credit	0,63	0,75	0,70	0,73	1,49
Debit	10,05	7,43	9,98	12,82	16,57
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	8,47	7,60	8,13	11,34	10,51
Credit	12,09	10,49	10,33	13,48	13,13
Debit	3,62	2,89	2,20	2,14	2,62
Cooperarea internațională curentă	90,63	104,77	159,59	226,42	194,35
Credit	92,65	106,07	161,36	239,59	208,04
Debit	2,02	1,30	1,77	13,17	13,69
Transferuri curente diverse	169,69	294,30	375,23	430,02	470,51
Credit	187,33	312,87	405,10	458,77	492,00
Debit	17,64	18,57	29,87	28,75	21,49
Contul de capital	-54,99	-65,67	-51,02	42,57	81,85
Credit	67,84	64,22	93,72	113,24	112,68
Debit	122,83	129,89	144,74	70,67	30,83
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare</i>	<i>-0,02</i>	<i>-0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>-0,16</i>	
Credit	0,01		0,02		
Debit	0,03	0,03		0,16	
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-54,97</i>	<i>-65,64</i>	<i>-51,04</i>	<i>42,73</i>	<i>81,85</i>
Credit	67,83	64,22	93,70	113,24	112,68
Debit	122,80	129,86	144,74	70,51	30,83
Administrația publică	20,91	11,57	24,70	40,55	49,46
Credit	20,91	11,57	24,70	40,55	49,46
Alte transferuri de capital	20,91	11,57	24,70	40,55	49,46
Credit	20,91	11,57	24,70	40,55	49,46
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-75,88	-77,21	-75,74	2,18	32,39
Credit	46,92	52,65	69,00	72,69	63,22
Debit	122,80	129,86	144,74	70,51	30,83
Alte transferuri de capital	-75,88	-77,21	-75,74	2,18	32,39
Credit	46,92	52,65	69,00	72,69	63,22
Debit	122,80	129,86	144,74	70,51	30,83
Din care: Între gospodăriile populației				-0,25	32,39
Credit				70,24	63,22
Debit				70,49	30,83
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-1 160,77	-952,39	-1 750,12	-2 439,73	-1 811,38
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-1 178,88	-1 054,25	-1 731,69	-2 435,39	-1 651,43
Investiții directe	-479,58	-151,93	-371,84	-541,06	-341,59
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>41,79</i>	<i>3,79</i>	<i>14,28</i>	<i>44,96</i>	<i>15,61</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	38,39	-3,58	25,49	8,43	10,97

	2019	2020	2021	2022*	2023
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	38,39	-3,58	25,49	8,43	10,97
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	38,39	-3,58	25,49	8,43	10,97
Instrumente de natura datoriei	3,40	7,37	-11,21	36,53	4,64
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	4,85	1,61	7,01	41,86	4,20
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-1,45	5,76	-18,22	-5,33	0,44
Împrumuturi	6,91	7,85	-13,29	34,91	13,13
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	8,36	2,09	4,93	40,24	12,69
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-1,45	5,76	-18,22	-5,33	0,44
Credite comerciale	-3,51	-0,48	2,08	1,62	-8,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-3,51	-0,48	2,08	1,62	-8,49
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>521,37</i>	<i>155,72</i>	<i>386,12</i>	<i>586,02</i>	<i>357,20</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	455,04	181,43	347,43	566,56	373,90
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	404,07	73,77	97,48	94,21	34,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	404,07	73,77	97,48	94,21	34,49
Reinvestirea profiturilor	50,97	107,66	249,95	472,35	339,41
Instrumente de natura datoriei	66,33	-25,71	38,69	19,46	-16,70
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	66,33	-25,71	38,69	19,46	-16,70
Împrumuturi	64,56	-32,46	-38,80	28,19	-36,87
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	64,56	-32,46	-38,80	28,19	-36,87
Credite comerciale	1,20	22,74	47,81	27,32	20,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1,20	22,74	47,81	27,32	20,40
Alte angajamente	0,57	-15,99	29,68	-36,05	-0,23
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	0,57	-15,99	29,68	-36,05	-0,23
Investiții de portofoliu	-15,09	0,86	-4,93	1,66	9,38
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-15,26</i>	<i>1,45</i>	<i>-7,47</i>	<i>2,69</i>	<i>7,91</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-19,79	0,25	-7,47	1,76	-0,86
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-19,81	-0,01	-6,78		
Alte sectoare	0,02	0,26	-0,69	1,76	-0,86
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,02	0,26	-0,69	1,76	-0,86
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-19,79	0,25	-7,47	1,76	-0,86
Necotate la bursă	-19,79	0,25	-7,47	1,76	-0,86
Titluri de creanță	4,53	1,20		0,93	8,77
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,53	1,20		0,93	8,77
Pe termen lung	4,53	1,20		0,93	8,77
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-0,17</i>	<i>0,59</i>	<i>-2,54</i>	<i>1,03</i>	<i>-1,47</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,04	0,35	-2,39	0,25	-1,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,06	0,12	-2,56	0,03	
Alte sectoare	0,10	0,23	0,17	0,22	-1,28
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,10	0,23	0,17	0,22	-1,28
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	0,04	0,35	-2,39	0,25	-1,28
Cotate la bursă	-0,06	0,12	-2,56	0,03	
Necotate la bursă	0,10	0,23	0,17	0,22	-1,28
Titluri de angajamente	-0,21	0,24	-0,15	0,78	-0,19
Administrația publică	-0,21	0,24	-0,15	0,56	-0,34
Pe termen scurt	-0,21	0,24	-0,15	0,56	-0,34
Alte sectoare				0,22	0,15
Pe termen lung				0,22	0,15
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP				0,22	0,15
Pe termen lung				0,22	0,15
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	-0,82	-0,53	0,34		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,82	-0,53	0,34		
Derivate financiare (altele decât rezervele)	-0,82	-0,53	0,34		

	2019	2020	2021	2022*	2023
Contracte de tip forward	-0,82	-0,53	0,34		
Alte investiții	-743,88	-1 540,06	-1 561,00	-2 533,33	-2 210,52
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-639,82	-845,18	-607,01	-1 430,03	-1 739,00
<i>Acumularea netă de pasive</i>	104,06	694,88	953,99	1 103,30	471,52
Numerar și depozite	-532,76	-856,44	-687,83	-1 597,66	-1 426,55
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-537,29	-856,80	-678,61	-1 528,96	-1 427,40
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	46,60	-51,02	215,56	-425,68	317,68
Pe termen scurt	46,60	-51,02	215,56	-425,68	317,68
Alte sectoare	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28	-1 745,08
Pe termen scurt	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28	-1 745,08
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28	-1 745,08
Pe termen scurt	-583,89	-805,78	-894,17	-1 103,28	-1 745,08
<i>Acumularea netă de pasive</i>	-4,53	-0,36	9,22	68,70	-0,85
Pe termen scurt	-4,23	-1,95	5,85	64,15	9,57
Alte sectoare	-0,30	1,59	3,37	4,55	-10,42
Pe termen scurt	-0,30	1,59	3,37	4,55	-10,42
Alte societăți financiare	-0,30	1,59	3,37	4,55	-10,42
Pe termen scurt	-0,30	1,59	3,37	4,55	-10,42
Împrumuturi	-87,55	-464,41	-274,84	-740,17	-512,90
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	14,28	30,26	9,26	52,60	-36,76
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,22	12,73	2,43	-2,11	0,44
Pe termen scurt	0,06	-0,02	-0,01		
Pe termen lung	-0,28	12,75	2,44	-2,11	0,44
Alte sectoare	14,50	17,53	6,83	54,71	-37,20
Pe termen scurt	8,08	-3,43	0,54	-0,64	1,75
Pe termen lung	6,42	20,96	6,29	55,35	-38,95
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	14,50	17,53	6,83	54,71	-37,20
Pe termen scurt	8,08	-3,43	0,54	-0,64	1,75
Pe termen lung	6,42	20,96	6,29	55,35	-38,95
<i>Acumularea netă de pasive</i>	101,83	494,67	284,10	792,77	476,14
Banca centrală	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17	-7,88
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17	-7,88
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-16,19	-2,28	47,36	115,39	-21,05
Pe termen scurt		0,13		0,70	
Pe termen lung	-16,19	-2,41	47,36	114,69	-21,05
Administrația publică	23,77	412,38	237,64	683,56	466,74
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	1,24	225,91	75,05	163,70	170,38
Altele pe termen lung	22,53	186,47	162,59	519,86	296,36
Alte sectoare	131,15	129,74	44,67	17,99	38,33
Pe termen scurt	-1,22	7,04	8,54	0,41	1,11
Pe termen lung	132,37	122,70	36,13	17,58	37,22
Alte societăți financiare	66,17	3,32	10,00	33,80	5,96
Pe termen scurt		0,24	0,20	0,02	0,56
Pe termen lung	66,17	3,08	9,80	33,78	5,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	64,98	126,42	34,67	-15,81	32,37
Pe termen scurt	-1,22	6,80	8,34	0,39	0,55
Pe termen lung	66,20	119,62	26,33	-16,20	31,82
Credite comerciale și avansuri	-127,57	-223,21	-367,85	-199,50	-274,23
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-116,81	-18,64	62,34	46,33	-274,84
Alte sectoare	-116,81	-18,64	62,34	46,33	-274,84
Pe termen scurt	-120,18	-24,78	53,38	15,88	-266,60
Pe termen lung	3,37	6,14	8,96	30,45	-8,24
Alte societăți financiare	-0,46	-0,36	-0,01	0,21	-1,89
Pe termen scurt	-0,46	-0,36	-0,01	0,21	-1,89
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-116,35	-18,28	62,35	46,12	-272,95
Pe termen scurt	-119,72	-24,42	53,39	15,67	-264,71
Pe termen lung	3,37	6,14	8,96	30,45	-8,24
<i>Acumularea netă de pasive</i>	10,76	204,57	430,19	245,83	-0,61
Alte sectoare	10,76	204,57	430,19	245,83	-0,61
Pe termen scurt	10,39	198,46	417,28	238,48	-6,10
Pe termen lung	0,37	6,11	12,91	7,35	5,49
Alte societăți financiare	0,78	0,35	-0,91	-0,51	-1,15
Pe termen scurt	0,78	0,35	-0,91	-0,51	-1,15
Pe termen lung					
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	9,98	204,22	431,10	246,34	0,54

	2019	2020	2021	2022*	2023
Pe termen scurt	9,61	198,11	418,19	238,99	-4,95
Pe termen lung	0,37	6,11	12,91	7,35	5,49
Alte creanțe / angajamente - altele	4,00	4,00	4,00	4,00	3,16
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-4,00</i>	<i>-3,16</i>
Administrația publică					0,84
Pe termen scurt					0,84
Alte sectoare	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Pe termen scurt	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00
Drepturi speciale de tragere (alocări)			234,48		
Active de rezervă	60,49	637,41	205,74	637,34	891,30
Drepturi speciale de tragere	0,62	0,56	7,34	-6,42	10,68
Alte active de rezervă	59,87	636,85	198,40	643,76	880,62
Numerar și depozite	-75,00	415,85	264,28	-208,79	-667,22
Creanțe cu autorități monetare	116,26	324,13	267,23	-330,95	-345,22
Creanțe cu alte entități	-191,26	91,72	-2,95	122,16	-322,00
Titluri de valoare	134,87	221,00	-65,88	852,55	1 547,84
Titluri de creanță	134,87	221,00	-65,88	852,55	1 547,84
Pe termen scurt	-3,97	10,30	-0,95	47,63	486,43
Pe termen lung	138,84	210,70	-64,93	804,92	1 061,41
Erori și omisiuni nete	-18,11	-101,86	18,43	4,34	159,95
Finanțarea excepțională	33,30	95,94	57,69	51,21	97,80
<i>Venituri secundare</i>	<i>11,08</i>	<i>13,72</i>		<i>15,36</i>	
Alte granturi interguvernamentale	11,08	13,72		15,36	
<i>Alte investiții-pasive</i>	<i>22,22</i>	<i>82,22</i>	<i>57,69</i>	<i>35,85</i>	<i>97,80</i>
Alte instrumente de natura datoriei	22,22	82,22	57,69	35,85	97,80
Administrația publică	22,22	82,22	57,69	35,85	97,80
Noi trageri / depozite	22,22	82,22	57,69	35,85	96,96
Acumularea arieratelor					0,84
Penalități					0,84
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	70,66	13,61	1,98	13,35	5,66
Remiteri personale: Credit	1 817,34	1 810,17	2 059,33	1 986,88	1 946,29
Remiteri personale: Debit	295,37	328,27	428,08	578,90	469,16

* date revizuite

Anexa 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare standard (MBP6), (mil. EUR)

	2019	2020	2021	2022*	2023
Contul curent	-987,81	-777,88	-1 435,70	-2 358,17	-1 750,35
Credit	5 440,73	4 989,89	6 039,48	8 705,98	8 520,27
Debit	6 428,54	5 767,77	7 475,18	11 064,15	10 270,62
Bunuri și servicii	-2 631,84	-2 365,20	-3 141,39	-4 070,08	-3 674,27
Credit	3 271,30	2 826,74	3 546,51	5 681,69	5 423,34
Debit	5 903,14	5 191,94	6 687,90	9 751,78	9 097,61
Bunuri	-2 958,31	-2 714,44	-3 540,64	-4 933,11	-4 501,64
Credit	1 892,07	1 705,75	2 165,03	3 516,33	3 166,99
Debit	4 850,38	4 420,19	5 705,67	8 449,44	7 668,62
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	-2 960,28	-2 716,13	-3 540,96	-4 931,36	-4 501,79
Credit	1 890,10	1 704,06	2 164,55	3 517,72	3 166,83
Debit	4 850,38	4 420,19	5 705,51	8 449,08	7 668,62
Din care: Reexport	248,22	170,75	230,47	853,89	668,47
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	1,97	1,68	0,48	-1,39	0,16
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi)	-8,97	-4,43	-2,87	-3,27	-1,60
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	10,94	6,11	3,35	1,88	1,76
Aur nemonetar			-0,16	-0,36	
Debit			0,16	0,36	
Servicii	326,47	349,24	399,25	863,02	827,36
Credit	1 379,23	1 121,00	1 381,48	2 165,36	2 256,35
Debit	1 052,76	771,75	982,23	1 302,34	1 428,99
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	235,68	199,09	196,46	222,73	218,02
Credit	237,93	202,36	204,21	230,87	229,05
Debit	2,25	3,26	7,75	8,14	11,03
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)					
Credit	608,01	488,09	520,02	633,23	618,62
Debit	380,49	311,77	334,94	409,41	406,37
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)					
Credit	2,77	1,94	2,68	3,53	5,63
Debit	2,17	3,18	7,37	8,12	10,41
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	-10,51	-6,93	-8,37	-6,36	-6,89
Credit	4,95	4,21	3,66	4,65	6,15
Debit	15,46	11,14	12,02	11,00	13,04
<i>Transport</i>	-10,97	-47,70	-76,82	-53,19	-49,10
Credit	360,89	216,41	275,51	475,82	500,45
Debit	371,86	264,11	352,32	529,01	549,55
Pentru toate mijloacele de transport					
Pasageri	27,96	8,80	23,52	17,00	-11,41
Credit	111,46	32,99	55,16	97,94	110,73
Debit	83,50	24,19	31,64	80,94	122,14
Mărfuri	-25,23	-59,69	-87,54	-43,87	-4,14
Credit	197,28	148,73	184,07	314,11	289,09
Debit	222,51	208,42	271,61	357,98	293,23
Altele	-23,96	-3,39	-13,00	-25,17	-33,26
Credit	36,80	23,35	28,46	48,65	86,55
Debit	60,76	26,75	41,45	73,81	119,80
Transport maritim	-35,79	-30,02	-66,04	-100,45	-72,46
Credit	7,29	3,16	4,41	14,96	12,72
Debit	43,08	33,18	70,45	115,41	85,19
Pasageri	-0,01			-0,01	-0,05
Debit	0,01			0,01	0,05
Mărfuri	-33,39	-27,56	-64,97	-87,22	-64,93
Credit	5,22	1,81	2,26	10,48	7,36

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	38,61	29,37	67,23	97,70	72,29
Altele	-2,39	-2,46	-1,06	-13,22	-7,49
Credit	2,07	1,35	2,15	4,48	5,36
Debit	4,46	3,81	3,22	17,71	12,85
Transport aerian	24,86	15,44	25,56	12,02	-22,81
Credit	152,93	59,40	90,90	128,08	169,63
Debit	128,07	43,96	65,34	116,06	192,44
Pasageri	27,64	8,27	22,16	10,62	-21,43
Credit	99,85	28,85	49,75	77,51	81,61
Debit	72,21	20,58	27,59	66,89	103,04
Mărfuri	17,90	11,28	14,31	14,66	14,94
Credit	25,33	17,51	21,19	20,53	22,16
Debit	7,42	6,23	6,88	5,87	7,22
Altele	-20,68	-4,11	-10,92	-13,26	-16,32
Credit	27,76	13,04	19,96	30,04	65,86
Debit	48,44	17,15	30,88	43,30	82,18
Alte mijloace de transport	-10,30	-39,70	-36,55	36,39	46,47
Credit	185,32	142,52	172,38	317,65	304,01
Debit	195,62	182,22	208,92	281,26	257,55
Pasageri	0,33	0,53	1,35	6,38	10,07
Credit	11,61	4,14	5,41	20,42	29,12
Debit	11,28	3,61	4,06	14,04	19,05
Mărfuri	-9,74	-43,41	-36,88	28,69	45,85
Credit	166,74	129,41	160,62	283,10	259,57
Debit	176,47	172,82	197,51	254,41	213,72
Altele	-0,89	3,18	-1,01	1,32	-9,45
Credit	6,97	8,97	6,35	14,13	15,32
Debit	7,86	5,79	7,36	12,81	24,77
Servicii poștale și de curierat	10,26	6,58	0,20	-1,15	-0,30
Credit	15,35	11,33	7,82	15,13	14,08
Debit	5,09	4,75	7,61	16,28	14,38
<i>Călătorii</i>	22,48	46,11	49,19	300,94	127,87
Credit	354,20	277,09	353,87	709,00	611,30
Debit	331,72	230,98	304,68	408,06	483,43
De afaceri	-12,94	-13,33	0,67	13,54	27,99
Credit	115,94	87,49	111,00	140,38	156,28
Debit	128,89	100,81	110,34	126,84	128,29
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	-60,59	-50,21	-69,91	-72,81	-75,37
Credit	27,34	23,52	7,03	8,45	9,00
Debit	87,93	73,73	76,94	81,26	84,37
Altele	47,65	36,89	70,57	86,35	103,36
Credit	88,61	63,97	103,97	131,93	147,28
Debit	40,96	27,08	33,40	45,58	43,92
Personale	35,42	59,43	48,52	287,40	99,88
Credit	238,26	189,60	242,86	568,62	455,02
Debit	202,84	130,17	194,35	281,22	355,14
Servicii de sănătate	4,87	9,03	14,48	26,28	25,05
Credit	24,45	22,04	31,21	47,78	49,00
Debit	19,58	13,01	16,73	21,50	23,95
Servicii de instruire	1,53	8,11	14,77	30,57	21,09
Credit	45,93	40,96	50,23	79,17	75,65
Debit	44,41	32,85	35,46	48,60	54,56
Altele	29,02	42,30	19,27	230,55	53,73
Credit	167,87	126,60	161,42	441,67	330,37
Debit	138,85	84,30	142,16	211,12	276,64
<i>Construcții</i>	-12,90	-18,36	-13,58	1,56	17,41
Credit	9,14	10,77	10,96	16,16	26,16
Debit	22,04	29,13	24,54	14,60	8,76
Construcții în străinătate	9,14	10,77	10,96	16,16	26,16
Credit	9,14	10,77	10,96	16,16	26,16
Construcții în economia raportoare	-22,04	-29,13	-24,54	-14,60	-8,76

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	22,04	29,13	24,54	14,60	8,76
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	-7,89	-5,30	-7,85	-11,89	-19,43
Credit	0,31	0,47	1,42	2,68	4,84
Debit	8,20	5,77	9,27	14,57	24,28
Asigurări directe	-0,09	-0,05	-0,03		-1,43
Credit	0,02				0,60
Debit	0,11	0,05	0,03		2,03
Reasigurări	-8,07	-5,60	-9,24	-14,54	-22,22
Credit	0,03	0,12		0,03	0,03
Debit	8,09	5,72	9,24	14,57	22,24
Servicii auxiliare de asigurare	0,27	0,35	1,42	2,65	4,22
Credit	0,27	0,35	1,42	2,65	4,22
<i>Servicii financiare</i>	-4,15	-4,43	-3,91	-11,77	-6,77
Credit	3,79	3,33	3,67	4,47	5,30
Debit	7,94	7,76	7,58	16,24	12,07
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii	-3,29	-3,82	-3,27	-11,08	-6,14
Credit	3,73	2,95	3,59	4,47	5,29
Debit	7,02	6,76	6,86	15,55	11,43
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate	-0,87	-0,61	-0,64	-0,69	-0,63
Credit	0,05	0,39	0,08		0,01
Debit	0,92	1,00	0,72	0,69	0,64
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)</i>	-26,16	-21,79	-41,60	-39,64	-30,27
Credit	2,26	1,58	2,46	2,71	3,18
Debit	28,42	23,37	44,06	42,35	33,45
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	144,62	193,79	266,94	408,24	484,70
Credit	230,36	265,76	339,56	486,55	581,90
Debit	85,74	71,97	72,63	78,31	97,21
Servicii de telecomunicații	11,03	9,80	11,82	15,93	15,67
Credit	37,25	28,65	31,37	30,62	31,84
Debit	26,22	18,85	19,54	14,69	16,17
Servicii de informatică	122,85	175,27	247,38	383,76	458,34
Credit	179,36	226,70	298,78	445,18	536,62
Debit	56,51	51,43	51,40	61,42	78,28
Servicii de informații	10,74	8,73	7,73	8,55	10,69
Credit	13,75	10,41	9,41	10,75	13,44
Debit	3,01	1,68	1,68	2,20	2,76
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	5,63	22,61	41,38	42,57	73,95
Credit	142,88	110,36	152,27	177,89	227,36
Debit	137,25	87,75	110,89	135,32	153,41
Servicii de cercetare și dezvoltare	1,82	2,27	3,41	4,84	1,20
Credit	2,42	2,60	5,08	5,63	1,71
Debit	0,60	0,32	1,66	0,79	0,51
Servicii profesionale și de consultanță managerială	16,96	18,12	42,00	36,95	76,93
Credit	73,25	67,45	104,05	105,90	152,00
Debit	56,29	49,34	62,06	68,94	75,07
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	-13,16	2,22	-4,03	0,77	-4,18
Credit	67,20	40,31	43,14	66,36	73,65
Debit	80,36	38,09	47,18	65,59	77,83
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	-8,67	-5,58	-2,64	4,88	3,27
Credit	5,53	4,86	5,97	9,74	12,92
Debit	14,19	10,44	8,61	4,85	9,65
Servicii audiovizuale și conexe	-8,67	-5,58	-2,64	2,94	1,96
Credit	5,53	4,86	5,97	5,71	9,72
Debit	14,19	10,44	8,61	2,76	7,76
<i>Alte servicii personale, culturale și de agrement</i>				1,94	1,31
Credit				4,03	3,21
Debit				2,09	1,90
<i>Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)</i>	-0,69	-2,26	0,05	4,96	14,60
Credit	27,00	23,79	27,93	44,83	47,72
Debit	27,68	26,05	27,88	39,87	33,13
Venituri primare	549,35	342,29	225,20	56,73	246,62
Credit	913,58	751,11	768,95	852,98	1 011,49

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	364,23	408,82	543,74	796,25	764,87
<i>Remunerarea salariaților</i>	784,41	640,53	664,89	691,25	714,70
Credit	857,40	718,98	750,15	792,34	822,60
Debit	72,99	78,44	85,26	101,09	107,90
<i>Venituri din investiții</i>	-233,69	-297,53	-443,01	-639,31	-471,19
Credit	57,98	33,29	15,72	55,84	185,61
Debit	291,68	330,82	458,72	695,15	656,80
<i>Venituri din investiții directe</i>	-212,42	-259,06	-393,84	-621,70	-520,44
Credit	9,60	8,03	7,99	10,42	10,02
Debit	222,02	267,09	401,83	632,12	530,46
<i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de</i>	-198,92	-244,74	-379,14	-610,27	-503,66
Credit	8,53	7,47	7,28	10,19	9,89
Debit	207,45	252,21	386,42	620,46	513,55
<i>Dividende și retrageri din veniturile quasi-societăților</i>	-153,39	-150,29	-167,94	-161,54	-189,86
Credit	8,53	7,47	7,28	10,19	9,89
Debit	161,92	157,76	175,21	171,73	199,75
<i>Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe</i>	-153,39	-150,29	-167,94	-161,54	-189,86
Credit	8,53	7,47	7,28	10,19	9,89
Debit	161,92	157,76	175,21	171,73	199,75
<i>Profituri reinvestite</i>	-45,53	-94,44	-211,20	-448,73	-313,80
Debit	45,53	94,44	211,20	448,73	313,80
<i>Dobânzi</i>	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43	-16,78
Credit	1,07	0,55	0,72	0,23	0,13
Debit	14,57	14,88	15,41	11,66	16,91
<i>Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe</i>	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43	-16,78
Credit	1,07	0,55	0,72	0,23	0,13
Debit	14,57	14,88	15,41	11,66	16,91
<i>Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM</i>	-13,50	-14,33	-14,69	-11,43	-16,78
Credit	1,07	0,55	0,72	0,23	0,13
Debit	14,57	14,88	15,41	11,66	16,91
<i>Venituri din investiții de portofoliu</i>	-5,44	-6,64	-0,34	0,02	0,16
Credit	0,38	0,99	1,91	0,72	0,55
Debit	5,82	7,63	2,25	0,70	0,40
<i>Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de</i>	-4,57	-6,64	-0,34	0,02	0,16
Credit	0,28	0,99	1,91	0,72	0,55
Debit	4,85	7,63	2,25	0,70	0,40
<i>Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de investiții</i>	-4,57	-6,64	-0,34	0,02	0,16
Credit	0,28	0,99	1,91	0,72	0,55
Debit	4,85	7,63	2,25	0,70	0,40
<i>Dobânzi</i>	-0,87				
Credit	0,11				
Debit	0,97				
<i>Pe termen lung</i>	-0,87				
Credit	0,11				
Debit	0,97				
<i>Venituri din alte investiții</i>	-61,19	-54,99	-52,96	-60,13	-116,72
Credit	2,64	1,11	1,68	2,20	9,22
Debit	63,83	56,10	54,64	62,33	125,94
<i>Dobânzi</i>	-61,19	-54,99	-52,96	-60,13	-116,72
Credit	2,64	1,11	1,68	2,20	9,22
Debit	63,83	56,10	54,64	62,33	125,94
<i>Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM</i>	-62,06	-55,61	-53,61	-60,82	-117,37
Credit	2,64	1,11	1,68	2,20	9,22
Debit	64,69	56,71	55,29	63,02	126,59
<i>Venituri din active de rezervă</i>	45,36	23,17	4,13	42,49	165,82
<i>Dobânzi</i>	45,36	23,17	4,13	42,49	165,82
<i>Alte venituri primare</i>	-1,37	-0,71	3,32	4,79	3,11
Credit	-1,80	-1,16	3,08	4,80	3,27
Debit	-0,44	-0,45	-0,24	0,01	0,17
<i>Impozite pe producție și pe importuri</i>	-1,37	-0,60	4,28	5,08	3,57
Credit	-1,80	-1,16	3,08	4,80	3,22

	2019	2020	2021	2022*	2023
Debit	-0,44	-0,56	-1,20	-0,28	-0,35
Renta		-0,11	-0,96	-0,29	-0,46
Credit					0,06
Debit		0,11	0,96	0,29	0,52
Venituri secundare	1 094,68	1 245,03	1 480,48	1 655,18	1 677,30
Credit	1 255,85	1 412,04	1 724,02	2 171,30	2 085,44
Debit	161,17	167,01	243,54	516,12	408,14
<i>Administrația publică</i>	<i>134,78</i>	<i>94,29</i>	<i>175,17</i>	<i>306,35</i>	<i>358,47</i>
Credit	141,20	100,96	186,84	340,16	373,04
Debit	6,41	6,68	11,67	33,81	14,57
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	5,46	4,36	5,72	5,45	6,81
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri sau alți lucrători pe termen scurt		1,39	1,52	1,78	2,69
Contribuții sociale (credit)	3,63	3,89	4,30	3,63	3,42
Prestații sociale (debit)	0,59	1,07	1,25	2,08	2,88
Cooperarea internațională curentă	105,58	69,57	152,79	299,35	328,61
Credit	110,99	74,74	159,20	307,50	336,88
Debit	5,41	5,17	6,41	8,15	8,27
Transferuri curente diverse ale administrației publice	20,71	17,54	13,61	0,00	22,51
Credit	21,12	17,97	17,62	23,58	25,92
Debit	0,41	0,44	4,01	23,58	3,41
<i>Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP</i>	<i>959,90</i>	<i>1 150,74</i>	<i>1 305,31</i>	<i>1 348,82</i>	<i>1 318,83</i>
Credit	1 114,66	1 311,08	1 537,18	1 831,14	1 712,40
Debit	154,76	160,34	231,87	482,31	393,57
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și nerezidente)	760,28	823,82	877,92	751,45	728,85
Credit	848,74	927,29	1 040,64	1 143,58	1 037,89
Debit	88,46	103,47	162,72	392,13	309,04
Alte transferuri curente	199,62	326,93	427,38	597,38	589,98
Credit	265,91	383,79	496,53	687,56	674,51
Debit	66,29	56,86	69,15	90,18	84,53
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	36,45	30,37	32,08	36,05	34,21
Contribuții sociale			-0,01	-0,03	-0,01
Debit			0,01	0,03	0,01
Prestații sociale	4,37	6,40	8,53	10,55	13,74
Credit	4,44	6,41	8,57	10,62	13,78
Debit	0,07	0,01	0,04	0,07	0,05
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	-8,41	-5,86	-7,84	-11,49	-13,94
Credit	0,56	0,66	0,59	0,69	1,38
Debit	8,98	6,52	8,43	12,18	15,32
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	7,57	6,67	6,87	10,77	9,72
Credit	10,80	9,20	8,73	12,81	12,14
Debit	3,23	2,54	1,86	2,03	2,42
Cooperarea internațională curentă	80,96	91,91	134,85	215,10	179,68
Credit	82,77	93,05	136,35	227,61	192,34
Debit	1,80	1,14	1,50	12,51	12,66
Transferuri curente diverse	151,59	258,18	317,06	408,52	435,00
Credit	167,34	274,47	342,30	435,83	454,87
Debit	15,76	16,29	25,24	27,31	19,87
Contul de capital	-49,12	-57,61	-43,11	40,44	75,67
Credit	60,60	56,34	79,19	107,58	104,18
Debit	109,73	113,95	122,30	67,14	28,50
<i>Achiziționarea/ cesiunea brută a activelor nefinanciare</i>	<i>-0,02</i>	<i>-0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>-0,15</i>	
Credit	0,01		0,02		
Debit	0,03	0,03		0,15	
<i>Transferuri de capital</i>	<i>-49,11</i>	<i>-57,58</i>	<i>-43,13</i>	<i>40,59</i>	<i>75,67</i>
Credit	60,59	56,34	79,17	107,58	104,18
Debit	109,70	113,92	122,30	66,98	28,50
Administrația publică	18,68	10,15	20,87	38,52	45,73
Credit	18,68	10,15	20,87	38,52	45,73
Alte transferuri de capital	18,68	10,15	20,87	38,52	45,73

	2019	2020	2021	2022*	2023
Credit	18,68	10,15	20,87	38,52	45,73
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-67,78	-67,73	-64,00	2,07	29,95
Credit	41,91	46,19	58,30	69,06	58,45
Debit	109,70	113,92	122,30	66,98	28,50
Alte transferuri de capital	-67,78	-67,73	-64,00	2,07	29,95
Credit	41,91	46,19	58,30	69,06	58,45
Debit	109,70	113,92	122,30	66,98	28,50
Din care: Între gospodăriile populației				-0,24	29,95
Credit				66,73	58,45
Debit				66,97	28,50
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului curent și de capital)	-1 036,93	-835,49	-1 478,81	-2 317,73	-1 674,68
Contul financiar					
Capacitatea netă (+)/ necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	-1 053,11	-924,84	-1 463,24	-2 313,61	-1 526,80
Investiții directe	-428,41	-133,28	-314,20	-514,00	-315,81
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>37,33</i>	<i>3,32</i>	<i>12,07</i>	<i>42,71</i>	<i>14,43</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	34,29	-3,14	21,54	8,01	10,14
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	34,29	-3,14	21,54	8,01	10,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	34,29	-3,14	21,54	8,01	10,14
Instrumente de natura datoriei	3,04	6,47	-9,47	34,70	4,29
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	4,33	1,41	5,92	39,77	3,88
Împrumuturi	6,17	6,89	-11,23	33,16	12,14
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	7,47	1,83	4,17	38,23	11,73
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	-1,30	5,05	-15,40	-5,06	0,41
Credite comerciale	-3,14	-0,42	1,76	1,54	-7,85
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	-3,14	-0,42	1,76	1,54	-7,85
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>465,75</i>	<i>136,61</i>	<i>326,26</i>	<i>556,72</i>	<i>330,24</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	406,49	159,16	293,57	538,23	345,68
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât reinvestirea profiturilor	360,96	64,71	82,37	89,50	31,89
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	360,96	64,71	82,37	89,50	31,89
Reinvestirea profiturilor	45,53	94,44	211,20	448,73	313,80
Instrumente de natura datoriei	59,25	-22,55	32,69	18,49	-15,44
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	59,25	-22,55	32,69	18,49	-15,44
Împrumuturi	57,67	-28,48	-32,79	26,78	-34,09
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	57,67	-28,48	-32,79	26,78	-34,09
Credite comerciale	1,07	19,95	40,40	25,95	18,86
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1,07	19,95	40,40	25,95	18,86
Alte angajamente	0,51	-14,03	25,08	-34,25	-0,21
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	0,51	-14,03	25,08	-34,25	-0,21
Investiții de portofoliu	-13,48	0,75	-4,17	1,58	8,67
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-13,63</i>	<i>1,27</i>	<i>-6,31</i>	<i>2,56</i>	<i>7,31</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	-17,68	0,22	-6,31	1,67	-0,80
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-17,70	-0,01	-5,73		
Alte sectoare	0,02	0,23	-0,58	1,67	-0,80
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,02	0,23	-0,58	1,67	-0,80
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	-17,68	0,22	-6,31	1,67	-0,80
Necotate la bursă	-17,68	0,22	-6,31	1,67	-0,80
Titluri de creanță	4,05	1,05		0,88	8,11
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,05	1,05		0,88	8,11

	2019	2020	2021	2022*	2023
Pe termen lung	4,05	1,05		0,88	8,11
<i>Acumularea netă de pasive</i>	-0,15	0,52	-2,15	0,98	-1,36
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,04	0,31	-2,02	0,24	-1,18
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,05	0,11	-2,16	0,03	
Alte sectoare	0,09	0,20	0,14	0,21	-1,18
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	0,09	0,20	0,14	0,21	-1,18
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	0,04	0,31	-2,02	0,24	-1,18
Cotate la bursă	-0,05	0,11	-2,16	0,03	
Necotate la bursă	0,09	0,20	0,14	0,21	-1,18
Titluri de angajamente	-0,19	0,21	-0,13	0,74	-0,18
Administrația publică	-0,19	0,21	-0,13	0,53	-0,31
Pe termen scurt	-0,19	0,21	-0,13	0,53	-0,31
Alte sectoare				0,21	0,14
Pe termen lung				0,21	0,14
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP				0,21	0,14
Pe termen lung				0,21	0,14
Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	-0,73	-0,46	0,29		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,73	-0,46	0,29		
Derivate financiare (altele decât rezervele)	-0,73	-0,46	0,29		
Contracte de tip forward	-0,73	-0,46	0,29		
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-0,73	-0,46	0,29		
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,73	-0,46	0,29		
Derivate financiare (altele decât rezervele)	-0,73	-0,46	0,29		
Contracte de tip forward	-0,73	-0,46	0,29		
Alte investiții	-664,52	-1 351,02	-1 319,01	-2 406,65	-2 043,70
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-571,56	-741,44	-512,91	-1 358,52	-1 607,76
<i>Acumularea netă de pasive</i>	92,96	609,58	806,10	1 048,13	435,94
Numerar și depozite	-475,92	-751,31	-581,20	-1 517,77	-1 318,89
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	-479,97	-751,63	-573,41	-1 452,51	-1 319,68
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	41,63	-44,76	182,14	-404,39	293,71
Pe termen scurt	41,63	-44,76	182,14	-404,39	293,71
Alte sectoare	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11	-1 613,38
Pe termen scurt	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11	-1 613,38
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11	-1 613,38
Pe termen scurt	-521,60	-706,87	-755,55	-1 048,11	-1 613,38
<i>Acumularea netă de pasive</i>	-4,05	-0,32	7,79	65,26	-0,79
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-3,78	-1,71	4,94	60,94	8,85
Pe termen scurt	-3,78	-1,71	4,94	60,94	8,85
Alte sectoare	-0,27	1,39	2,85	4,32	-9,63
Pe termen scurt	-0,27	1,39	2,85	4,32	-9,63
Pe termen lung					
Alte societăți financiare	-0,27	1,39	2,85	4,32	-9,63
Pe termen scurt	-0,27	1,39	2,85	4,32	-9,63
Împrumuturi	-78,21	-407,40	-232,23	-703,16	-474,19
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	12,76	26,55	7,82	49,97	-33,99
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-0,20	11,17	2,05	-2,00	0,41
Pe termen scurt	0,05	-0,02	-0,01		
Pe termen lung	-0,25	11,18	2,06	-2,00	0,41
Alte sectoare	12,95	15,38	5,77	51,97	-34,39
Pe termen scurt	7,22	-3,01	0,46	-0,61	1,62
Pe termen lung	5,74	18,39	5,31	52,58	-36,01
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	12,95	15,38	5,77	51,97	-34,39
Pe termen scurt	7,22	-3,01	0,46	-0,61	1,62
Pe termen lung	5,74	18,39	5,31	52,58	-36,01
<i>Acumularea netă de pasive</i>	90,97	433,95	240,06	753,13	440,21
Banca centrală	-32,96	-39,63	-38,51	-22,96	-7,29
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	-32,96	-39,63	-38,51	-22,96	-7,29

	2019	2020	2021	2022*	2023
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-14,46	-2,00	40,02	109,62	-19,46
Pe termen scurt		0,11		0,66	
Pe termen lung	-14,46	-2,11	40,02	108,95	-19,46
Administrația publică	21,23	361,76	200,80	649,38	431,52
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	1,11	198,18	63,42	155,51	157,52
Altele pe termen scurt					
Altele pe termen lung	20,13	163,58	137,39	493,86	273,99
Alte sectoare	117,16	113,81	37,75	17,09	35,44
Pe termen scurt	-1,09	6,18	7,22	0,39	1,03
Pe termen lung	118,25	107,64	30,53	16,70	34,41
Alte societăți financiare	59,11	2,91	8,45	32,11	5,51
Pe termen scurt		0,21	0,17	0,02	0,52
Pe termen lung	59,11	2,70	8,28	32,09	4,99
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	58,05	110,90	29,30	-15,02	29,93
Pe termen scurt	-1,09	5,97	7,05	0,37	0,51
Pe termen lung	59,14	104,94	22,25	-15,39	29,42
Credite comerciale și avansuri	-113,96	-195,81	-310,83	-189,52	-253,53
<i>Achiziția netă de active financiare</i>	<i>-104,35</i>	<i>-16,35</i>	<i>52,68</i>	<i>44,01</i>	<i>-254,10</i>
Alte sectoare	-104,35	-16,35	52,68	44,01	-254,10
Pe termen scurt	-107,36	-21,74	45,10	15,09	-246,48
Pe termen lung	3,01	5,39	7,57	28,93	-7,62
Alte societăți financiare	-0,41	-0,32	-0,01	0,20	-1,75
Pe termen scurt	-0,41	-0,32	-0,01	0,20	-1,75
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-103,94	-16,04	52,68	43,81	-252,35
Pe termen scurt	-106,95	-21,42	45,11	14,89	-244,73
Pe termen lung	3,01	5,39	7,57	28,93	-7,62
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>9,61</i>	<i>179,46</i>	<i>363,50</i>	<i>233,54</i>	<i>-0,56</i>
Alte sectoare	9,61	179,46	363,50	233,54	-0,56
Pe termen scurt	9,28	174,10	352,59	226,55	-5,64
Pe termen lung	0,33	5,36	10,91	6,98	5,08
Alte societăți financiare	0,70	0,31	-0,77	-0,48	-1,06
Pe termen scurt	0,70	0,31	-0,77	-0,48	-1,06
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	8,92	179,15	364,27	234,02	0,50
Pe termen scurt	8,58	173,79	353,36	227,04	-4,58
Pe termen lung	0,33	5,36	10,91	6,98	5,08
Alte creanțe / angajamente - altele	3,57	3,51	3,38	3,80	2,92
<i>Acumularea netă de pasive</i>	<i>-3,57</i>	<i>-3,51</i>	<i>-3,38</i>	<i>-3,80</i>	<i>-2,92</i>
Administrația publică					0,78
Pe termen scurt					0,78
Alte sectoare	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80	-3,70
Pe termen scurt	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80	-3,70
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80	-3,70
Pe termen scurt	-3,57	-3,51	-3,38	-3,80	-3,70
Drepturi speciale de tragere (alocări)			198,13		
Active de rezervă	54,04	559,17	173,85	605,47	824,04
Drepturi speciale de tragere	0,55	0,49	6,20	-6,10	9,87
Alte active de rezervă	53,48	558,68	167,64	611,57	814,16
Numerar și depozite	-67,00	364,80	223,31	-198,35	-616,87
Creanțe cu autorități monetare	103,86	284,34	225,80	-314,40	-319,17
Creanțe cu alte entități	-170,85	80,46	-2,49	116,05	-297,70
Titluri de valoare	120,48	193,87	-55,67	809,92	1 431,03
Titluri de creanță	120,48	193,87	-55,67	809,92	1 431,03
Pe termen scurt	-3,55	9,04	-0,80	45,25	449,72
Pe termen lung	124,03	184,84	-54,86	764,67	981,31
Erori și omisiuni nete	-16,18	-89,36	15,57	4,12	147,88
Articole informative					
Finanțarea excepțională	29,75	84,17	48,75	48,65	90,42
<i>Venituri secundare</i>	<i>9,90</i>	<i>12,04</i>		<i>14,59</i>	
Alte granturi interguvernamentale	9,90	12,04		14,59	
<i>Alte investiții-pasive</i>	<i>19,85</i>	<i>72,13</i>	<i>48,75</i>	<i>34,06</i>	<i>90,42</i>
Alte instrumente de natura datoriei	19,85	72,13	48,75	34,06	90,42
Administrația publică	19,85	72,13	48,75	34,06	90,42

	2019	2020	2021	2022*	2023
Noi trageri / depozite	19,85	72,13	48,75	34,06	89,64
Acumularea arieratelor					0,78
Penalități					0,78
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	63,12	11,94	1,67	12,68	5,23
Remiteri personale: Credit	1 623,45	1 587,97	1 740,09	1 887,53	1 799,41
Remiteri personale: Debit	263,86	287,98	361,72	549,95	433,75

* date revizuite

Anexa 3. Balanța de plăți a Republicii Moldova pentru 2019 - 2023, prezentare desfășurată (MBP6), (mil. USD)

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Contul curent	6 090,52	7 196,30	-1 105,78	5 688,10	6 574,82	-886,72	7 147,49	8 846,59	-1 699,10	9 164,23	11 646,53	-2 482,30	9 215,75	11 108,98	-1 893,23
Bunuri și servicii	3 661,99	6 608,15	-2 946,16	3 222,27	5 918,42	-2 696,15	4 197,16	7 914,87	-3 717,71	5 980,76	10 265,08	-4 284,32	5 866,03	9 840,22	-3 974,19
Bunuri	2 118,04	5 429,66	-3 311,62	1 944,42	5 038,68	-3 094,26	2 562,23	6 752,44	-4 190,21	3 701,42	8 894,19	-5 192,77	3 425,50	8 294,59	-4 869,09
Mărfuri generale în baza balanței de plăți	2 115,83	5 429,66	-3 313,83	1 942,50	5 038,68	-3 096,18	2 561,66	6 752,25	-4 190,59	3 702,88	8 893,81	-5 190,93	3 425,33	8 294,59	-4 869,26
Din care: Reexport	277,87		277,87	194,64		194,64	272,75		272,75	898,84		898,84	723,03		723,03
Exporturi nete de mărfuri negociate peste hotare	2,21		2,21	1,92		1,92	0,57		0,57	-1,46		-1,46	0,17		0,17
Procurări de mărfuri negociate peste hotare (exporturi negative)	-10,04		-10,04	-5,05		-5,05	-3,40		-3,40	-3,44		-3,44	-1,73		-1,73
Vânzări de mărfuri negociate peste hotare	12,25		12,25	6,97		6,97	3,97		3,97	1,98		1,98	1,90		1,90
Aur nemonetar								0,19	-0,19		0,38	-0,38			
Servicii	1 543,95	1 178,49	365,46	1 277,85	879,74	398,11	1 634,93	1 162,43	472,50	2 279,34	1 370,89	908,45	2 440,53	1 545,63	894,90
<i>Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților</i>	<i>266,35</i>	<i>2,52</i>	<i>263,83</i>	<i>230,67</i>	<i>3,72</i>	<i>226,95</i>	<i>241,67</i>	<i>9,17</i>	<i>232,50</i>	<i>243,02</i>	<i>8,57</i>	<i>234,45</i>	<i>247,75</i>	<i>11,93</i>	<i>235,82</i>
Bunuri prelucrate în economia raportoare - bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite	680,62	425,93		556,38	355,39		615,42	396,39	219,03	666,56	430,96	235,60	669,12	439,54	229,58
Bunuri prelucrate în străinătate - bunuri expediate pentru prelucrare	3,10	2,43		2,21	3,63		3,17	8,72	-5,55	3,72	8,55	-4,83	6,09	11,26	-5,17
<i>Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)</i>	<i>5,54</i>	<i>17,31</i>	<i>-11,77</i>	<i>4,80</i>	<i>12,70</i>	<i>-7,9</i>	<i>4,33</i>	<i>14,23</i>	<i>-9,9</i>	<i>4,89</i>	<i>11,58</i>	<i>-6,69</i>	<i>6,65</i>	<i>14,10</i>	<i>-7,45</i>
Transport	403,99	416,27	-12,28	246,69	301,07	-54,38	326,05	416,96	-90,91	500,87	556,86	-55,99	541,30	594,41	-53,11
Pentru toate mijloacele de															
Pasageri	124,77	93,47	31,30	37,61	27,58	10,03	65,28	37,45	27,83	103,09	85,20	17,89	119,77	132,11	-12,34
Mărfuri	220,84	249,08	-28,24	169,54	237,58	-68,04	217,84	321,44	-103,60	330,64	376,82	-46,18	312,69	317,17	-4,48
Altele	41,20	68,02	-26,82	26,62	30,49	-3,87	33,68	49,06	-15,38	51,21	77,70	-26,49	93,61	129,58	-35,97
Transport maritim	8,16	48,22	-40,06	3,60	37,82	-34,22	5,22	83,37	-78,15	15,75	121,49	-105,74	13,76	92,14	-78,38
Pasageri		0,01	-0,01								0,01	-0,01		0,05	-0,05
Mărfuri	5,84	43,22	-37,38	2,06	33,48	-31,42	2,67	79,56	-76,89	11,03	102,84	-91,81	7,96	78,19	-70,23
Altele	2,32	4,99	-2,67	1,54	4,34	-2,80	2,55	3,81	-1,26	4,72	18,64	-13,92	5,80	13,90	-8,10
Transport aerian	171,20	143,37	27,83	67,71	50,11	17,60	107,58	77,33	30,25	134,82	122,17	12,65	183,48	208,15	-24,67
Pasageri	111,77	80,83	30,94	32,89	23,46	9,43	58,88	32,65	26,23	81,59	70,41	11,18	88,27	111,45	-23,18
Mărfuri	28,35	8,31	20,04	19,96	7,10	12,86	25,08	8,14	16,94	21,61	6,18	15,43	23,97	7,81	16,16
Altele	31,08	54,23	-23,15	14,86	19,55	-4,69	23,62	36,54	-12,92	31,62	45,58	-13,96	71,24	88,89	-17,65
Alte mijloace de transport	207,45	218,98	-11,53	162,46	207,72	-45,26	204,00	247,25	-43,25	334,37	296,06	38,31	328,83	278,57	50,26
Pasageri	13,00	12,63	0,37	4,72	4,12	0,60	6,40	4,80	1,60	21,50	14,78	6,72	31,50	20,61	10,89
Mărfuri	186,65	197,55	-10,90	147,52	197,00	-49,48	190,09	233,74	-43,65	298,00	267,80	30,20	280,76	231,17	49,59
Altele	7,80	8,80	-1,00	10,22	6,60	3,62	7,51	8,71	-1,20	14,87	13,48	1,39	16,57	26,79	-10,22
Servicii poștale și de curierat	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21	15,23	15,55	-0,32

	2019				2020				2021				2022*				2023			
	credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net	
<i>Căldătorii</i>	396,50	371,34	25,16		315,86	263,30	52,56		418,79	360,58	58,21		746,32	429,54	316,78		661,20	522,89	138,31	
De afaceri	129,79	144,28	-14,49		99,73	114,92	-15,19		131,37	130,58	0,79		147,77	133,52	14,25		169,04	138,76	30,28	
Achiziționarea de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	30,60	98,43	-67,83		26,81	84,05	-57,24		8,32	91,05	-82,73		8,90	85,54	-76,64		9,74	91,26	-81,52	
Altele	99,19	45,85	53,34		72,92	30,87	42,05		123,05	39,53	83,52		138,87	47,98	90,89		159,30	47,50	111,80	
Personale	266,71	227,06	39,65		216,13	148,38	67,75		287,42	230,00	57,42		598,55	296,02	302,53		492,16	384,13	108,03	
Servicii de sănătate	27,37	21,92	5,45		25,12	14,83	10,29		36,94	19,80	17,14		50,29	22,63	27,66		53,00	25,90	27,10	
Servicii de instruire	51,42	49,71	1,71		46,69	37,45	9,24		59,44	41,96	17,48		83,34	51,16	32,18		81,82	59,01	22,81	
Altele	187,92	155,43	32,49		144,32	96,10	48,22		191,04	168,24	22,80		464,92	222,23	242,69		357,34	299,22	58,12	
<i>Construcții</i>	10,23	24,67	-14,44		12,28	33,21	-20,93		12,97	29,04	-16,07		17,01	15,37	1,64		28,30	9,47	18,83	
Construcții în străinătate	10,23		10,23		12,28		12,28		12,97		12,97		17,01		17,01		28,30		28,30	
Construcții în economia		24,67	-24,67			33,21	-33,21			29,04	-29,04			15,37	-15,37			9,47	-9,47	
<i>Servicii de asigurări și pensii</i>	0,35	9,18	-8,83		0,54	6,58	-6,04		1,68	10,97	-9,29		2,82	15,34	-12,52		5,24	26,26	-21,02	
Asigurări directe	0,02	0,12	-0,10			0,06	-0,06			0,04	-0,04			15,34	-15,31		0,65	2,20	-1,55	
Reasigurări	0,03	9,06	-9,03		0,14	6,52	-6,38			10,93	-10,93		0,03				0,03	24,06	-24,03	
Servicii auxiliare de asigurare	0,30		0,30		0,40		0,40		1,68		1,68		2,79		2,79		4,56		4,56	
<i>Servicii financiare</i>	4,24	8,89	-4,65		3,80	8,85	-5,05		4,34	8,97	-4,63		4,71	17,10	-12,39		5,73	13,05	-7,32	
Servicii financiare explicite	4,18	7,86	-3,68		3,36	7,71	-4,35		4,25	8,12	-3,87		4,71	16,37	-11,66		5,72	12,36	-6,64	
Servicii de intermediere	0,06	1,03	-0,97		0,44	1,14	-0,70		0,09	0,85	-0,76		0,73	0,73	-0,73		0,01	0,69	-0,68	
<i>Taxe pentru utilizarea proprietății</i>	2,53	31,81	-29,28		1,80	26,64	-24,84		2,91	52,14	-49,23		2,85	44,58	-41,73		3,44	36,18	-32,74	
<i>Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații</i>	257,87	95,98	161,89		302,95	82,04	220,91		401,86	85,95	315,91		512,16	82,43	429,73		629,40	105,14	524,26	
Servicii de telecomunicații	41,70	29,35	12,35		32,66	21,49	11,17		37,12	23,13	13,99		32,23	15,46	16,77		34,44	17,49	16,95	
Servicii de informatică	200,78	63,26	137,52		258,42	58,63	199,79		353,60	60,83	292,77		468,61	64,65	403,96		580,42	84,67	495,75	
Servicii de informații	15,39	3,37	12,02		11,87	1,92	9,95		11,14	1,99	9,15		11,32	2,32	9,00		14,54	2,98	11,56	
<i>Alte servicii pentru afaceri</i>	159,94	153,64	6,30		125,80	100,03	25,77		180,21	131,24	48,97		187,25	142,44	44,81		245,92	165,93	79,99	
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,71	0,67	2,04		2,96	0,37	2,59		6,01	1,97	4,04		5,93	0,83	5,10		1,85	0,55	1,30	
Servicii profesionale și de servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	82,00	63,01	18,99		76,89	56,24	20,65		123,14	73,44	49,70		111,47	72,57	38,90		164,41	81,20	83,21	
<i>Servicii personale, culturale și de agrement</i>	75,23	89,96	-14,73		45,95	43,42	2,53		51,06	55,83	-4,77		69,85	69,04	0,81		79,66	84,18	-4,52	
Servicii audiovizuale și conexeservicii de agrement	6,19	15,89	-9,70		5,54	11,90	-6,36		7,07	10,19	-3,12		10,25	5,11	5,14		13,98	10,44	3,54	
Alte servicii personale, culturale și de agrement	6,19	15,89	-9,70		5,54	11,90	-6,36		7,07	10,19	-3,12		6,01	2,91	3,10		10,51	8,39	2,12	
<i>Bunuri și servicii ale administrației</i>													4,24	2,20	2,04		3,47	2,05	1,42	
<i>Venituri primare</i>	30,22	30,99	-0,77		27,12	29,70	-2,58		33,05	32,99	0,06		47,19	41,97	5,22		51,62	35,83	15,79	
Remunerarea salariaților	1 022,69	407,73	614,96		856,21	466,02	390,19		910,02	643,50	266,52		897,88	838,16	59,72		1 094,05	827,30	266,75	
Venituri din investiții	959,80	81,71	878,09		819,58	89,42	730,16		887,77	100,90	786,87		834,05	106,41	727,64		889,75	116,71	773,04	
Venituri din investiții directe	64,91	326,51	-261,60		37,95	377,11	-339,16		18,60	542,88	-524,28		58,78	731,74	-672,96		200,76	710,41	-509,65	
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	10,75	248,54	-237,79		9,15	304,46	-295,31		9,46	475,55	-466,09		10,97	665,39	-654,42		10,84	573,76	-562,92	
Dividende și retrageri din	9,55	232,23	-222,68		8,52	287,50	-278,98		8,61	457,31	-448,70		10,73	653,12	-642,39		10,70	555,47	-544,77	
	9,55	181,26	-171,71		8,52	179,84	-171,32		8,61	207,36	-198,75		10,73	180,77	-170,04		10,70	216,06	-205,36	

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Investitorul direct în	9,55	181,26	-171,71	8,52	179,84	-171,32	8,61	207,36	-198,75	10,73	180,77	-170,04	10,70	216,06	-205,36
Profitori reinvestite		50,97	-50,97		107,66	-107,66		249,95	-249,95		472,35	-472,35		339,41	-339,41
Dobânzi	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03	0,14	18,29	-18,15
Investitorul direct în	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03	0,14	18,29	-18,15
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	1,20	16,31	-15,11	0,63	16,96	-16,33	0,85	18,24	-17,39	0,24	12,27	-12,03	0,14	18,29	-18,15
Venituri din investiții de portofoliu	0,43	6,52	-6,09	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02	0,60	0,43	0,17
Venituri din participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,31	5,43	-5,12	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02	0,60	0,43	0,17
Dividende din participații, exclusiv la acțiunile fondurilor de	0,31	5,43	-5,12	1,13	8,70	-7,57	2,26	2,66	-0,40	0,76	0,74	0,02	0,60	0,43	0,17
Dobânzi	0,12	1,09	-0,97												
Pe termen lung	0,12	1,09	-0,97												
Venituri din alte investiții	2,95	71,45	-68,50	1,26	63,95	-62,69	1,99	64,67	-62,68	2,32	65,61	-63,29	9,97	136,22	-126,25
Dobânzi	2,95	71,45	-68,50	1,26	63,95	-62,69	1,99	64,67	-62,68	2,32	65,61	-63,29	9,97	136,22	-126,25
Informativ: Dobânzi, înainte de SIFIM	2,95	72,42	-69,47	1,26	64,65	-63,39	1,99	65,43	-63,44	2,32	66,34	-64,02	9,97	136,92	-126,95
Venituri din active de rezervă	50,78		50,78	26,41		26,41	4,89		4,89	44,73		44,73	179,35		179,35
Dobânzi	50,78		50,78	26,41		26,41	4,89		4,89	44,73		44,73	179,35		179,35
Alte venituri primare	-2,02	-0,49	-1,53	-1,32	-0,51	-0,81	3,65	-0,28	3,93	5,05	0,01	5,04	3,54	0,18	3,36
Impozite pe producție și pe importuri	-2,02	-0,49	-1,53	-1,32	-0,64	-0,68	3,65	-1,42	5,07	5,05	-0,30	5,35	3,48	-0,38	3,86
Renta					0,13	-0,13		1,14	-1,14		0,31	-0,31	0,06	0,56	-0,50
Venituri secundare	1 405,84	180,42	1 225,42	1 609,62	190,38	1 419,24	2 040,31	288,22	1 752,09	2 285,59	543,29	1 742,30	2 255,67	441,46	1 814,21
Administrația publică	158,06	7,18	150,88	115,09	7,61	107,48	221,12	13,81	207,31	358,07	35,59	322,48	403,49	15,76	387,73
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.	6,11		6,11	4,97		4,97	6,77		6,77	5,74		5,74	7,37		7,37
Din care: De plătit de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt				1,59		1,59	1,80		1,80	1,87		1,87	2,91		2,91
Contribuții sociale															
Prestații sociale	4,06		4,06	4,43		4,43	5,09		5,09	3,82		3,82	3,70		3,70
Cooperarea internațională curentă	124,25	6,06	118,19	85,20	5,89	79,31	188,41	7,59	180,82	323,69	8,58	315,11	364,38	8,95	355,43
Transferuri curente diverse ale administrației publice	23,64	0,46	23,18	20,49	0,50	19,99	20,85	4,74	16,11	24,82	24,82	0,00	28,04	3,69	24,35
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSISGP	1 247,78	173,24	1 074,54	1 494,53	182,77	1 311,76	1 819,19	274,41	1 544,78	1 927,52	507,70	1 419,82	1 852,18	425,70	1 426,48
Transferuri personale (transferuri curente între gospodăriile populației rezidente și	950,11	99,03	851,08	1 057,04	117,95	939,09	1 231,56	192,57	1 038,99	1 203,77	412,77	791,00	1 122,61	334,27	788,34
Alte transferuri curente	297,67	74,21	223,46	437,49	64,82	372,67	587,63	81,84	505,79	723,75	94,93	628,82	729,57	91,43	638,14

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Impozite curente pe venit, patrimoniu, etc.		40,80	-40,80		34,62	-34,62		37,96	-37,96		37,95	-37,95		37,00	-37,00
Contribuții sociale															
Prestații sociale	4,97	0,08	4,89					0,01	-0,01		0,03	-0,03		0,01	-0,01
Prime nete de asigurare (cu excepția asigurărilor de viață)	0,63	10,05	-9,42	0,75	7,43	-6,68	10,14	0,05	10,09	11,18	0,07	11,11	14,91	0,05	14,86
Despăgubiri pe asigurări (cu excepția asigurărilor de viață)	12,09	3,62	8,47	10,49	2,89	7,60	10,33	2,20	8,13	13,48	2,14	11,34	13,13	2,62	10,51
Cooperarea internațională	92,65	2,02	90,63	106,07	1,30	104,77	161,36	1,77	159,59	239,59	13,17	226,42	208,04	13,69	194,35
Transferuri curente diverse	187,33	17,64	169,69	312,87	18,57	294,30	405,10	29,87	375,23	458,77	28,75	430,02	492,00	21,49	470,51
Contul de capital	67,84	122,83	-54,99	64,22	129,89	-65,67	93,72	144,74	-51,02	113,24	70,67	42,57	112,68	30,83	81,85
<i>Achiziționarea brută (debit) / cesiunea brută a activelor</i>	<i>0,01</i>	<i>0,03</i>	<i>-0,02</i>		<i>0,03</i>	<i>-0,03</i>	<i>0,02</i>		<i>0,02</i>		<i>0,16</i>	<i>-0,16</i>			
<i>Transferuri de capital</i>	67,83	122,80	-54,97	64,22	129,86	-65,64	93,70	144,74	-51,04	113,24	70,51	42,73	112,68	30,83	81,85
Administrația publică	20,91		20,91	11,57		11,57	24,70		24,70	40,55		40,55	49,46		49,46
Alte transferuri de capital	20,91		20,91	11,57		11,57	24,70		24,70	40,55		40,55	49,46		49,46
Societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74	72,69	70,51	2,18	63,22	30,83	32,39
Alte transferuri de capital	46,92	122,80	-75,88	52,65	129,86	-77,21	69,00	144,74	-75,74	72,69	70,51	2,18	63,22	30,83	32,39
Din care: Între gospodăriile										70,24	70,49	-0,25	63,22	30,83	32,39
Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	6 158,36	7 319,13	-1 160,77	5 752,32	6 704,71	-952,39	7 241,21	8 991,33	-1 750,12	9 277,47	11 717,20	-2 439,73	9 328,43	11 139,81	-1 811,38
Capacitatea netă (+) / necesarul net (-) de finanțare (soldul contului financiar)	2 703,15	1 524,27	-1 178,88	2 956,20	1 901,95	-1 054,25	3 615,01	1 883,32	-1 731,69	5 988,35	3 552,96	-2 435,39	5 948,27	4 296,84	-1 651,43
Investiții directe	813,93	334,35	-479,58	423,77	271,84	-151,93	659,84	288,00	-371,84	1 025,30	484,24	-541,06	688,22	346,63	-341,59
<i>Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)</i>	<i>84,98</i>	<i>126,77</i>	<i>41,79</i>	<i>79,31</i>	<i>83,10</i>	<i>3,79</i>	<i>98,41</i>	<i>112,69</i>	<i>14,28</i>	<i>90,64</i>	<i>135,60</i>	<i>44,96</i>	<i>63,32</i>	<i>78,93</i>	<i>15,61</i>
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43	0,66	11,63	10,97
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43	0,66	11,63	10,97
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	0,73	39,12	38,39	19,36	15,78	-3,58	0,09	25,58	25,49		8,43	8,43	0,66	11,63	10,97
Instrumente de natura datoriei	84,25	87,65	3,40	59,95	67,32	7,37	98,32	87,11	-11,21	90,64	127,17	36,53	62,66	67,30	4,64
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	3,77	8,62	4,85	0,70	2,31	1,61	1,97	8,98	7,01	10,03	51,89	41,86	11,54	15,74	4,20
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct	80,48	79,03	-1,45	59,25	65,01	5,76	96,35	78,13	-18,22	80,61	75,28	-5,33	51,12	51,56	0,44
Împrumuturi	80,48	87,39	6,91	59,43	67,28	7,85	96,84	83,55	-13,29	85,18	120,09	34,91	51,17	64,30	13,13
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții	80,48	79,03	-1,45	59,25	65,01	5,76	96,35	78,13	-18,22	80,61	75,28	-5,33	51,12	51,56	0,44
Credite comerciale	3,77	0,26	-3,51	0,52	0,04	-0,48	1,48	3,56	2,08	5,46	7,08	1,62	11,49	3,00	-8,49
Investitorul direct în	3,77	0,26	-3,51	0,52	0,04	-0,48	1,48	3,56	2,08	5,46	7,08	1,62	11,49	3,00	-8,49

	2019				2020				2021				2022*				2023			
	credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net		credit	debit	net	
<i>Acumularea pasivelor (Ct) /</i>	728,95	207,58	521,37		344,46	188,74	155,72		561,43	175,31	386,12		934,66	348,64	586,02		624,90	267,70	357,20	
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	562,25	107,21	455,04		208,20	26,77	181,43		373,17	25,74	347,43		632,37	65,81	566,56		419,60	45,70	373,90	
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții, altele decât fondurile de investiții	511,28	107,21	404,07		100,54	26,77	73,77		123,22	25,74	97,48		160,02	65,81	94,21		80,19	45,70	34,49	
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	511,28	107,21	404,07		100,54	26,77	73,77		123,22	25,74	97,48		160,02	65,81	94,21		80,19	45,70	34,49	
Reinvestirea profiturilor	50,97		50,97		107,66		107,66		249,95		249,95		472,35		472,35		339,41		339,41	
Instrumente de natura datoriei	166,70	100,37	66,33		136,26	161,97	-25,71		188,26	149,57	38,69		302,29	282,83	19,46		205,30	222,00	-16,70	
Investitorul direct în împrumuturi	166,70	100,37	66,33		136,26	161,97	-25,71		188,26	149,57	38,69		302,29	282,83	19,46		205,30	222,00	-16,70	
Investitorul direct în credite comerciale	139,44	74,88	64,56		113,52	145,98	-32,46		108,12	146,92	-38,80		161,57	133,38	28,19		113,23	150,10	-36,87	
Investitorul direct în credite comerciale	139,44	74,88	64,56		113,52	145,98	-32,46		108,12	146,92	-38,80		161,57	133,38	28,19		113,23	150,10	-36,87	
Credite comerciale	16,87	15,67	1,20		22,74		22,74		47,81		47,81		86,40	59,08	27,32		90,28	69,88	20,40	
Investitorul direct în alte angajamente	16,87	15,67	1,20		22,74		22,74		47,81		47,81		86,40	59,08	27,32		90,28	69,88	20,40	
Investitorul direct în investiții de portofoliu	10,39	9,82	0,57			15,99	-15,99		32,33	2,65	29,68		54,32	90,37	-36,05		1,79	2,02	-0,23	
Investiții de portofoliu	10,39	9,82	0,57			15,99	-15,99		32,33	2,65	29,68		54,32	90,37	-36,05		1,79	2,02	-0,23	
Scăderea activelor financiare (Ct) / Creșterea activelor financiare (Dt)	20,14	5,05	-15,09		0,62	1,48	0,86		8,40	3,47	-4,93		2,57	4,23	1,66		2,38	11,76	9,38	
Participații și acțiuni ale societății care acceptă depozite,	20,00	4,74	-15,26		0,03		1,45		8,13	0,66	-7,47		1,49	4,18	2,69		2,08	9,99	7,91	
Alte sectoare	20,00	0,21	-19,79		0,03	0,28	0,25		8,13	0,66	-7,47		0,41	2,17	1,76		1,66	0,80	-0,86	
Societăți nefinanciare,	19,81	0,21	-19,81		0,01		-0,01		6,78		-6,78									
gospodăriile populației și IFSLSGP	0,19	0,21	0,02		0,02	0,28	0,26		1,35	0,66	-0,69		0,41	2,17	1,76		1,66	0,80	-0,86	
Titluri de valoare de tip negotiate la bursă	0,19	0,21	0,02		0,02	0,28	0,26		1,35	0,66	-0,69		0,41	2,17	1,76		1,66	0,80	-0,86	
Titluri de creanță	20,00	0,21	-19,79		0,03	0,28	0,25		8,13	0,66	-7,47		0,41	2,17	1,76		1,66	0,80	-0,86	
Societăți care acceptă depozite,	20,00	0,21	-19,79		0,03	0,28	0,25		8,13	0,66	-7,47		0,41	2,17	1,76		1,66	0,80	-0,86	
Pe termen lung	4,53	4,53			1,20	1,20	1,20						1,08	2,01	0,93		0,42	9,19	8,77	
Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)	4,53	4,53			1,20	1,20	1,20						1,08	2,01	0,93		0,42	9,19	8,77	
Participații și acțiuni ale societății care acceptă depozite,	0,14	0,31	-0,17		0,59		0,59		0,27	2,81	-2,54		1,08	0,05	1,03		0,30	1,77	-1,47	
Alte sectoare	0,11	0,07	0,04		0,35		0,35		0,24	2,63	-2,39		0,30	0,05	0,25		0,15	1,43	-1,28	
Societăți nefinanciare,	0,11	0,07	0,04		0,35		0,35		0,24	2,63	-2,39		0,30	0,05	0,25		0,15	1,43	-1,28	
gospodăriile populației și IFSLSGP	0,06	0,06	-0,06		0,12		0,12		0,07	2,63	-2,56		0,03		0,03					
Titluri de valoare de tip negotiate la bursă	0,11	0,01	0,10		0,23		0,23		0,17	0,17	0,17		0,27	0,05	0,22		0,15	1,43	-1,28	
Titluri de angajamente	0,03	0,24	-0,21		0,24		0,24		0,03	0,18	-0,15		0,78	0,05	0,78		0,15	0,34	-0,19	
Administrația publică	0,03	0,24	-0,21		0,24		0,24		0,03	0,18	-0,15		0,56	0,05	0,56		0,15	0,34	-0,19	
Pe termen scurt	0,03	0,24	-0,21		0,24		0,24		0,03	0,18	-0,15		0,56	0,05	0,56		0,15	0,34	-0,19	
Alte sectoare													0,22		0,22		0,15		0,15	
Pe termen lung													0,22		0,22		0,15		0,15	

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Societăți nefinanciare,										0,22		0,22	0,15		0,15
Pe termen lung										0,22		0,22	0,15		0,15
Derivate financiare (alte decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Derivate financiare (alte decât rezervele)	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Contracte de tip forward	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Scăderea activelor financiare (Ct) /	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Derivate financiare (alte decât rezervele)	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Contracte de tip forward	0,99	0,17	-0,82	0,89	0,36	-0,53	0,23	0,57	0,34						
Alte investiții	1 472,24	728,36	-743,88	2 281,96	741,90	-1 540,06	2 488,07	927,07	-1 561,00	3 959,41	1 426,08	-2 533,33	4 398,12	2 187,60	-2 210,52
Scăderea activelor financiare (Ct) /	741,75	101,93	-639,82	1 053,27	208,09	-845,18	998,45	391,44	-607,01	1 934,50	504,47	-1 430,03	2 533,23	794,23	-1 739,00
Creșterea activelor financiare (Dt)															
Acumularea pasivelor (Ct) /	730,49	626,43	104,06	1 228,69	533,81	694,88	1 489,62	535,63	953,99	2 024,91	921,61	1 103,30	1 864,89	1 393,37	471,52
Numerar și depozite	613,57	80,81	-532,76	1 036,10	179,66	-856,44	928,42	240,59	-687,83	1 710,66	113,00	-1 597,66	1 797,38	370,83	-1 426,55
Scăderea activelor financiare (Ct) /	600,91	63,62	-537,29	1 015,00	158,20	-856,80	917,25	238,64	-678,61	1 626,04	97,08	-1 528,96	1 749,34	321,94	-1 427,40
Creșterea activelor financiare (Dt)															
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	17,02	63,62	46,60	209,22	158,20	-51,02	23,08	238,64	215,56	425,68		-425,68		317,68	317,68
Pe termen scurt	17,02	63,62	46,60	209,22	158,20	-51,02	23,08	238,64	215,56	425,68		-425,68		317,68	317,68
Alte sectoare	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1 200,36	97,08	-1 103,28	1 749,34	4,26	-1 745,08
Pe termen scurt	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1 200,36	97,08	-1 103,28	1 749,34	4,26	-1 745,08
Societăți nefinanciare,	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1 200,36	97,08	-1 103,28	1 749,34	4,26	-1 745,08
gospodăriile populației și IFSLSGP															
Pe termen scurt	583,89		-583,89	805,78		-805,78	894,17		-894,17	1 200,36	97,08	-1 103,28	1 749,34	4,26	-1 745,08
Acumularea pasivelor (Ct) /	12,66	17,19	-4,53	21,10	21,46	-0,36	11,17	1,95	9,22	84,62	15,92	68,70	48,04	48,89	-0,85
Stingerea pasivelor (Dt)															
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	11,90	16,13	-4,23	19,51	21,46	-1,95	7,70	1,85	5,85	79,61	15,46	64,15	41,54	31,97	9,57
Pe termen scurt	11,90	16,13	-4,23	19,51	21,46	-1,95	7,70	1,85	5,85	79,61	15,46	64,15	41,54	31,97	9,57
Alte sectoare	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55	6,50	16,92	-10,42
Pe termen scurt	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55	6,50	16,92	-10,42
Alte societăți financiare	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55	6,50	16,92	-10,42
Pe termen scurt	0,76	1,06	-0,30	1,59		1,59	3,47	0,10	3,37	5,01	0,46	4,55	6,50	16,92	-10,42
Împrumuturi	578,33	490,78	-87,55	1 016,13	551,72	-464,41	845,86	571,02	-274,84	1 324,34	584,17	-740,17	1 699,45	1 186,55	-512,90
Scăderea activelor financiare (Ct) /	15,74	30,02	14,28	13,11	43,37	30,26	32,08	41,34	9,26	108,62	161,22	52,60	405,70	368,94	-36,76
Creșterea activelor financiare (Dt)															
Societăți care acceptă depozite,	8,72	8,50	-0,22	4,96	17,69	12,73	14,55	16,98	2,43	18,30	16,19	-2,11	19,33	19,77	0,44

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Pe termen scurt	0,03	0,09	0,06	0,02		-0,02	0,01		-0,01						
Pe termen lung	8,69	8,41	-0,28	4,94	17,69	12,75	14,54	16,98	2,44	18,30	16,19	-2,11	19,33	19,77	0,44
Alte sectoare	7,02	21,52	14,50	8,15	25,68	17,53	17,53	24,36	6,83	90,32	145,03	54,71	386,37	349,17	-37,20
Pe termen scurt	1,40	9,48	8,08	5,07	1,64	-3,43	1,42	1,96	0,54	2,00	1,36	-0,64	3,78	5,53	1,75
Pe termen lung	5,62	12,04	6,42	3,08	24,04	20,96	16,11	22,40	6,29	88,32	143,67	55,35	382,59	343,64	-38,95
Societăți nefinanciare,	7,02	21,52	14,50	8,15	25,68	17,53	17,53	24,36	6,83	90,32	145,03	54,71	386,37	349,17	-37,20
Pe termen scurt	1,40	9,48	8,08	5,07	1,64	-3,43	1,42	1,96	0,54	2,00	1,36	-0,64	3,78	5,53	1,75
Pe termen lung	5,62	12,04	6,42	3,08	24,04	20,96	16,11	22,40	6,29	88,32	143,67	55,35	382,59	343,64	-38,95
<i>Acumularea pasivelor (Ct) /</i>	<i>562,59</i>	<i>460,76</i>	<i>101,83</i>	<i>1 003,02</i>	<i>508,35</i>	<i>494,67</i>	<i>813,78</i>	<i>529,68</i>	<i>284,10</i>	<i>1 215,72</i>	<i>422,95</i>	<i>792,77</i>	<i>1 293,75</i>	<i>817,61</i>	<i>476,14</i>
<i>Stingerea pasivelor (Dt)</i>															
Banca centrală	18,48	55,38	-36,90	8,03	53,20	-45,17		45,57	-45,57		24,17	-24,17		7,88	-7,88
Credite și împrumuturi cu FMI	18,48	55,38	-36,90	8,03	53,20	-45,17		45,57	-45,57		24,17	-24,17		7,88	-7,88
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	39,09	55,28	-16,19	35,94	38,22	-2,28	86,40	39,04	47,36	168,60	53,21	115,39	53,86	74,91	-21,05
Pe termen scurt				2,29	2,16	0,13				26,40	25,70	0,70			
Pe termen lung	39,09	55,28	-16,19	33,65	36,06	-2,41	86,40	39,04	47,36	142,20	27,51	114,69	53,86	74,91	-21,05
Administrația publică	149,27	125,50	23,77	551,63	139,25	412,38	378,82	141,18	237,64	799,35	115,79	683,56	961,27	494,53	466,74
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	27,51	26,27	1,24	246,70	20,79	225,91	79,79	4,74	75,05	170,67	6,97	163,70	217,85	47,47	170,38
Altele pe termen lung	121,76	99,23	22,53	304,93	118,46	186,47	299,03	136,44	162,59	628,68	108,82	519,86	743,42	447,06	296,36
Alte sectoare	355,75	224,60	131,15	407,42	277,68	129,74	348,56	303,89	44,67	247,77	229,78	17,99	278,62	240,29	38,33
Pe termen scurt	2,66	3,88	-1,22	13,62	6,58	7,04	22,27	13,73	8,54	13,26	12,85	0,41	7,28	6,17	1,11
Pe termen lung	353,09	220,72	132,37	393,80	271,10	122,70	326,29	290,16	36,13	234,51	216,93	17,58	271,34	234,12	37,22
Alte societăți financiare	148,66	82,49	66,17	105,62	102,30	3,32	149,40	139,40	10,00	131,19	97,39	33,80	132,45	126,49	5,96
Pe termen scurt				0,34	0,10	0,24	0,20		0,20	0,02		0,02	0,69	0,13	0,56
Pe termen lung	148,66	82,49	66,17	105,28	102,20	3,08	149,20	139,40	9,80	131,17	97,39	33,78	131,76	126,36	5,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	207,09	142,11	64,98	301,80	175,38	126,42	199,16	164,49	34,67	116,58	132,39	-15,81	146,17	113,80	32,37
Pe termen scurt	2,66	3,88	-1,22	13,28	6,48	6,80	22,07	13,73	8,34	13,24	12,85	0,39	6,59	6,04	0,55
Pe termen lung	204,43	138,23	66,20	288,52	168,90	119,62	177,09	150,76	26,33	103,34	119,54	-16,20	139,58	107,76	31,82
Credite comerciale și avansuri	277,48	149,91	-127,57	229,73	6,52	-223,21	479,31	111,46	-367,85	919,86	720,36	-199,50	900,45	626,22	-274,23
<i>Scăderea activelor financiare (Ct) /</i>	<i>125,10</i>	<i>8,29</i>	<i>-116,81</i>	<i>25,16</i>	<i>6,52</i>	<i>-18,64</i>	<i>49,12</i>	<i>111,46</i>	<i>62,34</i>	<i>199,84</i>	<i>246,17</i>	<i>46,33</i>	<i>378,19</i>	<i>103,35</i>	<i>-274,84</i>
<i>Creșterea activelor financiare (Dt)</i>															
Alte sectoare	125,10	8,29	-116,81	25,16	6,52	-18,64	49,12	111,46	62,34	199,84	246,17	46,33	378,19	103,35	-274,84
Pe termen scurt	122,91	2,73	-120,18	24,78		-24,78	47,67	101,05	53,38	192,42	208,30	15,88	353,67	87,07	-266,60
Pe termen lung	2,19	5,56	3,37	0,38	6,52	6,14	1,45	10,41	8,96	7,42	37,87	30,45	24,52	16,28	-8,24
Alte societăți financiare	0,49	0,03	-0,46	0,36		-0,36	0,13	0,12	-0,01	1,76	1,97	0,21	2,88	0,99	-1,89
Pe termen scurt	0,49	0,03	-0,46	0,36		-0,36	0,13	0,12	-0,01	1,76	1,97	0,21	2,88	0,99	-1,89
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	124,61	8,26	-116,35	24,80	6,52	-18,28	48,99	111,34	62,35	198,08	244,20	46,12	375,31	102,36	-272,95
Pe termen scurt	122,42	2,70	-119,72	24,42		-24,42	47,54	100,93	53,39	190,66	206,33	15,67	350,79	86,08	-264,71
Pe termen lung	2,19	5,56	3,37	0,38	6,52	6,14	1,45	10,41	8,96	7,42	37,87	30,45	24,52	16,28	-8,24
<i>Acumularea pasivelor (Ct) /</i>	<i>152,38</i>	<i>141,62</i>	<i>10,76</i>	<i>204,57</i>		<i>204,57</i>	<i>430,19</i>		<i>430,19</i>	<i>720,02</i>	<i>474,19</i>	<i>245,83</i>	<i>522,26</i>	<i>522,87</i>	<i>-0,61</i>
<i>Stingerea pasivelor (Dt)</i>															

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Alte sectoare	152,38	141,62	10,76	204,57		204,57	430,19		430,19	720,02	474,19	245,83	522,26	522,87	-0,61
Pe termen scurt	147,79	137,40	10,39	198,46		198,46	417,28		417,28	695,96	457,48	238,48	497,63	503,73	-6,10
Pe termen lung	4,59	4,22	0,37	6,11		6,11	12,91		12,91	24,06	16,71	7,35	24,63	19,14	5,49
Alte societăți financiare	0,90	0,12	0,78	0,35		0,35	-0,91		-0,91	4,84	5,35	-0,51	3,62	4,77	-1,15
Pe termen scurt	0,90	0,12	0,78	0,35		0,35	-0,91		-0,91	4,84	5,35	-0,51	3,62	4,77	-1,15
Societăți nefinanciare,	151,48	141,50	9,98	204,22		204,22	431,10		431,10	715,18	468,84	246,34	518,64	518,10	0,54
Pe termen scurt	146,89	137,28	9,61	198,11		198,11	418,19		418,19	691,12	452,13	238,99	494,01	498,96	-4,95
Pe termen lung	4,59	4,22	0,37	6,11		6,11	12,91		12,91	24,06	16,71	7,35	24,63	19,14	5,49
Alte creanțe / angajamente - alte	2,86	6,86	4,00		4,00	4,00			4,00	4,55	8,55	4,00	0,84	4,00	3,16
<i>Acumularea pasivelor (Ct) / Stingerea pasivelor (Dt)</i>	2,86	6,86	-4,00		4,00	-4,00			4,00	4,55	8,55	-4,00	0,84	4,00	-3,16
Societăți care acceptă depozite,	2,86	2,86								4,55	4,55				
Pe termen scurt	2,86	2,86								4,55	4,55				
Administrația publică													0,84		0,84
Pe termen scurt													0,84		0,84
Alte sectoare		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Pe termen scurt		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Societăți nefinanciare,		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
gospodăriile populației și IFSLSGP															
Pe termen scurt		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00		4,00	-4,00
Drepturi speciale de tragere							234,48		234,48						
Active de rezervă	395,85	456,34	60,49	248,96	886,37	637,41	458,47	664,21	205,74	1 001,07	1 638,41	637,34	859,55	1 750,85	891,30
Drepturi speciale de tragere	17,31	17,93	0,62	17,41	17,97	0,56	229,07	236,41	7,34	12,05	5,63	-6,42	0,13	10,81	10,68
Alte active de rezervă	378,54	438,41	59,87	231,55	868,40	636,85	229,40	427,80	198,40	989,02	1 632,78	643,76	859,42	1 740,04	880,62
Numerar și depozite	334,42	259,42	-75,00	220,86	636,71	415,85	97,40	361,68	264,28	959,37	750,58	-208,79	844,96	177,74	-667,22
Creanțe cu autorități monetare	42,07	158,33	116,26	155,02	479,15	324,13	72,31	339,54	267,23	778,85	447,90	-330,95	442,97	97,75	-345,22
Creanțe cu alte entități	292,35	101,09	-191,26	65,84	157,56	91,72	25,09	22,14	-2,95	180,52	302,68	122,16	401,99	79,99	-322,00
Titluri de valoare	44,12	178,99	134,87	10,69	231,69	221,00	132,00	66,12	-65,88	29,65	882,20	852,55	14,46	1 562,30	1 547,84
Titluri de creanță	44,12	178,99	134,87	10,69	231,69	221,00	132,00	66,12	-65,88	29,65	882,20	852,55	14,46	1 562,30	1 547,84
Pe termen scurt	4,00	0,03	-3,97	10,69	20,99	10,30	15,95	15,00	-0,95	25,37	73,00	47,63	14,46	500,89	486,43
Pe termen lung	40,12	178,96	138,84		210,70	210,70	116,05	51,12	-64,93	4,28	809,20	804,92		1 061,41	1 061,41
Erori și omisiuni nete	18,11	-18,11			101,86	-101,86	18,43		18,43	4,34		4,34	159,95		159,95
Balanța	8 890,41	8 890,41		8 724,97	8 724,97		10 990,11	10 990,11		15 325,97	15 325,97		15 457,13		
Articole informative															
Finanțarea excepțională	33,30		33,30	95,94		95,94	57,69		57,69	51,21		51,21	97,80		97,80
<i>Venituri secundare</i>	11,08		11,08	13,72		13,72				15,36		15,36			
Alte granturi interguvernamentale	11,08		11,08	13,72		13,72				15,36		15,36			
<i>Alte investiții-pasive</i>	22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85	97,80		97,80
Alte instrumente de natura	22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85	97,80		97,80
Administrația publică	22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85	97,80		97,80
Noi trageri / depozite	22,22		22,22	82,22		82,22	57,69		57,69	35,85		35,85	96,96		96,96
Acumularea arieratelor													0,84		0,84
Penalități													0,84		0,84

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Articole suplimentare															
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	70,66		70,66	13,61		13,61	1,98		1,98	13,35		13,35	5,66		5,66
Remiteri personale	1 817,34	295,37	1 521,97	1 810,17	328,27	1 481,90	2 059,33	428,08	1 631,25	1 986,88	578,90	1 407,98	1 946,29	469,16	1 477,13

* date revizuite

Anexa 4. Sinteza balanței de plăți a Republicii Moldova în prezentare analitică pentru 2019-2023 (MBP6), (mil. USD)

	2019	2020	2021	2022*	2023
Contul curent (fără rezerve și articole aferente)	-1 116,86	-900,44	-1 699,10	-2 499,70	-1 894,65
Credit	6 079,44	5 674,38	7 147,49	9 144,63	9 212,28
Debit	7 196,30	6 574,82	8 846,59	11 644,33	11 106,93
<i>Bunuri</i>	<i>-3311,62</i>	<i>-3 094,26</i>	<i>-4 190,21</i>	<i>-5 192,77</i>	<i>-4 869,09</i>
Credit	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42	3 425,50
Debit	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,19	8 294,59
<i>Servicii</i>	<i>365,46</i>	<i>398,11</i>	<i>472,50</i>	<i>906,41</i>	<i>893,48</i>
Credit	1 543,95	1 277,85	1 634,93	2 275,10	2 437,06
Debit	1 178,49	879,74	1 162,43	1 368,69	1 543,58
<i>Venituri primare</i>	<i>614,96</i>	<i>390,19</i>	<i>266,52</i>	<i>59,72</i>	<i>266,75</i>
Credit	1 022,69	856,21	910,02	897,88	1 094,05
Debit	407,73	466,02	643,50	838,16	827,30
<i>Venituri secundare</i>	<i>1 214,34</i>	<i>1 405,52</i>	<i>1 752,09</i>	<i>1 726,94</i>	<i>1 814,21</i>
Credit	1 394,76	1 595,90	2 040,31	2 270,23	2 255,67
Debit	180,42	190,38	288,22	543,29	441,46
Contul de capital (fără rezerve și articole aferente)	-54,99	-65,67	-51,02	42,57	81,85
Credit	67,84	64,22	93,72	113,24	112,68
Debit	122,83	129,89	144,74	70,67	30,83
Contul financiar (fără rezerve și articole aferente)	-1 252,81	-1 428,70	-1 850,26	-2 898,28	-2 282,43
<i>Investiții directe</i>	<i>-479,58</i>	<i>-151,93</i>	<i>-371,84</i>	<i>-541,06</i>	<i>-341,59</i>
Achiziția netă de active financiare	41,79	3,79	14,28	44,96	15,61
Acumularea netă de pasive	521,37	155,72	386,12	586,02	357,20
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>-15,09</i>	<i>0,86</i>	<i>-4,93</i>	<i>0,73</i>	<i>9,38</i>
Achiziția netă de active financiare	-15,26	1,45	-7,47	1,76	7,91
Acumularea netă de pasive	-0,17	0,59	-2,54	1,03	-1,47
<i>Derivate financiare (altele decât rezervele) și opțiuni pe acțiuni ale angajaților</i>	<i>-0,82</i>	<i>-0,53</i>	<i>0,34</i>		
Achiziția netă de active financiare	-0,82	-0,53	0,34		
<i>Alte investiții</i>	<i>-757,32</i>	<i>-1 277,10</i>	<i>-1 473,83</i>	<i>-2 357,95</i>	<i>-1 950,22</i>
Achiziția netă de active financiare	-639,82	-845,18	-607,01	-1 430,03	-1 739,00
Acumularea netă de pasive	117,50	431,92	866,82	927,92	211,22
<i>Numerar și depozite</i>	<i>-532,76</i>	<i>-856,44</i>	<i>-687,83</i>	<i>-1 597,66</i>	<i>-1 426,55</i>
Achiziția netă de active financiare	-537,29	-856,80	-678,61	-1 528,96	-1 427,40
Acumularea netă de pasive	-4,53	-0,36	9,22	68,70	-0,85
<i>Împrumuturi</i>	<i>-100,99</i>	<i>-201,45</i>	<i>-187,67</i>	<i>-564,79</i>	<i>-252,60</i>
Achiziția netă de active financiare	14,28	30,26	9,26	52,60	-36,76
Acumularea netă de pasive	115,27	231,71	196,93	617,39	215,84
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	<i>-127,57</i>	<i>-223,21</i>	<i>-367,85</i>	<i>-199,50</i>	<i>-274,23</i>
Achiziția netă de active financiare	-116,81	-18,64	62,34	46,33	-274,84
Acumularea netă de pasive	10,76	204,57	430,19	245,83	-0,61
<i>Alte creanțe / angajamente - altele</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>4,00</i>	<i>3,16</i>
Acumularea netă de pasive	-4,00	-4,00	-4,00	-4,00	-3,16
Soldul contului curent, de capital și financiar	80,96	462,59	100,14	441,15	469,63
Erori și omisiuni nete	-18,11	-101,86	18,43	5,45	161,37
Active de rezervă și articole aferente	62,85	360,73	118,57	446,60	631,00
<i>Active de rezervă</i>	<i>60,49</i>	<i>637,41</i>	<i>205,74</i>	<i>637,34</i>	<i>891,30</i>
<i>Utilizarea creditelor și a împrumuturilor FMI</i>	<i>-35,66</i>	<i>180,74</i>	<i>29,48</i>	<i>139,53</i>	<i>162,50</i>
Banca centrală	-36,90	-45,17	-45,57	-24,17	-7,88
Administrația publică	1,24	225,91	75,05	163,70	170,38
<i>Finanțarea excepțională</i>	<i>33,30</i>	<i>95,94</i>	<i>57,69</i>	<i>51,21</i>	<i>97,80</i>
Venituri secundare - granturi interguvernamentale	11,08	13,72		15,36	
Alte investiții - împrumuturi interguvernamentale	22,22	82,22	57,69	35,85	97,80
Articole suplimentare					
Arierate neincluse în finanțarea excepțională	70,66	13,61	1,98	13,35	5,66

* date revizuite

Anexa 5. Exportul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					Anul 2023 / 2022	Gradul de influență**
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023		
	milioane USD											
Uniunea Europeană, dintre care:	1 216,33	1 186,94	1 438,41	2 001,69	2 086,85	57,4	61,0	56,1	54,1	60,9	104,3	p.p.
	398,14	408,68	541,54	939,66	1 105,28	18,8	21,0	21,1	25,4	32,3	117,6	2,3
	România	226,44	209,51	224,47	203,92	194,73	10,7	10,8	8,8	5,5	5,7	95,5
Germania	61,13	77,41	74,25	100,15	155,28	2,9	4,0	2,9	2,7	4,5	155,0	1,5
Cehia	94,24	101,78	99,98	111,87	122,94	4,5	5,2	3,9	3,0	3,6	109,9	0,3
Polonia	116,95	94,09	99,10	179,00	98,26	5,5	4,8	3,9	4,8	2,9	54,9	-2,2
Italia	63,40	58,38	77,69	140,85	83,64	3,0	3,0	3,0	3,8	2,4	59,4	-1,6
Bulgaria	38,03	34,13	61,67	41,37	53,29	1,8	1,8	2,4	1,1	1,6	128,8	0,3
Spania	29,15	42,76	62,81	60,88	45,25	1,4	2,2	2,5	1,6	1,3	74,3	-0,4
Ungaria	39,70	27,22	44,72	33,19	40,23	1,9	1,4	1,8	0,9	1,2	121,2	0,2
Grecia	32,74	30,26	27,69	51,96	34,24	1,6	1,6	1,1	1,4	1,0	65,9	-0,5
Olanda	31,78	22,57	21,46	20,05	33,12	1,5	1,2	0,8	0,5	1,0	165,2	0,4
Austria	10,04	10,21	13,72	19,18	28,08	0,5	0,5	0,5	0,5	0,8	146,4	0,2
Cipru	24,10	18,75	19,62	24,85	25,57	1,1	1,0	0,8	0,7	0,8	102,9	0,0
Franta	8,90	8,03	9,31	15,72	18,91	0,4	0,4	0,4	0,4	0,6	120,3	0,1
Lituania	7,58	7,45	7,25	6,90	10,96	0,4	0,4	0,3	0,2	0,3	158,8	0,1
Letonia	1,17	2,38	2,16	3,82	10,10	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	de 2,6 ori	0,2
Croatia	5,04	4,28	10,03	7,01	7,22	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	103,0	0,0
Belgia	8,44	9,76	16,42	21,22	6,88	0,4	0,5	0,6	0,6	0,2	32,4	-0,4
Portugalia	8,83	8,39	9,73	10,42	4,38	0,4	0,4	0,4	0,3	0,1	42,0	-0,2
Slovacia	4,02	6,25	5,70	4,91	3,43	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	69,9	0,0
Estonia	0,81	0,97	1,42	1,57	1,96	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	124,8	0,0
Danemarca	0,35	0,44	0,51	0,67	0,78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	116,4	0,0
Suedia	1,05	1,28	1,75	0,44	0,77	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	175,0	0,0
Finlanda	3,67	1,71	4,65	1,78	0,68	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	38,2	0,0
Irlanda	0,07	0,22	0,66	0,17	0,60		0,0	0,0		0,0	de 3,5 ori	0,0
Slovenia	440,12	380,06	467,61	1 050,75	903,47	20,8	19,6	18,3	28,4	26,4	86,0	-4,0
CSI, dintre care:	81,28	70,36	92,57	726,20	599,02	3,8	3,6	3,6	19,6	17,5	82,5	-3,4
Ucraina	252,77	218,49	277,27	190,83	144,68	11,9	11,2	10,8	5,2	4,2	75,8	-1,3
Rusia	81,32	66,33	68,22	81,54	84,42	3,8	3,4	2,7	2,2	2,5	103,5	0,1
Belarus	10,06	13,94	14,05	28,71	41,47	0,5	0,7	0,6	0,8	1,2	144,4	0,3
Kazahstan	1,40	0,71	1,63	4,94	9,73	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3	197,0	0,1
Kârgâzstan	3,62	4,89	7,55	8,51	8,45	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	99,3	
Uzbekistan	3,60	1,30	1,11	3,50	7,93	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	de 2,3 ori	0,1
Armenia	5,05	3,10	4,35	4,88	5,74	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	117,6	0,0
Azerbaidjan	0,85	0,70	0,63	1,41	1,81	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	128,4	0,0
Turkmenistan	461,59	377,42	656,21	648,98	435,18	21,8	19,4	25,6	17,5	12,7	67,1	-5,8
Alte țări, dintre care:	148,42	140,80	274,76	271,75	116,89	7,0	7,2	10,7	7,3	3,4	43,0	-4,2
Turcia	26,24	24,68	33,13	58,04	62,00	1,2	1,3	1,3	1,6	1,8	106,8	0,1
SUA	86,71	62,39	120,61	62,59	29,49	4,1	3,2	4,7	1,7	0,9	47,1	-0,9
Elvetia												

	Anul					Ponderea în total					Anul 2023 / 2022	Gradul de influență**
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023		
milioane USD												
Liban	14,52	11,71	24,95	18,14	28,08	0,7	0,6	1,0	0,5	0,8	154,8	p.p.
Egipt	2,45	0,35	4,44	7,93	20,34	0,1	0,0	0,2	0,2	0,6	de 2,6 ori	0,3
Serbia	8,70	9,61	24,16	17,21	17,60	0,4	0,5	0,9	0,5	0,5	102,3	0,0
Marea Britanie	24,98	22,67	32,47	29,25	17,36	1,2	1,2	1,3	0,8	0,5	59,4	-0,3
Georgia	21,19	22,94	19,58	17,58	15,99	1,0	1,2	0,8	0,5	0,5	91,0	0,0
Arabia saudită	3,21	3,90	4,80	7,83	10,85	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	138,6	0,1
Emiratele Arabe Unite	2,64	0,92	15,03	7,03	10,17	0,1	0,1	0,6	0,2	0,3	144,7	0,1
Canada	6,75	5,58	7,73	13,33	10,15	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	76,1	-0,1
Israel	6,62	5,13	12,77	8,04	9,23	0,3	0,3	0,5	0,2	0,3	114,8	0,0
Indonezia	12,61	5,21	7,64	0,33	9,20	0,6	0,3	0,3	0,0	0,3	de 27,9 ori	0,2
Malaezia	11,67	2,62	4,07	0,37	7,72	0,6	0,1	0,2	0,0	0,2	de 20,8 ori	0,2
China	16,09	12,04	11,63	8,99	7,20	0,8	0,6	0,5	0,2	0,2	80,1	-0,1
Irak	8,27	6,60	5,74	17,53	5,17	0,4	0,3	0,2	0,5	0,2	29,5	-0,3
Republica Macedonia de Nord	1,57	1,64	3,70	3,13	4,42	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	141,2	0,0
Japonia	1,91	2,26	3,23	2,89	3,95	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	136,7	0,0
Uganda					3,93					0,1		0,1
Bosnia și Hertegovina	1,94	2,06	1,53	2,06	3,28	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	159,2	0,0
Hong Kong	0,80	1,48	1,24	1,03	3,28	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	de 3,2 ori	0,1
Vietnam	1,58	1,22	0,74	1,79	3,28	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	183,2	0,0
Albania	0,38	0,67	0,86	1,86	2,64	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	141,9	0,0
Maroc	2,10	1,19	0,12	1,91	2,38	0,1	0,1		0,1	0,1	124,6	0,0
Mongolia	0,96	0,50	1,23	1,79	2,17	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	121,2	0,0
Singapore	0,22	0,33	0,34	0,88	1,88	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	de 2,1 ori	0,0
Nigeria	1,68	1,38	2,26	2,31	1,87	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	81,0	0,0
Libia	0,48	0,03	2,16	0,09	1,79	0,0		0,1		0,1	de 19,9 ori	0,1
Tunisia	1,21	0,35	2,61	1,68	1,56	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	92,9	
Ghana	1,02	0,54	1,19	1,41	1,26	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	89,4	
Șri Lanka	0,05	0,12		0,04	1,25		0,0			0,0	de 31,3 ori	0,0
Iordania	0,05	3,17	1,16	3,72	1,17		0,2	0,1	0,1	0,0	31,5	-0,1
Coasta de Fildeș	0,43	0,38	0,61	0,60	1,16	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	193,3	0,0
Bangladesh	1,76	0,23	3,37	1,49	1,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	73,8	0,0
Filipine	0,61	1,22	0,9	0,85	0,93	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	109,4	
Coreea de Sud	0,37	0,76	1,78	2,57	0,76	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	29,6	-0,1
Norvegia	0,18	0,20	0,46	1,23	0,76	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,8	0,0
Total	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42	3 425,50	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	92,5	-7,5

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exportului de bunuri

Anexa 6. Importul de bunuri pe grupuri de țări conform balanței de plăți, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					Anul 2023 / 2022	Gradul de influență**
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023		
	milioane USD					%						
Uniunea Europeană, dintre care:	2 969,98	2 677,00	3 502,75	5 049,27	5 239,41	54,7	53,1	51,9	56,8	63,2	103,8	p.p.
	1 196,80	1 025,65	1 394,92	2 455,19	2 301,34	22,0	20,4	20,7	27,6	27,8	93,7	2,1
România	441,81	385,73	503,71	547,93	549,98	8,1	7,7	7,5	6,2	6,6	100,4	-1,7
Germania	217,39	231,97	287,78	361,01	410,59	4,0	4,6	4,3	4,1	5,0	113,7	0,6
Polonia	274,87	224,49	298,59	273,80	302,27	5,1	4,5	4,4	3,1	3,6	110,4	0,3
Italia	101,58	98,04	126,77	152,51	215,32	1,9	2,0	1,9	1,7	2,6	141,2	0,7
Cehia	13,93	18,14	22,25	166,02	189,29	0,3	0,4	0,3	1,9	2,3	114,0	0,3
Grecia	60,27	68,49	85,36	176,38	177,31	1,1	1,4	1,3	2,0	2,1	100,5	0,0
Bulgaria	104,96	106,46	132,91	160,02	171,83	1,9	2,1	2,0	1,8	2,1	107,4	0,1
Olanda	68,76	70,83	88,62	106,63	153,35	1,3	1,4	1,3	1,2	1,9	143,8	0,5
Franta	103,80	95,75	112,24	143,37	143,59	1,9	1,9	1,7	1,6	1,7	100,2	
Ungaria	103,42	72,46	92,53	110,42	135,65	1,9	1,4	1,4	1,2	1,6	122,9	0,3
Austria	26,55	27,97	31,06	44,41	106,75	0,5	0,6	0,5	0,5	1,3	de 2,4 ori	0,7
Slovacia	46,03	44,99	68,29	66,49	78,82	0,9	0,9	1,0	0,8	1,0	118,5	0,1
Spania	53,81	55,11	69,27	67,49	75,05	1,0	1,1	1,0	0,8	0,9	111,2	0,1
Belgia	38,87	39,05	46,45	47,22	52,02	0,7	0,8	0,7	0,5	0,6	110,2	0,1
Lituania	29,62	28,48	33,06	38,55	40,62	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	105,4	0,0
Slovenia	21,49	21,74	25,34	31,72	35,26	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	111,2	0,0
Letonia	13,61	9,39	13,75	19,23	24,97	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	129,9	0,1
Suedia	13,01	15,98	20,34	23,21	22,33	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	96,2	0,0
Danemarca	10,07	13,84	21,18	20,15	17,93	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	89,0	0,0
Portugalia	12,81	10,59	12,53	16,00	14,48	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	90,5	0,0
Finlanda	8,83	6,22	8,70	10,54	8,87	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	84,2	0,0
Estonia	2,05	2,15	2,72	5,46	4,36	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	79,9	0,0
Groația	0,72	1,02	0,72	2,65	3,19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	120,4	0,0
Irlanda	3,20	1,85	2,22	1,72	2,60	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	151,2	0,0
Cipru	1 512,86	1 402,50	1 982,54	2 270,72	1 307,89	27,9	27,8	29,4	25,5	15,8	57,6	-10,8
CSI, dintre care:	704,55	665,10	849,63	1 125,39	977,40	13,0	13,2	12,6	12,7	11,8	86,9	-1,7
Ucraina	655,58	559,82	966,42	1 028,50	223,91	12,1	11,1	14,3	11,6	2,7	21,8	-9,1
Rusia	140,81	120,97	147,99	85,94	80,51	2,6	2,4	2,2	1,0	1,0	93,7	-0,1
Belarus	7,26	6,87	11,30	17,16	10,27	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	59,9	-0,1
Uzbekistan	1,76	46,61	0,94	3,53	7,56	0,0	0,9	0,0	0,0	0,1	de 2,1 ori	0,1
Kazahstan	0,79	0,88	1,13	6,11	3,99	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	65,3	0,0
Azerbaidjan	0,97	1,05	3,30	1,26	2,43	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	192,9	0,0
Turkmenistan	1,04	0,88	1,02	0,09	1,24	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 13,8 ori	0,0
Armenia	0,10	0,32	0,81	2,88	0,53	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,4	0,0
Kârgâzstan	946,82	959,18	1 267,15	1 574,20	1 747,29	17,4	19,0	18,8	17,7	21,1	111,0	2,0
Alte țări, dintre care:	343,76	339,50	481,33	713,31	734,07	6,3	6,7	7,1	8,0	8,9	102,9	0,2
Turcia	319,34	335,14	426,07	445,79	492,19	5,9	6,7	6,3	5,0	5,9	110,4	0,5
China	31,57	33,33	39,70	48,24	107,69	0,6	0,7	0,6	0,5	1,3	de 2,2 ori	0,7
Elveția												

	Anul					Pondereea în total					Anul 2023 / 2022	Gradul de influență**
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023		
milioane USD					%							
	23,77	26,08	36,64	38,42	46,89	0,4	0,5	0,5	0,4	0,6	122,1	p.p.
Coreea de Sud	24,13	20,47	39,55	48,32	46,18	0,4	0,4	0,6	0,5	0,6	95,6	0,1
SUA	42,43	24,18	31,89	45,69	45,96	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	100,6	0,0
Marea Britanie	17,12	20,80	22,03	23,52	39,67	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	168,7	0,2
India	17,71	26,71	37,43	45,55	32,50	0,3	0,5	0,6	0,5	0,4	71,4	-0,2
Serbia	4,97	8,44	5,21	8,23	29,49	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4	de 3,6 ori	0,2
Georgia	5,85	6,11	5,00	9,48	21,63	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	de 2,3 ori	0,1
Emiratele Arabe Unite	12,75	15,45	18,59	12,85	20,41	0,2	0,3	0,3	0,1	0,3	158,8	0,1
Ecuador	28,38	26,09	25,77	23,22	19,81	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	85,3	0,0
Hong Kong	7,01	5,48	7,45	9,51	8,77	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	92,2	0,0
Israel	3,50	4,88	5,22	5,07	7,29	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	143,8	0,0
Republica Macedonia de Nord	9,94	7,22	9,47	8,63	6,59	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	76,4	0,0
Taiwan	0,25	0,64	0,56	1,50	6,49		0,0	0,0	0,0	0,1	de 4,3 ori	0,1
Albania	3,42	5,92	4,85	5,32	6,49	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	122,0	0,0
Singapore	4,49	2,10	2,69	4,42	6,29	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	142,3	0,0
Egipt	3,71	5,73	3,11	4,36	6,16	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	141,3	0,0
Japonia	4,19	6,45	7,20	6,22	6,03	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	97,0	
Vietnam	2,28	2,11	2,40	7,42	5,62	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	75,7	0,0
Bosnia și Hertegovina	0,70	1,25	2,10	3,50	5,10	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	145,7	0,0
Norvegia	2,71	3,10	14,85	4,89	4,36	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	89,2	0,0
Argentina	2,09	1,98	2,02	2,35	3,23	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	137,5	0,0
Uruguay	1,80	1,82	2,51	2,51	3,20	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	127,5	0,0
Indonezia	5,33	4,51	4,16	5,04	3,09	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	61,3	0,0
Brazilia	1,69	1,48	1,16	3,51	2,90	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	82,6	0,0
Iordania	3,66	3,80	2,60	3,70	2,26	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	61,1	0,0
Canada	3,69	4,01	4,39	2,30	2,26	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	98,3	
Malaezia	1,14	1,15	2,23	1,50	2,22	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	148,0	0,0
Iran	1,50	1,62	2,19	3,53	2,13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,3	0,0
Thailanda	2,57	2,37	3,50	2,57	2,11	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	82,1	0,0
Bangladesh	0,71	0,65	0,77	0,81	1,85	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	de 2,3 ori	0,0
Chile	1,12	1,03	0,83	2,47	1,64	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	66,4	0,0
Pakistan	0,04	0,07	0,01	2,05	1,62				0,0	0,0	79,0	
Muntenegru			0,14	0,27	1,43				0,0	0,0	de 5,3 ori	0,0
Ins. Falkland		0,09			1,07				0,0	0,0	164,6	
Senegal				0,65					0,0	0,0		
Africa de Sud	0,8	1,78	1,36	1,5	1,04	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	0,0
Total	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,19	8 294,59	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	93,3	-6,7

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importului de bunuri

Anexa 7. Exportul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					Anul 2023 / 2022	Gradul de influență** p.p.
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023		
milioane USD											%	
I. Animale vii și produse ale regnului animal	38,52	34,15	36,99	29,97	28,28	1,8	1,8	1,4	0,8	0,8	94,4	0,0
II. Produse ale regnului vegetal	718,31	567,26	866,03	1 064,67	969,31	33,9	29,2	33,8	28,8	28,3	91,0	-2,6
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	70,61	104,15	121,61	377,43	249,32	3,3	5,4	4,8	10,2	7,3	66,1	-3,5
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și otet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	343,64	364,09	384,42	437,07	473,87	16,2	18,7	15,0	11,8	13,8	108,4	1,0
V. Produse minerale	77,56	69,03	82,73	675,86	530,04	3,7	3,5	3,2	18,3	15,5	78,4	-3,9
VI. Produse ale industriei chimice	113,66	75,94	107,09	81,33	85,06	5,4	3,9	4,2	2,2	2,5	104,6	0,1
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	47,66	38,78	45,43	70,03	76,40	2,2	2,0	1,8	1,9	2,2	109,1	0,2
VIII. Piei brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	3,49	3,64	3,86	9,09	6,21	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	68,3	-0,1
IX. Lemn, carbune de lemn și articole din lemn	21,48	19,85	27,80	29,84	22,67	1,0	1,0	1,1	0,8	0,7	76,0	-0,2
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase	13,18	12,81	18,20	24,52	24,16	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	98,5	0,0
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	58,67	67,32	87,88	83,97	71,11	2,8	3,5	3,4	2,3	2,1	84,7	-0,3
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	6,03	6,95	6,22	6,79	5,31	0,3	0,4	0,2	0,2	0,1	78,2	0,0
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	56,04	59,84	83,30	121,66	115,67	2,6	3,1	3,3	3,3	3,4	95,1	-0,2
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	0,49	0,33	0,46	1,67	2,33					0,1	139,5	0,0
XV. Metale comune și articole din acestea	37,63	49,28	134,18	98,80	74,83	1,8	2,5	5,2	2,7	2,2	75,7	-0,6
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	315,09	284,22	320,15	323,11	446,40	14,9	14,6	12,5	8,7	13,0	138,2	3,3
XVII. Vehicule și echipamente de transport	16,10	16,50	48,64	82,81	52,50	0,8	0,8	1,9	2,2	1,5	63,4	-0,8
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	33,80	27,98	27,54	30,96	40,04	1,6	1,4	1,1	0,8	1,2	129,3	0,2
Altele	146,08	142,30	159,70	151,84	151,99	6,9	7,3	6,2	4,1	4,4	100,1	0,0
Total	2 118,04	1 944,42	2 562,23	3 701,42	3 425,50	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	92,5	-7,5

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

* date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) exportului de bunuri

Anexa 8. Importul de bunuri pe principalele categorii de mărfuri, conform balanței de plăți, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					Anul 2023 / 2022		Gradul de influență**
	2019	2020	2021	2022*	2023	2019	2020	2021	2022*	2023			
												%	
	milioane USD												
I. Animale vii și produse ale regnului animal	156,03	163,38	212,96	250,63	276,82	2,9	3,2	3,2	2,8	3,3		110,4	p.p.
II. Produse ale regnului vegetal	241,70	267,56	283,14	425,71	388,41	4,5	5,3	4,2	4,8	4,7		91,2	0,3
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora	18,88	20,61	27,25	78,09	35,17	0,3	0,4	0,4	0,9	0,4		45,0	-0,4
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și oțet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	354,55	352,46	436,98	481,78	524,25	6,5	7,0	6,5	5,4	6,3		108,8	0,5
V. Produse minerale	959,24	609,98	1 079,22	2 766,93	1 956,82	17,7	12,1	16,0	31,1	23,6		70,7	-9,1
VI. Produse ale industriei chimice	651,15	621,90	767,89	813,81	838,69	12,0	12,3	11,4	9,1	10,1		103,1	0,3
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	298,46	308,65	406,29	417,57	388,75	5,5	6,1	6,0	4,7	4,7		93,1	-0,3
VIII. Piei brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	47,18	43,09	51,58	57,45	47,86	0,9	0,9	0,8	0,6	0,6		83,3	-0,1
IX. Lemn, cărbune de lemn și articole din lemn	124,23	124,47	164,97	159,28	149,49	2,3	2,5	2,4	1,8	1,8		93,9	-0,1
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase	96,19	90,25	109,85	135,63	119,48	1,8	1,8	1,6	1,5	1,4		88,1	-0,2
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	226,69	234,98	319,05	314,37	313,75	4,2	4,7	4,7	3,5	3,8		99,8	0,0
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	41,71	37,49	48,50	57,34	63,43	0,8	0,7	0,7	0,6	0,8		110,6	0,1
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	134,14	137,45	167,07	175,69	174,78	2,5	2,7	2,5	2,0	2,1		99,5	0,0
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placcate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de	12,01	9,62	22,73	21,62	26,27	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3		121,5	0,1
XV. Metale comune și articole din acestea	390,87	352,17	448,60	400,31	369,17	7,2	7,0	6,6	4,5	4,5		92,2	-0,4
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	871,70	889,02	1 139,19	1 197,22	1 263,62	16,1	17,6	16,9	13,5	15,2		105,5	0,7
XVII. Vehicule și echipamente de transport	568,89	544,75	745,75	823,95	1 028,10	10,5	10,8	11,0	9,3	12,4		124,8	2,3
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	92,84	92,90	136,15	116,52	138,86	1,7	1,8	2,0	1,3	1,7		119,2	0,3
Altele	143,20	137,95	185,27	200,29	190,87	2,6	2,7	2,7	2,3	2,3		95,3	-0,1
Total	5 429,66	5 038,68	6 752,44	8 894,19	8 294,59	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		93,3	-6,7

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p. - puncte procentuale

*date revizuite

** gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importului de bunuri

Anexa 9. Reexportul de bunuri pe grupuri de țări, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					2023 / 2022	Gradul de influență*	
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023			
	milioane USD					%							
Uniunea Europeană, dintre care:	133,42	95,60	147,04	212,39	164,84	48,0	49,1	53,9	23,6	22,8	77,6	p.p.	
	63,54	43,68	79,01	112,66	83,14	22,9	22,4	29,0	12,5	11,5	73,8	-5,3	
	34,18	22,99	27,29	32,98	24,69	12,3	11,8	10,0	3,7	3,4	74,9	-0,9	
	3,41	3,37	1,58	2,61	12,33	1,2	1,7	0,6	0,3	1,7	de 4,7 ori	1,1	
	0,49	1,63	9,17	10,90	10,22	0,2	0,8	3,4	1,2	1,4	93,8	-0,1	
	10,76	8,12	8,16	9,12	7,83	3,9	4,2	3,0	1,0	1,1	85,9	-0,1	
	1,42	0,63	0,66	4,59	6,46	0,5	0,3	0,2	0,5	0,9	140,7	0,2	
	4,40	2,04	1,83	3,17	6,03	1,6	1,0	0,7	0,4	0,8	190,2	0,3	
	2,60	0,52	1,73	14,50	4,03	0,9	0,3	0,6	1,6	0,6	27,8	-1,2	
	2,48	4,15	2,68	3,17	3,52	0,9	2,1	1,0	0,4	0,5	111,0	0,0	
	3,25	2,02	2,89	4,19	2,17	1,2	1,0	1,1	0,5	0,3	51,8	-0,2	
	2,02	3,10	4,13	4,31	1,05	0,7	1,6	1,5	0,5	0,1	24,4	-0,4	
			0,02	3,14	0,88			0,0	0,3	0,1	28,0	-0,3	
		1,23	0,48	1,41	0,97	0,87	0,4	0,2	0,5	0,1	0,1	89,7	0,0
		2,08	1,18	5,02	1,63	0,60	0,7	0,6	1,8	0,2	0,1	36,8	-0,1
		0,81	0,33		0,77	0,36	0,3	0,2		0,1	0,0	46,8	0,0
		0,26	0,35	0,25	0,35	0,29	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	82,9	0,0
		114,93	65,15	93,53	629,48	486,68	41,4	33,5	34,3	70,0	67,3	77,3	-15,9
	CSI, dintre care:	31,73	27,14	27,51	586,53	444,88	11,4	13,9	10,1	65,3	61,5	75,8	-15,8
73,73		30,06	58,01	24,46	13,62	26,5	15,4	21,3	2,7	1,9	55,7	-1,2	
6,59		4,08	5,18	11,53	11,19	2,4	2,1	1,9	1,3	1,5	97,1	0,0	
0,82		2,87	2,02	3,41	7,09	0,3	1,5	0,7	0,4	1,0	de 2,1 ori	0,4	
0,14		0,05	0,07	1,12	5,38	0,1	0,0	0,0	0,1	0,7	de 4,8 ori	0,5	
0,33		0,10	0,15	0,91	3,21	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	de 3,5 ori	0,3	
0,61		0,56	0,36	1,20	0,82	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	68,3	0,0	
0,53		0,02	0,21	0,22	0,46	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	de 2,1 ori	0,0	
29,52		33,89	32,18	56,97	71,51	10,6	17,4	11,8	6,3	9,9	125,5	1,6	
2,33		4,26	4,50	22,67	25,62	0,8	2,2	1,6	2,5	3,5	113,0	0,3	
10,43		10,20	12,42	10,22	15,47	3,8	5,2	4,6	1,1	2,1	151,4	0,6	
0,03		0,03	0,07	0,02	6,26	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	de 313,0 ori	0,7	
0,15		0,19	0,08	2,66	4,81	0,1	0,1	0,0	0,3	0,7	180,8	0,2	
1,16		3,14	2,53	2,18	2,87	0,4	1,6	0,9	0,2	0,4	131,7	0,1	
1,02		2,00	2,20	2,50	2,40	0,4	1,0	0,8	0,3	0,3	96,0	0,0	
0,58		5,80	1,18	1,45	1,85	0,2	3,0	0,4	0,2	0,3	127,6	0,0	
0,04		0,06	0,26	0,18	1,69	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	de 9,4 ori	0,2	
1,87		1,42	1,52	2,01	1,57	0,7	0,7	0,6	0,2	0,2	78,1	0,0	
				0,04	1,25				0,0	0,2	de 31,3 ori	0,1	
0,86	0,69	1,25	1,06	1,11	0,3	0,4	0,5	0,1	0,2	104,7	0,0		
				1,08						0,1	0,1	0,1	
				0,91						0,1	0,1	0,1	

	Anul					Ponderea în total					2023 / 2022	Gradul de influență*
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023		
	milioane USD					%						
	1,20	1,38	1,77	0,43	0,76	0,4	0,7	0,6	0,0	0,1	176,7	0,0
China	0,10	0,59	0,43	4,41	0,64	0,0	0,3	0,2	0,5	0,1	14,5	-0,4
Irak	2,05	1,15	0,11									
Maroc				0,28	0,58	0,7	0,6	0,0	0,0	0,1	de 2,1 ori	0,0
Thailanda				0,18	0,43				0,0	0,1	de 2,4 ori	0,0
Republica Serbia	3,44	0,40	0,82	0,71	0,41	1,2	0,2	0,3	0,1	0,1	57,7	0,0
Canada	0,62	0,63	1,25	1,19	0,26	0,2	0,3	0,5	0,1	0,0	21,8	-0,1
Malaezia	0,21			0,14	0,26	0,1			0,0	0,0	185,7	0,0
Africa de Sud	1,12	0,87	0,50	0,06	0,21	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0	de 3,5 ori	0,0
Total	277,87	194,64	272,75	898,84	723,03	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	80,4	-19,6

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: p.p - puncte procentuale

* gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) reexportului de bunuri

Anexa 10. Reexportul de bunuri pe grupuri de mărfuri, fără bunurile pentru/după prelucrare, 2019-2023

	Anul					Ponderea în total					2023 / 2022	Gradul de influență*				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023						
											%					
											milioane USD					
	0,06	0,46	0,01		0,15		0,2					p.p.				
I. Animale vii și produse ale regnului animal	17,84	13,97	13,06	42,31	25,66	6,4	7,2	4,8	4,7	3,6	60,6	0,0				
II. Produse ale regnului vegetal	0,10	0,06		19,99	9,03				2,2	1,3	45,2	-1,9				
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, și produse ale disocierii acestora												-1,2				
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi, lichide alcoolice și otet; tutun și înlocuitori de tutun prelucrat	5,82	2,54	6,39	3,42	5,80	2,1	1,3	2,3	0,4	0,8	169,6	0,3				
V. Produse minerale	10,10	13,25	13,59	568,19	408,56	3,6	6,8	5,0	63,2	56,5	71,9	-17,8				
VI. Produse ale industriei chimice	82,97	42,76	72,11	30,95	26,73	29,9	22,0	26,4	3,5	3,7	86,4	-0,5				
VII. Materiale plastice, cauciuc și articole din acestea	15,33	15,06	15,07	26,90	30,83	5,5	7,8	5,5	3,0	4,3	114,6	0,4				
VIII. Piel brute, piei finite, piei cu blană și produse din acestea	1,43	1,96	2,28	7,32	3,79	0,5	1,0	0,9	0,8	0,5	51,8	-0,4				
IX. Lemn, carbune de lemn și articole din lemn	10,65	7,05	7,99	5,89	2,34	3,8	3,6	2,9	0,7	0,3	39,7	-0,4				
X. Pastă din lemn sau din alte materiale fibroase celulozice	0,82	0,91	1,74	3,79	4,33	0,3	0,5	0,6	0,4	0,6	114,2	0,1				
XI. Materiale textile și articole din aceste materiale	8,72	4,44	3,41	10,83	9,37	3,2	2,3	1,3	1,2	1,3	86,5	-0,2				
XII. Încălțăminte, obiecte de acoperit capul, umbrele, bastoane, bice, părți ale acestora; pene și puf prelucrate și articole din acestea; flori artificiale	0,46	1,52	1,75	2,61	0,70	0,2	0,8	0,6	0,3	0,1	26,8	-0,2				
XIII. Articole din piatră, ceramică, sticlă	0,45	0,64	0,96	1,17	3,05	0,2	0,3	0,4	0,1	0,4	de 2,6 ori	0,2				
XIV. Perle, pietre prețioase sau semiprețioase, metale prețioase, metale placate sau dublate cu metale prețioase și articole din aceste materiale, imitații de bijuterii; monede	0,01	0,01	0,04	0,07	0,29						de 4,3 ori	0,0				
XV. Metale comune și articole din acestea	7,88	7,88	11,07	12,05	7,99	2,8	4,0	4,1	1,3	1,1	66,3	-0,5				
XVI. Mașini, aparate, echipamente; părți și accesorii ale acestora	82,00	52,95	59,10	80,29	129,94	29,5	27,2	21,7	8,9	18,0	161,8	5,5				
XVII. Vehicule și echipamente de transport	10,40	10,86	43,76	63,34	30,89	3,8	5,6	16,0	7,1	4,3	48,8	-3,6				
XVIII. Instrumente și aparate optice, fotografice sau cinematografice, de măsură, de control sau de precizie; instrumente și aparate medico-chirurgicale; ceasornicărie; instrumente muzicale; părți și accesorii ale acestora	7,88	4,92	5,92	9,09	11,81	2,8	2,5	2,2	1,0	1,6	129,9	0,3				
Altele	14,95	13,40	14,50	10,63	11,77	5,4	6,9	5,3	1,2	1,6	110,7	0,1				
Total	277,87	194,64	272,75	898,84	723,03	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	80,4	-19,6				

Notă: p.p - puncte procentuale

* gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) reexportului de bunuri

Anexa 11. Comerțul cu servicii conform clasificatorului EBOPS, 2019-2023 (mil. USD)

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Servicii	1 543,95	1 178,49	365,46	1 277,85	879,74	398,11	1 634,93	1 162,43	472,50	2 279,34	1 370,89	908,45	2 440,53	1 545,63	894,90
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	266,35	2,52	263,83	230,67	3,72	226,95	241,67	9,17	232,50	243,02	8,57	234,45	247,75	11,93	235,82
Bunuri prelucrate în economia raportoare – bunuri expediate după prelucrare (Ct), bunuri primite pentru prelucrare (Dt)	680,62	425,93	254,69	556,38	355,39	200,99	615,42	396,39	219,03	666,56	430,96	235,60	669,12	439,54	229,58
Bunuri prelucrate în străinătate – bunuri expediate pentru prelucrare (Ct), bunuri primite după prelucrare (Dt)	3,10	2,43	0,67	2,21	3,63	-1,42	3,17	8,72	-5,55	3,72		-4,83	6,09	11,26	-5,17
Servicii de întreținere și de reparații (n.a.p.)	5,54	17,31	-11,77	4,80	12,70	-7,90	4,33	14,23	-9,90	4,89	11,58	-6,69	6,65	14,10	-7,45
Transport	403,99	416,27	-12,28	246,69	301,07	-54,38	326,05	416,96	-90,91	500,87	556,86	-55,99	541,30	594,41	-53,11
Transport maritim	8,16	48,22	-40,06	3,60	37,82	-34,22	5,22	83,37	-78,15	15,75	121,49	-105,74	13,76	92,14	-78,38
Pasageri		0,01	-0,01								0,01	-0,01		0,05	-0,05
Mărfuri	5,84	43,22	-37,38	2,06	33,48	-31,42	2,67	79,56	-76,89	11,03	102,84	-91,81	7,96	78,19	-70,23
Altele	2,32	4,99	-2,67	1,54	4,34	-2,80	2,55	3,81	-1,26	4,72	18,64	-13,92	5,80	13,90	-8,10
Transport aerian	171,20	143,37	27,83	67,71	50,11	17,60	107,58	77,33	30,25	134,82	122,17	12,65	183,48	208,15	-24,67
Pasageri	111,77	80,83	30,94	32,89	23,46	9,43	58,88	32,65	26,23	81,59	70,41	11,18	88,27	111,45	-23,18
Mărfuri	28,35	8,31	20,04	19,96	7,10	12,86	25,08	8,14	16,94	21,61	6,18	15,43	23,97	7,81	16,16
Altele	31,08	54,23	-23,15	14,86	19,55	-4,69	23,62	36,54	-12,92	31,62	45,58	-13,96	71,24	88,89	-17,65
Alte mijloace de transport	207,45	218,98	-11,53	162,46	207,72	-45,26	204,00	247,25	-43,25	334,37	296,06	38,31	328,83	278,57	50,26
Pasageri	13,00	12,63	0,37	4,72	4,12	0,60	6,40	4,80	1,60	21,50	14,78	6,72	31,50	20,61	10,89
Mărfuri	186,65	197,55	-10,90	147,52	197,00	-49,48	190,09	233,74	-43,65	298,00	267,80	30,20	280,76	231,17	49,59
Altele	7,80	8,80	-1,00	10,22	6,60	3,62	7,51	8,71	-1,20	14,87	13,48	1,39	16,57	26,79	-10,22
Clasificarea extinsă pentru "Alte mijloace de transport"															
Servicii poștale și de curierat	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21	15,23	15,55	-0,32
Transport spațial															
Transport feroviar	32,32	27,03	5,29	14,23	22,56	-8,33	13,18	21,83	-8,65	36,32	16,91	19,41	34,32	17,73	16,59
Pasageri	3,29	3,65	-0,36	0,18	0,60	-0,42	0,08	0,21	-0,13	0,11	0,16	-0,05	0,54	1,45	-0,91
Mărfuri	27,53	22,05	5,48	13,17	20,90	-7,73	12,38	20,30	-7,92	33,87	15,65	18,22	32,08	14,49	17,59
Altele	1,50	1,33	0,17	0,88	1,06	-0,18	0,72	1,32	-0,60	2,34	1,10	1,24	1,70	1,79	-0,09
Transport rutier	160,71	167,21	-6,50	146,87	168,53	-21,66	188,58	189,23	-0,65	296,03	190,48	105,55	293,65	221,81	71,84
Pasageri	9,71	8,98	0,73	4,54	3,52	1,02	6,32	4,59	1,73	21,39	14,62	6,77	30,96	19,16	11,80
Mărfuri	144,80	150,79	-5,99	132,99	159,48	-26,49	175,50	177,27	-1,77	262,11	165,07	97,04	247,83	188,18	59,65
Altele	6,20	7,44	-1,24	9,34	5,53	3,81	6,76	7,37	-0,61	12,53	10,79	1,74	14,86	14,47	0,39
Transport prin conducte	14,32	24,71	-10,39	1,36	16,62	-15,26	2,21	36,17	-33,96	1,83	87,08	-85,25	27,65	27,65	-27,65
Alte servicii de transport	0,10	0,03	0,07		0,01	-0,01	0,03	0,02	0,01			1,59	0,01	10,53	-10,52
Pasageri	124,77	93,47	31,30	37,61	27,58	10,03	65,28	37,45	27,83	103,09	85,20	17,89	119,77	132,11	-12,34

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Mărfuri	220,84	249,08	-28,24	169,54	237,58	-68,04	217,84	321,44	-103,60	330,64	376,82	-46,18	312,69	317,17	-4,48
Altele	58,38	73,72	-15,34	39,54	35,91	3,63	42,93	58,07	-15,14	67,14	94,84	-27,70	108,84	145,13	-36,29
Servicii poștale și de curierat	17,18	5,70	11,48	12,92	5,42	7,50	9,25	9,01	0,24	15,93	17,14	-1,21	15,23	15,55	-0,32
Alte	41,20	68,02	-26,82	26,62	30,49	-3,87	33,68	49,06	-15,38	51,21	77,70	-26,49	93,61	129,58	-35,97
Călătorii	396,50	371,34	25,16	315,86	263,30	52,56	418,79	360,58	58,21	746,32	429,54	316,78	661,20	522,89	138,31
De afaceri	129,79	144,28	-14,49	99,73	114,92	-15,19	131,37	130,58	0,79	147,77	133,52	14,25	169,04	138,76	30,28
Achiziționare de bunuri și servicii de către lucrătorii transfrontalieri, sezonieri și alți lucrători pe termen scurt	30,60	98,43	-67,83	26,81	84,05	-57,24	8,32	91,05	-82,73	8,90	85,54	-76,64	9,74	91,26	-81,52
Altele	99,19	45,85	53,34	72,92	30,87	42,05	123,05	39,53	83,52	138,87	47,98	90,89	159,30	47,50	111,80
Personale	266,71	227,06	39,65	216,13	148,38	67,75	287,42	230,00	57,42	598,55	296,02	302,53	492,16	384,13	108,03
Servicii de sănătate	27,37	21,92	5,45	25,12	14,83	10,29	36,94	19,80	17,14	50,29	22,63	27,66	53,00	25,90	27,10
Servicii de instruire	51,42	49,71	1,71	46,69	37,45	9,24	59,44	41,96	17,48	83,34	51,16	32,18	81,82	59,01	22,81
Altele	187,92	155,43	32,49	144,32	96,10	48,22	191,04	168,24	22,80	464,92	222,23	242,69	357,34	299,22	58,12
Construcții	10,23	24,67	-14,44	12,28	33,21	-20,93	12,97	29,04	-16,07	17,01	15,37	1,64	28,30	9,47	18,83
Construcții în străinătate	10,23		10,23	12,28		12,28	12,97		12,97	17,01		17,01	28,30		28,30
Construcții în economia pensii	0,35	9,18	-8,83	0,54	6,58	-6,04	1,68	10,97	-9,29	2,82	15,34	-12,52	5,24	26,26	-21,02
Asigurări directe	0,02	0,12	-0,10		0,06	-0,06		0,04	-0,04				0,65	2,20	-1,55
Reasigurări	0,03	9,06	-9,03	0,14	6,52	-6,38		10,93	-10,93	0,03	15,34	-15,31	0,03	24,06	-24,03
Servicii auxiliare de asigurare	0,30		0,30	0,40		0,40	1,68		1,68	2,79		2,79	4,56		4,56
Servicii financiare	4,24	8,89	-4,65	3,80	8,85	-5,05	4,34	8,97	-4,63	4,71	17,10	-12,39	5,73	13,05	-7,32
Servicii financiare explicit facturate și alte servicii financiare	4,18	7,86	-3,68	3,36	7,71	-4,35	4,25	8,12	-3,87	4,71	16,37	-11,66	5,72	12,36	-6,64
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate	0,06	1,03	-0,97	0,44	1,14	-0,70	0,09	0,85	-0,76		0,73	-0,73	0,01	0,69	-0,68
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale	2,53	31,81	-29,28	1,80	26,64	-24,84	2,91	52,14	-49,23	2,85	44,58	-41,73	3,44	36,18	-32,74
Servicii de telecomunicații, de informatică și de informații	257,87	95,98	161,89	302,95	82,04	220,91	401,86	85,95	315,91	512,16	82,43	429,73	629,40	105,14	524,26
Servicii de telecomunicații	41,70	29,35	12,35	32,66	21,49	11,17	37,12	23,13	13,99	32,23	15,46	16,77	34,44	17,49	16,95
Servicii de informatică	200,78	63,26	137,52	258,42	58,63	199,79	353,60	60,83	292,77	468,61	64,65	403,96	580,42	84,67	495,75
Servicii de informații	15,39	3,37	12,02	11,87	1,92	9,95	11,14	1,99	9,15	11,32	2,32	9,00	14,54	2,98	11,56
Alte servicii pentru afaceri	159,94	153,64	6,30	125,80	100,03	25,77	180,21	131,24	48,97	187,25	142,44	44,81	245,92	165,93	79,99
Servicii de cercetare și dezvoltare	2,71	0,67	2,04	2,96	0,37	2,59	6,01	1,97	4,04	5,93	0,83	5,10	1,85	0,55	1,30
Servicii profesionale și de consultanță managerială	82,00	63,01	18,99	76,89	56,24	20,65	123,14	73,44	49,70	111,47	72,57	38,90	164,41	81,20	83,21
Servicii juridice, contabile, de consulting și servicii în Servicii juridice	43,01	50,33	-7,32	35,72	41,71	-5,99	74,17	53,05	21,12	62,91	55,30	7,61	93,27	54,35	38,92
	7,70	7,62	0,08	7,34	7,66	-0,32	8,77	10,54	-1,77	9,74	12,01	-2,27	12,87	9,75	3,12

	2019			2020			2021			2022*			2023		
	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net	credit	debit	net
Servicii de contabilitate, de audit financiar și de	11,13	10,19	0,94	13,78	5,00	8,78	12,63	5,97	6,66	17,37	9,65	7,72	24,76	8,95	15,81
Servicii de consultanță pentru afaceri, consultanță	24,18	32,52	-8,34	14,60	29,05	-14,45	52,77	36,54	16,23	35,80	33,64	2,16	55,64	35,65	19,99
Servicii de publicitate, studii pe piață, sondaje de opinie	38,99	12,68	26,31	41,17	14,53	26,64	48,97	20,39	28,58	48,56	17,27	31,29	71,14	26,85	44,29
Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri	75,23	89,96	-14,73	45,95	43,42	2,53	51,06	55,83	-4,77	69,85	69,04	0,81	79,66	84,18	-4,52
Servicii de arhitectură, de inginerie, științifice și alte	14,08	22,88	-8,80	11,69	18,70	-7,01	11,85	20,14	-8,29	20,02	15,32	4,70	20,35	13,57	6,78
Tratarea deșeurilor, depoluarea, servicii agricole și miniere	0,88	0,36	0,52	1,39	0,35	1,04	6,49	0,19	6,30	1,15	0,79	0,36	1,20	0,20	1,00
Servicii de leasing operațional	31,03	60,03	-29,00	11,46	20,42	-8,96	6,71	31,55	-24,84	12,35	46,39	-34,04	15,13	60,23	-45,10
Servicii comerciale	5,65	3,98	1,67	6,36	3,00	3,36	8,14	2,63	5,51	8,95	4,29	4,66	8,15	6,81	1,34
Alte servicii de afaceri (n.a.p.)	23,59	2,71	20,88	15,05	0,95	14,10	17,87	1,32	16,55	27,38	2,25	25,13	34,83	3,37	31,46
Servicii personale, culturale și de agrement	6,19	15,89	-9,70	5,54	11,90	-6,36	7,07	10,19	-3,12	10,25	5,11	5,14	13,98	10,44	3,54
Bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	30,22	30,99	-0,77	27,12	29,70	-2,58	33,05	32,99	0,06	47,19	41,97	5,22	51,62	35,83	15,79
Ambasade și consulat	22,76	27,15	-4,39	19,87	26,39	-6,52	20,86	28,83	-7,97	20,65	35,71	-15,06	12,77	28,95	-16,18
Reprezentanțe și unități militare	0,83	0,09	0,74	0,72	0,11	0,61	0,82	0,04	0,78	1,03	0,09	0,94	1,07	0,21	0,86
Alte mărfuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)	6,63	3,75	2,88	6,53	3,20	3,33	11,37	4,12	7,25	25,51	6,17	19,34	37,78	6,67	31,11

Notă: EBOPS - Clasificarea extinsă a componentei **servicii** din balanța de plăți
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-services/methodology>

* date revizuite

Anexa 12. Exportul serviciilor de informatică pe principalele țări

	Anul					2023	Ponderea în total				2023 / 2022	Gradul de influență* p.p.
	2019	2020	2021	2022	2019		2020	2021	2022	2023		
milioane USD												
Uniunea Europeană, dintre care:	86,17	103,67	150,36	184,85	209,38	42,9	40,1	42,5	39,4	36,1	113,3	5,2
Romania	19,85	23,51	35,65	52,69	66,13	9,9	9,1	10,1	11,2	11,4	125,5	2,9
Belgia	23,17	23,52	31,71	26,64	15,57	11,5	9,1	9,0	5,7	2,7	58,4	-2,4
Germania	6,93	13,58	19,70	29,44	38,92	3,5	5,3	5,6	6,3	6,7	132,2	2,0
Olanda	5,86	7,11	10,23	12,86	15,64	2,9	2,8	2,9	2,7	2,7	121,6	0,6
Italia	8,73	9,17	9,84	8,97	10,69	4,3	3,5	2,8	1,9	1,8	119,2	0,4
Cipru	4,80	6,15	9,37	14,81	14,05	2,4	2,4	2,6	3,2	2,4	94,9	-0,2
Irlanda	0,88	1,93	6,79	6,24	7,58	0,4	0,7	1,9	1,3	1,3	121,5	0,3
Estonia	0,64	0,87	2,47	4,55	7,13	0,3	0,3	0,7	1,0	1,2	156,7	0,6
Franta	2,88	3,56	4,19	5,27	5,31	1,4	1,4	1,2	1,1	0,9	100,8	0,0
Polonia	0,76	1,60	2,79	4,74	4,76	0,4	0,6	0,8	1,0	0,8	100,4	0,0
Austria	0,70	0,92	1,22	2,34	3,02	0,3	0,4	0,3	0,5	0,5	129,1	0,1
Cehia	0,84	1,00	1,39	1,97	2,97	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	150,8	0,2
Bulgaria	0,63	1,19	2,89	1,93	2,52	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	130,6	0,1
Letonia	0,53	0,82	1,20	1,78	2,19	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	122,8	0,1
Suedia	1,79	2,84	3,30	3,09	1,93	0,9	1,1	0,9	0,7	0,3	62,5	-0,2
Spania	1,24	0,91	1,06	1,34	1,83	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3	136,6	0,1
Danemarca	0,43	0,64	1,06	1,18	1,32	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	111,9	0,0
Malta	3,27	1,40	1,79	0,90	1,24	1,6	0,5	0,5	0,2	0,2	137,8	0,1
Altele	2,26	2,96	3,72	4,11	6,58	1,1	1,1	1,1	0,9	1,1	160,3	0,5
CSI, dintre care:	3,09	4,59	5,27	5,73	6,81	1,5	1,8	1,5	1,2	1,2	118,8	0,2
Rusia	1,29	1,92	2,19	3,13	1,87	0,6	0,7	0,6	0,7	0,3	59,7	-0,3
Belarus	0,42	0,16	0,40	0,46	1,08	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	de 2,3 ori	0,1
Kazahstan	0,14	0,83	0,43	0,40	0,94	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	de 2,4 ori	0,1
Ucraina	0,53	0,53	1,05	0,55	0,90	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2	163,6	0,1
Armenia	0,07	0,17	0,53	0,44	0,55		0,1	0,1	0,1	0,1	125,0	0,0
Azerbaidjan	0,58	0,91	0,28	0,20	0,26	0,3	0,4	0,1			130,0	0,0
Kirgizstan	0,02	0,07	0,20	0,09	0,07			0,1			77,8	0,0
Tadjikistan	0,01		0,20		0,01			0,1				0,0
Uzbekistan	0,03			0,46	1,13				0,1	0,2	de 2,5 ori	0,1
Alte țări, dintre care:	111,52	150,17	197,96	278,03	364,23	55,5	58,1	56,0	59,3	62,8	131,0	18,4
S.U.A.	47,08	63,43	86,78	136,95	187,20	23,4	24,5	24,5	29,2	32,3	136,7	10,7
Marea Britanie	41,10	56,02	66,95	82,60	95,96	20,5	21,7	18,9	17,6	16,5	116,2	2,9
Elvetia	6,98	9,05	12,93	20,67	27,67	3,5	3,5	3,7	4,4	4,8	133,9	1,5
Insulele Virgine Britanice	7,21	7,19	9,01	8,04	12,34	3,6	2,8	2,5	1,7	2,1	153,5	0,9
Canada	2,59	3,47	6,92	7,22	9,92	1,3	1,3	2,0	1,5	1,7	137,4	0,6
Israel	3,47	4,35	5,78	7,17	9,80	1,7	1,7	1,6	1,5	1,7	136,7	0,6
Emiratele Arabe Unite	0,54	2,14	0,99	2,68	2,81	0,3	0,8	0,3	0,6	0,5	104,9	0,0

	Anul					Ponderea în total					2023 / 2022	Gradul de influență*
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023		
	milioane USD					%					p.p.	
Hong-Kong	0,60	0,47	0,35	1,61	2,27	0,3	0,2	0,1	0,3	0,4	141,0	0,1
Singapore	0,22	0,83	0,85	0,90	2,27	0,1	0,3	0,2	0,2	0,4	de 2,5 ori	0,3
Australia	0,27	0,72	1,77	2,04	2,13	0,1	0,3	0,5	0,4	0,4	104,4	0,0
Republica Serbia	0,12	0,17	1,12	1,58	1,85	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	117,1	0,1
Macedonia	0,02	0,02	0,18	0,04	1,39			0,1		0,2	de 34,8 ori	0,3
Norvegia	0,32	0,59	0,58	1,23	1,35	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	109,8	0,0
Gibraltar	0,07	0,45	0,53	0,91	0,81		0,2	0,1	0,2	0,1	89,0	0,0
Georgia	0,10	0,30	0,34	0,78	0,67	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	85,9	0,0
China	0,16	0,22	0,18	0,38	0,60	0,1	0,1		0,1	0,1	157,9	0,0
Altele	0,67	0,75	2,72	3,23	5,19	0,3	0,3	0,8	0,7	0,9	160,5	0,4
Total	200,78	258,42	353,60	468,61	580,42	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	123,9	23,9

Sursa: Elaborat de BNM

Notă: după țara de tranzacție

* date revizuite

Anexa 13. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, sinteza generală (MBP6), (mil. USD)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Poziția investițională internațională netă	-4 765,90	-5 015,87	-5 218,49	-6 202,51	-5 960,70
Active	5 301,63	5 947,21	6 440,97	6 470,20	7 769,48
Investiții directe	330,74	335,37	348,91	393,25	409,29
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	257,18	253,60	279,09	287,52	298,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	257,18	253,60	279,09	287,52	298,49
Instrumente de natura datoriei	73,56	81,77	69,82	105,73	110,80
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	41,81	44,26	50,53	91,77	96,40
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	31,75	37,51	19,29	13,96	14,40
Împrumuturi	52,80	60,65	47,36	82,27	95,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	21,05	23,14	28,07	68,31	81,00
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	31,75	37,51	19,29	13,96	14,40
Credite comerciale	20,76	21,12	22,46	23,46	15,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	20,76	21,12	22,46	23,46	15,40
Investiții de portofoliu	16,98	19,42	13,01	15,65	23,56
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	8,49	9,73	2,43	4,14	3,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	5,80	6,78	0,17	0,16	0,21
Administrația publică	0,39	0,39	0,39	0,39	0,39
Alte sectoare	2,30	2,56	1,87	3,59	2,68
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,30	2,56	1,87	3,59	2,68
Titluri de creanță	8,49	9,69	10,58	11,51	20,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	8,49	9,69	10,58	11,51	20,28
Pe termen lung	8,49	9,69	10,58	11,51	20,28
Alte investiții	1 894,28	1 808,88	2 177,17	1 587,13	1 883,48
Alte participații la capital	0,56	0,56			
Numerar și depozite	1 097,96	886,19	1 207,17	538,48	986,48
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	704,64	684,52	856,86	385,78	719,08
Din care: Poziții interbancare	704,64	684,52	856,86	385,78	719,08
Alte sectoare	393,32	201,67	350,31	152,70	267,40
Pe termen scurt	393,32	201,67	350,31	152,70	267,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	393,32	201,67	350,31	152,70	267,40
Pe termen scurt	393,32	201,67	350,31	152,70	267,40
Împrumuturi	118,89	149,16	158,42	211,02	174,26
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,30	15,03	17,46	15,35	15,79
Pe termen scurt	0,06	0,04	0,03	0,03	0,03
Pe termen lung	2,24	14,99	17,43	15,32	15,76
Alte sectoare	116,59	134,13	140,96	195,67	158,47
Pe termen scurt	13,72	10,29	10,83	10,19	11,94
Pe termen lung	102,87	123,84	130,13	185,48	146,53
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	116,59	134,13	140,96	195,67	158,47
Pe termen scurt	13,72	10,29	10,83	10,19	11,94
Pe termen lung	102,87	123,84	130,13	185,48	146,53
Credite comerciale și avansuri	667,85	763,95	802,56	828,61	713,72
Alte sectoare	667,85	763,95	802,56	828,61	713,72
Pe termen scurt	621,47	710,61	741,04	737,25	630,17
Pe termen lung	46,38	53,34	61,52	91,36	83,55
Alte societăți financiare	8,02	7,66	7,65	7,87	5,99
Pe termen scurt	8,02	7,66	7,65	7,87	5,99
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	659,83	756,29	794,91	820,74	707,73
Pe termen scurt	613,45	702,95	733,39	729,38	624,18
Pe termen lung	46,38	53,34	61,52	91,36	83,55
Alte creanțe - altele	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Alte sectoare	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Pe termen lung	9,02	9,02	9,02	9,02	9,02
Active de rezervă	3 059,63	3 783,54	3 901,88	4 474,17	5 453,15
Aur monetar	3,60	4,47	4,28	4,30	4,91
Lingouri de aur	3,60	4,47	4,28	4,30	4,91
Drepturi speciale de tragere	0,57	1,33	7,50	0,99	11,71
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Alte active de rezervă	3 055,45	3 777,73	3 890,09	4 468,87	5 436,52
Numerar și depozite	1 370,17	1 865,85	2 048,63	1 773,82	1 139,29
Creanțe cu autorități monetare	751,69	1 135,95	1 324,82	945,29	612,70
Creanțe cu alte entități	618,48	729,90	723,81	828,53	526,59
Titluri de valoare	1 685,28	1 911,88	1 841,46	2 695,05	4 297,23
Titluri de creanță	1 685,28	1 911,88	1 841,46	2 695,05	4 297,23
Pe termen scurt		10,30	9,35	58,00	562,27
Pe termen lung	1 685,28	1 901,58	1 832,11	2 637,05	3 734,96
Passive	10 067,53	10 963,08	11 659,46	12 672,71	13 730,18
Investiții directe	4 739,63	4 747,07	4 795,09	4 946,70	5 468,97
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78	3 588,51
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2 859,05	2 848,59	2 912,47	3 073,78	3 588,51
Instrumente de natura datoriei	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92	1 880,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 880,58	1 898,48	1 882,62	1 872,92	1 880,46
Împrumuturi	1 127,22	1 145,74	1 067,59	1 072,99	1 053,65
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 127,22	1 145,74	1 067,59	1 072,99	1 053,65
Credite comerciale	177,29	192,66	225,27	246,22	273,33
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	177,29	192,66	225,27	246,22	273,33
Alte angajamente	576,07	560,08	589,76	553,71	553,48
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	576,07	560,08	589,76	553,71	553,48
Investiții de portofoliu	25,91	26,51	23,79	24,64	23,30
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	25,82	26,17	23,60	23,67	22,39
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	5,09	5,21	2,47	2,32	2,32
Alte sectoare	20,73	20,96	21,13	21,35	20,07
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	20,73	20,96	21,13	21,35	20,07
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	25,82	26,17	23,60	23,67	22,39
Cotate la bursă	5,09	5,21	2,47	2,32	2,32
Necotate la bursă	20,73	20,96	21,13	21,35	20,07
Titluri de angajamente	0,09	0,34	0,19	0,97	0,91
Administrația publică	0,02	0,27	0,12	0,68	0,47
Pe termen scurt	0,02	0,27	0,12	0,68	0,47
Alte sectoare	0,07	0,07	0,07	0,29	0,44
Pe termen lung	0,07	0,07	0,07	0,29	0,44
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,07	0,07	0,07	0,29	0,44
Pe termen lung	0,07	0,07	0,07	0,29	0,44
Alte investiții	5 301,99	6 189,50	6 840,58	7 701,37	8 237,91
Numerar și depozite	132,84	136,09	140,79	203,61	211,42
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	130,91	132,57	133,87	192,39	210,52
Din care: Poziții interbancare	130,91	132,57	133,87	192,39	210,52
Alte sectoare	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Pe termen scurt	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Alte societăți financiare	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Pe termen scurt	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Împrumuturi	3 440,12	4 127,07	4 207,22	4 847,08	5 462,13
Banca centrală	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	157,02	163,06	184,09	294,28	283,88
Pe termen scurt	17,50	17,63			
Pe termen lung	139,52	145,43	184,09	294,28	283,88
Administrația publică	1 555,16	2 085,30	2 210,31	2 795,47	3 370,19
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	114,22	358,19	423,41	566,99	741,77
Altele pe termen lung	1 440,94	1 727,11	1 786,90	2 228,48	2 628,42
Alte sectoare	1 547,43	1 737,60	1 720,43	1 693,35	1 751,48

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Pe termen scurt	43,16	51,58	63,14	62,58	64,55
Pe termen lung	1 504,27	1 686,02	1 657,29	1 630,77	1 686,93
Alte societăți financiare	245,94	249,26	259,26	293,06	299,02
Pe termen scurt	4,44	4,68	4,88	4,90	5,46
Pe termen lung	241,50	244,58	254,38	288,16	293,56
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 301,49	1 488,34	1 461,17	1 400,29	1 452,46
Pe termen scurt	38,72	46,90	58,26	57,68	59,09
Pe termen lung	1 262,77	1 441,44	1 402,91	1 342,61	1 393,37
Credite comerciale și avansuri	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25	2 132,03
Alte sectoare	1 491,44	1 685,99	2 029,61	2 218,25	2 132,03
Pe termen scurt	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97	2 049,43
Pe termen lung	51,09	59,50	69,62	75,28	82,60
Alte societăți financiare	18,84	19,19	18,28	17,77	16,61
Pe termen scurt	18,84	19,19	18,28	17,77	16,61
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 472,60	1 666,80	2 011,33	2 200,48	2 115,42
Pe termen scurt	1 421,51	1 607,30	1 941,71	2 125,20	2 032,82
Pe termen lung	51,09	59,50	69,62	75,28	82,60
Alte angajamente - altele	74,81	70,81	66,81	55,74	52,57
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,07	7,07	7,07		
Pe termen scurt	7,07	7,07	7,07		
Alte sectoare	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
Pe termen scurt	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
Pe termen scurt	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	162,78	169,54	396,15	376,69	379,76

* date revizuite

Anexa 14. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, sinteza generală (MBP6), (mil. EUR)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Poziția investițională internațională netă	-4 258,34	-4 087,08	-4 608,54	-5 830,80	-5 359,87
Active	4 737,02	4 845,97	5 688,14	6 082,45	6 986,33
Investiții directe	295,52	273,27	308,13	369,68	368,03
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	229,79	206,64	246,47	270,29	268,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	229,79	206,64	246,47	270,29	268,40
Instrumente de natura datoriei	65,73	66,63	61,66	99,39	99,63
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	37,36	36,06	44,62	86,27	86,68
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	28,37	30,56	17,04	13,12	12,95
Împrumuturi	47,18	49,42	41,82	77,34	85,78
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	18,81	18,86	24,79	64,22	72,84
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	28,37	30,56	17,04	13,12	12,95
Credite comerciale	18,55	17,21	19,83	22,05	13,85
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	18,55	17,21	19,83	22,05	13,85
Investiții de portofoliu	15,17	15,82	11,49	14,71	21,19
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	7,59	7,93	2,15	3,89	2,95
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	5,18	5,52	0,15	0,15	0,19
Administrația publică	0,35	0,32	0,34	0,37	0,35
Alte sectoare	2,06	2,09	1,65	3,37	2,41
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2,06	2,09	1,65	3,37	2,41
Titluri de creanță	7,59	7,90	9,34	10,82	18,24
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7,59	7,90	9,34	10,82	18,24
Pe termen lung	7,59	7,90	9,34	10,82	18,24
Alte investiții	1 692,54	1 473,93	1 922,70	1 492,02	1 693,63
Alte participații la capital	0,50	0,46			
Numerar și depozite	981,03	722,09	1 066,07	506,21	887,04
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	629,60	557,77	756,71	362,66	646,60
Din care: Poziții interbancare	629,60	557,77	756,71	362,66	646,60
Alte sectoare	351,43	164,33	309,37	143,55	240,45
Pe termen scurt	351,43	164,33	309,37	143,55	240,45
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	351,43	164,33	309,37	143,55	240,45
Pe termen scurt	351,43	164,33	309,37	143,55	240,45
Împrumuturi	106,23	121,54	139,90	198,37	156,69
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,06	12,25	15,42	14,43	14,20
Pe termen scurt	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03
Pe termen lung	2,00	12,21	15,39	14,40	14,17
Alte sectoare	104,17	109,29	124,48	183,94	142,50
Pe termen scurt	12,26	8,38	9,56	9,58	10,74
Pe termen lung	91,91	100,91	114,92	174,36	131,76
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	104,17	109,29	124,48	183,94	142,50
Pe termen scurt	12,26	8,38	9,56	9,58	10,74
Pe termen lung	91,91	100,91	114,92	174,36	131,76
Credite comerciale și avansuri	596,73	622,49	708,76	778,95	641,78
Alte sectoare	596,73	622,49	708,76	778,95	641,78
Pe termen scurt	555,28	579,03	654,43	693,07	566,65
Pe termen lung	41,44	43,46	54,33	85,88	75,13
Alte societăți financiare	7,17	6,24	6,76	7,40	5,39
Pe termen scurt	7,17	6,24	6,76	7,40	5,39
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	589,56	616,25	702,00	771,55	636,39
Pe termen scurt	548,12	572,79	647,67	685,67	561,26
Pe termen lung	41,44	43,46	54,33	85,88	75,13
Alte creanțe - altele	8,06	7,35	7,97	8,48	8,11
Alte sectoare	8,06	7,35	7,97	8,48	8,11
Pe termen lung	8,06	7,35	7,97	8,48	8,11

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	8,06	7,35	7,97	8,48	8,11
Pe termen lung	8,06	7,35	7,97	8,48	8,11
Active de rezervă	2 733,79	3 082,94	3 445,82	4 206,04	4 903,48
Aur monetar	3,22	3,64	3,78	4,04	4,42
Lingouri de aur	3,22	3,64	3,78	4,04	4,42
Drepturi speciale de tragere	0,51	1,08	6,62	0,93	10,53
Poziția de rezervă la FMI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Alte active de rezervă	2 730,05	3 078,21	3 435,41	4 201,06	4 888,53
Numerar și depozite	1 224,25	1 520,35	1 809,18	1 667,52	1 024,45
Creanțe cu autorități monetare	671,64	925,61	1 169,97	888,64	550,94
Creanțe cu alte entități	552,61	594,74	639,21	778,88	473,51
Titluri de valoare	1 505,80	1 557,86	1 626,23	2 533,54	3 864,07
Titluri de creanță	1 505,80	1 557,86	1 626,23	2 533,54	3 864,07
Pe termen scurt		8,39	8,26	54,52	505,59
Pe termen lung	1 505,80	1 549,47	1 617,97	2 479,01	3 358,48
Pasive	8 995,36	8 933,05	10 296,68	11 913,25	12 346,20
Investiții directe	4 234,87	3 868,06	4 234,63	4 650,25	4 917,71
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 554,57	2 321,12	2 572,06	2 889,57	3 226,79
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	2 554,57	2 321,12	2 572,06	2 889,57	3 226,79
Instrumente de natura datoriei	1 680,30	1 546,94	1 662,58	1 760,68	1 690,91
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 680,30	1 546,94	1 662,58	1 760,68	1 690,91
Împrumuturi	1 007,17	933,58	942,81	1 008,69	947,44
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 007,17	933,58	942,81	1 008,69	947,44
Credite comerciale	158,41	156,99	198,94	231,46	245,78
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	158,41	156,99	198,94	231,46	245,78
Alte angajamente	514,72	456,37	520,83	520,53	497,69
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	514,72	456,37	520,83	520,53	497,69
Investiții de portofoliu	23,15	21,60	21,01	23,16	20,95
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	23,07	21,32	20,84	22,25	20,13
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4,55	4,25	2,18	2,18	2,09
Alte sectoare	18,52	17,08	18,66	20,07	18,05
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	18,52	17,08	18,66	20,07	18,05
Titluri de valoare de tip participații, altele decât acțiuni ale fondurilor de investiții	23,07	21,32	20,84	22,25	20,13
Cotate la bursă	4,55	4,25	2,18	2,18	2,09
Necotate la bursă	18,52	17,08	18,66	20,07	18,05
Titluri de angajamente	0,08	0,28	0,17	0,91	0,82
Administrația publică	0,02	0,22	0,11	0,64	0,42
Pe termen scurt	0,02	0,22	0,11	0,64	0,42
Alte sectoare	0,06	0,06	0,06	0,27	0,40
Pe termen lung	0,06	0,06	0,06	0,27	0,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,06	0,06	0,06	0,27	0,40
Pe termen lung	0,06	0,06	0,06	0,27	0,40
Alte investiții	4 737,34	5 043,40	6 041,04	7 239,84	7 407,54
Numerar și depozite	118,69	110,89	124,33	191,41	190,11
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	116,97	108,02	118,22	180,86	189,30
Din care: Poziții interbancare	116,97	108,02	118,22	180,86	189,30
Alte sectoare	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Pe termen scurt	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Alte societăți financiare	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Pe termen scurt	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Împrumuturi	3 073,76	3 362,87	3 715,47	4 556,60	4 911,55
Banca centrală	161,29	114,98	81,59	60,15	50,88
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	161,29	114,98	81,59	60,15	50,88
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	140,30	132,87	162,57	276,64	255,27
Pe termen scurt	15,64	14,37			
Pe termen lung	124,66	118,50	162,57	276,64	255,27
Administrația publică	1 389,54	1 699,17	1 951,96	2 627,94	3 030,48
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	102,06	291,86	373,92	533,01	667,00
Altele pe termen lung	1 287,48	1 407,30	1 578,04	2 094,93	2 363,48
Alte sectoare	1 382,63	1 415,85	1 519,34	1 591,87	1 574,93

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Pe termen scurt	38,56	42,03	55,76	58,83	58,04
Pe termen lung	1 344,07	1 373,82	1 463,58	1 533,04	1 516,89
Alte societăți financiare	219,75	203,11	228,96	275,50	268,88
Pe termen scurt	3,97	3,81	4,31	4,61	4,91
Pe termen lung	215,78	199,29	224,65	270,89	263,97
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 162,88	1 212,74	1 290,39	1 316,37	1 306,05
Pe termen scurt	34,60	38,22	51,45	54,22	53,13
Pe termen lung	1 128,29	1 174,53	1 238,94	1 262,15	1 252,92
Credite comerciale și avansuri	1 332,60	1 373,80	1 792,39	2 085,31	1 917,12
Alte sectoare	1 332,60	1 373,80	1 792,39	2 085,31	1 917,12
Pe termen scurt	1 286,96	1 325,31	1 730,90	2 014,54	1 842,85
Pe termen lung	45,65	48,48	61,48	70,77	74,27
Alte societăți financiare	16,83	15,64	16,14	16,71	14,94
Pe termen scurt	16,83	15,64	16,14	16,71	14,94
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 315,77	1 358,16	1 776,24	2 068,61	1 902,19
Pe termen scurt	1 270,12	1 309,68	1 714,76	1 997,84	1 827,91
Pe termen lung	45,65	48,48	61,48	70,77	74,27
Alte angajamente - altele	66,84	57,70	59,00	52,40	47,27
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	6,32	5,76	6,24		
Pe termen scurt	6,32	5,76	6,24		
Alte sectoare	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
Pe termen scurt	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
Pe termen scurt	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
Drepturi speciale de tragere (alocări)	145,44	138,15	349,85	354,12	341,48

* date revizuite

Anexa 15. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova la 31.12.2023, cu detalii suplimentare (MBP6), (mil. USD)

	Stoc la 31.12. 2022*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Poziția investițională internațională netă	-6 202,51	241,81	-1 651,43	160,15	-458,25	2 191,34	-5 960,70
Active	6 470,20	1 299,28	-824,18	13,24	104,74	2 005,48	7 769,48
Investiții directe	393,25	16,04	15,61		0,43		409,29
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	287,52	10,97	10,97				298,49
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	287,52	10,97	10,97				298,49
Instrumente de natura datoriei	105,73	5,07	4,64		0,43		110,80
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	91,77	4,63	4,20		0,43		96,40
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	13,96	0,44	0,44		0,00		14,40
Împrumuturi	82,27	13,13	13,13		0,00		95,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	68,31	12,69	12,69		0,00		81,00
Întreprinderea cu investiții directe în investitorul său direct (investiție inversă)	13,96	0,44	0,44		0,00		14,40
Credite comerciale	23,46	-8,06	-8,49		0,43		15,40
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	23,46	-8,06	-8,49		0,43		15,40
Investiții de portofoliu	15,65	7,91	7,91	0,03	-0,03		23,56
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	4,14	-0,86	-0,86	0,03	-0,03		3,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0,16	0,05		0,03	0,02		0,21
Administrația publică	0,39						0,39
Alte sectoare	3,59	-0,91	-0,86		-0,05		2,68
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	3,59	-0,91	-0,86		-0,05		2,68
Titluri de creanță	11,51	8,77	8,77		0,00		20,28
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	11,51	8,77	8,77		0,00		20,28
Pe termen lung	11,51	8,77	8,77		0,00		20,28
Alte investiții	1 587,13	296,35	-1 739,00		29,87	2 005,48	1 883,48
Alte participații la capital							
Numerar și depozite	538,48	448,00	-1 427,40		15,96	1 859,44	986,48
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	385,78	333,30	317,68		15,62		719,08
Din care: Poziții interbancare	385,78	333,30	317,68		15,62		719,08
Alte sectoare	152,70	114,70	-1 745,08		0,34	1 859,44	267,40
Pe termen scurt	152,70	114,70	-1 745,08		0,34	1 859,44	267,40
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	152,70	114,70	-1 745,08		0,34	1 859,44	267,40
Pe termen scurt	152,70	114,70	-1 745,08		0,34	1 859,44	267,40
Împrumuturi	211,02	-36,76	-36,76				174,26
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	15,35	0,44	0,44				15,79
Pe termen scurt	0,03						0,03
Pe termen lung	15,32	0,44	0,44				15,76
Alte sectoare	195,67	-37,20	-37,20				158,47
Pe termen scurt	10,19	1,75	1,75				11,94

	Stoc la 31.12. 2022*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Pe termen lung	185,48	-38,95	-38,95				146,53
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	195,67	-37,20	-37,20				158,47
Pe termen scurt	10,19	1,75	1,75				11,94
Pe termen lung	185,48	-38,95	-38,95				146,53
Credite comerciale și avansuri	828,61	-114,89	-274,84		13,91	146,04	713,72
Alte sectoare	828,61	-114,89	-274,84		13,91	146,04	713,72
Pe termen scurt	737,25	-107,08	-266,60		13,48	146,04	630,17
Pe termen lung	91,36	-7,81	-8,24		0,43		83,55
Alte societăți financiare	7,87	-1,88	-1,89		0,01		5,99
Pe termen scurt	7,87	-1,88	-1,89		0,01		5,99
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	820,74	-113,01	-272,95		13,90	146,04	707,73
Pe termen scurt	729,38	-105,20	-264,71		13,47	146,04	624,18
Pe termen lung	91,36	-7,81	-8,24		0,43		83,55
Alte creanțe - altele	9,02						9,02
Alte sectoare	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	9,02						9,02
Pe termen lung	9,02						9,02
Active de rezervă	4 474,17	978,98	891,30	13,21	74,47		5 453,15
Aur monetar	4,30	0,61		0,63	-0,02		4,91
Lingouri de aur	4,30	0,61		0,63	-0,02		4,91
Drepturi speciale de tragere	0,99	10,72	10,68		0,04		11,71
Poziția de rezervă la FMI	0,01						0,01
Alte active de rezervă	4 468,87	967,65	880,62	12,58	74,45		5 436,52
Numerar și depozite	1 773,82	-634,53	-667,22		32,69		1 139,29
Creanțe cu autorități monetare	945,29	-332,59	-345,22		12,63		612,70
Creanțe cu alte entități	828,53	-301,94	-322,00		20,06		526,59
Titluri de valoare	2 695,05	1 602,18	1 547,84	12,58	41,76		4 297,23
Titluri de creanță	2 695,05	1 602,18	1 547,84	12,58	41,76		4 297,23
Pe termen scurt	58,00	504,27	486,43	0,24	17,61		562,27
Pe termen lung	2 637,05	1 097,91	1 061,41	12,34	24,15		3 734,96
Pasive	12 672,71	1 057,47	827,25	-146,91	562,99	-185,86	13 730,18
Investiții directe	4 946,70	522,27	357,20	-146,80	351,60	-39,73	5 468,97
Participații și acțiuni ale fondurilor de	3 073,78	514,73	373,90	-146,80	326,73	-39,10	3 588,51
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	3 073,78	514,73	373,90	-146,80	326,73	-39,10	3 588,51
Instrumente de natura datoriei	1 872,92	7,54	-16,70		24,87	-0,63	1 880,46
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 872,92	7,54	-16,70		24,87	-0,63	1 880,46
Împrumuturi	1 072,99	-19,34	-36,87		18,16	-0,63	1 053,65
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	1 072,99	-19,34	-36,87		18,16	-0,63	1 053,65
Credite comerciale	246,22	27,11	20,40		6,71		273,33
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	246,22	27,11	20,40		6,71		273,33
Alte angajamente	553,71	-0,23	-0,23		0,00		553,48
Investitorul direct în întreprinderea cu investiții directe	553,71	-0,23	-0,23		0,00		553,48
Investiții de portofoliu	24,64	-1,34	-1,47	-0,11	0,24		23,30
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	23,67	-1,28	-1,28	-0,11	0,11		22,39

	Stoc la 31.12. 2022*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2,32			-0,11	0,11		2,32
Alte sectoare	21,35	-1,28	-1,28				20,07
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	21,35	-1,28	-1,28				20,07
Titluri de angajamente	0,97	-0,06	-0,19		0,13		0,91
Administrația publică	0,68	-0,21	-0,34		0,13		0,47
Pe termen scurt	0,68	-0,21	-0,34		0,13		0,47
Alte sectoare	0,29	0,15	0,15				0,44
Pe termen lung	0,29	0,15	0,15				0,44
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	0,29	0,15	0,15				0,44
Pe termen lung	0,29	0,15	0,15				0,44
Alte investiții	7 701,37	536,54	471,52		211,15	-146,13	8 237,91
Numerar și depozite	203,61	7,81	-0,85		8,66		211,42
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	192,39	18,13	9,57		8,56		210,52
Din care: Poziții interbancare	192,39	18,13	9,57		8,56		210,52
Alte sectoare	11,22	-10,32	-10,42		0,10		0,90
Pe termen scurt	11,22	-10,32	-10,42		0,10		0,90
Alte societăți financiare	11,22	-10,32	-10,42		0,10		0,90
Pe termen scurt	11,22	-10,32	-10,42		0,10		0,90
Împrumuturi	4 847,08	615,05	476,14		139,00	-0,09	5 462,13
Banca centrală	63,98	-7,40	-7,88		0,48		56,58
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	63,98	-7,40	-7,88		0,48		56,58
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	294,28	-10,40	-21,05		10,65		283,88
Pe termen scurt							
Pe termen lung	294,28	-10,40	-21,05		10,65		283,88
Administrația publică	2 795,47	574,72	466,74		93,73	14,25	3 370,19
Credite și împrumuturi cu FMI (altele decât rezervele)	566,99	174,78	170,38		4,40		741,77
Altele pe termen lung	2 228,48	399,94	296,36		89,33	14,25	2 628,42
Alte sectoare	1 693,35	58,13	38,33		34,14	-14,34	1 751,48
Pe termen scurt	62,58	1,97	1,11		0,86		64,55
Pe termen lung	1 630,77	56,16	37,22		33,28	-14,34	1 686,93
Alte societăți financiare	293,06	5,96	5,96		0,00		299,02
Pe termen scurt	4,90	0,56	0,56		0,00		5,46
Pe termen lung	288,16	5,40	5,40		0,00		293,56
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	1 400,29	52,17	32,37		34,14	-14,34	1 452,46
Pe termen scurt	57,68	1,41	0,55		0,86		59,09
Pe termen lung	1 342,61	50,76	31,82		33,28	-14,34	1 393,37
Credite comerciale și avansuri	2 218,25	-86,22	-0,61		60,43	-146,04	2 132,03
Alte sectoare	2 218,25	-86,22	-0,61		60,43	-146,04	2 132,03
Pe termen scurt	2 142,97	-93,54	-6,10		58,60	-146,04	2 049,43
Pe termen lung	75,28	7,32	5,49		1,83		82,60
Alte societăți financiare	17,77	-1,16	-1,15		-0,01		16,61
Pe termen scurt	17,77	-1,16	-1,15		-0,01		16,61
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLISGP	2 200,48	-85,06	0,54		60,44	-146,04	2 115,42
Pe termen scurt	2 125,20	-92,38	-4,95		58,61	-146,04	2 032,82
Pe termen lung	75,28	7,32	5,49		1,83		82,60
Alte angajamente - altele	55,74	-3,17	-3,16		-0,01		52,57

	Stoc la 31.12. 2022*	Modificări care reflectă:					Stoc la 31.12. 2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală							
Pe termen scurt							
Alte sectoare	55,74	-4,00	-4,00				51,74
Pe termen scurt	55,74	-4,00	-4,00				51,74
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSLSGP	55,74	-4,00	-4,00				51,74
Pe termen scurt	55,74	-4,00	-4,00				51,74
Drepturi speciale de tragere (alocări)	376,69	3,07			3,07		379,76

Notă: GP și IFSLSGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

* date revizuite

Anexa 16. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare analitică, sectorială (mil. USD)

	31.12.2019			31.12.2020			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Banca centrală	3 059,63	180,51	2 879,12	3 783,54	141,11	3 642,43	3 901,88	92,39	3 809,49	4 474,17	63,98	4 410,19	5 453,15	56,58	5 396,57
Alte investiții		180,51	-180,51		141,11	-141,11		92,39	-92,39		63,98	-63,98		56,58	-56,58
Active de rezervă	3 059,63		3 059,63	3 783,54		3 783,54	3 901,88		3 901,88	4 474,17		4 474,17	5 453,15		5 453,15
Administrația publică	0,95	1 717,96	-1 717,01	0,95	2 255,11	-2 254,16	0,39	2 606,58	-2 606,19	0,39	3 172,84	-3 172,45	0,39	3 751,25	-3 750,86
Investiții de portofoliu	0,39	0,02	0,37	0,39	0,27	0,12	0,39	0,12	0,27	0,39	0,68	-0,29	0,39	0,47	-0,08
Alte investiții	0,56	1 717,94	-1 717,38	0,56	2 254,84	-2 254,28		2 606,46	-2 606,46		3 172,16	-3 172,16		3 750,78	-3 750,78
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca	721,23	300,09	421,14	716,02	307,91	408,11	885,07	327,50	557,57	412,80	488,99	-76,19	755,36	496,72	258,64
Investiții de portofoliu	14,29	5,09	9,20	16,47	5,21	11,26	10,75	2,47	8,28	11,67	2,32	9,35	20,49	2,32	18,17
Derivate															
Alte investiții	706,94	295,00	411,94	699,55	302,70	396,85	874,32	325,03	549,29	401,13	486,67	-85,54	734,87	494,40	240,47
Alte sectoare	1 519,82	7 868,97	-6 349,15	1 446,70	8 258,95	-6 812,25	1 653,63	8 632,99	-6 979,36	1 582,84	8 946,90	-7 364,06	1 560,58	9 425,63	-7 865,05
Investiții directe	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	393,25	4 946,70	-4 553,45	409,29	5 468,97	-5 059,68
Investiții de portofoliu	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,64	-18,05	2,68	20,51	-17,83
Alte investiții	1 186,78	3 108,54	-1 921,76	1 108,77	3 490,85	-2 382,08	1 302,85	3 816,70	-2 513,85	1 186,00	3 978,56	-2 792,56	1 148,61	3 936,15	-2 787,54
din care: Alte societăți	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,87	322,05	-314,18	5,99	316,53	-310,54
Alte investiții	8,02	266,71	-258,69	7,66	271,97	-264,31	7,65	284,46	-276,81	7,87	322,05	-314,18	5,99	316,53	-310,54
din care: Societăți nefinanciare, GP și IFSLISGP	1 511,80	7 602,26	-6 090,46	1 439,04	7 986,98	-6 547,94	1 645,98	8 348,53	-6 702,55	1 574,97	8 624,85	-7 049,88	1 554,59	9 109,10	-7 554,51
Investiții directe	330,74	4 739,63	-4 408,89	335,37	4 747,07	-4 411,70	348,91	4 795,09	-4 446,18	393,25	4 946,70	-4 553,45	409,29	5 468,97	-5 059,68
Investiții de portofoliu	2,30	20,80	-18,50	2,56	21,03	-18,47	1,87	21,20	-19,33	3,59	21,64	-18,05	2,68	20,51	-17,83
Alte investiții	1 178,76	2 841,83	-1 663,07	1 101,11	3 218,88	-2 117,77	1 295,20	3 532,24	-2 237,04	1 178,13	3 656,51	-2 478,38	1 142,62	3 619,62	-2 477,00
TOTAL	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,97	11 659,46	-5 218,49	6 470,20	12 672,71	-6 202,51	7 769,48	13 730,18	-5 960,70

Notă: GP și IFSLISGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației

* date revizuite

Anexa 17. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, pe sectoare și instrumente (mil. USD)

	31.12.2019				31.12.2020				31.12.2021*				31.12.2022*				31.12.2023			
	active	pasive	net		active	pasive	net		active	pasive	net		active	pasive	net		active	pasive	net	
Banca centrală	3 059,63	180,51	2 879,12		3 783,54	141,11	3 642,43		3 901,88	92,39	3 809,49		4 474,17	63,98	4 410,19		5 453,15	56,58	5 396,57	
Alte investiții		180,51	-180,51			141,11	-141,11			92,39	-92,39			63,98	-63,98			56,58	-56,58	
<i>Împrumuturi</i>		180,51	-180,51			141,11	-141,11			92,39	-92,39			63,98	-63,98			56,58	-56,58	
Active de rezervă	3 059,63		3 059,63		3 783,54		3 783,54		3 901,88		3 901,88		4 474,17		4 474,17		5 453,15		5 453,15	
Administrația publică	0,95	1 717,96	-1 717,01		0,95	2 255,11	-2 254,16		0,39	2 606,58	-2 606,19		0,39	3 172,84	-3 172,45		0,39	3 751,25	-3 750,86	
Investiții de portofoliu	0,39	0,02	0,37		0,39	0,27	0,12		0,39	0,12	0,27		0,39	0,68	-0,29		0,39	0,47	-0,08	
Alte investiții	0,56	1 717,94	-1 717,38		0,56	2 254,84	-2 254,28			2 606,46	-2 606,46			3 172,16	-3 172,16			3 750,78	-3 750,78	
<i>Împrumuturi</i>		1 555,16	-1 555,16			2 085,30	-2 085,30							2 210,31	-2 210,31			2 795,48	-2 795,48	
<i>Drepturi speciale de tragere</i>		162,78	-162,78			169,54	-169,54							396,15	-396,15			376,69	-376,69	
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	721,23	300,09	421,14		716,02	307,91	408,11		885,07	327,50	557,57		412,80	488,99	-76,19		755,36	496,72	258,64	
Investiții de portofoliu	14,29	5,09	9,20		16,47	5,21	11,26		10,75	2,47	8,28		11,67	2,32	9,35		20,49	2,32	18,17	
Alte investiții	706,94	295,00	411,94		699,55	302,70	396,85		874,32	325,03	549,29		401,13	486,67	-85,54		734,87	494,40	240,47	
<i>Numerar și depozite</i>	704,64	130,91	573,73		684,52	132,57	551,95						856,86	133,87	722,99		385,78	192,39	193,39	
<i>Împrumuturi</i>	2,30	157,02	-154,72		15,03	163,06	-148,03						17,46	201,72	-184,26		15,35	312,61	-297,26	
<i>Alte angajamente - altele</i>		7,07	-7,07			7,07	-7,07							7,07	-7,07					
Alte sectoare	1 519,82	7 868,97	-6 349,15		1 446,70	8 258,95	-6 812,25		1 653,63	8 632,97	-6 979,34		1 582,84	8 946,91	-7 364,07		1 560,58	9 425,65	-7 865,07	
Investiții directe	330,74	4 739,63	-4 408,89		335,37	4 747,07	-4 411,70		348,91	4 795,09	-4 446,18		393,25	4 946,70	-4 553,45		409,29	5 468,97	-5 059,68	
Investiții de portofoliu	2,30	20,80	-18,50		2,56	21,03	-18,47		1,87	21,20	-19,33		3,59	21,64	-18,05		2,68	20,51	-17,83	
Alte investiții	1 186,78	3 108,54	-1 921,76		1 108,77	3 490,85	-2 382,08		1 302,85	3 816,68	-2 513,83		1 186,00	3 978,57	-2 792,57		1 148,61	3 936,17	-2 787,56	
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	667,85	1 491,44	-823,59		763,95	1 685,99	-922,04		802,56	2 029,61	-1 227,05		828,61	2 218,25	-1 389,64		713,72	2 132,03	-1 418,31	
<i>Numerar și depozite</i>	393,32	1,93	391,39		201,67	3,52	198,15		350,31	6,92	343,39		152,70	11,22	141,48		267,40	0,90	266,50	
<i>Împrumuturi</i>	116,59	1 547,43	-1 430,84		134,13	1 737,60	-1 603,47		140,96	1 720,41	-1 579,45		195,67	1 693,36	-1 497,69		158,47	1 751,50	-1 593,03	
<i>Alte angajamente - altele</i>	9,02	67,74	-58,72		9,02	63,74	-54,72		9,02	59,74	-50,72		9,02	55,74	-46,72		9,02	51,74	-42,72	
Alte societăți financiare	8,02	266,71	-258,69		7,66	271,97	-264,31		7,65	284,46	-276,81		7,87	322,05	-314,18		5,99	316,53	-310,54	
Alte investiții	8,02	266,71	-258,69		7,66	271,97	-264,31		7,65	284,46	-276,81		7,87	322,05	-314,18		5,99	316,53	-310,54	
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	8,02	18,84	-10,82		7,66	19,19	-11,53		7,65	18,28	-10,63		7,87	17,77	-9,90		5,99	16,61	-10,62	
<i>Numerar și depozite</i>		1,93	-1,93			3,52	-3,52			6,92	-6,92			11,22	-11,22			0,90	-0,90	
<i>Împrumuturi</i>		245,94	-245,94			249,26	-249,26			259,26	-259,26			293,06	-293,06			299,02	-299,02	
Societăți nefinanciare, gospodăriile populației și IFSISGP	1 511,80	7 602,26	-6 090,46		1 439,04	7 986,98	-6 547,94		1 645,98	8 348,51	-6 702,53		1 574,97	8 624,86	-7 049,89		1 554,59	9 109,12	-7 554,53	
Societăți nefinanciare	1 123,72	7 554,09	-6 430,37		1 245,89	7 932,38	-6 686,49		1 314,60	8 285,65	-6 971,05		1 424,47	8 558,65	-7 134,18		1 290,27	9 037,90	-7 747,63	
Investiții directe	330,74	4 739,63	-4 408,89		335,37	4 747,07	-4 411,70		348,91	4 795,09	-4 446,18		393,25	4 946,70	-4 553,45		409,29	5 468,97	-5 059,68	
Investiții de portofoliu	2,30	20,80	-18,50		2,56	21,03	-18,47		1,87	21,20	-19,33		3,59	21,64	-18,05		2,68	20,51	-17,83	
Alte investiții	790,68	2 793,66	-2 002,98		907,96	3 164,28	-2 256,32		963,82	3 469,36	-2 505,54		1 027,63	3 590,31	-2 562,68		878,30	3 548,42	-2 670,12	
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	659,83	1 472,60	-812,77		756,29	1 666,80	-910,51		794,91	2 011,33	-1 216,42		820,74	2 200,48	-1 379,74		707,73	2 115,42	-1 407,69	
<i>Numerar și depozite</i>	5,24		5,24		8,52		8,52		18,93		18,93		2,20		2,20		3,08		3,08	
<i>Împrumuturi</i>	116,59	1 253,32	-1 136,73		134,13	1 433,74	-1 299,61		140,96	1 398,29	-1 257,33		195,67	1 334,09	-1 138,42		158,47	1 381,26	-1 222,79	
<i>Alte creanțe / angajamente</i>	9,02	67,74			9,02	63,74			9,02	59,74			9,02	55,74			9,02	51,74		

	31.12.2019			31.12.2020			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Gospodăriile populației și IFSLISGP	388,08	48,18	339,90	193,15	54,60	138,55	331,38	62,86	268,52	150,50	66,21	84,29	264,32	71,22	193,10
Alte investiții	388,08	48,18	339,90	193,15	54,60	138,55	331,38	62,86	268,52	150,50	66,21	84,29	264,32	71,22	193,10
Numerar și depozite	388,08		388,08	193,15		193,15	331,38		331,38	150,50		150,50	264,32		264,32
Împrumuturi		48,18	-48,18		54,60	-54,60		62,86	-62,86		66,21	-66,21		71,22	-71,22
Total	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,97	11 659,44	-5 218,47	6 470,20	12 672,72	-6 202,52	7 769,48	13 730,20	-5 960,72

Notă: GP și IFSLSGP - gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ în serviciul gospodărilor populației

* date revizuite

Anexa 18. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare analitică, pe scadențe (mil. USD)

	31.12.2019			31.12.2020			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Termen lung	2 173,89	8 164,21	-5 990,32	2 438,34	8 856,98	-6 418,64	2 397,18	9 179,88	-6 782,70	3 324,67	9 929,17	-6 604,50	4 418,99	11 045,58	-6 626,59
Investiții directe	309,98	4 544,99	-4 235,01	314,25	4 543,84	-4 229,59	326,45	4 546,36	-4 219,91	369,79	4 668,74	-4 298,95	393,89	5 162,81	-4 768,92
Investiții de	16,98	25,89	-8,91	19,42	26,24	-6,82	13,01	23,67	-10,66	15,65	23,96	-8,31	23,56	22,83	0,73
Alte investiții	161,07	3 593,33	-3 432,26	201,75	4 286,90	-4 085,15	218,10	4 609,85	-4 391,75	301,18	5 236,47	-4 935,29	254,86	5 859,94	-5 605,08
Active de rezervă	1 685,86		1 685,86	1 902,92		1 902,92	1 839,62		1 839,62	2 638,05		2 638,05	3 746,68		3 746,68
Termen scurt	3 127,74	1 903,32	1 224,42	3 508,87	2 106,10	1 402,77	4 043,79	2 479,58	1 564,21	3 145,53	2 743,54	401,99	3 350,49	2 684,60	665,89
Investiții directe	20,76	194,64	-173,88	21,12	203,23	-182,11	22,46	248,73	-226,27	23,46	277,96	-254,50	15,40	306,16	-290,76
Investiții de		0,02	-0,02		0,27	-0,27		0,12	-0,12		0,68	-0,68		0,47	-0,47
Alte investiții	1 733,21	1 708,66	24,55	1 607,13	1 902,60	-295,47	1 959,07	2 230,73	-271,66	1 285,95	2 464,90	-1 178,95	1 628,62	2 377,97	-749,35
Active de rezervă	1 373,77		1 373,77	1 880,62		1 880,62	2 062,26		2 062,26	1 836,12		1 836,12	1 706,47		1 706,47
TOTAL	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,97	11 659,46	-5 218,49	6 470,20	12 672,71	-6 202,51	7 769,48	13 730,18	-5 960,70

* date revizuite

Anexa 19. Poziția investițională internațională a Republicii Moldova (MBP6) pentru perioada 31.12.2019-31.12.2023, prezentare analitică, pe instrumente (mil. USD)

	31.12.2019			31.12.2020			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net	active	pasive	net
Participații și acțiuni ale fondurilor de investiții	266,23	2 884,87	-2 618,64	263,89	2 874,76	-2 610,87	281,52	2 936,07	-2 654,55	291,66	3 097,45	-2 805,79	301,77	3 610,90	-3 309,13
Acțiuni și participații	266,23	2 884,87	-2 618,64	263,89	2 874,76	-2 610,87	281,52	2 936,07	-2 654,55	291,66	3 097,45	-2 805,79	301,77	3 610,90	-3 309,13
Instrumente de natură datoriei	5 031,80	7 182,66	-2 150,86	5 678,85	8 088,32	-2 409,47	6 155,17	8 723,39	-2 568,22	6 174,24	9 575,26	-3 401,02	7 462,80	10 119,28	-2 656,48
Titluri de creanță	1 693,77		1 693,77	1 921,57		1 921,57	1 852,04		1 852,04	2 706,56		2 706,56	4 317,51		4 317,51
Titluri de angajamente		0,09	-0,09		0,34	-0,34		0,19	-0,19		0,97	-0,97		0,91	-0,91
Numerar și depozite	2 468,14	132,84	2 335,30	2 752,05	136,09	2 615,96	3 255,81	140,79	3 115,02	2 312,31	203,61	2 108,70	2 125,78	211,42	1 914,36
Împrumuturi	171,69	4 567,34	-4 395,65	209,81	5 272,81	-5 063,00	205,78	5 274,81	-5 069,03	293,29	5 920,07	-5 626,78	269,66	6 515,78	-6 246,12
Drepturi	0,57	162,78	-162,21	1,33	169,54	-168,21	7,50	396,15	-388,65	0,99	376,69	-375,70	11,71	379,76	-368,05
Credite comerciale și avansuri	688,61	1 668,73	-980,12	785,07	1 878,65	-1 093,58	825,02	2 254,88	-1 429,86	852,07	2 464,47	-1 612,40	729,12	2 405,36	-1 676,24
Alte creanțe	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02	9,02		9,02
Alte		650,88	-650,88		630,89	-630,89		656,57	-656,57		609,45	-609,45		606,05	-606,05
Alte active	3,60		3,60	4,47		4,47	4,28		4,28	4,30		4,30	4,91		4,91
Derivate financiare															
Aur monetar	3,60		3,60	4,47		4,47	4,28		4,28	4,30		4,30	4,91		4,91
TOTAL	5 301,63	10 067,53	-4 765,90	5 947,21	10 963,08	-5 015,87	6 440,97	11 659,46	-5 218,49	6 470,20	12 672,71	-6 202,51	7 769,48	13 730,18	-5 960,70

* date revizuite

Anexa 20. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2019-31.12.2023, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. USD)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Administrația publică	1 717,96	2 255,12	2 606,58	3 172,85	3 751,24
<i>Pe termen scurt</i>	0,02	0,27	0,12	0,68	1,30
Investiții de portofoliu	0,02	0,27	0,12	0,68	0,47
Alte angajamente aferente datoriei					0,83
<i>Pe termen lung</i>	1 717,94	2 254,85	2 606,46	3 172,17	3 749,94
Împrumuturi	1 555,16	2 085,31	2 210,31	2 795,48	3 370,18
din care datoria UAT	13,86	13,43	20,37	31,55	54,56
Alocări de DST	162,78	169,54	396,15	376,69	379,76
Banca centrală	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
<i>Pe termen lung</i>	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Împrumuturi	180,51	141,11	92,39	63,98	56,58
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	295,00	302,70	325,03	486,67	494,40
<i>Pe termen scurt</i>	155,48	157,27	140,94	192,39	210,52
Numerar și depozite	130,91	132,57	133,87	192,39	210,52
Alte angajamente aferente datoriei	7,07	7,07	7,07		
<i>Pe termen lung</i>	139,52	145,43	184,09	294,28	283,88
Împrumuturi	139,52	145,43	184,09	294,28	283,88
Alte sectoare	3 108,55	3 490,85	3 816,68	3 978,57	3 936,17
<i>Pe termen scurt</i>	1 553,19	1 745,33	2 089,78	2 272,51	2 166,63
Împrumuturi	43,17	51,58	63,13	62,58	64,56
Numerar și depozite	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Credite comerciale și avansuri	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97	2 049,43
Alte angajamente aferente datoriei	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
din care datoria pentru resurse energetice	66,12	62,12	58,12	54,12	50,12
<i>Pe termen lung</i>	1 555,36	1 745,52	1 726,90	1 706,06	1 769,54
Împrumuturi	1 504,27	1 686,02	1 657,28	1 630,78	1 686,94
din care datoria corporațiilor publice	20,73	34,21	32,03	26,78	12,70
Credite comerciale și avansuri	51,09	59,50	69,62	75,28	82,60
Alte societăți financiare	266,71	271,97	284,46	322,05	316,53
<i>Pe termen scurt</i>	25,21	27,39	30,08	33,89	22,97
Împrumuturi	4,44	4,68	4,88	4,90	5,46
Numerar și depozite	1,93	3,52	6,92	11,22	0,90
Credite comerciale și avansuri	18,84	19,19	18,28	17,77	16,61
<i>Pe termen lung</i>	241,50	244,58	254,38	288,16	293,56
Împrumuturi	241,50	244,58	254,38	288,16	293,56
Societăți nefinanciare	2 793,66	3 164,28	3 469,36	3 590,31	3 548,42
<i>Pe termen scurt</i>	1 527,59	1 717,33	2 058,06	2 235,96	2 140,61
Împrumuturi	38,34	46,29	56,61	55,02	56,05
Credite comerciale și avansuri	1 421,51	1 607,30	1 941,71	2 125,20	2 032,82
Alte angajamente aferente datoriei	67,74	63,74	59,74	55,74	51,74
din care datoria pentru resurse energetice	66,12	62,12	58,12	54,12	50,12
<i>Pe termen lung</i>	1 266,06	1 446,94	1 411,29	1 354,34	1 407,80
Împrumuturi	1 214,97	1 387,44	1 341,67	1 279,06	1 325,20
din care datoria corporațiilor publice	20,73	34,21	32,03	26,78	12,70
Credite comerciale și avansuri	51,09	59,50	69,62	75,28	82,60
Gospodăriile populației și IFSLISGP	48,18	54,60	62,86	66,21	71,22
<i>Pe termen scurt</i>	0,39	0,61	1,64	2,66	3,05
Împrumuturi	0,39	0,61	1,64	2,66	3,05
<i>Pe termen lung</i>	47,80	54,00	61,23	63,56	68,18
Împrumuturi	47,80	54,00	61,23	63,56	68,18
Investiții directe: creditare intragrup	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92	1 880,45
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92	1 880,45
<i>Pe termen scurt</i>	194,64	203,23	248,73	277,96	306,16

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Împrumuturi	17,35	10,57	23,46	31,74	32,83
Credite comerciale și avansuri	177,29	192,66	225,27	246,22	273,33
<i>Pe termen lung</i>	1 685,93	1 695,25	1 633,90	1 594,96	1 574,29
Împrumuturi	1 109,86	1 135,17	1 044,14	1 041,25	1 020,81
Alte angajamente aferente datoriei	576,07	560,08	589,76	553,71	553,48
TOTAL	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84

Articole informative:

Arierate	423,19	438,94	438,94	438,88	450,80
Administrația publică					14,60
<i>termen lung</i>					14,60
Alte sectoare	322,55	334,73	334,73	336,64	349,88
<i>termen scurt</i>	11,26	11,43	11,43	11,43	11,43
<i>termen lung</i>	311,29	323,30	323,30	325,21	338,45
Investiții directe: creditare intragrup	100,64	104,21	104,21	102,24	100,92

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 21. Datoria externă a Republicii Moldova pentru perioada 31.12.2019-31.12.2023, prezentare sectorială (conform Ghidului SDE 2013/MBP6), (mil. EUR)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Administrația publică	1 535,00	1 837,54	2 301,92	2 982,71	3 373,12
<i>Pe termen scurt</i>	0,02	0,22	0,11	0,64	1,17
Investiții de portofoliu	0,02	0,22	0,11	0,64	0,42
Alte angajamente aferente datoriei					0,75
<i>Pe termen lung</i>	1 534,98	1 837,32	2 301,81	2 982,07	3 371,95
Împrumuturi	1 389,54	1 699,17	1 951,96	2 627,95	3 030,47
din care datoria UAT	12,38	10,94	17,99	29,66	49,06
Alocări de DST	145,44	138,15	349,85	354,12	341,48
Banca centrală	161,29	114,98	81,59	60,15	50,88
<i>Pe termen lung</i>	161,29	114,98	81,59	60,15	50,88
Împrumuturi	161,29	114,98	81,59	60,15	50,88
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	263,58	246,65	287,04	457,50	444,57
<i>Pe termen scurt</i>	138,92	128,15	124,47	180,86	189,30
Numerar și depozite	116,97	108,02	118,22	180,86	189,30
Alte angajamente aferente datoriei	6,32	5,76	6,24		
<i>Pe termen lung</i>	124,66	118,50	162,57	276,64	255,27
Împrumuturi	124,66	118,50	162,57	276,64	255,27
Alte sectoare	2 777,50	2 844,45	3 370,58	3 740,14	3 539,41
<i>Pe termen scurt</i>	1 387,78	1 422,15	1 845,52	2 136,32	1 948,24
Împrumuturi	38,57	42,03	55,75	58,83	58,05
Numerar și depozite	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Credite comerciale și avansuri	1 286,96	1 325,31	1 730,90	2 014,54	1 842,85
Alte angajamente aferente datoriei	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
dintre care datoria pentru resurse energetice	59,08	50,62	51,33	50,88	45,07
<i>Pe termen lung</i>	1 389,72	1 422,30	1 525,06	1 603,82	1 591,17
Împrumuturi	1 344,07	1 373,82	1 463,57	1 533,05	1 516,90
din care datoria corporațiilor publice	18,52	27,88	28,29	25,18	11,42
Credite comerciale și avansuri	45,65	48,48	61,48	70,77	74,27
Alte societăți financiare	238,31	221,61	251,21	302,75	284,62
<i>Pe termen scurt</i>	22,53	22,32	26,56	31,86	20,65
Împrumuturi	3,97	3,81	4,31	4,61	4,91
Numerar și depozite	1,72	2,87	6,11	10,55	0,81
Credite comerciale și avansuri	16,83	15,64	16,14	16,71	14,94
<i>Pe termen lung</i>	215,78	199,29	224,65	270,89	263,97
Împrumuturi	215,78	199,29	224,65	270,89	263,97
Societăți nefinanciare	2 496,14	2 578,35	3 063,85	3 375,15	3 190,74
<i>Pe termen scurt</i>	1 364,91	1 399,34	1 817,51	2 101,97	1 924,84
Împrumuturi	34,26	37,72	50,00	51,73	50,40
Credite comerciale și avansuri	1 270,12	1 309,68	1 714,76	1 997,84	1 827,91
Alte angajamente aferente datoriei	60,53	51,94	52,76	52,40	46,52
din care datoria pentru resurse energetice	59,08	50,62	51,33	50,88	45,07
<i>Pe termen lung</i>	1 131,23	1 179,01	1 246,34	1 273,18	1 265,90
Împrumuturi	1 085,58	1 130,53	1 184,86	1 202,41	1 191,63
din care datoria corporațiilor publice	18,52	27,88	28,29	25,18	11,42
Credite comerciale și avansuri	45,65	48,48	61,48	70,77	74,27
Gospodăriile populației și IFSLISGP	43,05	44,49	55,51	62,24	64,04
<i>Pe termen scurt</i>	0,34	0,49	1,44	2,50	2,74
Împrumuturi	0,34	0,49	1,44	2,50	2,74
<i>Pe termen lung</i>	42,71	44,00	54,07	59,75	61,30
Împrumuturi	42,71	44,00	54,07	59,75	61,30
Investiții directe: creditare intragrup	1 680,29	1 546,94	1 662,58	1 760,68	1 690,90
Angajamentele aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 680,29	1 546,94	1 662,58	1 760,68	1 690,90
<i>Pe termen scurt</i>	173,91	165,60	219,66	261,30	275,30
Împrumuturi	15,50	8,61	20,72	29,84	29,52
Credite comerciale și avansuri	158,41	156,99	198,94	231,46	245,78
<i>Pe termen lung</i>	1 506,38	1 381,34	1 442,93	1 499,38	1 415,60
Împrumuturi	991,66	924,97	922,10	978,85	917,91
Alte angajamente aferente datoriei	514,72	456,37	520,83	520,53	497,69

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
TOTAL	6 417,66	6 590,56	7 703,71	9 001,17	9 098,87
Articole informative:					
Arierate	378,12	357,66	387,64	412,58	405,36
Administrația publică					13,13
termen lung					13,13
Alte sectoare	288,20	272,75	295,61	316,47	314,61
termen scurt	10,06	9,31	10,09	10,75	10,28
termen lung	278,14	263,43	285,51	305,72	304,33
Investiții directe: creditare intragrup	89,92	84,91	92,03	96,11	90,75

* date revizuite

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 22. Datoria externă publică și privată pentru perioada 31.12.2019-31.12.2023 (mil. USD)

	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021*	31.12. 2022*	31.12. 2023
Datoria externă publică	1 919,20	2 430,44	2 731,00	3 263,61	3 820,52
<i>Pe termen scurt</i>	<i>0,02</i>	<i>0,27</i>	<i>0,12</i>	<i>0,68</i>	<i>1,30</i>
Investiții de portofoliu	0,02	0,27	0,12	0,68	0,47
Alte angajamente aferente datoriei					0,83
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 919,18</i>	<i>2 430,17</i>	<i>2 730,88</i>	<i>3 262,93</i>	<i>3 819,22</i>
Împrumuturi	1 756,40	2 260,63	2 334,73	2 886,24	3 439,46
dintre care datoria corporațiilor publice și UAT**	34,59	47,64	52,40	58,33	67,26
Alocări de DST de la FMI	162,78	169,54	396,15	376,69	379,76
Datoria externă privată	5 263,39	5 657,82	5 992,31	6 311,38	6 298,32
<i>Pe termen scurt</i>	<i>1 708,67</i>	<i>1 902,60</i>	<i>2 230,72</i>	<i>2 464,90</i>	<i>2 377,15</i>
Împrumuturi	60,67	69,21	63,13	62,58	64,56
Numerar și depozite	132,84	136,09	140,79	203,61	211,42
Credite comerciale și avansuri	1 440,35	1 626,49	1 959,99	2 142,97	2 049,43
Alte angajamente aferente datoriei	74,81	70,81	66,81	55,74	51,74
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 674,15</i>	<i>1 856,74</i>	<i>1 878,96</i>	<i>1 973,56</i>	<i>2 040,72</i>
Împrumuturi	1 623,06	1 797,24	1 809,34	1 898,28	1 958,12
Credite comerciale și avansuri	51,09	59,50	69,62	75,28	82,60
Investiții directe: creditare intragrup	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92	1 880,45
Angajamente aferente datoriei întreprinderilor cu investiții directe față de investitorii lor direcți	1 880,57	1 898,48	1 882,63	1 872,92	1 880,45
<i>Pe termen scurt</i>	<i>194,64</i>	<i>203,23</i>	<i>248,73</i>	<i>277,96</i>	<i>306,16</i>
Împrumuturi	17,35	10,57	23,46	31,74	32,83
Credite comerciale și avansuri	177,29	192,66	225,27	246,22	273,33
<i>Pe termen lung</i>	<i>1 685,93</i>	<i>1 695,25</i>	<i>1 633,90</i>	<i>1 594,96</i>	<i>1 574,29</i>
Împrumuturi	1 109,86	1 135,17	1 044,14	1 041,25	1 020,81
Alte angajamente aferente datoriei (resurse energetice)	576,07	560,08	589,76	553,71	553,48
TOTAL	7 182,59	8 088,26	8 723,31	9 574,99	10 118,84

* date revizuite

** UAT – unități administrativ-teritoriale

Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (2 229,49 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite pe 13.05.2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> para 2.26); datele publicate de MF privind soldul datoriei de stat la pentru situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate cu data iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Anexa 23. Poziția datoriei externe nete pentru perioada 31.12.2019 - 31.12.2023, prezentare sectorială (mil. USD)

	31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în institu- mnte de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în institu- mnte de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în institu- mnte de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în institu- mnte de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în institu- mnte de datorie (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Administrația publică	1 717,96		1 717,96	2 255,12		2 255,12	2 606,58		2 606,58	3 172,85		3 172,85	3 751,24		3 751,24
Termen scurt	0,02		0,02	0,27		0,27	0,12		0,12	0,68		0,68	1,30		1,30
Investiții de portofoliu	0,02		0,02	0,27		0,27	0,12		0,12	0,68		0,68	0,47		0,47
Alte angajamente de natura datoriei															
<i>Termen lung</i>	<i>1 717,94</i>		<i>1 717,94</i>	<i>2 254,85</i>		<i>2 254,85</i>	<i>2 606,46</i>		<i>2 606,46</i>	<i>3 172,17</i>		<i>3 172,17</i>	<i>3 749,94</i>		<i>3 749,94</i>
Drepturi speciale de tragere (DST)	162,78		162,78	169,54		169,54	396,15		396,15	376,69		376,69	379,76		379,76
Împrumuturi	1 555,16		1 555,16	2 085,31		2 085,31	2 210,31		2 210,31	2 795,48		2 795,48	3 370,18		3 370,18
Banca centrală	180,51	3 059,62	-2 879,11	141,11	3 783,53	-3 642,42	92,39	3 901,97	-3 809,48	63,98	4 474,16	-4 410,18	56,58	5 453,14	-5 396,56
<i>Termen scurt</i>		<i>1 373,77</i>	<i>-1 373,77</i>		<i>1 880,62</i>	<i>-1 880,62</i>		<i>2 062,26</i>	<i>-2 062,26</i>		<i>1 836,12</i>	<i>-1 836,12</i>		<i>1 706,47</i>	<i>-1 706,47</i>
Valută și depozite	1 370,17		-1 370,17		1 865,85	-1 865,85		2 048,63	-2 048,63		1 773,82	-1 773,82		1 139,29	-1 139,29
Investiții de portofoliu					10,30	-10,30			9,35			-9,35		562,27	-562,27
Aur nealocat		3,60			4,47				4,28					4,91	
<i>Termen lung</i>	<i>180,51</i>	<i>1 685,85</i>	<i>-1 505,34</i>	<i>141,11</i>	<i>1 902,91</i>	<i>-1 761,80</i>	<i>92,39</i>	<i>1 839,61</i>	<i>-1 747,22</i>	<i>63,98</i>	<i>2 638,04</i>	<i>-2 574,06</i>	<i>56,58</i>	<i>3 746,67</i>	<i>-3 690,09</i>
Drepturi speciale de tragere (DST)		0,57	-0,57		1,33	-1,33			7,50			-7,50		11,71	-11,71
Investiții de portofoliu		1 685,28	-1 685,28		1 901,58	-1 901,58		1 832,11	-1 832,11		2 637,05	-2 637,05		3 734,96	-3 734,96
Împrumuturi	180,51		180,51	141,11		141,11	92,39		92,39	63,98		63,98	56,58		56,58
Societăți care acceptă	295,00	715,43	-420,43	302,70	709,24	-406,54	325,03	884,90	-559,87	486,67	412,64	74,03	494,40	755,15	-260,75
<i>Termen scurt</i>	<i>155,48</i>	<i>704,70</i>	<i>-549,22</i>	<i>157,27</i>	<i>684,56</i>	<i>-527,29</i>	<i>140,94</i>	<i>856,89</i>	<i>-715,95</i>	<i>192,39</i>	<i>385,81</i>	<i>-193,42</i>	<i>210,52</i>	<i>719,11</i>	<i>-508,59</i>
Valută și depozite	130,91	704,64	-573,73	132,57	684,52	-551,95	133,87	856,86	-722,99	192,39	385,78	-193,39	210,52	719,08	-508,56
Împrumuturi	17,50	0,06	17,44	17,63	0,04	17,59		0,03	-0,03		0,03	-0,03		0,03	-0,03
Alte angajamente de natura datoriei	7,07		7,07	7,07		7,07	7,07								
<i>Termen lung</i>	<i>139,52</i>	<i>10,73</i>	<i>128,79</i>	<i>145,43</i>	<i>24,68</i>	<i>120,75</i>	<i>184,09</i>	<i>28,01</i>	<i>156,08</i>	<i>294,28</i>	<i>26,83</i>	<i>267,45</i>	<i>283,88</i>	<i>36,04</i>	<i>247,84</i>
Investiții de portofoliu		8,49	-8,49		9,69	-9,69		10,58	-10,58		11,51	-11,51		20,28	-20,28
Împrumuturi	139,52	2,24	137,28	145,43	14,99	130,44	184,09	17,43	166,66	294,28	15,32	278,96	283,88	15,76	268,12
Alte sectoare	3 108,55	1 186,78	1 921,77	3 490,85	1 108,77	2 382,08	3 816,68	1 302,85	2 513,83	3 978,57	1 186,00	2 792,57	3 936,17	1 148,61	2 787,56
<i>Termen scurt</i>	<i>1 553,19</i>	<i>1 028,51</i>	<i>524,68</i>	<i>1 745,33</i>	<i>922,57</i>	<i>822,76</i>	<i>2 089,78</i>	<i>1 102,18</i>	<i>987,60</i>	<i>2 272,51</i>	<i>900,14</i>	<i>1 372,37</i>	<i>2 166,63</i>	<i>909,51</i>	<i>1 257,12</i>
Valută și depozite	1,93	393,32	-391,39	3,52	201,67	-198,15	6,92	350,31	-343,39	11,22	152,70	-141,48	0,90	267,40	-266,50
Împrumuturi	43,17	13,72	29,45	51,58	10,29	41,29	63,13	10,83	52,30	62,58	10,19	52,39	64,56	11,94	52,62

	31.12.2019*			31.12.2020*			31.12.2021*			31.12.2022*			31.12.2023		
	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)	Poziția datoriei externe brute (1)	Active externe în instrumente de datorii (2)	Datoria externă netă (3)=(1)-(2)
Credite comerciale și avansuri	1 440,35	621,47	818,88	1 626,49	710,61	915,88	1 959,99	741,04	1 218,95	2 142,97	737,25	1 405,72	2 049,43	630,17	1 419,26
Alte angajamente de natura datoriei	67,74		67,74	63,74		63,74	59,74		59,74	55,74		55,74	51,74		51,74
<i>Termen lung</i>	1 555,36	158,27	1 397,09	1 745,52	186,20	1 559,32	1 726,90	200,67	1 526,23	1 706,06	285,86	1 420,20	1 769,54	239,10	1 530,44
Împrumuturi	1 504,27	102,87	1 401,40	1 686,02	123,84	1 562,18	1 657,28	130,13	1 527,15	1 630,78	185,48	1 445,30	1 686,94	146,53	1 540,41
Credite comerciale și avansuri	51,09	46,38	4,71	59,50	53,34	6,16	69,62	61,52	8,10	75,28	91,36	-16,08	82,60	83,55	-0,95
Alte angajamente de natura datoriei		9,02	-9,02		9,02	-9,02		9,02	-9,02		9,02	-9,02		9,02	-9,02
Investiții directe:	1 880,57	73,56	1 807,01	1 898,48	81,77	1 816,71	1 882,63	69,82	1 812,81	1 872,92	105,73	1 767,19	1 880,45	110,80	1 769,65
Angajamente aferente datorilor	1 880,57	41,81	1 838,76	1 898,48	44,26	1 854,22	1 882,63	50,53	1 832,10	1 872,92	91,77	1 781,15	1 880,45	96,40	1 784,05
Angajamente aferente datorilor investitori		31,75	-31,75		37,51	-37,51		19,29	-19,29		13,96	-13,96		14,40	-14,40
TOTAL	7 182,59	5 035,39	2 147,20	8 088,26	5 683,31	2 404,95	8 723,31	6 159,44	2 563,87	9 574,99	6 178,53	3 396,46	10 118,84	7 467,70	2 651,14

Notă: Pentru anii 2019-2022 a fost actualizată distribuția componentelor.

* date revizuite